XVIII. évfolyam. Budapest, 1908. márczius hó 28. 26. (1697.) szám.

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület **tagjai ingyen kapják.**

Nem tagoknak előfizetési díj: Egész évre 24 korona, félévre 12 korona, negyedévre 6 korona.

Az Országos Magy. Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt:

Főszerkesztő és kiadásért felelős: **Rubinek Gyula** az OMGE. igazgatója.

Felelős szerkesztő: **Buday Barna.**

Szerkesztőség: **Budapest, IX., Köztelek-utcza 8.**

Kiadóhivatal: **Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.**

Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Ülésnapok a Köztelken.

1908 márczius 30. d. u. 4 órakor. Irodalmi és tanügyi szakosztály ülése.
„ „ 30-tól április 4-ig d. u. 5—7 óráig. Szocziális kurzus.
„ április 1. d. u. 4 órakor. Egyesületi tanács ülése.
„ „ 5. d. u. 4 órakor. Irodalmi és tanügyi szakosztály ülése.
„ „ 6. d. e. 10 órakor. Gazdák Biztositó Szövetkezetének közgyülése.
„ „ 7. Irodalmi és tanügyi szakosztály ülése.

Meghivó

az *„Országos Magyar Gazdasági Egyesület“*

irodalmi és tanügyi szakosztályának

folyó évi április hó 7-ikén (kedden) délután órakor tartandó ülésére.

Tárgyak:

1. Inditvány Magyarország geográfiai szótárának megiratására. Beadta: *Förster* Lajos ig.-választmányi tag.
2. Mezőgazdasági oktatás a hadseregben. Előadó: *Buday* Barna.

Kodolányi Antal s. k.,
szakosztályi elnök.

Meghivó

az *„Országos Magyar Gazdasági Egyesület“*

irodalmi és tanügyi szakosztályának

1908. évi márczius hó 30-án (hétfőn) d. u. 4 órakor a „Köztelken“ tartandó ülésére.

Tárgy:

Barabás Endre előadása a romániai közoktatás szocziális irányairól.

Kodolányi Antal s. k.,
szakoszt. elnök.

Gazdasági tanulmányut Angliába.

Az *angol királyi gazdasági egyesület* szives meghivása folytán az OMGE. a f. évi *junius hó közepétől julius hó 5-ig* mintegy három hétre tervezett gazdasági társas tanulmányi utazást fog rendezni.

A tanulmányut összes költségei *első osztályu vasuti és hajójegyeket* véve számitásba, legfeljebb mintegy 1200 koronára fognak rugni. *Második osztályu vasuti és első osztályu hajójegyet* véve számitásba, legfeljebb mintegy 1000 koronát fognak kitenni.

A tanulmányut magában fogja foglalni Anglia legkiválóbb gazdaságainak, a hatalmas szövetkezeti központoknak, a kir. gazd. egyesület Newcastle-upon-Tyne-ben megtartandó évi vándorkiállitásának tanulmányozását, a londoni és windsori gazdasági intézmények megtekintését és olyképp lesz szervezve, hogy a tanulmányi ut befejezése után még London további tanulmányozására is alkalom adassék.

A részletes programmot, valamint a költségek végleges összegét akkor fogjuk közzétenni, amidőn az OMGE.-nek Londonba kiküldött tisztviselője az angol kir. gazd. egyesülettel együtt a végleges programmot meg fogja állapitani.

A tanulmányi utazáson az OMGE. tagjai sorából legfeljebb 45—50 ur vehet részt.

A tanulmányi uton résztvevők sziveskedjenek részvételi szándékukat az OMGE. titkári hivatalával *legkésőbb április hó 20-ig* tudatni és a jelentkezéssel együtt a költségek első részletét, 200 koronát az OMGE. pénztárához beküldeni. Ha a megszabott számnál többen jelentkeznének, ugy a jelentkezés sorrendje lesz irányadó.

Budapest, 1908 márczius hó 19.

Igazgató.

Egyről-másról.

(Vetések állása és a gabonapiacz helyzete. — A nemzetközi gabonaárfolyam ellenőrző-bizottság budapesti értekezlete. — A bankkérdés. — A drágasági ankét e óaktái.)

Márczius hónapja havas esővel és hüvös időjárással tartja bucsuzóját nem csekély aggodalmat okozva nekünk, mert habár eddig komolyabb panaszok nem is hallatszanak, kétségtelen, hogy az őszi vetések, szintugy a csirázó tavasziak megérzik ezt a fagyos bucsuzást. A hét első napjaiban nem egy helyről jelentettek fagyot és az ország legnagyobb részét egy-két éjjelen át hótakaró boritotta. Ha fagykár eddig még nem is volt észlelhető, az mindenesetre megállapitható, hogy ez a zordabb időjárás a növényzet fejlődését megakasztotta. A fejlődés szünetelése pedig a mai viszonyok közt kétszeresen káros. Először, mivel a normális körülmények közt fejlődésnek indult és akadálytalanul áttelelt vetések is megérezhetik a tavaszi fejlődés késedelmét, másodszor pedig azért, mivel az idei vetési időszak éppen nem volt normális, a vetések kelése is már későn és még hozzá kedvezőtlen körülmények között kezdődött.

A tőzsdén nem idézett elő nagyobb áringadozást az időjárás, bár a spekulációt kissé gondolkodóba ejtette az októberi adás-vételénél. A lefolyt hét általános lanyhaságban sinylődött. Bár lett volna szilárditó momentum, mivel egyrészt a malmok, különösen a hét elején nagyon is szivesen vásároltak, másrészt pedig az időjárás sem volt kedvező, amint előbb emlitettük. Hogy mégsem tudott kedvezőbb irány kialakulni, ez annak tudható be, hogy a spekuláczió most az ultimóval van elfoglalva, továbbá annak, hogy az áprilisi kötések kialakulására nézve teljes tájékozatlan

MAGYAR Gazdasági és kerti

MEZŐGAZDÁK · MAGVAK

SZÖVETKEZETE legjobb beszerzési forrása

Mai számunk 46 oldal.

ság uralkodik a tőzsdén. Mindenki várakozó álláspontra helyezkedik és várja a fejleményeket. A tőzsdén ma oly szélcsend uralkodik, amilyen a természetben nagy viharok megelőzője szokott lenni. Lehet, hogy e tőzsde szélcsendje is viharokat fog vonni maga után, akár csak a mult esztendőben. Egy hét óta alig változott a készáru jegyzése, nem volt az árak alakulására befolyással semmi, a nemzetközi piacz jegyzése is figyelmen kivül maradt.

*

Illusztris vendégeket fogad falai között jövő héten a Köztelek. Az idén történik először, hogy a nemzetközi gabonaárfolyam ellenőrzőbizottság hazánk székesfővárosában tartja meg egyik tavaszi értekezletét, mely április hó 4-én délelőtt 10 órakor lesz a Köztelken. A nagyérdekü értekezletre, amelyen bizalmas jellegénél fogva csak meghivottak vehetnek részt, ma mentek szét a meghivások. A tárgysorozatban Ruhland tanárnak, a mezőgazdaság ismert nagytudományu bajnokának a tavaszi gabonapiacz helyzetéről szóló, valamint a mezőgazdasági statisztika tökéletesitésének irányait kijelölő előadásain kivül Dade tanárnak, a német mezőgazdasági tanács árjegyző irodáját ismertető előadása szerepel, mig magyar részről Rubinek Gyula, az OMGE. igazgatója fogja ismertetni hazai mezőgazdasági hirszolgálatunk szervezetét.

A nemzetközi gabonaárfolyam ellenőrzőbizottság 1902 julius 16-án alakult meg Párisban s tagjai közé tartozik a Németbirodalom, Franciaország, Magyarország és Ausztria csaknem valamennyi gazdatestülete. A nemzetközi bizottság megalakitásának eszméje Roesicke dr.-tól, a német Bund der Landwirte elnökétől ered, aki már régtől fogva kitartó agitációt folytatott a gabonaértékesitésnek a gazdák kezébe vétele érdekében s aki részletesen kidolgozott tervével 1900-ban lépett a nyilvánosság elé. E terv egyrészt a mezőgazdasági gabonaértékesités nemzeti alapon való szervezésének utját-módját jelöli meg, biztositani kivánván a gazdatársadalmi testületek nagyobb befolyását a mezőgazdasági termények értékesitésére és a terményekárának megállapitására, másrészt pedig a különböző középeurópai országos kötelékek egymással való érintkezésének s a közös gazdasági czélok elérésére irányuló együttmüködésének megkönnyitése érdekében nemzetközi szerv létesitését is kontemplálja oly módon, hogy e nemzetközi organumnak nem egyes egyének, hanem az egyes gazdatársadalmi testületek, illetőleg ezeknek országos nemzeti kötelékei legyenek tagjai. Ez az utóbbi eszme öltött testet a jelenleg Berlinben székelő nemzetközi bizottságban, amelynek ma Schoenaich-Carolath György herczeg az elnöke, aki szintén ellátogat hozzánk a jövő héten.

A közös érdekek és czélok elérése és biztositása végett való nemzetközi tömörülés eszméjét kivánja szolgálni az uj római nemzetközi mezőgazdasági intézet is a maga nagyobb arányu, gazdagabb és tökéletesebb eszközeivel, ami szintén azt igazolja, hogy a német Bund d. L. kebeléből kiindult eszme helyes volt és megfelelő módon való megvalósitása sikert igér. A nemzetközi gabonaárfolyam ellenőrző-bizottságnak, mint a gazdatársadalom ama nemzetközi szervének is nagy jelentősége van, mely az árutőzsdék visszaéléseit ellenőrizni s ellenük a gazdák érdekében hathatós küzdelmet folytatni van hivatva. A tőzsdei spekulácziónak a gabona áralakulására való befolyása nemzetközi természetü, nemzetközileg alakitott szervre van tehát szüksége a gazdaközönségnek is, hogy a visszaélésekkel eredményesen szállhasson szembe. Az OMGE., illetőleg a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége e nemzetközi bizottságnak magyar szakosztályát alkotja s igy lesz most alkalmunk e bizottság illusztris vezetőségét, mely meghivásunkra körünkben tartja idei egyik értekezletét, a „Köztelken" üdvözölhetni.

Magyaros szivességgel és rokonszenvvel fogadjuk vendégeinket körünkben s kivánjuk, hogy közérdekü müködésük minél eredményesebb legyen. Talán a budapesti értekezlet is közelebb visz bennünket egy lépéssel az óhajtott czélhoz.

*

Az érdeklődés központja ma a bankkérdés, mely izgalmas vitatások és mozgalmak tárgyává vált. Időszerüvé ugyan még nem vált a kérdés, mert a bank a szabadom meghosszabbitását még nem kérte, erre ez év végéig ideje van. Ámde azok, kik tisztán politikai szempontból fogják fel a bankkérdést, máris fogadkoznak, hogy a külön bankot minden áron meg fogják csinálni. Elvileg mindnyájan elsőséget adunk a külön banknak és érte némi áldozatra is hajlandók vagyunk. Helytelen azonban az a felfogás, sőt veszedelmes is, mely a gazdasági czélszerüség beható mérlegelése nélkül előnyt ad a külön banknak csak azért, mert annak megvalósitása bizonyos politikai sikert jelent.

A banküg nézetünk szerint gazdasági kérdés, mely tisztán a czélszerüség szempontjából itélendő meg. Sajnos azonban, még vezető politikusaink közül is csak igen kevesen ismerik a kérdést és inkább csak jelszavak után indulnak. Ezért megnyugvással fogadtuk a banküg tanulmányozására hivatott parlamenti bizottság kiküldetését, melynek alkalma lesz arra, hogy bizalmas előterjesztések alapján a bankelkülönités pénzügyi következményeit mérlegelje és beható tájékozottság után adjon javaslatot az ország érdekében fekvő megoldásra nézve.

A bankbizottság megkezdette müködését és sikerült is megállapodásra jutnia a felderitő munkálat irányait illetőleg. Programmja szerint a bizottság az esetleges különválásnak a hitelélete és fizetőképességre várható összes következéseit vizsgálat tárgyá teszi. A szakszerü tárgyalásokat egy hónap mulva kezdi meg és óhajtjuk, hogy ezeket kellő nyugalommal és lelkiismeretességgel végezhesse is. A törvényhozásnak elkerülhetetlenül szüksége van a tiszta látásra, ha az ország érdekében akar dönteni.

Elkövetkezik egyuttal az ideje annak, hogy a társadalom, tehát maga az élet is megszólaljon ebben a kérdésben. Hogy a mezőgazdaságot létében érinti a bankkérdés, ezt hangsulyoznunk is fölösleges. Ezért az OMGE. se térhet ki a vele való foglalkozás kötelessége alól, miként a multban se tért ki sohasem. *Rubinek* Gyula igazgató tanulmányai alapján az OMGE.-ben is szőnyegre fog kerülni ez az országos ügy s ezek a tisztán gazdasági alapon inditandó tárgyalások kétségtelenül jelentékenyen hozzá fognak járulni a közvélemény tájékoztatásához.

*

A pénzügyminiszterium a f. hó elején megtartott drágasági ankét elé egyéb adatok között egy vaskos füzetet is terjesztett ily czimen: „A törvényhatósági joggal felruházott városok vármegyék és bányakapitányságok részéről előterjesztett javaslatok". E füzet adatai között — mint erre Rubinek Gyula, az OMGE. igazgatója már a tárgyalások során reámutatott — sok olyan, állitólag az egyes vármegyei törvényhatóságok részéről előterjesztett javaslattal találkozunk, melyek merőben ellentétesek hazai mezőgazdaságunk érdekeivel s a magyar gazdatársadalom közfelfogásával. Mivel pedig mindeddig, hála Istennek, legtöbb vármegyénk törvényhatósági bizottságában gazdáinknak döntő szavuk van, méltán csodálkozhatik az ember rajta, hogy pl. a szóban forgó hivatalos kimutatás adatai szerint Baranya, Csanád, Heves, Borsod stb. vármegyék az élelmiczikkek behozatalának fokozása és kivitelüknek csökkentése mellett foglaltak volna állást, hogy Sáros vármegye a lisztkivitel korlátozását sürgetné, hogy több vármegye az állatkivitel, a tojáskivitel eltiltását tartaná szükségesnek, mig ellenben a külföldi élőállatbehozatalnak állategészségügyi rendszabályok által való korlátozását megszüntetni óhajtja (!). Talán legfeltünőbb azonban az emlitett füzetnek 44-ik lapján olvasható ama adat, hogy többek között Baja, Székesfehérvár, Kolozsvár városok, valamint Arad, Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Krassó-Szörény, Somogy, Szepes, Torontál, Borsod stb. vármegyék törvényhatóságai állitólag a szerb és román hus- és állatbehozatal megengedését javasolták volna az uralkodó drágaság arkánuma gyanánt. Hogy ezek a hivatalos statisztikai adatok mennyiben fedik a valóságot és mennyiben felelnek meg a felsorolt törvényhatóságok álláspontjának, azt érdekesen világitja meg az Aradvármegyei Gazdasági Egyesületnek egy legujabban az OMGE.-hez érkezett hivatalos átirata, amelyből szabadjon a következőket kiemelnünk: Hangsulyozza mindenekelőtt ez az átirat, hogy Arad vármegye törvényhatósága a szerb élőállat- és husbehozatal dolgában egyáltalában nem is adott véleményt, sőt a törvényhatóság ezzel a kérdéssel mindeddig nem is foglalkozott. A drágaság kérdését csupán a vármegye tisztikara tárgyalta az alispán elnöklete alatt s ezen értekezletből terjesztette fel véleményes jelentését 18160/1907. szám alatt a pénzügyminiszterhez. Egyáltalában semmi alapja sincs tehát annak, hogy a pénzügyminiszterium

a meg sem nyilatkozott törvényhatóság javaslatára hivatkozik, mert legjobb esetben is csak Arad vármegye alispánjának jelentésére támaszkodhatnék. Érdekes azonban, hogy ebben az alispáni jelentésben sem fordul elő a szerb állat- és husbehozatal megengedésére vonatkozó *javaslat*, hanem a jelentés erre vonatkozó része szóról-szóra így hangzik: „A murhahus ára óriási emelkedésének okát egyrészt a takarmányhiányban és abban találom, hogy a növendékszarvasmarha vágathatása teljesen szabadjára van engedve; ezidőszerint kétségtelenül még nagy befolyással van az áralakulásra a Szerbiával fennálló határzár is." Továbbá: „A szerbiai határzárnak országos közgazdasági és külpolitikai érdekekkel kapcsolatos kérdésében nyilatkozni nem kívánok, de mint oly ténykörülményre, mely közélelmezési viszonyainkra érzhető hatással volt, reámutatni szükségesnek láttam." Ez idézetek tanusága szerint tehát Arad vármegye alispánja egyszerüen reámutatott arra, hogy a hus árának emelkedésére *többek között* befolyással volt a szerb határzár is, de egyetlen szóval sem említette, ajánlotta vagy éppen javasolta a szerb élőállatbehozatalnak vagy a Balkán-államokból való husbehozatalnak megengedését. Nagyon valószinünek kell tartanunk, hogy hasonlóképpen állunk a miniszteri kimutatásban hivatkozott többi törvényhatóságnak e tárgyra vonatkozó állásfoglalásával vagy javaslatával is, amit szükségesnek tartunk hangsulyozni azért, nehogy a drágasági ankét elé terjesztett adatokból bárki is arra a valóságnak egyáltalában meg nem felelő következtetésre juthasson, mintha vármegyei törvényhatóságaink között olyan akadt volna, amely hazai mezőgazdaságunk, elsősorban állattenyésztésünk érdekeire felette sérelmes, mondhatnók végzetes javaslattal járult volna a kormány elé. Nem is említve azt, amit e lapok hasábjain már számtalanszor volt alkalmunk bebizonyitani, hogy a Balkán-államokkal szemben fennálló határzár megszüntetéséből a fogyasztó közönségre semmiféle számbavehető haszon nem háramolna s igy erről az intézkedésről, mint a drágaság biztos és hathatós ellenszeréről a viszonyokat nagyon jól ismerő törvényhatóságaink nem is vélekedhetnek.

TRÁGYÁZASTAN.

Rovatvezető: Cserháti Sándor.

Ujabb mütrágyafélék.

Az utóbbi időben egyre több, eddig ismeretlen mütrágyafélét ajánlanak a gazdaközönségnek rendesen a valóságnak meg nem felelő reklámmal.

A gazdák egyik-másika hisz a reklámnak vagy a bőbeszédü ügynökök szavainak és csak a maga kárán tapasztalja, hogy értéktelen vagy értékét többszörösen tulfizetett áruért ad'a ki pénzét. A származott kárnak csak kisebb része az, hogy a gazda ráfizetett a mütrágyára, a nagyobb baj az, hogy a kárvallott gazdák ellenségei lesznek a mütrágyázásnak, tudni sem akarnak többé róla és nem használnak oly mütrágyát se, amelylyel nemcsak a termést, hanem a jövedelmet is lehet fokozni.

Más gazdák óvatosabbak, mielőtt belemennének a vásárlásba, kérdést intéznek az országos magyar királyi növénytermesztési állomáshoz az ajánlott trágya értékéről, használhatóságáról. Az idén nem mulik el hét, hogy ne érkeznék be idevonatkozó kérdés a növénytermesztési állomáshoz. Éppen ezen körülmény indit arra, hogy a gazdaközönséget ezen ujabb trágyafélék értékéről tájékoztassam.

Két éve kezdték *„Tabakó"* elnevezés alatt a dohánynulladékot trágyázásra ajánlani. Kezdetben száraz, részben poralaku volt a Tabakó, melynek egy része dohanyhulladék, más része pedig homok, por és szemét volt. Később a dohánybeváltó hivataloknál összegyülemlő hasznavehetetlen, korhadásnak indult nedves dohányt ajánlották a gazdáknak „Tabakó" elnevezés alatt. A Tabakóról nem lehet azt állitani, hogy értéktelen anyag, hogy trágyaértéke nincs, *csak az a nagy hibája van, hogy értéke nincs arányban árával, hogy 75—100%-kal drágább az ára értékénél.*

A Tabakó-prospektus szerint a Tabakó tartalmaz 6·0% kálit, 1·35% foszforsavat és 3% nitrogént. Az orsz. m. kir. növénytermesztési kisérleti állomás három dohánybeváltó hivataltól szerzett be leveles Tabakót, ezek Herke Sándor elemzése szerint tartalmaztak: 1·38, 1·54, 0·96% kálit, 0·14, 0·39, 0·24% foszforsavat, 1·46, 1·78, 1·04% organikus nitrogént, 0·19, 0·19, 0·07% salétrom- és ammoniáknitrogént- vagyis a Tabakó tápanyagtartalma jóval kisebb, mint amennyinek a prospektus mondja.

Herke Sándornak a Tabakóra nagyon kedvező számitása szerint*) a Tabakóból 27—45 q. kell holdankint szőlő illetve dohány alá, hogy a prospektusban ajánlott tápanyagmennyiséget megadhassuk, ami 108 illetve 180 koronába kerül. Akár szőlő, akár dohány alá bőséges trágyázás, ha kat. holdankint 200 kg. szuperfoszfátot, 150 kg. chilisalétromot és 75 kg. 40%-os kálitrágyát adunk; ez a mennyiség pedig 76 koronába kerül, sőt középkötött és kötött talajon, ahol a kálitrágya elhagyható, a költség 66 korona 60 fillér és ezen kisebb költségért kapunk gyorsan és biztosan ható trágyát. Igaz, hogy a Tabakóban organikus anyagokat is adunk a talajnak, ami annak javára szolgál, csakhogy ha az organikus — humuszképző — anyag a direkt tápanyagok leszámitásával 42, 114, illetve 32, 104 koronába kerül, akkor az mód nélkül drága, mert a gazdaságnak módjában van sokkal olcsóbb organikus anyagokat juttatni a talajba.

A Tabakó reklám azt mondja, hogy a Tabakó a legolcsóbb trágya. Hát az igaz, hogy a Tabakó 100 q ja 400 korona, a szuperfoszfáté 900—950, a chilisalétromé 3200 korona s igy a Tabakó jóval olcsóbb, csakhogy a trágya értékének megitélésénél nem azt kell figyelembe venni, hogy mibe kerül egy métermázsa, hanem *hogy mennyit fizetünk a ható anyag egy kilogrammjáért. Ezen alapon számitva a Tabakó a legdrágább trágyafélék egyike.*

A *csontliszt* nem ujabb trágyaféle ugyan, sőt a legrégibb foszforsavtrágya, mely azonban miután hatékonyabb és olcsóbb trágyafélék kerültek a piaczra, mai nap nagyon szórványosan használtatik. A kisérletek és a gyakorlat beigazolták azt, hogy a csontlisznek főleg csak könnyü homoktalajon van jelentősége. A reklám azonban az utóbbi időben oly tulajdonságokkal, hatóképességgel ajánlja a gazdaközönségnek, amelylyel az nem bir, amint ez a *Köztelek* 9. és 10. számában olvasható.

*) „Borászati Lapok" 1907. 47. szám.

Az *agrikulturfoszfátról* szintén tájékoztatta a *Köztelek* az olvasóközönséget (2. szám). Ezért erről a kétes értékü trágyaféléről csak annyit, hogy az ujabb németországi kisérletek a régebbiekkel egybehangzóan azt bizonyitják, hogy *ezen nehezen oldódó foszforsavat tartalmazó trágyafélének, semmi, vagy nagyon csekély a hatása.* Ismételten figyelmeztetem a gazdaközönséget, hogy óvakodjék ezen trágyaféle használatától, melylyel azért igyekeznek a magyar gazdát boldogitani, mert Németországban sok fáradozás daczára érvényesülni nem tudtak.

A legujabb trágyaféle az *organikus foszforsavtrágya*, melynek értékéről, használtóságáról kapom a legtöbb kérdést.

Az organikus foszforsavtrágya nem egyéb mint szárított sertéstrágya csontliszttel összekeverve, melyben 2% vizben oldódó foszforsav van. A szárított sertéstrágya ez ideig első sorban nitrogéntrágya volt és ott, hol nagy ára alkalmazását lehetetlenné nem tette, eddig mint nitrogéntrágya megfelelő mennyiségü szuperfoszfát hozzáadásával — 10—15 q sertéstrágyára 100 kg. szuperfoszfát — igen szép eredményt lehetett vele elérni. Most nagymennyiségü csontliszt hozzákeverésével megszünt nitrogéntrágya lenni, hanem oly foszforsavtrágya lett belőle, amely csak kivételes esetekben fog eredményt szolgáltatni. A szárított sertéstrágyából eddig nagy átlagban 15 q.-val juttattunk megfelelő mennyiségü nitrogént a talajnak. A jelenlegi keverékből 300—350 kg. tartalmaz annyi foszforsavat, amennyire talajunknak szüksége van, miután a nehezen oldódó csontliszt-foszforsavból körülbelül kétszerannyi kell, mint a szuperfoszfátból. Ezen mennyiséggel aránylag kevés nitrogén jut a talajba, ugy, hogy amig eddig a szárított sertéstrágya alkalmazásánál foszforsavtrágyát kellett kiegészitésül hozzáadni, most a nitrogént kell pótolni, különben a trágya nem lesz oly viszonyok közé alkalmas, mint amilyenek közt eddig alkalmaztatott.

Mint foszforsavtrágyának azért van csak korlátolt értéke, mert a gyakorlat és az elmélet szerint a csontliszt csak a könnyü homoktalajokon versenyezhet a szuperfoszfáttal vagy Thomas-salakkal.

A jelenlegi árát, azaz 100 kg.-kint 8 koronát soknak tartom, mert véleményem szerint a benne foglalható anyagok legfeljebb 6·50 koronát érnek.

A gazdaközönség legjobban tesz, ha neki oly trágyafelét ajánlanak, amelynek értékéről nincs tájékozva, hogy mielőtt megvásárolná, kérdést intéz a trágya értékéről az Orsz. m. kir. növénytermelési kisérleti állomáshoz, (Magyar-Óvár) ezáltal sok kellemetlenségtől, boszuságtól szabadul meg, mert nem fogja az értéktelen, vagy értékén nagyon tulfizetett trágyát megvásárolni, de másrészt nem fogja az oly trágyaféle beszerzését mellőzni, amely az ő viszonyai között hasznot hajtó lehet. *Cserháti Sándor.*

JOHNSTON mélyvágásu fükaszálógépei marokrakó és kévekötő **aratógépei** széna forgató és **szénagyüjtőgépei**

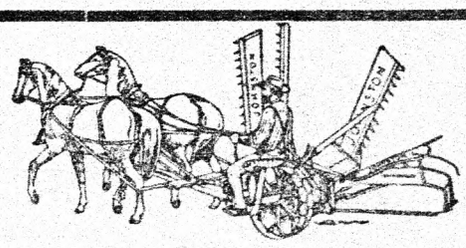

a **legjobbak a világpiaczon** és kiválóan alkalmasak a magyar viszonyokra. A Johnston-gépek dölt, kavarodott gabonában is jó munkát végeznek s feltünően **csekély vonóerőt** igényelnek.

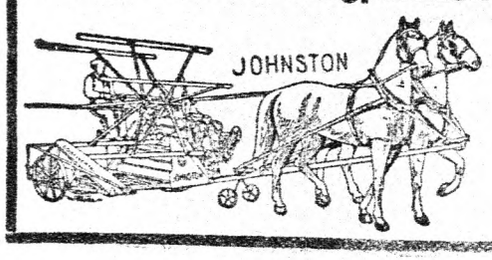

A gépek szerkezetének tökéletességéért s anyaguk elsőrendü voltáért készséggel szavatolunk.

Vezérképviselet és főraktár: **Bächer Rudolf Melichar Ferencz** czégnél

BUDAPEST, VI. ker., Nagymező-utcza 68. szám.

Tessék ismertető leirást kérni. Tessék ismertető leirást kérni

JUHÁSZAT ÉS GYAPJUISME.

Rovatvezető: Rodiczky Jenő dr.

Birkák és juhok az idei tenyészállatvásáron.

Az idei felhajtás — 489 darab — a mult évihez képest 151 darab többletet jelent (vagyis 44·6%-ot). Mindazonáltal el nem fogadható azon állitás, hogy az eddigi állatvásárok legnagyobb birka- és juhfelhajtása 1908-ra esik, mert ha az 1884-ik évi tenyészjuhvásárt 767 juhával meliőzöm is, az 1900. éviben 623 darabot mutattak be.

Ha az ember olvassa, hogy — legalább a katalogus szerint — immár a XXV. tenyészállatvásárban volt részünk, szinte szomoruság fogja el a gondolkozót. Bizony a lefolyt negyedévszázad alatt aránylag keveset javult, egyfelől a birálati eljárás, másfelől a bejelentések korrekt módja, hogy egyebekről ne emlékezzem, a szarvasmarháknál meg van ugyan állapitva a korhatár, ameddig a bikák dijazhatók, a kosoknál ellenben nem. Ebből már a multban kellemetlenkedések származtak, de éles kifakadásokra adott okot az idén is; mert hát egy négyéves elektoral-negretti kosnak itéltetett oda egyik első dij. Egyik külföldi tenyésztőnél, kizárólag egyévesekül bejelentett kosai közé „véletlenségből" egy hároméves is keveredett. De hát az sem egészen fair dolog, hogy egy hazai tenyésztő kosait 14—15 hónapos gyapjuval küldötte be, mely körülmény — ha el nem kerüli is a körültekintő szakember figyelmét — a nagyközönséget alaposan megtévesztheti az évi gyapjunövést illetőleg. Hibának tartom azt is, hogy elektoral-negretti×merinó-précocenak jeleztetik oly ivadék, mely finom posztós-gyapjas anyáktól chatillonnais kos után származik. Ugyanez áll a rambouillett × merinó-précoce elnevezésről, holott oly kisérletről van szó, melynek czélja egy határozottan gyapjura tenyésztett alanyból korai husmerinókat kinevelni. És ha már az egyik nyáj állatai keresztezésül lettek elbirálva, akkor a másiknak is abban a kategóriában kellett volna elbiráltatnia; sőt ide kellett volna sorolni a Lobkovitz Ferdinánd herczeg winteritzi tenyészetét is, amely ezidőszerint csak rambouillet félvérnek tekinthető, pedig mint rambouillet nyert elismerő oklevelet; másfelől ramsdorf, mely a tavalyi tenyészállatvásáron rambouillet volt, az idén nem vált gyorsfejlődésü franczia husmerinóvá.

A birálati szabályzat szerint a vásárra küldött állatok közül csak azok az állatok vétetnek birálat alá, melyeket a tulajdonos erre kijelöl és dijakat csak a tenyészczélnak megfelelő állatok kaphatnak. Erre tekintettel nem helyeselhetem, ha könnyebbség okáért az egész csapatnak itéltetik oda valamely dij, mint az a husjuhoknál nem egy esetben történt. De épp oly tulhajtás, ha egyes kiállitók az ellen kelnek ki, ha a sampiondij odaitélésénél az összbenyomáson kivül még egyéb momentumok is mérlegeltetnek.

Szerintem, ha a szarvasmarháknál a dijak kiosztása körül különben egyenlő minőségü tenyészetek közül azok, melyek a törzskönyvbe fel vannak véve, a birálatnál előnyben részesittetnek, semmi ok sincs arra, hogy erre a körülményre a birkák és juhok csoportjában figyelemmel nincsenek. De ügyelettel kellene lenni arra is, hogy egyenlő minőség esetében az a nyáj részesüljön előnyben, amely czivilis árakat szab, mert álatvásárról lévén szó, annak czéljait bizonyára jobban szolgálja az, ki a mostani pénzszük világban nem ad egy kosért 600 koronát, mikor versenytársa ugyanoly minőségü állatért annak az árnak csak felét vagy egyharmadát kéri. Egy tenyészállatvásár czélja, hogy adjunk-vegyünk, szóval minél nagyobb legyen a forgalom. Ha már most tenyészállatvásaraink dijak kiosztásával lettek egybekötve, annak czélja a tenyésztők buzditása mellett a vevőközönség alapos tájékoztatása is kell, hogy legyen. A sampiondijak odaitélésénél pedig valóban kiváló uttörő, nagyobb jövőjü tenyészirányok jutalmazása volna szem előtt tartandó, még pedig bizonyos logikai sorrendben, hogy az eljárás ne legyen a nagyközönség részéről félremagyarázható. Habár a birkák birálói valószinüleg nem veszik tragikusan, hogy Debrő versenytársai és ellenesei nagyon is élesen elitélték, hogy az össz zsüri a földmivelésügyi miniszter nagydiját Károlyi Mihály gróf tenyészetének itélte oda, mely arra haladó irányzatával valóban rászolgált; talán mégis czélszerübb lett volna a nagydijat nem ujból egy finom posztó-merinó-gyapjas nyájnak odaitélni. Néhány éve történt, hogy a székesfőváros képviselője, ki különben a sertéseket biráló bizottságnak nemcsak tagja, hanem elnöke is volt, oly indokolással, hogy a sertés a székesfőváros élelmezésére jelentősebb mint a birka, rávette az össz zsüritt, hogy kétszer egymásután sertéstenyésztőnek itélte oda azt a tiszteletdijat, melyre pedig a juhok zsürije unisono jogot formált oly kiállitó részére, aki közelismerésben részesült nagy sikerrel karolt fel egy nálunk uj, de szép jövővel biztató tenyészirányt.

Ha hizómarhakiállitáson érvényesül a Fenyvessy-féle okoskodás, senkinek szava nem lehetett volna ellene, de igy a döntés a jurorok körében is kedvetlenséget szült és képzelem, hogy az idén sem fogadták teljes megnyugvással. Szerintem is idején volna, ha a fésüsgyapjas alcsoportra irányul a figyelem. Ott láttam ujból Pálffy József gróf szomolányi gyorsfejlődésü husmerinó nyájának egyedeit, melyekről olyan gyapjat nyirnak, hogy az az idén is zsirban nyirva 180 koronán kelt el (a 4%-os beszáradási sulyon kivül minden egyéb levonás nélkül). Ott volt az immár négy éven át mindig első dijakra érdemesitett nagykorpádi soissonnais irányu husmerinó nyáj, amelyet tulajdonosa nem ugy létesitett, mint ez — nomina sunt odiosa! — hazai angol husjuhoknál szokásos, hogy t. i. bizonytalan származásu, jobbadán keverék alanyra a tenyészállatvásárokon hol Péter, hol Pálnál vásárolt nem éppen kifogás nélküli kosokkal telivér nyájakat létesitenek. Politzer ellenben nemcsak Franciaország leghiresebb törzsnyájaiból hozatta eddig tenyészkosait, hanem telivér anyákról is gondoskodott, hogy ezekkel a legkényesebb igényeket kielégitő törzsnyájat alapitson. De hát ott láttam Gräffl Jenő poroszlói fésüs nyájának képviselőit is, amelyeket évről-évre kiválóbb minőségben küld fel a tenyészállatvásárra és utoljára — habár nem utolsóul — fel kell emlitenem Pallavicini Sándor őrgróf mindszentalgyói hitbizományi uradalmának rambouillet birkáit is, amelyek szintén már évek óta méltó elismerések részesei.

A vásáron bemutatott anyagból birka volt (a tejelő juhul bemutatott 6 darab czigája beszámitásával) 359 darab, az összes felhajtott juhanyagnak 63·4%-a. A hazai elektoral-negretti gyapjas juhászatok az idén is messze kimagaslottak az egy osztrák versenyző, Lobkowitz Ferdinánd herczeg winteritzi tenyésztője által bemutatott állatok fölött. Igaz, hogy különösen a 70/1. és 203/6. kétéves kosok gyapjufinomság és kiegyenlitettség tekintetében a gyapjuismerőt kielégithették, azonban a tenyésztőt hibás testformáikkal éppenséggel nem, mert olyan keskeny állásu, csapott faru, gacsos lábu állatokat, mint e kollekcióban láttam, magyar elektoral-negretti tenyésztő dehogy türné nyájában. Nem kevesebb, mint 30 darab állattal jelent meg a debrői uradalom, mely azonfelül még száz kossal is tud szolgálni a vevőknek, mig a tótmegyeri nyáj 10 kost és 4 anyabirkát mutatott be, közölvén, hogy még 25 darab kosa van eladó. A tótmegyeri anyag az idén is kiváló volt és különösen tetszettek nekem az 5/10. és 5/117. számu hároméves és a 6/24. számu kétéves kosok, valamint különösen a mintaszerü 5/100. és a szintén igen szép 5/197. számu kétéves jerkék.

Steiger Ottó leutewitzi szövetgyapjas nyáját Budapesten a milleniumi kiallitás óta nem láttuk, de sok magyar gazda vásárolt onnan posztógyapjas merinó szövetgyapjasokká való átformálására kosokat. Steiger 20 kost küldött ide, ugy látom abban a hiszemben, hogy budapesti tenyészállatvásárra a selejtesebb anyag is jó; ha csak nem akarta Steiger ur az ismert Goce-féle mondást travesztálni, hogy „aki mindenfélét hoz, mindenkinek hoz valamit". Azzal, hogy kosai közt akadt kifejezetten magas posztógyapjas és gorombább fésüs-gyapjas, szövetgyapjas nyájának nyájkiegyenlitettségét legalább nem dokumentálta. Nem is csodálkozom, hogy aránylag olcsó áru kosainak egy része eladatlan maradt.

Sajnálni lehet, hogy a fésüs-gyapjas birkák nem lettek az 1906. évi tenyészállatvásár katalógusában közölt tájékoztató szerint elhelyezve és konzekvensen elbirálva. A nagyközönséget is csak oly módon oktathatjuk ki, ha ad oculos demonstráljuk neki, hogy más szempontok irányadók a hazai, más a franczia irányu fésüsgyapjas merinónál és annak egyes tipusai, pl. a Rambouillet és a franczia husmerinó között. Ez utóbbinál ismét szükségképpen megkülönböztetendő sajátságok léteznek, amelyek ismeretét a modern tenyésztő nem nélkülözheti.

A hazainak mondott fésüs birka, melyet az Alföldön negrettiből, jobbadán boldebuck-i vérrel alakitottak ki, a középbirtokosok juhászatainak megszünésével nagyobbára elpusztult. Lekehalma, Tiszaderzs stb. történeti emlékek immár. Nagybirtokosainknál tipikus formájában még leginkább megtartotta és egyben helyes irányban fejlesztette ezen jelleget Herzfelder Manó Pusztapón és (rambouillet vérnek czélszerü felhasználásával) átalakitotta Graeffl Jenő Poroszlón. A legtöbb helyen azonban áldozatul esett mindenáron a testnagyságra dolgozni kivánó divatnak, még heterogén keresztezések árán is. Est modus in rebus! A testalak nagyobbitására való törekvés Alföldünkön csak akkor jogosult, ha ez nem megy az edzettség és a gyapju szilárdságának rovására; mert különösen a katonaposztószállitók nem nélkülözhetik a kiválóan szilárd alföldi fésüs terméket már a kat. kincstártól követelte szövettartósságra tekintettel sem. Az Almássy Dénes gróf-féle gyulavári nyájból bemutatott kosokon örömmel láttam azt a helyes törekvést, a nehéz negretti zsir kiküszöbölésével, magasabb hozadéku gyapjut nevelni. A Wenckheim Antal gróf fiörökösei vesztői uradalmi kosok közt pedig nagyon szép gyapjas és jó formás egyedeket szemlélhettem. Méltó elismerésben részesült Schwarcz Sándor bölcsipusztai kollekciója is. A rambouillet és csak rambouilletnek mondott birkák közt Pallavicini Sándor örgróf mindszentalgyói uradalom nagy körültekintéssel kezelt tenyésztésén kivül ez alkalommal őszinte örömömre, dicsérőleg fel kell emlitenem a Skublics örökösök zalaszentmihályi nyáját. Ugy látom, visszatért a régebbi helyes irányhoz; különösen dicsérendőn a 2. és 20. sz.

Szivattyuk és Mérlegek
különleges gyár
Garvenswerke,
WIEN, II., Handelsquai No. 130.
Mintaraktár: I., Schwarzenbergstrasse 6.

kétéves kosok és a 146. sz. anya szép testformái és kiegyenlitett gyapjukért, mely rendement tekintetében is kimagaslik a mult években bemutatott állatoké fölött. Az észszerü és lelkiismeretes tenyésztés t. i. nem abban áll, hogy a drága takarmány árán a nehéz gyapjuzsirt szaporitsuk, csak azért, hogy a zsirban nyirt bundák sulyát illetőleg fünlemhallott rekordokkal dicsekedhessünk. A gyapju értékét u. i. nem az értéktelen zsir, hanem a gyapjuanyag határozza meg, mely mondás közhelynek tetszik ugyan, de — elég sajnosan — nem ismételhető nálunk elégszer.

A mostani pénzszük időben tenyésztőink nem igen kapkodtak még jobb állatok után sem. Ennek különben van egy jó oldala is, mert talán az osztrákok és németek meg fogják gondolni, hogy sok kifogás alá eső tenyészanyaggal szerencséltessenek. Hogy másra ki ne térjek, Lobkowitz Ferdinánd herczeg winteritzi nyájából félvér rambouillet-ket mutattak be, melyek tetszetősek voltak a gyapju minőségére tekintettel, de mint tenyészanyag, nekem legalább még ingyen sem kellettek volna, oly kevéssé, mint pl. azok a hampshire félvérek, amelyekre, ha csak szép sötét pofájuk és lábszáruk van, akad nálunk vevő, aki a telivérrel egyenértékünek vásárolja, hogy annak továbbtenyésztése után szeme-szája elálljon az ijedtségtől.

Az angol hosszugyapjas juhok tenyésztésével nálunk már teljesen felhagytak, de a rövidgyapjasoknak is aránylag kevesek a hivőik. Annál meglepőbb volt reám nézve, hogy akkor, mikor még Németországban is a southdown teljesen letünt a látóhatárról, a vámosmikolai uradalmi bérnökség ilyenekkel szerepel. Nádasdy Tamás gróf Lepsényből és Kápolnásnyékről oxfordshiredownokat, illetve oxfordshire keresztezéseket küldött be. Képviselve volt Mathis F. kleinschweini shropshire tenyésztése Sziléziából, de számban legjobban volt képviselve a hampshiredown.

A legjobb anyagot Bochmann H. deutschenborai nyája küldte, habár — ugy láttam — még nem követi azon ujabb angol irányt, mely nemcsak a husformákra, hanem a gyapju minősége, nevezetesen fehér szinére is ügyelettel van. A Schwarzenberg Adolf József herczegtől Postelbergből beküldött hampshirek nem bizonyitottak a nyáj hires volta mellett. Küldtek ugyan két darab $1^1/_4$ éves kost 127 kg. átlagos élősulylyal, de hát az egyévesek átlagos sulya csak 68 kg. volt. (Akadt közte 62 kg.-os is.) Egy pillantás a Politzer féle átellenes franczia husmerinókra, bárkit felvilágosithatott arról, hogy ezek husformái éppenséggel nem alárendeltebbek, de gyors fejlődésük nagyban meghaladja a herczegi hampshireket, amennyiben Politzer 1 éves 3 hónapos egyedeinek átlagos élősulya 102·5 kg.

A hampshiredown nagyobb elterjedése hazánkban abban leli magyarázatát, hogy a Biedermann Rezső báró hoboli nyájából czivilis árakon lehetett ilyen kosokat szerezni már akkor, mikor a külföld árai oly magasak voltak, hogy arányban nem állottak a vásárlással elérendő czéllal, mely nagyobbára abban áll, hogy mustrálásra szánt anyák után pecsenyebárányokul, vagy egyéves ürükül értékesitendő félvéreket tenyészszenek, tekintettel arra is, hogy a mészárosok a fekete pofáju anyagot preferálják. De a hampshire arra is szolgált és szolgál most is, hogy a czigája birkákból kifogástalan „Schwarzköfler"-eket nevelve, a bécsi piaczon angol juhokul elárusithassák. Mondanom sem kell, hogy ezen eljárással növelhetjük a testnagyságot, javithatjuk a testformákat, de nem fokozzuk a tejelőképességet és csak rontjuk a czigája gyapját. Hogy a Páskuj Antal által bemutatott 6 darab czigáját mért érdemesitette a zsüri két első dijra, azt épp oly kevéssé tudom magamnak megmagyarázni, mint azt, hogy a bemutatott hampshiredownokat az idén egyáltalán első kosdijra érdemesitette.

Mindössze két kecskebak szomorkodott a tárlaton, amelyek különben a saannenthali jellegnek nem sok dicsőséget hoztak.

Mindent egybefeglalva, az idei tenyészállatvásáron látottak amellett bizonyitanak, hogy juhtenyésztőink nemcsak törekednek, de egyben haladnak is. *Rodiczky Jenő dr.*

NÖVÉNYTERMESZTÉS.

Rovatvezető: Kerpely Kálmán.

A vöröshagyma termesztése.

II. Nagy hagymatermesztés.

Mihelyt az őszi mély szántásra tavaszszal rá lehet menni, kezdődik a dughagyma rakása, dugdosása. Először extirpálás, esetleg csak fogasolás, utána töviselés képezik a fogatos bemunkálást. A hagymaföld gyalogutak által szakaszokra, ezek megint ágyakra lesznek osztva. A sortávol 9″, esetleg 11″, a növénytávolság 5—6″. Előzőleg a sortávolra beállitott fogu vonalzóval lesz megvonalozva egy-egy ágy, mindig csak annyi, amennyit pár óra alatt eldugdosni lehet, nehogy a kicsiny barázda a napos, esetleg szeles időben felismerhetlenné váljék. A leány és fiu napszámosok, vagy kertészek felkötött kötenyükbe merik a dughagymát s mindegyikük egyszerre 3 soron haladva, vagy inkább térdencsuszva gyökszálas, tompább végével lefelé, a sorokba dugdossák a dughagymát (különben nem hajt ki). Megfigyelésem szerint egy 12—14 éves napszámos 50—75 □-ölet, a feles kertész 100—150 □-ölet rak be 1 nap.

Mihelyt kihajtott a hagyma és kezd gazosodni a föld, kezdetét veszi az első kaparás (sarabolás), melyet e czélra készitett, a czukorrépaegyelésnél használatos, de valamivel szélesebb élü, rövidnyelü kis kapával kell végezni, nagyon ügyelve arra, hogy a dughagymát meg ne sértsük, mert az vagy elszárad, vagy a vágás helye megmarad későbbre is és igy kevésbbé értékes lesz.

A kaparást annyiszor kell megismételni, ahányszor a föld gazos volta azt megkivánja: 3—4—5-ször. A szorgalmas hagymakertész kunyhót csinál magának a föld közepén és künn tölti az egész hetet a hagymaföldön, ahol mindig van tisztogatni, kaparni, gyomlálni valója.

Szokásos hagymadugdosáskor minden 7-ik sort üresen hagyni, ide koránérő tengeri lesz kapa után vetve a czélból, hogy hagymaszedéskor az egyes garmadák kukoriczaszárral — eső ellen — letakarhatók legyenek.

Tavaly sárgarépa és petrezselyen is lett vetve a hagyma közé a föld jobb kihasználása végett. Hagymakaparáskor ezek is körül lettek kaparva, jó termést is adtak és őszszel szép sulyu köztes terményt nyertem ily módon, de mivel szedésük (hogy teljesen beérjenek és igy télire jól eltarthatók legyenek), csak késő őszszel történhet, termesztésükkel felhagyok, mivel a hagymaföldbe buza kerülvén, annak mielőbbi alászántása szükséges.

A szedés ideje, mivel a hagyma 2-féle érési állapotban értékesithető, ennek megfelelőleg előbb vagy később következik be. Teljes érési ideje augusztus közepe, amikor is a szára elszárad, a haja megpirosodik és könnyen leválik. Szedésnél a munkás hagymakaparójával a sorra keresztbe áll és alávág a hagymának; utána gyerekek fakésekkel kikaparják. Mindjárt válogatva lesz vagy az eladás feltételei szerint, vagy pedig nagyság után 3 osztályba. A dughagyma nagyságu, valamint a megsértett példányok képezik a III-ad osztályt, mig a többi, nagyság szerint 2 osztályba kerül. Az igy szedett hagymát künn a szérüskertben 1 méter széles kazalokba rakják, alája vastagon szalmát téve és méter vastagságu szalmatakaróval befedve. Fagy ellen igy meg van védve; enyhébb téli napokon, valamint közvetlen az elszállitás előtt ujra megválogatandó s az időközben romlani kezdő és megromlott példányok eltávolitandók.

Másik értékesitési mód a zölden való eladás, mely esetben nem várjuk be a hagyma teljes érését, hanem julius közepén szedődik és azonnal szállitásra kerül. Részben a hagymának ekkor még nagyobb viztartalma, részben a rajta meghagyott 2 cm.-es csonk következtében, a métermázsánkénti termés, bár még nincs teljesen kinőve, körülbelül annyi, mintha meghagytuk volna teljesen érni. Egy napi száradás után, künn a földjén 50 kg.-ra kiegyenlitett egészen vékony zsákokba merve kerül elszállitás alá. Nagyrésze Oroszországba megy, de sok kerül Németországba, sőt Ausztriába; a konzervgyárak is nagy vevői a makói hagymának.

Ugy a zöld, mint a teljesen beérett hagymának ára erős ingadozásoknak van alávetve és igy nem lehet szabályt felállitani, mikor és minő állapotban előnyösebb az eladás. Az 1906-ik évben zöld hagymáért — vasuthoz szállitva — 100 kg.-ként 4 kor. 50 fillért kaptam, ugyanez évben a szomszéd gazdaság deczemberben átadott beérett nagy hagymájáért csak 3 koronát tudott elérni. 1907-ik év julius végén 6 koronát fizetett a kereskedő zöld hagymáért, mig most — ugy hallom — Makón 12 korona a rendes hagyma ára.

Házi kezelésü $2^1/_2$ kat. hold hagymatermesztés mérlege az 1906-ik évben:

1. Dughagyma 1 holdra 144 kg. = 360 kg. à 25 kor.	90·— K
2. Dugdosás III/3—26., 1 holdra 29 napszám = 72 napszám	35 65 „
3. Háromszori kaparás, bördözés, gyomlálás IV/17—VI/19. à 70 = $174^1/_2$ napszám	133 62 „
4. Szedés VII/2—14., 1 holdra 52 = $130^3/_4$ napszám	92·18 „
5. Szállitás (felrakás) $7^1/_2$ férfinapszám aratás közben à 4·60 kor.	34·50 „
6. Hagymás zsákok fuvarja	16·11 „
7. Értékesités körüli költség Makón, sürgönyök, levelezés stb.	31·— „

A selektált (kiválogatott) anyarépákról nyert és impregnált takarmányrépamagnak manapság sem párja, sem konkurrenczája nincs. **Kapható:**

Mauthner Ödön cs. és kir. udvari magkereskedésében **Budapesten.**

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

8. Felügyeleti díj 40 dolgozónap à 1·50 kor.	60·— K.
9. Szántás, fogasolás és egyéb fogatos munka à 10 kor.	25·— „
10. Földhaszonbér à 32 kor.	80·— „
Összesen	598·06 K.
1 kat. hold hagyma költsége tehát	239·20 „
Bevétel 76 q. zöld hagyma, q.-ként 4·50 kor.	342·— „

Marad tehát holdanként 102·80 kor. bevétel.

Összehasonlitás czéljából közlöm ugyanezen évi feles termesztés mérlegét, előrebocsájtva, hogy 1906-ik év februárjában 2 kertészt hoztam Makóról, 2 évre fogadva, kiknek a közeli faluban lakást, tüzrevalót, a beültetett hagymaföld minden kat. holdja után 100 kg. buzát és fejenként 200 □-öl veteményföldet igértem, a vetőmag felét ők adják, a fogatos munkákat én végeztetem, minden egyéb és kézi munkát ők szolgáltatnak. A termesztés ez esztendőben 6 kat. holdon történt.

1. Dughagyma 1 holdon 183 kg., összesen 1129½ kg. à 25·02 kor. = 282·59 kor., ennek fele	141·29 K.
2. Házbér 2 kertész után egy évre	143·32 „
3. 6 kat. hold után 600 kg buza à 14 kor.	84·— „
4. 400 □-öl veteményföld megszántva és termény hazaszállitva	16·— „
5. 2 családnak szükséges tüzrevaló értéke	20·— „
6. Személy- és podgyászszállitási költség Makóról	68·72 „
7. Szántás, fogasolás és egyéb fogatos munka à 10 kor.	60·— „
8. Földhaszonbér à 32 kor.	192·— „
Összesen	725·33 K.
1 kat. holdon a kiadás	120·88 K.
Bevétel 1 kat. hold termése 91·61 q. zöld hagyma à 4·50 kor.	412·24 K.
Ennek fele	206·12 „
Kiadás	120·88 „
Marad	85·24 K.

A bevétel tehát 85 korona 24 fillér.

Félve az egyre rosszabbodó munkásviszonyok következtében beállható munkáshiánytól, az 1907-ik évben a házi kezelést abbahagyva, inkább a felesek számát szaporitottam. A termesztési mérleg a következő volt:

Bevétel 1 kat. hold termése 96·10 q. zöld hagyma, 100 kg.-ként 6 kor.	576·60 K.
Ennek fele	288·30 „
Kiadás 1 kat. holdon, miként tavaly	120·88 „
Marad bevétel	167·42 K.

Részben a magasabb ár és nagyobb termés, részben az az eladási feltétel, hogy semmi kihányás sem volt, eredményezték a tiszta jövedelemnek csaknem megkétszereződését.

III. Magtermesztés.

Hogy a dughagyma nyeréséhez szükséges vetőmagot, a szine után elnevezett fekete magot, magunk termeszthessük, kiválogatjuk az érett hagymából a szép és jellegzetes példányokat, melyek tavaszszal, egyidejüleg a többi munkával, 20—25 cm. sor- és növénytávolra lesznek kiültetve. Gondozása a föld tisztántartásából áll. Az elültetett hagyma csakhamar szárba indul, juliusban virágzik, augusztusban megérik. Érése nem egyszerre következik be és ezért szedése is fokozatosan végzendő. Miután a szél sok magot kiverhet, czélszerü körösközül 2—3 sor tengerit vetni védőnövényül.

A magtokokból a mag bottal lesz kicsépelve és zsákban száraz helyen eltartva.

Krón Dénes.

GAZDASÁGI ROVARTAN.

Rovatvezető: Jablonowski József.

Két darab két koronás rovarkönyv.

1. *A kertész ellenségei.*

Előttem van egy könyv, amelyet a t. szerkesztőség már régebben küldött hozzám — ismertetés végett. A könyv czime „A kertész ellenségei". Szerzője: *Mayer* Manó nyugalmazott plébános. Megjelent Rozsnyón. Terjedelme 155 oldal. Ára 2 korona.

A könyv elolvasása után megtudjuk, hogy annak szerzője a papoknak ama tiszteletreméltó osztályából való, akik magasztos hivatásuk mellett lelki örömet találnak a kertészkedésben is. „Kertemben egy szilvafa alatt kis lóczácska van, irja könyve egyik helyén, amely nekem egész nyáron át kedvelt ülőhelyem." Ha igy, ezen a lóczácskán üldögél a t. szerző május vége felé, meg szokta figyelni, hogy kertjében mi történik. E megfigyelése során sokat figyelt meg s mint előszavából olvasom, ujat, ismeretlent is s ezt mind leirja. Leirásából megtudjuk, hogy itt-ott figyelembe veszi a külföldi irodalom egy-egy adatát, de azt olyan rostára veti, amely napjainkban már nincs helyén. Minthogy az ujabb dolgok régi mértékkel mérlegelve, nem állják meg helyöket, a főtisztelendő szerző igen sokat boszankodik és egy-egy hosszabb elmélkedésben (igy könyve 15—20., 77—83., 91—98. oldalán), vagy egy-egy német, olasz, angol nyelvü idézetben keres vigasztalást.

Ilyen körülmények között, azaz egyrészt vidéki magára való hagyottságában, másrészt bizva a régi, sokszor százados koru forrásokban (*Kralovánszky* András könyve, *Naturalis Historiae Compendium*, még 1795-ben jelent meg), a főtiszt. szerző sok dolgot összezavar s ahol a dolog egyszerü nyitjára nem talál, ott uj, „semmiféle szakmunkában elő nem forduló" dolgot sejt. Ilyen uj dolog, hogy a galagonyapille hernyójából télen a hernyófészekben csak a — feje marad meg. „Ha valaki egy ilyen hernyólakta falevelet (t. i. hernyófészket) télnek idején . . . a fáról levesz s azt abban a hitben, hogy benne bár apró, de kifejlett hernyókat fog találni, kiváncsian felbontja: nagyon fog csalatkozni, mert abban ugyan nem talál egyebet, mint sötétsárga szinü hernyóürüléket még az őszi időből és 10—20 apró, fekete, még a mákszemnél is kisebb golyócskát. Ezek a golyócskák a hernyók, illetőleg a hernyóknak téli maradványai, az apró fejek . . . Csak a fej él tehát, a test többi része pedig majdnem semmivé zsugorodik . . ." „Ha egy ilyen téli hernyószállást ujjai között szétmorzsol, sajátságos avas zsirbüz fogja az orrát megütni." Nyilvánvaló, hogy a szóban levő *fejek* csak élettelen maradékai a ragadozó darazsaktól tönkretett hernyóknak. Ez tehát nem uj jelenség.

Nem uj dolog a köszméte araszolóról szóló fejezete (23—31. o.), mert a baj itt az, hogy két dolgot kever össze. A köszméte darázs álhernyóit (29. o.) az araszoló hernyóinak tartva, e két rovar életfolyását annyira egygyé bogozza össze, hogy a kilábolás lehetetlen.

A hajtástörő eszelény (*Rhynchites coerulens* Deg. = *conicus* Ill.) deák neve nem tetszik neki, tehát elnevezi azt „*fragariae et mali*" azért, mert a szamóczán is él. Ujabb névre itt egyáltalán nincs szükség.

Zavart a „*káposztaféle magzók*"-ban (magtermesztés végett elültetett káposztában) élő *Rhynchites olerum* dolga is. Az 56. oldalon adott leirásból nyilvánvaló, hogy *Centhorrhynchus*-fajról van szó, de a kártételhez hozzájárulhatott valamely *Baris*-faj is.

A bimbólikasztó és rügyfuró bogarak dolgát meglehetősen összezavarja s aki e bogarakat nem ismeri, az az idevonatkozó (11. czikkely a 70—109. o.) hosszu rész elolvasása után még kevesebbet fog tudni róluk.

A *körte enyves tetüje*, amelyet a főtisztelendő szerző ur deákul Coccus glutinosus pirinek nevez el, nem más, mint a levélbolha (*Psylla piri* és *Psylla pirisuga*) csapatosan élő és szárnyatlan lárvája.

Még tovább folytathatnám a sort, mert a könyv 18 czikkeje közül egy sem állja meg a helyét, de abbahagyom. Nem bolygatom a részleteket sem, mert akkor valóban olyan munkára kellene vállalkoznom, amelyben nem igen volna köszönet.

Igen sajnálom, hogy főtisztelendő szerző urnak minden szeretete, buzgósága és mondhatnám fiatalos lelkesedése, mert hisz emellett bizonyit majdnem minden sora, jelenlegi esetben nagyon is kárba veszett. E baján könnyen segithetett volna, ha a felvilágositást nem a százados koru könyvekből, vagy némely részben olyan forrásokból meriti, amelyek nem elsőrendü szakmunkák, valamint ha segitséget kér azoktól, akik neki örömest segitettek volna. Habár könyvének hasznát a kert barátai nem igen veszik, kivánom, hogy a főtisztelendő ur ne veszitse el kedvét, folytassa kertészkedését régi kedvvel, pöröljön az uj, de nem istentelen bogarászokkal, akik semmivel sem rosszabb magyarok, mint az ő régi barátai, de ma a dolog mélyére jobban belepillantanak, mint azok, akik száz évvel ezelőtt voltak. *Jablonowski József.*

GAZDASÁGI NÖVÉNYTAN.

Rovatvezető: Linhart György.

Burgonyabetegségek.

Az utóbbi három év alatt az ország legkülönbözőbb vidékeiről, főleg azonban Felső-Magyarországból küldtek be a magyaróvári növényélet- és kórtani állomáshoz beteg burgonyanövényeket, illetve gumókat, hogy azok betegségét állapitsuk meg. Az esetek tulnyomó részében a burgonyavész gombáját (Phytophthora infestans de By) találtuk a baj okozójául, azonban egyéb burgonyabetegségek is elég gyakoriak voltak, igy főleg a *gyürüs betegség*, a *levélfodrosodás*, a *törothadás* és a *levélsodródás*. Eme betegségek, amelyek azelőtt csak szórványosan jelentkeztek, hovatovább egyre erősebb mértékben lépnek fel főleg Németországban, ahonnan mi az ujabbnál ujabb burgonyaféléket hozzuk be s igy azok nálunk is egyre jobban terjednek. Szükséges ennélfogva, hogy burgonyatermesztőink megismerkedjenek e betegségekkel s az ellenök való védekezésmódokkal, hogy

LOKOMOBILOK, GŐZCSÉPLŐGÉPEK, BENZINMOTOROK, ARATÓGÉPEK,
TALAJMÍVELŐ ESZKÖZÖK, TELJES MALOMBERENDEZÉSEK, STB. STB.
KIVÁNATRA SZIVESEN KÜLDÜNK ÁRJEGYZÉKET ÉS KÖLTSÉGVETÉST.
MAGYAR KERESKEDELMI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
A MAGYAR KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE. BUDAPEST

ezáltal a betegségek nagyarányu elterjedése lehetőleg megakadályoztassék.

Alábbiakban lehetőleg röviden óhajtjuk a gazdaközönséget tájékoztatni a fentemlitett burgonyabetegségek felől, szem előtt tartva a gyakorlati igényeknek megfelelő védekezési módok ismertetését.

A burgonya *gyürüs betegségét* — nevezik eres rothadásnak is — baktériumok okozzák, amelyek ugy a gumót, mint a burgonyanövény földfeletti részeit is megtámadják. Ha egy gyürüs beteg gumót kettészelünk, akkor a héj alatt attól nem messze fekvő edénygyürüt részben vagy egészben elbarnultnak avagy esetleg megfeketedettnek fogjuk találni. Ha az ilyen beteg gumót vetőmagul használjuk, abból többékevésbbé beteg szárhajtás fog fejlődni, amely legrosszabb esetben még a föld felszinéig sem lesz képes felvergődni, hanem már a talajban elpusztul. Kedvezőbb esetben a szárhajtások felszinre kerülnek ugyan, csakhogy aprók maradnak s kicsiny leveleket nevelnek. Közelebbről vizsgálva az üveges kinézésü beteg szárhajtásokat, azoknak alsó részén barna repedéseket találunk. A beteg szárak levelei feketefoltosak s nemsokára ugy a szár, mint a levelek elhalnak. Van e betegségnek még egy harmadik tünete is, amikor a burgonyabokor eleinte látszólag teljesen egészségesen és erőteljesen fejlődik; ősz felé azonban a levelek korábban kezdenek hervadni, mint a teljesen egészséges burgonyabokrokon, miközben gyakran, noha nem mindig, többé-kevésbbé feketefoltosak lesznek. Az ilyen bokrok gumótermésének nagysága gyakran teljesen normális, ha azonban vetőgumóknak használjuk őket, akkor ezek e betegségnek terjesztőivé válhatnak, főleg akkor, ha a gumókat, amint az sok helyen szokásos, szétvagdalva ültetik el, ami minden esetben kerülendő. Ha bárminő körülmény arra kényszeritene bennünket, hogy a vetőgumókat kettévagdaljuk, az esetben tanácsos lesz azokat 2 napon át vizes ponyvával vagy zsákokkal letakarva szétteritve hagyni, hogy a metszési felületen pararéteg képződhessék, amely megakadályozza a baktériumok behatolását.

Ha a betegség csak egyes bokrokon elszórtan, avagy csak egyes foltokon jelentkezik, akkor a beteg bokrokat minél előbb el kell távolitani a földről s a vetőgumókat csakis a tábla egészséges részéről kell szedni. Ha friss vetőgumókat hozatunk, akkor mindenekelőtt arról kell meggyőződést szereznünk, vajjon azok tényleg egészségesek-e? E czélból nagyobb mennyiségü gumót kettészelünk valamelyik szemen át. Ha az edénygyürü többékevésbbé barnaszinü volna, akkor a gumók betegek s vetésre nem használhatók.

A gyürübetegség baktériumai főleg a beteg gumókból kerülnek a szárrészekbe az edényeken keresztül. De létrejöhet a fertőzés ugy is, hogy a beteg gumók, avagy a talajban levő baktériumok különböző módokon, pl. sérülések, rovarrágások, kedvezőtlen növekedési viszonyok stb. folytán keletkezett sebeken át kerülnek be a növény edényeibe.

A burgonya *levélsodródását* különböző fonalgombák, főleg a *Fusarium*-fajok okozzák, amelyek ugy a gumóban, mint a szárrészekben és pedig ezek edényeiben, előfordulhatnak. Ez a betegség néhány év óta Németországban, főleg a Rajna vidékén és Westfáliában, nagy károkat okoz, előfordul azonban hazánkban is, kisebb vagy nagyobb károkat idézve elő. Jellemzi e betegséget, hogy juniusban vagy legkésőbb juliusban a levélkék szélüktől kezdve besodródnak, ugy, hogy a levélke lemezének alsó lapja kerül felfelé. E jelenség egyes bokrokon, avagy egy burgonyatábla valamennyi növényén előfordulhat s ha a betegség általános, a burgonyatábla tarka kinézést nyer, annyival is inkább, mert később a besodródott levelek sárgás vagy vöröses szint öltenek.

Ha e betegség korán és erős mértékben, vagyis a növények jelentékeny részén jelentkezik, akkor a hajtások növekedésükben visszamaradnak s nem ritkán korán elszáradnak. Ha a betegség gyengébb mérvben jelentkezik, akkor a burgonya szárrészei nem halnak el. A betegség lefolyása rendesen a következő: Az első évben a gumótermés nagysága csak keveset, avagy semmit sem szenved, csakis a gumók keményitőtartalma lett valamivel kevesebb. A második, avagy igen erős talajokon a harmadik évben már nagyon csökken a termés, később pedig már nem is képződnek gumók a bokor alatt, avagy pedig már ki sem hajt az elvetett gumó, mert az erőtlen hajtások nem képesek a talajt áttörni s korán elhalnak. A növény életereje tehát évről-évre fokozatosan gyengül. A gyengülés mérvére befolyása van a talaj erejének és az időjárásnak.

E betegség leküzdésére ezidőszerint csakis egészséges vetőgumók beszerzését ajánlhatjuk. Hogy a gumó tényleg egészséges-e, arról ugy győződhetünk meg, hogy nagyobb mennyiségü gumót a szemen keresztül kettévágunk. Ha az edények csak a legkisebb mértékben is el vannak barnulva, akkor az ilyen gumókat nem szabad vetésre használni.

Meg kell még jegyeznünk, hogy a Fusariumgombák a talajban igen el vannak terjedve s ott elhalt szerves anyagokból táplálkoznak s csakis különleges, ezidőszerint még nem ismert körülmények folytán idézik elő a most leirt betegséget, a burgonyalevelek sodródását. A talaj által történő fertőzés többnyire a földalatti szárrész alján képződött sérüléseken át megy végbe, amely sérüléseket a földben élő állatok, rovarok okozzák, vagy amelyek kedvezőtlen növekedési feltételek következtében is előállhatnak.

A burgonya *törothadására* jellemző, hogy a földalatti szárrészek megfeketednek és rothadnak, minek folytán a tápanyagok vezetése a földfeletti részekbe eleinte gátoltatik, később pedig teljesen megakad. Ilyformán a beteg növények eleinte sárgulnak, a levelek összezsugorodnak; végül az egész növény elszárad.

E betegség okozói gyanánt baktériumok szerepelnek, amelyek főleg nedves és szerves anyagmaradványokban gazdag talajokban fordulnak elő; de megélnek a burgonyagumókban is s ezekkel is kivihetjük azokat a szántóföldre. Erősen inficziálódhatik a talaj, ha abban törothadásos burgonya termett.

Nedvesség és meleg nagyon kedveznek e betegség gyors fejlődésének és terjedésének. A szárrészek fertőzése vagy a gumóból, ha az beteg volt, vagy pedig a talajban levő baktériumokból veszi eredetét; utóbbi esetben e baktériumok, miként az előbb ismertetett betegségnél, a szárrész sérülésein át jutnak be a szárba, avagy a gumó sérülésein át a gumóba. Elég gyakori az az eset, hogy valamely burgonyabokornak csak egyes szárai lesznek betegek, a többi egészséges marad. Igen természetes, hogy e betegség kisebb vagy nagyobb mérve szerint ugy a gumóképződés, mint a gumók normális kifejlődése többé vagy kevésbbé szenved. Ha a beteg gumókat átteleltetjük, azok jelentékeny része vizes rothadás következtében tönkremegy, főleg nedves és meleg máglyákban. A rothadó gumók az egészségeseket is megfertőzik, főleg ha azok héján kisebb-nagyobb sérülések vannak.

E burgonyabetegség leküzdésére ajánlatos, hogy a beteg tövek minél előbb eltávolittassanak a földről, hogy a betegség tovább ne terjedjen s a talaj ne gazdagittassék a törothadás baktériumaival. A burgonya kiásásakor az egészségesnek látszó gumókat száraz és hüvös helyen kell átteleltetni, vagyis helyesen kell elmáglyázni. Vetésre csakis teljesen egészséges gumókat használjunk s azokat nem szabad elvetéskor szétdarabolni.

A burgonya *fodrosodása*. Általában mindama betegségeit a burgonyának, amelyeknél a levelek kisebb vagy nagyobb mértékben göndörödnek, fodrosodás néven szokás nevezni, noha a betegség faja és okozója sok esetben nagyon különböző lehet, több esetben pedig még fel sincs deritve. A fodrosodás egyik vagy másik fajtája által okozott kár is nagyon különböző lehet, amire egyébként az időjárási viszonyok is befolyással lehetnek. Általában baktériumokat, fonálgombákat, fonálférgeket és időjárási befolyásokat tartanak a fodrosodás okozóiul s e tényezőknek hol egyike, hol másika kerül nagyobb mértékben érvényesülésre. E betegség egyik-másik alakjánál nemcsak a levelek fodrosodása, illetve azok elnyomorodása és esetleges szinváltozása észlelhető, hanem a szárrészek betegsége is előfordulhat, amennyiben azok növekedésükben visszamaradnak s az egész növény törékenynyé lesz.

Mindeme esetekben az egészséges vetőgumó használata ajánltatik a baj ellenszeréül.

Burgonyatermesztésünk érdekében feküdnék, ha gazdáink, főleg pedig azok, akik vetőgumók forgalombahozatalával foglalkoznak, lehetőleg nagy gondot forditanának a burgonyabetegségek leküzdésére. Intézetünk, a magyaróvári növénykórtani állomás, mindenkor a legszivesebben áll rendelkezésükre tanácscsal, utbaigazitással s minden egyéb tőle telhető módon arra nézve, hogy a burgonyabetegségek leküzdésére irányuló fáradságuk eredményes legyen. Forduljanak tehát az érdekeltek minden esetben egész bizalommal hozzánk; küldjék be a beteg gumókat vagy növényeket idejében megvizsgálásra s mi készséggel megállapitjuk a betegség nemét s közöljük a tudnivalókat, melyek a baj leküzdésére vagy mérséklésére irányulnak. Különösen ajánljuk pedig gazdáink figyelmébe azt, hogy ha külföldről vásárolnak vetőburgonyát, semmi szin alatt el ne mulaszszák abból mintát küldeni a magyaróvári növénykórtani állomáshoz s a vetőgumók megvásárlását mindenkor attól tegyék függővé, hogy nevezett állomás egészségesnek találja-e a beküldött mintát, vagy sem. Megjegyzendő, hogy nevezett állomás e vizsgálatot teljesen ingyen végzi, az eredményről az érdeklődőt dijtalanul értesiti s igy csakis a minta beküldésének csekély postai kiadása esik az érdeklődő terhére.

Linhart György.

HEUCKE A. Hausneindorfi gőzeke-gyár kitünő rendszerü **gőzeke-készleteit**
szállitja a magyarországi vezérképviselet:
Komárom-vidéki takarékpénztár r.-t., Komáromban.

TEJGAZDASÁG.

Hasznositásra tenyésztés.

Ismeretes Moson vármegyének az a törekvése, hogy meglévén tejszövetkezetei révén a tejértékesitésnek lehetősége, iparkodik azt fejleszteni és fejési átlagait növelni. Céljának eléréséhez tejelőversenyeket tart, hogy igy a jobban tejelő anyagot felszinre juttassa és tenyésztésében érvényesitse, másrészt azonban és különösen gondot fordit arra, hogy köztenyésztésbe kerülő bikái lehetőleg jó tejelő családból származzanak. Ilyenformán ugy az anyai, mint az apai ágon iparkodik a jó tejelő tulajdonságot köztenyésztésében elterjeszteni. — Kiváló fontosságu éppen az apaállatok közvetitése, melyek nagyobb számu utódokat hagynak maguk után, melyek a szülők jó tulajdonságát örökölték. Ezért szokta az egyesület évenként megtartani bikaárverését, amely alkalommal az árverésre *lehet leg* olyan egyedeket állit a melyek nemcsak külső kiállitási követelményeknek felelnek meg, hanem jó tejelő családból is származnak.

Ez idén február hó 29-én tartotta a m.-óvári Szarvasmarhatenyésztő Egyesület bikaárverését, amely alkalommal 17 darab bika került árverésre, melyeknek beszerzési ára 10,350 koronát tett ki, vagyis átlagban 609 koronáért szereztettek be. — Az árverés az egyesületi közgyülés határozata érelmében ugy tartatott meg, hogy amennyiben azon veszteség mutatkoznék, azt az egyesület viseli, ellenben az esetleges nyereségre igényt nem tart. A bikák beszerzéséhez a földmivelésügyi miniszter ur egy évi kamatmentes részletfizetés kedvezményén kivül 10% árengedményt adott, ugy hogy eszerint a kamatmentes hitelen kivül 1035 korona pénzsegélyben részesült az egyesület, vagyis az állammal szemben 9315 korona befolyásáért kellett szavatolnunk. Beigértetett pedig 10,110 korona s igy 795 korona nyeresége lett volna az egyesületnek, amely összeg a 17 vásárló között egyenlően felosztatván, egy-egy bika után 46 korona engedtetett még el az árverés alkalmával leütött árból. A községek ezen kiosztási módozattal teljes mértékben meg voltak elégedve s különösen örömükre szolgált a drb-ként visszaengedett 46 korona.

Hogy mennyire nem könnyü feladat a megfelelő külsőt és hasznositó képességét ugyanazon állatban megtalálni, azt idei árverésünk alkalmával ismét sajnosan tapasztaltuk. Ahol meglett volna a külső, nem tudtunk a tejelésről és megforditva. Igy bár 20 drb. bikát szándékoztunk árverésünkre állitani, 17-tel kellett megelégednünk, melyeknél az anyák átlagos évi tejelése 2900 litert tett ki. Az árverésre állitott egyedek között azonban voltak bizony, amelyeknél nagyon közepes tejelési adattal is meg kellett elégednünk, igy 2243 l. tejelést mutath tett fel éppen a legszebb és legdrágábban elkelt bikánknak anyja.

Ez a Rohonez nevü 2 éves bika, amely a hédervári uradalomból származott s melynek képét a 66. ábra mutatja, bizonysága annak, hogy még itt, ahol pedig régóta törekszünk a hasznositás méltányolására, községeink ma is inkább a külső szépségnek hódolnak s inkább azt fizetik meg, mint az állatok hasznositó képességét. Az emlitett Rohonez nevü bikát éppen Moson-Szolnok Községünk vásárolta meg, amely pedig tejszövetkezete révén jelentékeny hasznot lát már állattenyésztéséből és azon kivül évenként meglehetős számu bikát is nevelnek az itteni gazdák.*) Hogy azonban kezdik a hasznositást is teljes mértékben méltányolni gazdáink, az megint főleg Levél és Illmicz községek példájából tünik ki, amelyek első sorban iparkodtak a hasznositás után vásárolni. A képen is bemutatott Vezér (67. sz. ábra) és Tigris (68. számu ábra) nevü bikák tulajdonképpen élő tanuságtételei lehetnek annak, hogy a Moson megyében követett

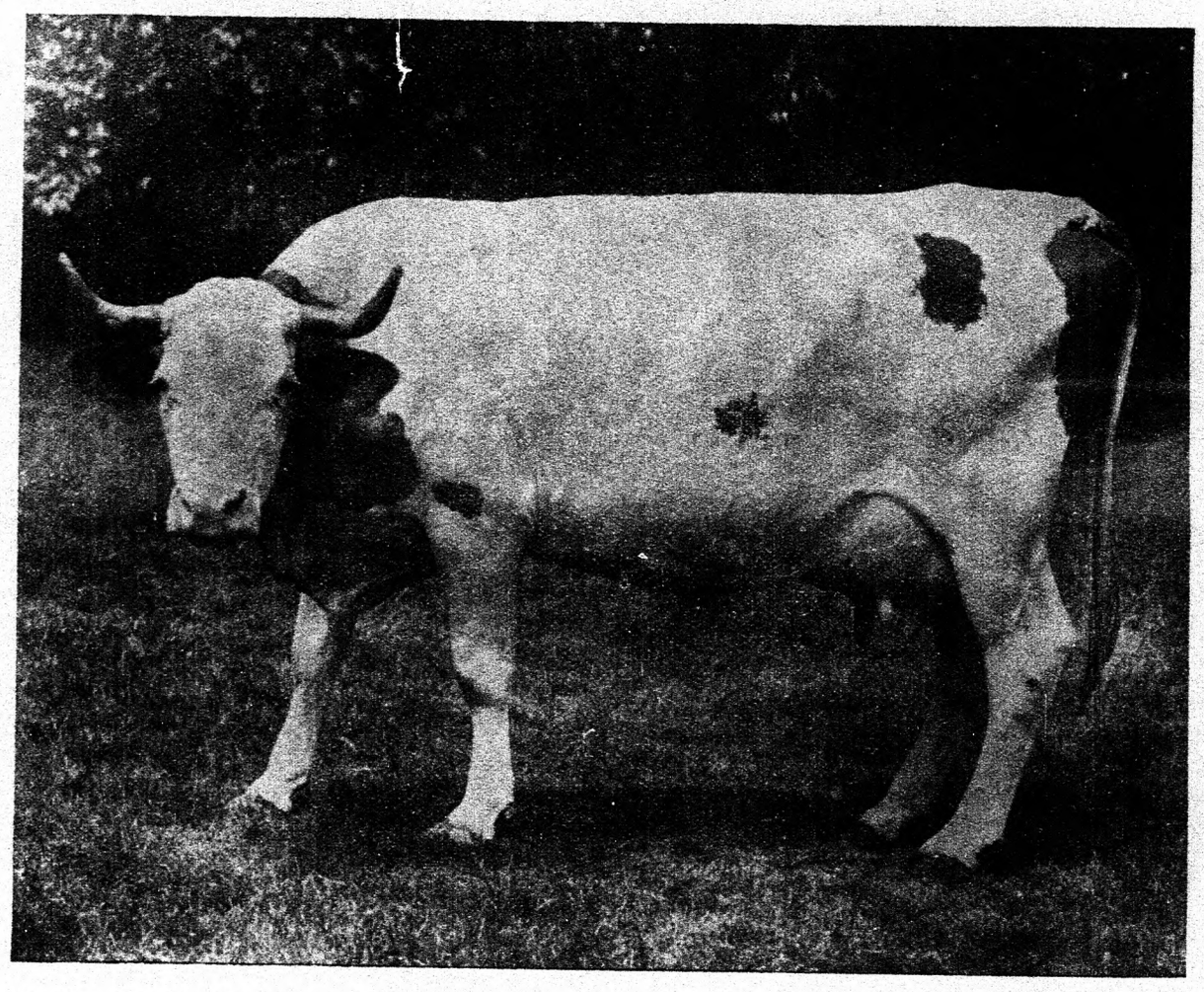

65. ábra. Tündér. Sopronmegyei szimmentháli keresztezés 6 éves. 1906-ban adott 3066 l. tejet 3·8% zsirral, 1907-ben adott 6767 liter tejet 4·15% zsirral.

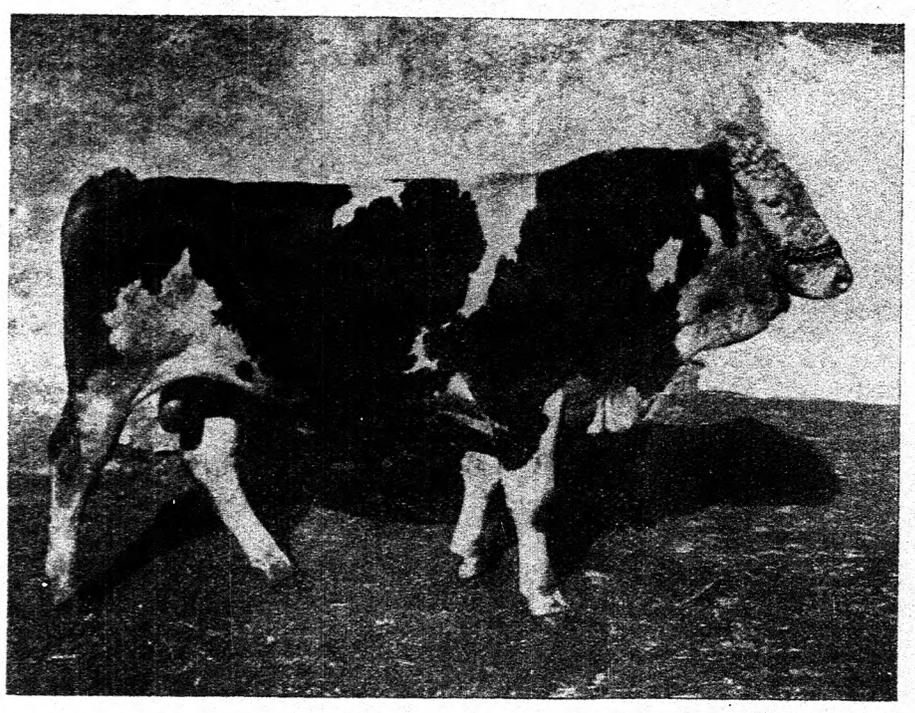

66. ábra. Rohonez. 2 éves szimmentháli keresztezés. Anyjának évi tejelése volt 2243 liter. Tenyésztője a hédervári uradalom. Megvette Moson-Szolnok.

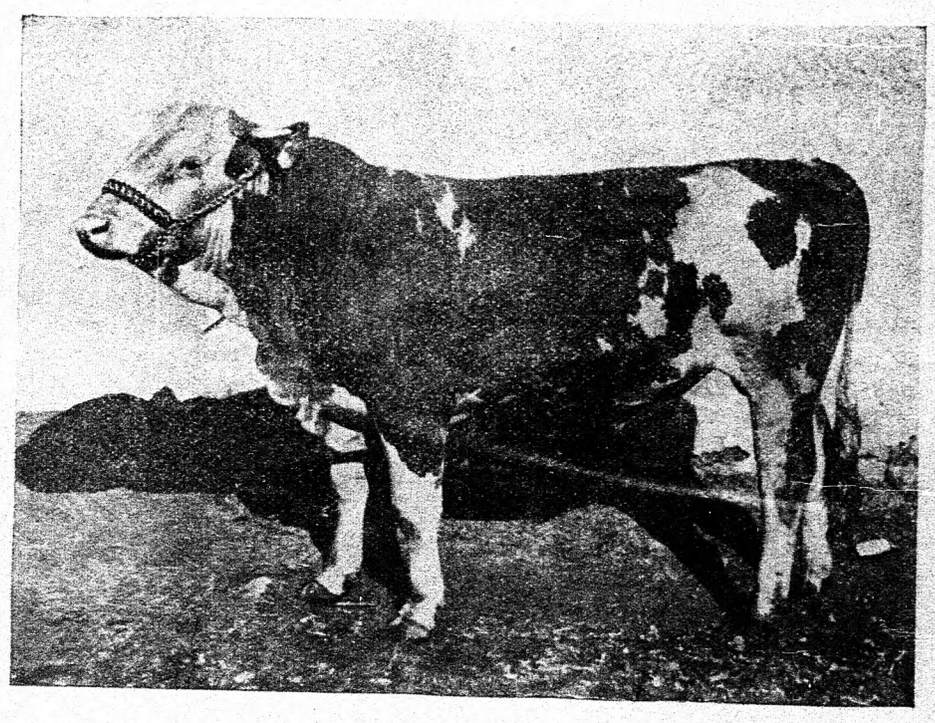

67. ábra. Vezér. 2 éves szimmentháli keresztezés. Anyjának évi tejelése 3350 liter, 3·8% zsirral. Apja káplár, ennek anyjánál az évi tejelés volt 3717 l., 4·44% zsirral; Káplár öreganyjánál 3369 l., 5·27% zsirral. Káplár testvérének 5116 l. 4·10% zsirral évi tejelése volt. Tenyésztője a Martonvásári uradalom. Megvette Levél község.

*) Ki is kaptak árverés után s a leczke használt, mert még két kitünő származásu bikát szerezhettünk hozzájuk árverésen kivül.

enyészelv nem olyan helytelen, mint azt sokan hinni kivánják. Vezérnek anyja 3350 liter évi fejés mellett 3·9 százalék zsirt tartalmazott, mig Tigris anyjának évi fejése 3625 litert tett ki 4·39% zsirtartalommal. Mindkét állat igy anyai ágon is eléggé kiváló fejéseket mutathat fel, de érdekessé teszi őket különösen az, hogy Böske nevü tehén, Káplár bika testvére egyik évben 3293 liter tejet, a következő évben pedig 5116 liter tejet adott 4·1 százalék zsirral és igy a mi ezen családból árverésre kerülő bikáink értékét ez a tehén is nagy mértékben növeli. A nem éppen sikerült fényképfelvételek is igazolják, hogy ezek a hasznositás

Levél községre még egy kitünő bikánk ment, a Pompás nevü (70. sz. ábra.), amelynek anyja 3264 liter tejet adott, apja pedig Ottó félvér bika, amelynek anyja 4600 évi tejeléssel és 4·4 zsirtartalommal birt, mig nővére 4465 l.-t adott 3·75 zsirral. Pompásnak ugy apai nagyanyja, mint nővére is több éven át észleltetett s min-

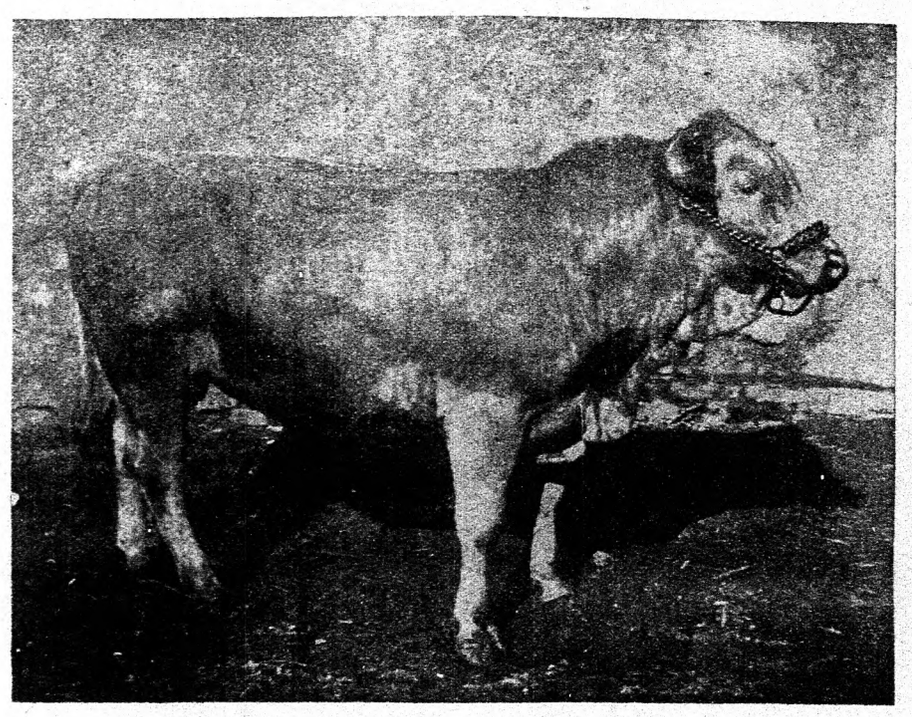

68. ábra. **Tigris.** 2 éves szimmenthali keresztezés. Anyjának évi tejelése 3625 liter 4·39% zsirral. Apja Káplár, ennek anyjának az évi tejelése volt 3717 liter 4·44% zsirral; Káplár öreg anyjának 3369 liter 5·27% zsirral. Káplár testvérének évi tejelése volt 5116 liter 4·10% zsirral. Tenyésztője a martonvásári uradalom. Megvette Ilmicz.

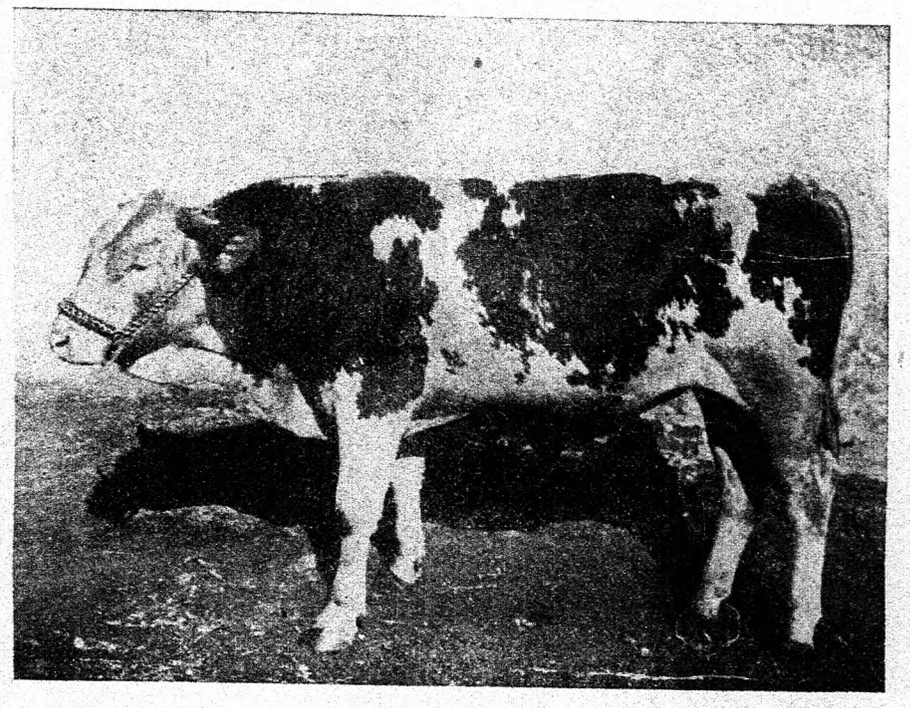

70. ábra. **Pompás.** 2 éves szimmenthali keresztezés. Anyjának évi tejelése 3264 liter. Apai nagyanyjának évi tejelése 4600 liter 4·4% zsirral. Pompás nővérének évi tejelése 4465 liter 3·75% zsirral. Tenyésztője a martonvásári uradalom. Megvette Levél.

apai ágon is kiváló tejelő ősökre mutathatnak vissza. Apjuk Káplár nevü bika, amelyet a martonvásári uradalom évekkel ezelőtt vásárolt meg tőlünk, miután a bikát mi köztenyésztésre nem használhattuk volna, lévén annak fényszája fekete pontos. Az uradalom azonban örömmel vásárolta meg a különben igen jó testü bikát, amelynek anyja az itteni illmiczi tejelőversenyünkben 3717 liter tejet adott 4·44% zsirtartalommal, mig Etelka nevü öreganyja 3369 liter tejben 5·27% zsirt adott.

tekintetében teljesen megfelelő bikáink külemileg is megállják helyüket. Aképen mind a kettő kissé tulnőttnek látszik, ami azonban sajnos a helytelen felvétel következménye, ellenben tényleg hibás Vezér bikánk karólába, amitől egyébként gyönyörü testalkata mellett szivesen eltekintünk, főleg ha a hasznositásra való tulajdonságait is figyelemre méltatjuk. Különösen Vezér bika megint mutatja, hogy ha valamely állatban kiváló megrögzitendő tulajdonságot találunk, ezen kiváló tulajdonság megörökitésére törekednünk

dig 3000 literen felül, 3000—4000 liter körül tejeltek. Különösen örömünkre szolgál, hogy éppen Levél községünkben teljes mértékben méltányolják ma már gazdáink a községi bikáknál a hasznositási képességet is és némi külsőbeli fogyatkozásoktól eltekintenek, ha hasznositás tekintetében kiváló egyedekhez juthatnak.

Bemutatjuk még a Gálos község által megvásárolt Ruzsa nevü bikát is (69. sz. ábra.), amelynek anyja 3246 liter évi tejelés mellett 3·82% zsirt termelt, mig a bika apai nagy-

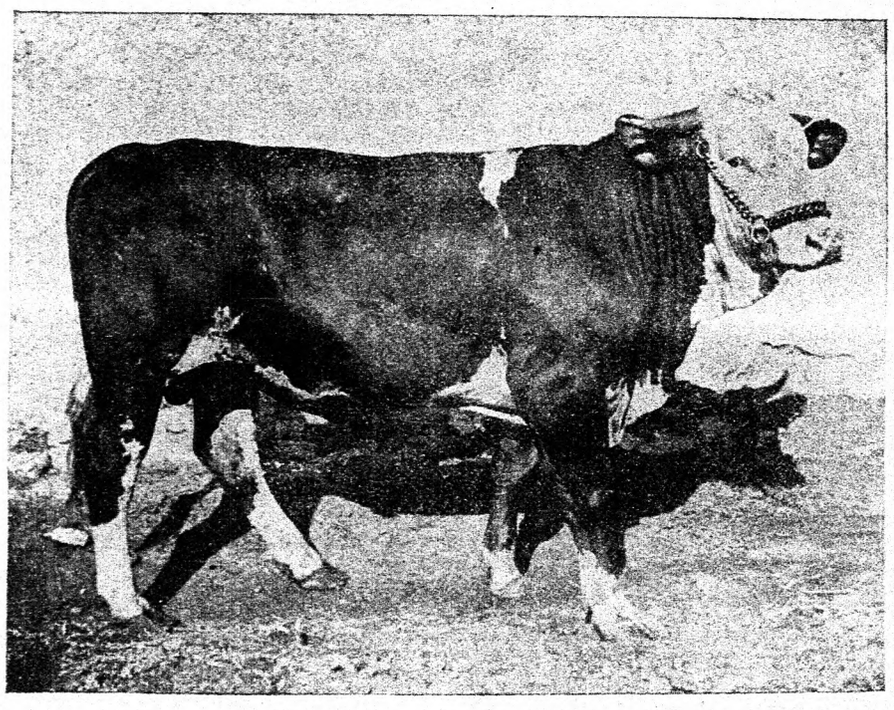

69. ábra. **Ruzsa.** 2 éves szimmenthali keresztezés. Anyjának évi tejelése 3246 liter, 3·31% zsirral. Apai öreganyjának évi tejelése 3434 liter, 3·86% zsirral. Tenyésztője a martonvásári uradalom. Megvette Gálos.

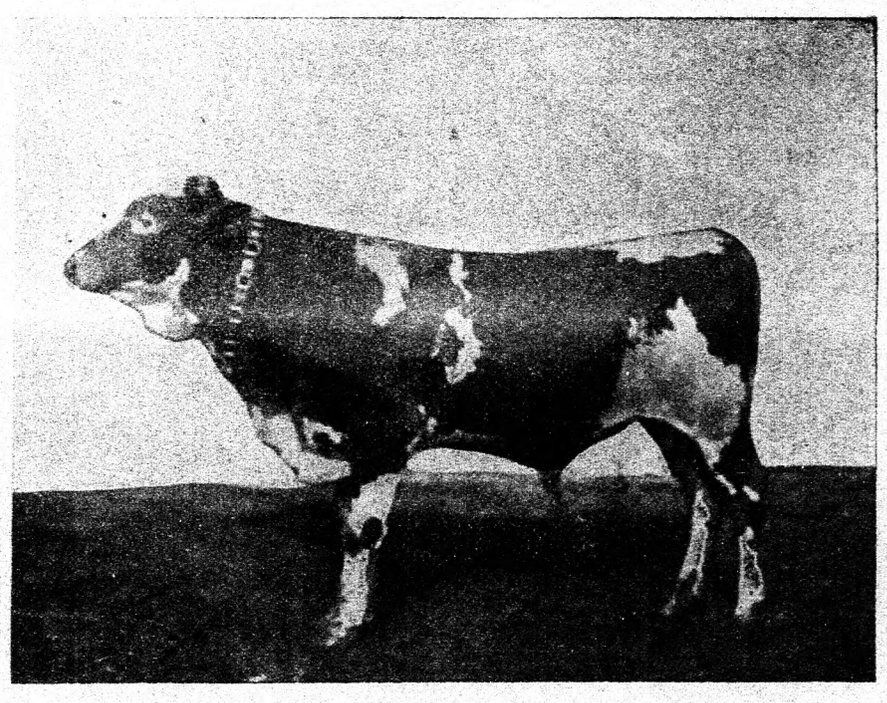

71. ábra. **Tündér.** 2 éves wilstermarsch, sopronmegyei szimmenthali keresztezés. Tündér tehén fia Jobaházán.

Ez a család, melyet igy illmiczi tejelő versenyünkben fedeztünk fel s amelynek kiinduló pontja az Etelka nevü teljesen fajtajelleg nélküli tehén, ma már nagyszámu ivadékokkal szaporodott el és az eddig megfigyelésre került néhány ivadékai között kitünő egyedekre akadtunk. A martonvásári uradalomban lévő

kell az ivadékokban, teszszük ezt még akkor is, ha az illető állatnál a külemi tulajdonságok talán némileg fogyatékosak. Etelka, a dédanya teljesen fajta nélküli tehén volt és unokái, dédunokái egészen szimmenthali jelleggel birnak és hozzák anyjuknak kitünő tejelő képességét.

anyja 3434 liter évi tejelés mellett 3·86% zsirt adott.

A Kálnok község által megvásárolt Magda nevü bika telivér szimmenthali, melynek anyja 2976, 3066, 2746, 2808 liter évi fejéseket mutathat fel. Apai ágon igen nevezetes ősökre mutathat vissza, melyeknél azonban a tejelés-

ről nem kaphattunk adatokat. Az egyik uradalom, ahonnét vásároltunk, emliti fel, hogy első izben történt, hogy náluk a tejelést illetőleg felvilágositásokat kivántak és igy a tejelési adatok kimutatására eddig sulyt nem is helyeztek.

A tenyésztésbe vett állatok elődeinek hasznositó képességét figyelembe véve, nagy mértékben lehetne hazai állatállományunk tejelését fejleszteni. Mert vannak itthon is kitünő egyedeink. A kapuvári uradalom veszkényi gazdaságában a mult esztendőben a Tündér nevü rábaközi paraszttehén 6767 liter tejet adott 4·15% zsirtartalommal. Tudomásom szerint ez a legnagyobb fejési átlag, amit Magyarországon eddig egy tehénnél felmutathatnak. Legalább nem olvastam sehol, hogy nálunk ennél magasabb átlagot elértek volna. Ennek a tehénnek, amelyet a 65. sz. ábrán is bemutatunk, egy importált wilstermarsch bikától ellett bikaborjuját (71. sz. ábra) nem tartotta meg az uradalom saját használatára (bizony nem jól tette), hanem eladta azt egy béruradalomnak. A mi egyesületünk, hogy ezen bika ivadékaihoz juthasson, kieszközölte már (ha a képét nézik, azt hiszem sokan gondolják, hogy elég helytelenül), hogy az illető bérgazdaság levéli gazdáinktól bika alá kerülő üszőket fübérbe fogadjon, hogy ott Tündér bikával befedeztessenek. És ezt teljesen a gazdák megterheltetése nélkül, egyesületi költségen teszszük. A bérgazdaság pedig ezt a szivességet nekünk annál inkább megteheti, miután bikája nem lenne teljes mértékben az ő 24 drb tehenén kihasználva.

Végül 71. képünkön ezt a kapuvári uradalom által nevelt wilstermarsch és sopronmegyei félvér tehénnek a fiát mutatjuk be. A wilstermarsch bikát a kapuvári uradalom éppen a nagyobb tejelés fejleszthetése czéljából alkalmazza, de hogy a sopronmegyei rábaközi tehenek szintén igen szép tejelést mutathatnak fel, azt bizonyitja az az eredmény, hogy az uradalomban a mult esztendőben 3083 liter volt az évi fejés 57 drb tehénnél 4·08% zsirral, mig az előző évben 3168 liter 4·18 zsirral.

Az okszerü tenyészkiválasztással fejési átlagainkat még jelentékenyen emelhetnénk és erre bizony a mostani alacsony tejelési átlagok mellett nagyon is szükségünk volna, mert tejgazdaságunk csakis a jobb fejések mellett lesz igazán jövedelmező.

Ujhelyi Imre.

GAZDASÁGI GÉPÉSZET.

Rovatvezető: ifj. Sporzon Pál.

A Senior tengerivetőgép.

II.

A „Köztelek“ 24. számában leirtam a Senior tengerivetőgép szerkezetét és annak munkába állitását. Ez alkalommal a munka befejezése és az elérhető munkaeredmény ismertetésével kivánom közleményemet kiegészitени.

A munka befejezte után a sodronyt ismét fel kell gombolyitani dobjára. Ez ugy történik, hogy a sodronydobot visszahelyezzük az üléstartón levő csapágyakba ugy, hogy a lánczkerék baloldalt legyen. A hajtólánczot a főtengelyen levő nagy lánczkerékre és a sodronydob tengelyén levő kis lánczkerékre helyezzük. A lánczszoritó görgő hengerét ugy helyezzük el, hogy az a láncz alsó részét feszitse. A sodrony, melynek egyik — tulsó — vége leczövekezve marad, a gép mellső kereszt keretrudja alatt levő vezetékbe és a kerekek sárkaparó rudján csusztathatóan elhelyezett vezetékbe lesz helyezve, mely utóbbit a kocsis ülő helyéből a kezeügyébe eső emeltyü segélyével (lásd 59. ábrát) ide-oda tologat, ugy, hogy a sodrony a dob egész hosszában elosztódik felgombolyitása közben. A kis lánczon függő rögzitő szeg ki lesz huzva a tengelyből, hogy a dob a tengelylyel együtt foroghasson, a dob féke pedig annyira ki lesz huzva, hogy a dob a tengely körül el ne fordulhasson. Ezek után megindulunk a géppel a másik czövek felé, ugy, hogy a földön fekvő sodrony a rud alatt feküdjön s a két ló közt a dobra felcsavarodjék, miközben a vezetéket a kocsis az emeltyüvel lassan jobbra-balra állitja.

Nagyon kevés fáradsággal hamar meglehet tanulni az összes szükséges kézfogásokat, melyekre a gép helyes kezelésénél szükség van.

A gép két sort vet, állitható 24, 28 és 32 angol hüvelyk (körülbelül 60, 70, 80 cm.) sortávolságra. Beállitásnál a vetőtengelyen levő *f* kupos fogaskerekek rögzitő szegei kiveendők, a csoroszlyákat a főgerendához kötő csavarok szintén kiveendők s ezután a csoroszlyák e gép közepétől számitva jobbra-balra *egyformán* oly távolságra állitandók, aminő a kivánt sorköz. Ennek megfelelően a járó kerekek is ugy állitandók be, hogy azok pontosan a csoroszlyák nyomain járjanak. A géphez 4 vetőtárcsát adnak, egyet amerikai lófogu tengeri számára 8, 14½ mm. átmérőjü lyukkal, egyet 10 drb 12 mm. átmérőjü lyukkal középnagy tengeriszem vetésére, egyet 12 drb 8 mm. átmérőjü lyukkal cinquantino tengeri számára és egyet lyuk nélkül, melyet a megrendelő a maga tetszése szerint furathat ki. A fészekbe 1—2, 2—3, esetleg 3—4 szemet vet.

Ennyi a gép szerkezetéről és kezeléséről. Ajánlom t. gazdatársaimnak e sorok figyelmes elolvasását s meg vagyok róla győződve, hogy eloszlatják e sorok azt a tartózkodást és félelmet, melyet a hirből hallott vagy felületes szemlélődés okozta komplikáltság idézett elő.

Hogy e gép a gyakorlatban mint vált be nálunk, az illető uradalmak szivességéből közölhetem a következőket.*)

Eltz gróf vukovári uradalma.

„Uradalmunkban 7 darab 28″-os és 5 darab 22″-os gép dolgozott (1907-ben). A 7 darab 28″ gép 232 kat. holdat vetett el 42 munkanap alatt (1 munkanap 10 munkaórával), tehát átlagban egy munkanap alatt 5½ kat. holdat. Az 5 darab 22″-os sortávolságu gép pedig 161 kat. holdat vetett el 31 munkanap alatt, egy munkanapra tehát átlagban 5·19 kat. hold esik. Ami a munka minőségét illeti, az teljesen kifogástalan, feltételezve azonban, hogy az előirt utasitás nagyon pontosan be lesz tartva. Ily elővigyázat mellett a négyzetes ültetés, azaz vetés teljesen beválik, azaz hosszában és keresztben lókapával hiba nélkül megmüvelhető. A gépek az u. n. prairie tengerit vetették.“

*) Fogadják e helyen is hálás köszönetemet.

Sporzon.

Ungár Lajos uradalma Kossuthfalva.

„7 darab Senior tengerivetőgéppel 1907 tavaszán elvetettünk 300 láncz, vagyis 600 hold tengerit, minden egyes géppel lehet naponta (1 ember, 2 ló) 5—6 láncz, vagyis 10—12 holdat bevetni. Mondhatom, hogy mi a gépekkel meg vagyunk elégedve, ugy a vetéssel, valamint utána a kikeléssel.“

Utalok e helyen a „Mezőgazdasági Szemle“ III. (márczius) számában Gyárfás József czikkére, hol sok igen érdekes adat van felsorolva, melyek bizonyitják e gép hasznosságát.

A gépet a Mc. Cormick czég árusitja (Budapest, Alkotmány utcza 12.).

ifj. Sporzon Pál.

Kézi tengeriültető.

A tengerivetés többféle módon történik: vagy megfelelő távolságban (26—30 cm.) megvonalozott földön kézi kapával készitett fészekbe kézzel ültetve vagy a megfelelő távolságban eke után történik a vetés vagy az amerikai tengeriültető lesz használva.

De lehet a tengeri ültetésére a következő *tengeri kézi ültetőt* is használni. Az 72. sz. ábra egy ily kézi eszközt mutat, mely két famarkolatból áll, amelyek egy vasból készült késnemü saruban végződnek. Az egyik markolat oldalán egy bádogrekesz a magok felvételére van alkalmazva. Ennek alsó részében egy tolókával elzárható kerek nyilás van, amely szükebbre vagy távolabbra csinálható és amelyből a mag a két markolat között a földre esik.

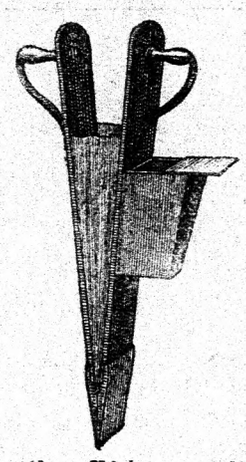

72. ábra. Kézi tengeriültető.

A munka ezen eszközzel igen egyszerü. A két markolat szét lesz huzva, miáltal a késnemü végek bezáródnak és a magrekesz kinyilik, belőle a magok kiesnek. Vetésnél az eszközt a földbe, oda, ahová a magokat vetni akarjuk, befurjuk és egy 4—5 cm. mély lyukat készitünk, a két markolatot összetolva, az eszközt kihuzzuk. Ha a föld jól van előkészitve, a lyuk magától összeesik.

A munka ezen eszközzel igen gyorsan megy és csak attól függ, hogy mily gyorsan halad a munkás előre. Tiz órai munkaidőben egy ember naponta 2—3 ha.-t (3—5 k. holdat) (?) ültethet be.

Ezen eszköz előnyei: 1. A mag egyforma mélységre lesz rakva és igy egyidőben kel ki. 2. A munka gyorsabban halad előre, mintha kapával rakjuk a magokat, mert a lyuk betakarása elesik. 3. Magot takaritunk, mert ha a magok egyformák, mindig csak egy bizonyos meg-

A száritott sertéstrágya
a legkitünőbb és legolcsóbb
trágyanem.
Állami szőlészeti és gazdasági tanintézeti kisérleti telepeken rendkivüli előnyének bizonyult. Számtalan nagybirtokos fényes eredményével bevezetve.
Árajánlattal, felvilágositással, elismerő nyilatkozatokkal készséggel szolgál:
Budapest-Kőbányai trágyaszárító-gyár, Budapest, IX. kerület, Üllői-ut 21. szám.

határozott szám esik ki. 4. Mind a két irányban lehet vetni és igy sok kézimunka elesik. A magrekesz 2 litert tartalmaz. Az eszköz megküldéssel együtt 12 koronáért Zimmer Ferenczné l Bécs, IV., Wienstrasse 21. szerezhető be.

Veith A. G. bérlő,
Neulenbach (Ausztria.).

IRODALOM.

A legujabb állami telepitések Magyarországon.

Az 1894-iki telepitési törvény alapján végzett munkáról számol be *Darányi* Ignácz földmivelésügyi miniszter e legujabb kiadványa, melyet *Lovas* Sándor miniszteri osztálytanácsos irt. Az emlitett telepitési törvény hatmillió koronát bocsájtott a földmivelésügyi miniszter rendelkezésére telepitési célokra. Az e törvény által biztositott aránylag csekély anyagi erőt a telepitésre alkalmas állami földbirtokokkal és a telepesek támogatására fölvett évi kisebb költségvetési tételekkel gyarapitotta a miniszter. Összesen huszonötezernégyszázhatvankilencz kat. holdat sikerült vásárolni a telepitési alapból, amely birtokok vételára 5.080,232 koronát emésztett fel. Két esetben 28,300 konona életjáradékot fizet a telepitési alap, amelyeknek tőkeértéke a fenti összegben nem szerepel. Az állam a maga birtokából 32,874 kataszteri holdat használt fel telepitésekre. Összesen tizenhat uj telepen ezerötszázkilenczven telepes család kapott uj otthont. Teljesen uj község csak kettő jött létre és pedig Krassószörény vármegyében *Igazfalva* és Bácsbodrog vármegyében *Szilágyi*. A többi már meglevő községeknek uj telepesekkel való gyarapitása. A telepes községek közül *Mosnicza*, *Temesrékás*, *Bálincz*, *Monostor*, *Igazfalva* és *Facset* a Temes és a Béga völgyében, *Stancsófalva* a Temes egyik mellékágán fekszik, *Nagysármás*, *Kara*, *Marosludas*, *Felsődetrehem* a Mezőségen, *Magyarnemegye* Beszterczenaszódban, *Vicze* Szolnokdobokában, *Fehéregyháza* pedig Nagyküküllő vármegyében fekszik. Az egy faluban levők rendesen egy felekezetüek, hogy a felekezeti terheket könnyebben viselhessék. A bácskai telepesek kizárólag a Bácskából, a délvidékiek jobbára a Tisza-Maros szögéből és Torontálból, az erdélyi vidéken levők leginkább az Alföldről, Marostorda vármegyéből, továbbá Kolozsvár és Torda környékén levő népesebb magyar községekből származnak.

A telepek vételára a régibb olcsóbb földárakhoz igazodik. A vásárolt birtokok közül csak Viczén és Magyarnemegyén mutatkozik a föld drágának. Egyébként a vételár lefizetését nagyon megkönnyiti a hosszu törlesztési idő (50 év) és az olcsó kamat, mely három erdélyi telepen csak két, egyébként három százalék, a bácskai és délvidéki telepeken pedig négy százalék. Eddig összesen 2.345,105 koronát fizettek le a telepesek és tartozásuknak mindössze 7·5 százalékával, 150,000 K.-val maradtak hátralékban.

Darányi földmivelésügyi miniszternek különösen nagy gondja volt rá, hogy a települő családok jól megválogattassanak. Ebből a czélból minden egyes alkalmasnak mutatkozó jelentkező családot megnézetett. Gondja volt továbbá arra, hogy a kulturális és községi közczélok bőkezüen dotáltassanak s hogy ez intézmények fenntartása az uj települőkre nagy terhet ne rójjon. Ahol szükségesnek mutatkozott, támogatta az uj gazdaságokat vetőmaggal, gyümölcsfacsemetékkel, jó tenyészállatokkal, több helyütt az utczák és az utak rendezésének költségeihez is járult.

A könyv részletesen leirja az egyes telepes községeket és a leirást száznégy képpel élénkiti. A közölt képek az uj otthonok erőteljes fejlődéséről tesznek tanuságot. Aki figyelmesen elolvassa a könyvben közölt részleteket, arra a meggyőződésre jut, hogy az okos, a hozott áldozatokért megfelelő közgazdasági és kulturális hasznokkal fizető telepités első iskoláját sikerrel megállottuk és a szerzett tapasztalatok a telepitési akczió nagyobbarányu folytatását nemcsak lehetővé, de szükségessé is teszik.

Az uj ipartörvénytervezet ismertetése. Irta Szabó Gyula, a szegedi kereskedelmi és iparkamara másodtitkára. Mint annak idején mi is hirt adtunk felőle, a kereskedelemügyi miniszter az évtizedek óta várt ipartörvényrevizió anyagának egy részét közrebocsátotta egy előadói tervezet alakjában, amelyet véleményadás végett a hatóságoknak és a gazdasági érdekképviseleti testületeknek megküldött. A miniszter kisérő leiratában hangsulyozta, hogy a maga részéről még nem foglalt állást a tervezet egyes rendelkezései dolgában s mielőtt ezt tenné, ismerni óhajtja az érdekeltek kivánalmait és felfogását. A közrebocsátott példányok korlátolt száma mellett az érdekeltség nagy tömege részére a tervezetnek ez a hivatalos kiadása csaknem hozzáférhetetlen és igy igen jó szolgálatot tett a közügynek Szabó Gyula, a szegedi kereskedelmi és iparkamara másodtitkára, hogy a tervezet szövegének ismertetésére és rendelkezéseinek a régi ipartörvénynyel való összehasonlitására vállalkozott és igy az érdekelt iparosoknak és kereskedőknek, valamint a nagyközönség ama többi részének is, amelyet a tervbe vett törvényalkotás érdekeiben érint, alkalmat adott rá, hogy azt magának könnyen megszerezhesse és vele megismerkedhessék. A tervezet kritikájával nem foglalkozik, ami időelőtti is volna, mert hisz a tervezetnek még csak az első része jelent meg és az indokolást sem tette még közzé a miniszter. Csupán az ismertetésre szoritkozik és főleg arra, hogy a régi törvénynyel való egybevetés utján föltüntesse a tervezetben foglalt ujitásokat és módositásokat és helyenkint a rendelkezések értelmét, czélját vagy okait jegyzetes magyarázatokkal kisérje. Ezzel igen használható anyaggyüjteményt ád azoknak a kezébe, akiknek a hozzájárulása szükséges ahhoz, hogy a tervezettel szemben a közvélemény kialakuljon, a nélkül, hogy nézeteiket az egyes rendelkezések felől befolyásolni akarná. A könyv első füzete már elhagyta a sajtót. Ebben foglaltatik a tervezet I—XIV. fejezeteinek ismertetése „Az iparjog változásai“ czim alatt. A II. füzetet áprilisra igéri a szerző s ennek tárgya lesz az iparoktatás és a tanonczképzés, vagyis a tervezetnek XV. és XVI. fejezetei. A III. füzet még később jelenik meg s a munkaviszonyok rendezéséről fog szólani, melyről a tervezetnek XVII—XXVIII. fejezetei intézkednek. E füzetek az ipartestületeknél és a könyvkereskedésekben kaphatók s áruk igen jutányos.

Ajánljuk mindazok figyelmébe, akik a hivatalos kiadáshoz hozzá nem juthatnak, vagy akiknek kényelmükre szolgál, ha olcsó pénzért a régi törvény és az uj tervezet szövegének párhuzamos összehasonlitását készen kaphatják.

Sz. F.

*

Az ezen rovatban ismertetett könyvek megrendelhetők: *Pátria r.-t. gazd. szakkönyvkereskedésében*, Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek.)

LEVÉLSZEKRÉNY.

Baromfiól 100 darab tyuk részére. *185. kérdés.* 100 darab tyuk s megfelelő kakas, ugy ezek egy évi származékai részére kivánnék egy czélszerü és teljesen megfelelő szilárd ólat a tavasz beálltával épittetni. Minthogy se a mértékekre, se pedig a beosztásra nézve tájékozva nem vagyok, kérem szaktekintélyek szives véleményét a szükséges felvilágositás dolgában? *Sz. E.*

Felelet a 185. sz. kérdésre. Mivel a tyukászat nagy befektetéseket nem bir el, azaz gyakorlatból azt ajánljuk, hogy ugy a sport-, de különösen a haszontyukászatot senki se kezdje nagy és költséges épitkezésekkel, drága tenyészanyaggal, hanem ellenkezőleg lehetőleg meglevő, másra már nem használt épületek némi átalakitásával s hazai olcsó, de azért jól kiszemelt tenyészanyaggal s ha ezen tenyésztés aztán pénzügyi eredménnyel végződik, könnyü lesz továbbfejleszteni a meglevő jövedelmező üzemet. Világos, hogyha az ellenkezőleg megkezdett tenyésztés csütörtököt mond, senkinek sem lesz kedve azt folytatni és fejleszteni, de a legtöbb belefárad és abbahagyja a dolgot.

Azt ajánljuk tehát, hogy csak azon esetben épitsen baromfiházat, ha nem áll rendelkezésére üres épület vagy olyan, ahol elhelyezhetné a 100 darab tyukot s a 10 darab kakast és ezek után származandó ivadékokat. A törzsállatoknak (110 darab) kell 30—40 □-méter területü ól. Ezek után számithat 1000 ivadékot, amelyek elhelyezésére 2 helyiség kell s tekintettel arra, hogy a fejlettebbeket időközben értékesiti, egy-egy helyiség 50—50 □-méter területü legyen. Ezek közül az egyik helyiségben a nevelés folyik és az apróbb csibék helyezendők el, a másikban a 8 hétnél idősebbek lesznek tartva. Kell ezenkivül egy 20 □-méter területü keltetőszoba, egy kisebb takarmánykamra és a tyukásznak megfelelő lakás. Ezen helyiségek, ha valamivel kisebbek vagy nagyobbak, az mitsem határoz. A kérdésre vonatkozó összes és részletes tudnivalókat kérdésttevő megtalálhatja *Hreblay Emil* állattenyésztési felügyelő „*Tyuktenyésztés*“ czimü (II. kiadás) munkájában, amely 3 K. 20 fill.-ért szerzőnél (Budapest, Mezőgazdasági Muzeum) bérmentve kapható. *Bándi Sándor.*

Szarvasmarhák vérvizelése. *186. kérdés.* Zalai müködésem alatt előfordult, hogy az

Minden gazdaságban nélkülözhetetlen eszközök

az országszerte első helyen elismert kitünő szerkezetü és legolcsóbb

„Eredeti Kalmár-rosták“ len- és heremagtisztitó-gépek

Elsőrendü hazai anyagból gyártunk eredészerint 15-féle nagyságban, különböző szerkezetben a gazda minden követelményeinek legjobban megfelelő általános terménytisztitáshoz berendezett különleges gépeket, szelelő és magválasztó rostákat, kézi- vagy hajtóerőre alkalmazva. — Ezévi ujdonságainkról szivesked jék ingyen árjegyzéket kérni. — Minden esetleges kérdésekre azonnal és dijtalanul válaszolunk.

KALMÁR ZS. és TÁRSA különleges terménytisztitó gépgyára Hódmező-Vásárhelyen.

Telefon 69. szám. 1905. évben Nagy-Enyeden aranyéremmel kitüntetve. Sürgönyczim: Kalmár-restagyár.

ottani bükkfaerdőkben legeltetett szarvasmarha között „vérhugyozás“ fordult elő, de pár napi istállózás után rendesen megszünt s ha a szarvasmarhát meg is viselte, de elhullást ritkán okozott. A pásztoremberek s az akkori szakirodalom is a vérvizelés okát a cserfa stb. fiatal hajtásai fogyasztásának tulajdonitották.

5—6 évvel ezelőtt a Köztelekben olvastam, hogy a vérvizelés okát parányi élősdiekben találták fel, melyek az erdei fióra némely családjain élnek és melyek az emésztő csatornán át a vérkeringésbe jutnak s ott a vér vörös testecskéit felbomlasztják. Az akkori viszonyaim között ez a kérdés nem birt reám nézve fontossággal, de jelenleg igen nagy vörösfenyő- (pinus sylvestris) erdő legelői állanak rendelkezésemre, melyeket előnyösen kihasználni, a gyakori vérvizelés miatt, mely sokszor halálos kimenetelü, értékesebb szarvasmarhánál nem lehet (az ugynevezett Brody-i erdei marha ellentállóbb).

Az itteni állatorvos, kivel a mult év tavaszán e baj miatt konzultáltam, e bajt, mint az itteni kis orosz pórnép is, a fenyőfavirág himporának tulajdonitja. Én az állátorvos által előirt gyógyszerből adattam a beteg állátoknak, melyek 1/4 órára a gyógyszer bevétele után elhullottak. Az itteni állattartók egy Cascarilla és Potentilla nevezetü gyökér főztét beöntik a beteg állatba, mely aludt tej itatása mellett meglehetős jó hatásu. Kérdem, mi az oka a vérvizelésnek, mely atkák ezen betegség okozói, tehető-e valami ezen baj elkerülése végett s hogyan lehet a fellépett bajt legjobban orvosolni?

K. J.

Felelet a 186. sz. kérdésre. Miként a *Köztelek* 1905. évi 51. számában megjelent közleményből kitünik, a szarvasmarhák vérvizelését nem a fenyő- vagy cserfák fiatal hajtásának, illetve rügyének megevése, hanem parányi élősködők (*Pirosoma bigeminum*) okozzák, melyeket kullancsok álczái és nimfai ojtanak be az állatok vérébe. A kullancsok főképpen cserjés erdei legelőkön tartózkodnak s innen van az ilyen legelők veszedelmes volta a tavasz végével és a nyár folyamán.

A védekezés leghatékonyabb módja az, hogy szarvasmarhák az ilyen legelőktől távoltartassanak. Amennyiben ez ki nem vihető, ugy az odabocsátott szarvasmarhákat folyton éber figyelemmel kell kisérni s amint valamelyiken közülök a baj előjelei, különösen pedig véres vizelés tünetei mutatkoznak, az egész csapatot azonnal el kell hajtani szabad, száraz területre, illetve az istállóba és itt jó takarmányon tartani. Ajánlatos ezenkivül a szarvasmarhák testén levő kullancs-álczákat, melyeket mint alig 1—2 mm.-nyi nyüveket az állatok szemöldökein, füleik tövében, a tőgy és a végbélnyilás körül stb. meg lehet találni, kreolinos vagy sósvizzel való lemosásokkal elölni. Ha az állatok az enyhe megbetegedést kiállották, akkor fertőzött legelőn is rendszerint ellenállanak az ujabb fertőzésnek.

Minthogy egyébiránt a szarvasmarhák főképpen közvetetlenül az áttelelés után nagyon érzékenyek a fertőzés iránt, czélszerü azokat, ha már másképpen nem lehetséges, a legeltetési idénynek csak valamivel későbbi szakában engedni a veszedelmes legelőterületekre, midőn már jobb erőben vannak.

Megemlitjük végül, hogy a berlini állatorvosi főiskola (Berlin NW. Luisenstrasse 56. sz.) ojtóanyagot készit a betegség ellen, az oltást azonban legalább egy hónappal a legelőkre való kihajtás előtt kell foganatositani.

—y—

Juhok kergesége. *187. kérdés.* Gyorsfejlődésü merinó juhászatomban 2 éve meghagytam 60 kosbárányt, amelyek egész nyáron át istállózva lettek és legelőre az első esztendőben egyáltalán nem mentek; következő év tavaszán ezen 60 kosból csak 15 maradt meg, a többi mind elpusztult kergeségben; tavaly meghagytam 70 darabot, ezeket mihelyt kimehettek, legelőn neveltettem fel, csak külön abrakot ettek istállón, mégis eddig már 30 drb megkergült, ellenben a nőstény bárányból, amely évente körülbelül 350 drb, alig 1—2 kergül meg. Kérdem, mi okozhatja ezen nagymérvü kergülést, esetleg minő óvintézkedéseket tehetnék ellene?

M. K.

Felelet a 187. sz. kérdésre. Miként a „Köztelek“ folyó év 18. számában hasonló kérdésre adott válaszban megirtuk volt, a juhok kergeségét a kutyák bélsarában sokszor jelenlevő pántlika-giliszta petéi okozzák, melyeket a juhok legelés közben felszednek. Ugyanakkor a baj megelőzésére alkalmas védekezési eljárást is megismertettük.

—y—

Magtalan bika. *188. kérdés.* Egy 2 évet eltöltött eredeti erdélyi faju bikám van, mely ha folyat is, még sincsen meg a kellő eredmény. Jelenleg szeszgyári moslékot, 5 kg. kitünő réti szénát és 3 kg. zabot kap, minek tulajdonitható a magtalansága? Ugyancsak igy vagyok a 2 évet eltöltött bivalybikámmal is.

H. F.

Felelet a 188. sz. kérdésre. A szóban forgó esetben a magtalanság oka többféle is lehet. Elsősorban is a magyar erdélyi bika kétéves korában, hacsak nem nagyon jól fejlett, nem mindig tenyészérett. Ha fejlődésében bármi ok miatt elmaradt, ha remélhető testi nagyságának legalább négyötödét el nem érte, nem volna szabad tenyésztésre használni. Meglehet, hogy egy év mulva minden különösebb beavatkozás nélkül tenyészéretté s tenyésztésre használható lesz. Másodszor a mosléketetés egyáltalán nem válik hasznára a tenyészképességnek. Még azon istállókban is, hol a tehenek állandóan moslékon tartatnak, a bikák nem kapnak moslékot, mert a moslék lazitja a szervezetet s éppen az ivarszerveknek müködését alászállitja. Nem lehetetlen tehát, hogy a mosléketetés beszüntetésével a magtalanság is megszünik. Tessék néhány hónapig a bikát a tenyészettől elvonni, igen sokat a szabadban tartani, a mosléketetést tőle megvonni s hiszem, hogy az eredmény kielégitő lesz, bár nincs kizárva, hogy az impotenciának a herék valamely betegsége az okozója, amit persze csak az állatorvos tudna megállapitani. Végül azután meg lehet kisérelni — szintén állatorvos közbejöttével — a yohimbin-adagolást is és pedig: Yohimbin hydrochlor. Riedel 1 gr., desztillált viz 250 gr., amely gyógyszerből naponta ötször egy evőkanálnyit kell korpára öntve beadni és pedig egymásután 2—3 napig. E szernek hatása 6—8 nap alatt szokott megnyilvánulni. Abban az esetben, ha az impotenciának az állat fejletlensége volna az oka, e szer alkalmazása nem volna czélszerü

— csy.

Sugárgombadaganatok. *189. kérdés.* Tehenészetemben 1—2 hó óta sürün jelentkeznek az állatok nyakán kemény daganatok; házi állatorvosom eme daganatok keletkezését az árpaszalma-etetésnek tulajdonitja (t. i. a szecska közé árpaszalma is kevertetik), mert hogy az árpaszalmán az ugynevezett sugárgomba élősködik, mely az állat szájába kerülvén, a gégén átvágja magát és előidézi a sugárgombás daganatot. Ilyen daganat elvétve azelőtt is előfordult nálam, most azonban 5—6 daganat jelentkezett gyors egymásután. Kérdem miként védekezzek ellene?

L. P.

Felelet a 189. sz. kérdésre. A szarvasmarhák nyakán fejlődő kinövések a legnagyobb valószinüséggel sugárgombadaganatok (aktinomykomák), melyeket az árpakalászok toklászain élősködő sugárgombák okoznak. Ebben a tekintetben főleg mély fekvésü, vizenyős helyeken nőtt árpaszalma veszedelmes és azért legczélszerübb az ilyen szalma etetését beszüntetni, ámbár némely esetekben a gőzben füllesztés is megfosztja az ártalmas tulajdoságaitól. A már fejlődésben levő daganatok némelykor jódkálium adagolására elmulnak, különben pedig csak késsel vagy maró anyagok alkalmazásával irthatók ki.

—y—

Rendellenes szájalakulás az apaménnél. *190 kérdés.* Kérek felvilágositást, vajjon apaménnél a nyulszáj, ha nagyon csekély mértékben van kifejlődve, evésében és fejlődésében nem akadályozza és az utódokra öröklő-e?

T. F.

Felelet a 190. sz. kérdésre. A rendellenes szájalakulás az apaménnél rendszerint nem tekintetik öröklő hibának. A „nyulszáj“, melyet a hippologia magyar müszaki szavával pontyszájnak neveznek, ha kisfoku és ha amellett a zápfogak elég rendes állásuak, a táplálkozás és fejlődés folyamatát nem zavarja. Ha nagyfoku a pontyszáj, akkor többnyire a zápfogak rágólapjai sem fedik egymást tökéletesen s igy a takarmány elaprózása, zuzása sem tökéletes, ami tényleg emésztési és következőleg táplálkozási zavarokat is okozhat. A pontyszáju lóról és csikóról azt tartják, hogy legelni nem tud rendesen és főként ebben a tekintetben tartják alkalmatlan hibának. Az a körülmény azonban, hogy a pontyszáju lovak inkább a ritkaságok közé tartoznak, azt bizonyitja, hogy ez az atavisztikus hajlam épp ugy, mint a többujjuság, mely a lófajnak legrégibb őseire való visszafajzást jelenti, csak nagyon elvétve lép fel. Ezért nem is tartják ezt a hibát direkt öröklőnek, amit a legszélesebb körü tapasztalat is igazol.

Kis Mihály.

Mérgező takarmány. *191. kérdés.* Mérgezési tünetek mellett elhullott háziállatoknak gyomrát hová és hogyan lehet elküldeni a mérgezést okozó mérség felismerése végett, hogy t. i. takarmányban volt-e a méreg, azon termett-e, vagy pedig más uton került-e az állatba?

B. J.

Felelet a 191. sz. kérdésre. Ha az a gyanu, hogy a takarmány mérges növényeket tartalmaz, akkor az állatorvosi főiskola növénytan intézetébe (Budapest, VII., Rottenbiller-u. 25. sz.)

Valódi franczia, magas csiraképességü
Takarmányczukorrépamag
30 koronáért
kapható 50 kilónként
HALDEK magnagykereskedésében
Budapest, V. ker.,
Bálvány-utcza 6.

ha pedig ásványi méregre irányul a gyanu, akkor a főiskola kémiai intézetébe küldhető be megvizsgálás végett. Minden esetben ajánlatos előbb kérdést intézni az illető intézethez a vizsgálat czéljának szabatos megjelölése mellett, mire az intézet közölni fogja a vizsgálat díját, mely esetről-esetre változó a vizsgálatra szükséges munka és költség szerint. —*y*—

Öröklődő baj-e a molyos szarv. *192. kérdés.* Egy drb. kétéves saját nevelésü magyar fajta bikát meghagytam gulyámban hágó bikának, melynek szarvahegye molyos lett. Tanácsos-e azt tenyésztésre meghagynom s öröklő bajnak nem vagyok-e kitéve? *S. J.*

Felelet a 192. sz. kérdésre. A magyar erdélyi szarvasmarhánál a szépen alakult hibátlan szarv rendkivül fontos dolog, amely az állat értékére is elhatározó befolyással van. Törekedni kell tehát a gazdának e tekintetben is kifogástalan állatokat előállitani s ilyen csak kifogástalan szarvalakulattal és szarvminőséggel biró állatoktól származhatik. A molyos szarvval biró állatok is kiküszöbölendők tehát a tenyészetből, mert ezen szarvhiba is azok közé tartozik, amelyik ha nem is mindig, de a legtöbb esetben az utódra átszármazik. —*csy.*

Sertésvész gyógyitása. *193. kérdés.* Olgyai Molnár Pál a sertésvész ellen óvszert (folyadékot) ajánl, mely felnőtt sertésnek egy, féléven alólinak pedig félevőkanállal eleségébe (higdarába) belekeverendő. Egy liter ára, mely egy drb sertésnek egy egész évre elegendő, 2 kor. 40 fillér.

Kérdem gazdatársaimat, próbálta-e már ezen szert valaki közülök és milyen eredménynyel? Biztosabb-e ez, mint más előbb hirdetett szer? *K. J.*

Felelet a 193. sz. kérdésre. E lapok hasábjain ismételten hangsulyozzuk, hogy a sertésvésznek ninesen még ezidőszerint hatékony orvossága s hogy a több-kevesebb reklámmal forgalomba hozott titkos szerek legfeljebb feltalálóiknak vannak hasznára. Nincsen tudomásunk arról, hogy a most szóba hozott szerrel valahol kellőképpen ellenőrzött kisérletek történtek volna, az pedig, hogy alkalmazása után a járvány valahol megszünt, még éppenséggel nem bizonyitja annak hatékonyságát, mert a sertésvész, főleg ha kezdettől fogva enyhébb jelleggel mutatkozik, elég gyakran magától is hamarosan megszünik. Az egészséges állatok erélyes védése a befertőztetés ellen ma még az egyetlen hatékony módja a nagyobb károsodás ellen való védekezésnek. —*y*—

Konzervgyár Magyarországon. *194. kérdés.* Van-e Magyarországon száritott főzelék és konzervgyár, ha igen, hol? A schöllschitzi (Morvaország) preperált főzelékfélék vidékünkön nagyon keresettek. *X.*

Felelet a 194. sz. kérdésre. Magyarországon több konzervgyár van, mely főzelék- és gyümölcskonzervek készitésével foglalkozik. Nagyobbszabásu ilyen gyár van Pozsonyban és Kecskeméten. *Hensch Árpád.*

Tuberkulinozás kedvezőtlen eredménye. *195. kérdés.* Tehenészetemben 1906-ban tuberkulin oltást kezdtem, amikor 21%, 1907-ben 17%, 1908. évben 38·2% reagált. Minden évben oltás bevégzése után a reagáltakat azonnal eltávolitottam s gondosan fertőtlenitettem. Mi lehet oka annak, hogy ez évben a reagáltak %-a ennyire emelkedett? Oltóanyag összeállitása-e, vagy esetleg az oltóanyag nem helyes adagolása? Feltünő volt ezen évben azon jelenség is, hogy a hőmérséklet különbözete némely esetben 2·8, sőt 3·1 fok is volt. *H. J.*

Felelet a 195. sz. kérdésre. A mindenesetre nagyon kedvezőtlen eredménynek oka kétségkivül az eljárás meg nem felelő végrehajtásában rejlik. Ezen a helyen ismételten utaltunk arra, hogy egyrészt a tuberkulinpróba adatainak elbirálása igen nagy gondosságot s kellő szakértelmet igényel s eközben az állatokat egyébként is alaposan meg kell vizsgálni, másrészt pedig a nyilt gümőkórban szenvedő állatok kiküszöbölése, továbbá a reagáló és a nem reagáló állatoknak egymástól való elkülönitése, valamint a növendékállatok felnevelése körül kellő gondossággal kell eljárni. Ha eközben csak egy fertőzött állat marad is vissza a nem reagáló állatok között, könnyen meghiusitja az egész fáradságos eljárás sikerét s nagyon lehetséges, hogy a jelen esetben is ilyen volt az ok. Nagyon ajánlatos tehát, hogy az egész eljárást ebben a dologban kellőképpen járatos szakember irányitsa és ellenőrizze. —*y*—

Méncsikók vásárlása az állam részéről. *196. kérdés.* Az állam 3 éves csődöröket melyik hónapban vásárol? Mikor kell és hová bejelenteni? *V. J.*

Felelet a 196. sz. kérdésre. Ha méncsikója most tavaszszal betölti a három esztendőt, akkor azt a folyó év julius havában bejelentheti egy kor. bélyeggel ellátott beadványnyal a földmivelésügyi m. kir. miniszteriumhoz. A beadványban felemlitendő a mén kora, szine, magassága, származása és ára, valamint a tulajdonos lakóhelye. A vásárlás a miniszterium részéről rendesen szeptember hóban történik egyes vidéki központokban, ahol a mén a tulajdonos előzetes értesitése után a kitüzött időben elővezetendő. Csakis oly mének jelentendők be, melyek a harmadik évet a bejelentéskor már meghaladták. *Kis Mihály.*

Mustárvetés. *197. kérdés.* Az elmult év augusztus havában vetettem zöldtakarmány czéljából mustármagot is; hiányosan kikelt, de a nagy szárazság következtében nem fejlődött 15—20 cm.-nél magasabbra, kaszálásra nem tartottam érdemesnek, igy lelegeltettem: jó erőben levő földben van a vetés, vajjon ki fog-e most tavaszkor hajtani, meghagyjam-e takarmánynyerés czéljából vagy felszántassam a földjét? *D. S.*

Felelet a 197. sz. kérdésre. A mult évben elvetett s őszszel legeltetett mustárvetést ezidén meghagyni helytelen dolog lenne, mert a mustár a télen át feltétlenül megfagyott, ennek szártövei tehát kihajtani nem fognak. Épp ezért földjét mielőbb fel kell szántani. *K. K.*

Községi gazdászati költségek. *198. kérdés.* A község megvásárlandó telken uj községi bikaistállót akar épiteni, mely a telek vételárával együtt több mint kétezer koronába kerülne. Tartozom-e én, mint a község határában lévő földbirtok tulajdonosa, aki a községi tenyészbikák használatát sohasem veszem igénybe, ezen közköltséghez hozzájárulni? *M. J.*

Felelet a 198. sz. kérdésre. A tenyészállatok elhelyezése, eltartása és gondozása a különlegesen érdekelt birtokosokat terheli s igy ez tisztán gazdászati költség lévén, *nem tartoznak* hozzájárulni a községben lévő, vagy a községekhez csatolt földbirtokok tulajdonosai, kik e költségek hasznát nem veszik s állatállományuk részére szükségelt tenyészállatokról maguk gondoskodnak. (Lásd 1886. évi XXII. t.-cz. 130. §-a.) *Hollady Nándor.*

Kosárfüz telepitése sovány, vizenyős agyagon. *199. kérdés.* Füzdugványokat hol lehet beszerezni? Egyelőre egy kat. hold humusz és homok nélküli sárgásfehér sovány agyagon, — mely vizenyős ugyan, de nem lapályos — kisérletképpen próbálnék kosárfüzet létesiteni, esetleg 1—2 fajtát, ami az ilyen talajban inkább diszlene. *B. J.*

Felelet a 199. sz. kérdésre. A vizet először is kellő árkolással le kell csapolni, ami nem nagy nehézséggel fog járni, mivel nem lapályos területről van szó. Azután jó lesz azt feltöretni s egy-két évig mezőgazdaságilag müvelni, ha máskép nem, csicsókaültetéssel. Ekkor a talajt jó mélyen, legalább 40—50 cm.-ig ásóval vagy mélyen járó ekével apróra felforgatni kell s elboronálni vagy elgereblyélni, hogy porhanyó legyen. Most 30—50 cm.-nyire egymástól haladó sorokba, kifeszitett zsinór mentén, a 30 cm. hosszu füzdugványokat puszta kézzel vagy ültető furóval egészen belenyomjuk a talajba, hogy abból mi se lássék ki. A használatos kosárfüzek ezek: Salix purpurea, S. rubra, S. viminalis, S. amygdalina és S. uralensis, igen vastag portékának a S. caspica. *F. J.*

Bécsbe szállitott hus elkobzása. *200. kérdés.* A mult havi jeges uton egy takarmányos ökrünk elesett és medenczecsonttörést szenvedett. Állatorvos megvizsgálta, mészárosmester levágta, a husát tiszta papirosba ládába kifogástalanul csomagolva, rendes okiratokkal a wieni husecsarnokba küldtük értékesités czéljából. Hust elkobozták, mivel 100,000/907. sz. min. rend. 22. szak. csak teljesen egeszséges állat levágásánál engedélyezi a bizonyitvány kiállitását. Takarmányos ökrünk kistestü magyar ökör volt, husa 294 kilogrammot nyomott, igy ki van zárva, hogy ne jó minőségü husa lett volna. A bizományos ezenkivül felszámit még 34·84 K. költséget, melyben 19·89 K. fogyasztási adó és 1·05 K. vásári helypénz is szerepel. Kérdem, jogosan számitják-e ezt fel, amidőn a hus fogyasztás alá nem került? *J. B.*

Felelet a 200. sz. kérdésre. Illetékes helyről beszerzett értesülésünk szerint a mult hó 14-én Bécsbe érkezett huson — 6 darabban, összesen 294 kg. — az ottani husecsarnokban a következő elváltozásokat állapitották meg: „Az izomzat elszinesedett, vérömlésekkel tarkitott, az izomközötti kötőszövet véresen, kocsonyásan beszürődött, a nagyobb vérerek vérrel teltek, a szivizom sárga szinü, a szív belső hártyája alatt vérömlések.“ Ez a lelet igazolja, hogy az ökröt nem a szenvedett medenczetörés napján, hanem nehány nappal később vágták le, amidőn az időközben beállott vérmérgezés következtében már lázas volt. Az ilyen állat husa *felette veszedelmes* az ember egészségére s azért feltétlenül alkalmatlan a közfogyasztásra.

A fizetett fogyasztási adót visszatéritik, ha azt a „k. k. Finanzbezirksdirektion“-hoz benyujtandó kérvénynyel kéri. Kényszerből levágott állatok husát a 100,000/1907. sz. földmivelésügyi miniszteri rendelet szerint nem szabad Ausztriába küldeni. Az ilyen hus, romlékonysága miatt, nem birja ki a szállitást, hanem ha egyébként nem ártalmas, legfeljebb helybeli fogyasztásra alkalmas. —*y*—

Koránérő tengeri. *201. kérdés.* Ez évben a tengeritermesztésnek kijelölt földeket megtrágyáztattam. Elődöm eddig cingquantinó tengerit termesztett, melylyel meglehetős közepes termést ért el. Én ebben az évben valamely korán érő, igen bőtermő féleség tengeri fajt szeretnék vetni, hazait vagy amerikait, melyik faj volna ajánlatos és hol szerezhető be? A talaj nehezebb agyag. *S. S.*

Felelet a 201. sz. kérdésre. A kérdés lényegét az képezi, hogy az eddig nem kellő termés-eredménynyel termesztett „cinquantino“ helyett

GANZ ÉS TÁRSA, HOFHERR ÉS SCHRANTZ FELSŐ-MAGYARORSZÁGI VEZÉRKÉPVISELŐI.

Olcsó árak!

Gőzekealkatrészek, ekevasak, aczél- és fém-alkatrészek, gőzekesodronykötelek.

Sack-rendszerű ekerészletek, ekevasak, kormányok, mindenféle gazdasági gépek.

SZILÁGYI ÉS DISKANT GÉPGYÁRA, MISKOLCZ.

Kazánkovácsmunkák, uj tüzszekrények.

Diesel-, szivógáz-, benzin-motorok.

Malomberendezések!

Pontos kiszolgálás!

egy más korán érő s bőtermő féleség termesztetnék.

Természetes, hogy a korai érés és bőtermőség csak bizonyos határig lehetséges, vagyis a későn érő tengerifajták kedvező viszonyok között nagyobb termést adnak, mint a korán érők. De viszont ahol a kései tengeri fejlődési feltételei nem kedvezők, ott a koránérőkkel jobb eredményt fogunk elérni; ugyanezen elvek irányadók, ha a tengeri után buzát akarunk termeszteni, mert hogy a buzának a korán érő tengeri jobb előveteménye, mint a későn érő, általánosan ismert dolog.

Ezek figyelembe vételével az ugynevezett *korai székely* és a *putyi tengeri* termesztése lehetne indokolt; utóbbi később kerül le a földről, mint előző, de azért a putyi tengeri is beérik szeptember elejére s igy a buza elvetésére s a talaj kellő előkészitésére eléggé korán felszabaditja a földet. A kettő között azután 1—2 év mulva azt kellene megtartani, mely az ottani viszonyoknak legjobban megfelel. A vetőmag beszerzési forrásaira nézve legjobb lenne az országos m. kir. növénytermesztési kisérleti állomáshoz (Magyar-Óvár) fordulni.

Megjegyzem még, hogy az amerikai lófogu tengerik általában véve későn érők, még az ugynevezett korán érő lófoguak sem törhetők szeptember dereka előtt s igy ezek felsorolását szükségtelennek tartom, mert emlitett viszonyok között a frissen trágyázott földben előbb emlitett két fajtával és első sorban talán a putyi tengerivel igen jó eredmények lesznek elérhetők. Egyben felemlitem, hogy a kérdésben jelzett „cinquantino“ valószinüleg „pignoletto“ lesz, mert ezeknek a neveit a gazdák rendesen elcserélik.

K. K.

Községi vadászati jog bérbeadása. *202. kérdés.* Hozhat-e községi képviselőtestület oly határozatot, melynek értelmében a községi vadászterület más községben illetőséggel biró egyénnek nem adható bérbe, daczára annak, hogy a vadásztörvény kimondja, hogy oly határozat nem hozható, mely a bérösszeget csökkentené? *M.*

Felelet a 202. sz. kérdésre. A község nincs korlátozva abban, hogy a községi vadászterület bérbeadása alkalmával a vadászat gyakorlását illetőleg a helyi viszonyoknak s közgazdászati érdekeknek megfelelő, a vadászati törvénynyel ellentétben nem álló megszoritó feltételeket kössön ki. Továbbá nincs kötelezve arra, hogy a vadászterület bérbeadása iránt megtartott árverésen tett legmagasabb igéretet fogadja el, hanem a fennforgó körülményekhez képest a kisebb igéretet tevő ajánlatot, ha az a község végeredményében előnyösebb, elfogadhatja.

Ha a községi képviselő testület határozata a fenti elveknek ellentmond, fellebbezéssel támadható meg, melyet a törvényhatósági bizottsághoz kell a határozat meghozatalától számitott 15 napon belül beadni. *Hollady Nándor.*

Kosárfüzültetés vizjárta területre. *203. kérdés.* A tiszaréten, tehát oly területen, amelyet rendesen minden tavaszszal elönt az ár és 2—6 hétig elboritva tart, kosárfüz-ültetvényt szeretnék létesiteni. Kérdés, kibirja-e a kosárfüz, ha hetekig tavaszszal (rendesen márczius—április közepéig, kivételesen április—május hó elejéig) magas viz boritja? És ha igen, mely fajokat érdemes ültetni? Az állam ad-e ilyen czélra dugványokat vagy töves fácskákat? Ha nem, hol lehet ezeket legjutányosabban beszerezni? Mi módon kell kezelni a kosárfüz-ültetvényt? Hol és hogy lehet értékesiteni a megszedett vesszőket? És végre, mily nagy területen kell az ültetvényt csinálni, hogy az jövedelmező legyen? *B. Gy.*

Felelet a 203. sz. kérdésre. A füz a rajta lefutó vizet igen soká képes türni, különösen tavaszszal, mielőtt kihajtana, csak az álló, pangó vizet nem türi. A talajt tehát ugy kell szintezni, hogy a viz, mihelyt az ár visszahuzódik a medrébe, állva ne maradjon rajta, mert ott kivész a dugvány, azért innen, ha csak egyes foltokban áll meg, le kell azt vezetni.

Még ha kivételesen egyes években kihajtás után ismételten ellepi is a viz s a levelek azért lehullanak, megint ujult erővel ki szokott hajtani, mert hisz a visszamaradt iszap a legjobb trágya.

A megmivelés a fenti pont alatt elmondottak értelmében történjék, a fajok is az ott elsoroltak.

A füzdugványok kérését meg lehet kisérelni a földmivelésügyi miniszternél. Nagyobb füztelep van gr. Karátsonyi gazdaságában Szentlstván-tanya (u. p. Nagybecskerek, Torontál m.), hol tán kaphatók dugványok, mert töves fácskákat nem szokás ültetni s tán az értékesitésre nézve is felvilágositás.

A kosárfüzes kezelése főképpen abban áll, hogy gaztól tisztán tartsuk és a szükséghez képest megkapáljuk. A vesszőket, hogy a telep hamar tönkre ne menjen, nem szabad kihajtásuk után vagy lombhullásuk előtt levágni s hogy hámozni lehessen, kötegekben vizbe állitjuk, mig kirügyezik, illetve hajt s elegendőképpen hámlik. A vesszőt napon kiteregetve, jól kiszáritjuk s vigyázni kell, nehogy eső érje ez által foltos legyen. Ha jól kiszáradt, hogy penészedéstől nem kell tartani, kötegekbe kötjük s mint piaczi árut értékesitjük, vagy kosarat fonatunk s ugy küldjük piaczra, mint Sármezey Árpád birtokos Szépfalun (Temes m.).

Jó lesz legalább egy tiz holdas területet füzesnek fogni, melyet 2—3 évre elosztva lehet beültetni, hogy az ember saját vesszőiből dugványozhasson. *F. J.*

Montafuni szarvasmarha. *204. kérdés.* A montafuni szarvasmarha nálunk könnyen akklimatizálódik-e, kifejlődik-e jól, milyen a tejelőképessége, igényes tájfajta-e, a tüdőbajoknak ellentállóbb-e a szimmenthálinál s tinói jármozásra jók-e? *G. K.*

Felelet a 204. sz. kérdésre. A borzderes szarvasmarha fajták kevésbbé vannak elterjedve hazánkban, mint a pirostarkák, daczára annak, hogy különösen tejelőképesség tekintetében azokkal nemcsak hogy felveszik a versenyt, de rendszerint jobban is tejelnek. Valamennyinek, igy a montafuninak is elég jó a honosulási képessége, testi tömeg tekintetében azonban rendszerint mögötte marad a pirostarkáknak s fejlődése sem oly gyors. Igényesnek egyáltalán nem mondható, a jobb tartást azonban nagyobb testi tömegével meghálálja. Tüdőbajok iránt nem fogékonyabb más szarvasmarhánál, de e tekintetben nem is a fogékonyság játszik legfontosabb szerepet, hanem a helyes tartás és ápolás. Mennél kevésbbé vannak kitéve az állatok a fertőzés lehetőségének, annál kevesebb lesz közöttük a montafuninál is, a megbetegedés és ellenkezőleg. A montafuni beszerzésénél azonban figyelembe veendő az a körülmény is, hogy tenyészegyedei nem olyan keresettek, tehát kevésbbé kelendők, mint a pirostarkák, amely körülmény talán vissza fog tartani bennünket borzderes tenyészanyag beszerzésétől. Ökrei különben elég jó és nagytestü igás anyagot szolgáltatnak. *—csy.*

Paszulytermesztés. *205. kérdés.* Melyik fajta bab termesztése ajánlatos a mi szárazságra hajló Alföldünkön? Korán érő és bőtermőt szeretnék, fehér szemü s apró gömbölyüt. A babot mint köztes növényt tengeri között termesztem. A talaj tiszamenti, mélyebb fekvésü rét. Az ajánlott fajta esetleg hol szerezhető be? *J. Gy.*

Felelet a 205. sz. kérdésre. Az Alföldön több éven át, még az 1904. és 1905-iki száraz években is az ugynevezett „koránérő etampesi törpe babbal“ értem el a legjobb eredményeket, persze nem a tengeri között, hanem tisztán egymagában termesztve. Ha tengeri között termesztjük, akkor nagy termésre sohasem számithatunk, de ha már a tengeri között akarunk paszulyt termeszteni, akkor a tengerire való tekintettel felfutó babot használnunk nem szabad, csak törpe vagy u. n. bokorbabot, ahova az etampesi is tartozik. Én a magot annak idején Mauthnertől szereztem be első izben, később pedig az utántermesztett magot használtam vetésre. Az aprószemü mag kissé vesealaku, fehérhéju s megfőzve vajpuhaságu. Az országos növénytermelési kisérleti állomás (székhelye Magyaróvár), az ország több alföldi vármegyéjében, az amerikai apróbabbal is jó eredményeket ért el; apró magja gömbölyü és fehérszinü. Ezzel is próbát lehetne tenni, ha emlitett állomás esetleg maggal tudna szolgálni.

K. K.

Tuskóirtás géppel. *206. kérdés.* Van-e valamilyen gép, amelylyel tuskókat lehet kiemelni s amely erdőirtásoknál tényleg használatban van? Körülbelül mennyibe kerül ha van, avagy pedig van-e vállalkozó, aki ily irtást elvállalja?

G. A.

Felelet a 206. sz. kérdésre. Erről már irtam egy értekezést képekkel illusztrálva a *„Köztelek“* 1907. évfolyamában, kérem utánanézni s abból a kellő tájékozást meriteni. Nagyon csodálnám, ha abban a megyében nem volna arra való munkaerő e faszük időben, melylyel a tuskókat részért ki lehetne szedetni. *F. J.*

Kedvezményes borfogyasztási adó. *207. kérdés.* A „Köztelek“ 1905. évi február 18-iki 15-ik számában a 94-ik kérdésre adott felelet: „Borfogyasztási adó a szőlősgazdák részére“ czim alatt foglaltak alapján az előirt határidőn belül házi fogyasztásra bejelentett bormennyiség kedvezményes fogyasztási adó alá esik.

A jelen évig ezen kedvezményes adóalapon fizette a veszprémi káptalan fokszabadi és gamászai gazdasága is a cselédek részére adott és házi fogyasztásra előirt időn belül bejelentett bormennyiséget. Ez évben azonban a fogyasztási adóbérlők megfolyamodták a pénzügyigazgatósághoz, hogy rendes adót fizessen az uradalom. A pénzügyigazgató a regalébérlőknek adott igazat, elrendelvén, hogy a rendes fogyasztási adó vettessék ki, azzal indokolván

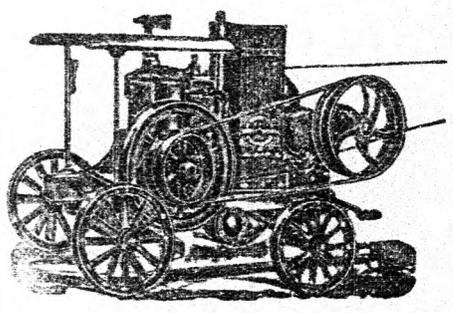

OBERURSELI MÓTORGYÁR RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG

BÉCS, VI/2., Gumpendorferstrasse 72/H.

LEGOLCSÓBB HAJTÓERŐ A „GNOM“ BENZIN-PETROLIN-MÓTOR

3000-nél több üzemben ■ Könnyen kezelhető. ■ Villanyos gyujtással. ■ Okl. gépész felesleges. ■ Költségvetés, tervek és egyéb felvilágositás ingyen és bérmentve. ■ Magyar levelezés. ■ Referenoziák beszerezhetők: gróf Wenkheim Géza uradalmától, Csorvás (Békésmegye); gróf Wenkheim Frigyes uradalmától, Székudvar (Aradmegye); gróf Estzrházy János uradalmától, Nyitra-Ujlak (Nyitramegye); gróf Esterházy László uraOalmától, Sárasd (Fehérmegye).

eljárását, hogy i „az 1892. évi XV. t.-cz. 3. §-ának ama része, mely kimondja, hogy a szőlősgazdák saját termésü boraiktól a saját házi szükségletükre szánt bormennyiség után kedvezményes boritaladót fizetnek, *a szorosan vett háziszükségletre vonatkozik* s ha a veszprémi székeskáptalan mint fizikai személyekből álló szőlőbirtokos társaság, illetve annak tagjai külön-külön, mint szőlőbirtokosok vétetnének is tekintetbe, a gamászai és fokszabadi-i külső gazdaságokon levő cselédek és időnként szerződtetett munkások szükségletére szánt vagy forditott bormennyiség *szorosan vett házi szükségletnek nem tekinthető.*"

Ezen határozatát még igazolni kivánja a pénzügyminiszter 1898 deczember 10-én kelt 93,607/98. sz. körrendelet 1. pontjával, mely szerint „kedvezményes boritaladó alá eső bormennyiség *bortermelő rendház legszorosabb értelemben vett házi szükségletében fogyasztassék el*".

A pénzügyigazgató ezen határozata ellen a pénzügyminiszterhez fellebbeztünk, aki a pénzügyigazgató itéletét, illetőleg határozatát helybenhagyta.

Kérdem már most a tek. rovatvezető ur szives véleményét a közölt dologban. Szerény nézetem szerint, a veszprémi káptalan mint szőlőbirtokos, fizikailag nem létező, de jogilag akcióképes erkölcsi testület, amelyet fizikai egyedeire (mint a pénzügyigazgató tette) bontani nem lehet, annál inkább sem, mert fizikai egyedei csak mint javadalmasai és nem mint tulajdonosai szerepelnek ezen erkölcsi testület birtokainak. Mivel pedig a jog a tulajdonhoz van kötve s igy tulajdonos csak a veszprémi káptalan mint erkölcsi testület, tehát a pénzügyigazgatóság és a pénzügyminiszter is helytelen oldalról itélte el a dolgot. Emellett bizonyit az is, hogy a káptalant a szerzetes rendek illetőleg rendházak közé sorozta, holott annak minden tagja külön háztartást visz s igy legkevésbbé sem követ oly beosztott s több, egy rendhez tartozó ember együttlétét szokásaiban és müködésében egyenlővé tevő életmódot, mint a rendházakban van. *Sch. J.*

Felelet a 207. sz. kérdésre. Ezen kedvezményben részesülnek azon szőlősgazdák, mint fizikai adóalanyok, kik saját termésü boraikat saját házi szükségletükre használják fel. Ezen kedvezmény nem terjed ki azon bormennyiségre, melyet a szőlőbirtokos gazdasági tisztviselőinek, külső mezei cselédeinek és béreseinek fizetés vagy bérkiegészités czimén kioszt. Ugyszintén nem tarthatnak igényt ezen kedvezményre a *jogi személyek* s igy a káptalan is, jogi személy lévén, saját termésü borai után a teljes boritaladót köteles fizetni. Igy rendelkezik a m. kir. pénzügyminiszter 1894. évi 59,683. sz. elvi jelentőségü határozata.

Ha a káptalan egyes tagjai mint szőlőbirtokos egyedek házi borszükségletéről volna szó, az adókedvezmény feltétlenül nyujtatnék, minthogy azonban a szőlőbirtokos káptalan jogi személy lévén s a jogi személyek általában ki vannak vonva a kedvezményes adótétel alul, a pénzügyigazgatóság álláspontja törvényes.

Hollády Nándor.

Őszi vetések salétromozása. *208. kérdés.* Gazdaságomban nem tudok elegendő szalmát termelni, ezért óhajtanám az őszi vetéseket chilisalétrommal felültrágyázni. Kérdem, hogy mily eredményt érnék el azáltal, ha 25—30 kg. salétromot adnék magyar holdankint, mikor kell elszórni, hol szerezhető be s mily áron?

F. I.

Felelet a 208. sz. kérdésre. A „*Köztelek*" —. számában megirtam, hogy mely viszonyok között lesz helyénvaló a mi száraz klimánk alatt az őszi vetéseket megchilisalétromozni. 25—30 kg. chilisalétromból eredmény nem várható. Különben pedig a szalmatermés növelésére a chilisalétrom igen drága trágya, annál is inkább, mert ha annyi salétromot használ, hogy több lesz a szalma, meg fog dülni a gabona, kevesebb és gyengébb lesz a szemtermés. Ha nem elég a szalma és a közelben nem vásárolható, akkor vegyen tőzegalmot, ez igen jó alom és kevesebbe fog kerülni, mint a chilisalétrom. A chilisalétrom beszerzéséről a „Köztelek" hirdetési rovata nyujt tájékoztatót, az árával pedig az illető kereskedők. *Cs. S.*

Malaczok hasmenése. *209. kérdés.* Kétheles malaczaim hasmenést kapnak, az ajkukon vagy térdükön és a hátsó lábukon csuklóban, a külső oldalon gennyes varasodás tapasztalható, amiben néhány nap mulva elpusztulnak. Takarmányuk az anyáknak főtt burgonya árpadarával bőven és délben tengeri szemesen. Az abrakdara és tengeri 4 kg. fejenként. A malaczokban sok élősdit láttam, Zacherlintől azok mind kiestek és az ólakat kitisztittattam. Miként lehetne védekezni az elpusztulás ellen? *Cz. Gy.*

Felelet a 209. sz. kérdésre. Nagyon valószinü, hogy a malaczok hasmenése és a hozzá csatlakozó borgyuladás fertőzéstől eredő betegség, amely főképpen ott szokott pusztitásokat okozni, ahol a sertésólak vagy nagyon hidegek vagy pedig azok tisztántartására nagy gondot nem forditanak. A tetvesség nyilván csak folyománya a hasmenésnek, mert a betegségek következtében kimerített állatokon tapasztalás szerint nagyon könnyen elszaporodnak a bőrélősködők, magok részéről azonban ezután csak még sulyosbitják a betegséget, folytonosan nyugtalanitván az állatokat. A betegség ellen való védekezés czéljából tanácsos az ólakat alapos kitisztitás után fertőteleniteni, azoknak szárazon és melegen tartásáról gondoskodni, azonfelül pedig az anyakoczákat is a tetvektől megszabaditani. Határozottabb vélemény csak az elhullott malaczokban található szervi elváltozások ismerete alapján volna adható, miért is tanácsos egy malaczhullát vagy állatorvos által felbontatni, avagy pedig a m. kir. állatorvosi főiskola kórboncztani, illetve járványtani intézetébe (Budapest, VII., Rottenbiller-u. 23.) felküldeni.

M. J. dr.

Bükkönykeverék. *210. kérdés.* Minden évben vettetek tavaszbükkönyt, 1/3 zab van közévegyitve és a zab kivész, miáltal a bükköny lerovyik. A talaj kötött, 3 évvel ezelőtt trágyázva. Kérdem, jó lenne-e koránérő kukoriczát 1/10 részben és 1/20 zab vagy árpát a bükköny közé kevertetni, hogy a bükkönynek legyen elég erős védnövénye. Ha kukoricza nem lenne jó, mit kellene közékevertetni?

S. A.

Felelet a 210. sz. kérdésre. Arról nincs tudomásom, hogy a zab részbeni helyettesitésére, erősebb támasztó növény nyerése miatt, a zabosbükkönyhöz koránérő tengerit kevertek volna, mert ott, ahol a zabosbükköny termesztésével megelégedve nem voltak, termesztésével felhagytak s helyette más növényeket, például nyulszapukát, rozsos szöszösbükkönyt, biborherét stb. termesztettek, nagyobb luczernásokat létesitettek, borsós csalamádét, zabosborsót termesztettek, egyszóval a zabosbükkönyt a gazdaságban sikerrel termeszthető egyéb növényekkel pótolták.

Ami a zabosbükkönyhöz a tengerinek hozzákeverését illeti, következő felvilágositást adhatom. A zabosbükkönyt, hogy kellő eredményeket érhessünk el, korán tavaszszal kell vetni, akkor, amikor a tengeri rendszerint még nem vethető. Ha tehát tengerit keverünk hozzája, több mint valószinü, hogy utóbbi a hideg tavaszi időben fejlődésében elmarad, a zab és bükköny elnyomja, tehát a kitüzött czélt, hogy erősebb támasztó növényt nyerjünk általa, elérni nem fogjuk. Ha pedig a zabosbükköny vetésével a tengerire való tekintettel elkésünk, akkor a bükköny kellő fejlődését koczkáztatjuk, mert utóbbi, mint ismeretes, a korai vetést szereti, ellenben kései vetése már bizonytalan. Lehetne talán a kivánt czél elérésére merevebb szalmáju nyugati zabféleséget használni, vagy pedig *lóbabót* a keverékhez adni; utóbbi erősszáru, korai vetést kivánó s gyorsan fejlődő növény, mely a bükkönynek jó támasztékot adna, a keverékben pedig a jó-zág megenné, mert tisztán egymagában vetve nem igen eszi. A lóbabóból 30—40 kg.-ot kellene számitani kat. holdanként. *K. K.*

Bivalyok sószükséglete. *211. kérdés.* Uraságom azt állitotta, hogy bivalyokat sózni ártalmas, én pedig erősen állitottam, hogy az lehetetlen, mert csakis két hétben egyszer lettek megsózva. Végül abban állapodtunk meg, hogy majd ezt előterjesztjük a „Köztelek" szerkesztőségének. Kérek szives felvilágositást. *F. F.*

Felelet a 211. sz. kérdésre. Mérsékelt mennyiségü só semmiféle állatnak sem árt, bár a természetszerüen táplálkozó állatok semmi hasznát sem veszik annak, ha a takarmányban foglalt konyhasón kivül még külön is kapnak sót. Ebben a tekintetben nem különbözik a bivaly a marhától s ezért csak az a kérdés, hogy izetlen, kilugzott vagy természettől fogva sószegény takarmányon tartják-e a bivalyokat vagy sem, mert mig első esetben hasznos, addig a másodikban fölösleges a sózás; ártalmassá pedig csak akkor válhat, ha sóban nagyon bővelkedő takarmányt etetve még külön is adagoljuk, vagy ha egyszerre nagyon sok sót etetünk. A kérdésből nem vehető ki, hogy a kéthetenként gyakorolt sózás ugy történt-e, hogy a bivalyok tetszés szerint vehették föl a sót, vagy hogy ugy adták-e, hogy kénytelenek voltak a nekik szánt sót lenyelni, mert mig első esetben semmi kárral sem járhat a sózás, addig a másodikban ártalmassá válhat akkor, ha tulzottan etetnek velük sót. Általán pedig azt mondhatjuk, hogy a bivalyok sószükséglete akkora, mint a marháé s hogy sószükségletük kielégitésénél ugyanazok az elvek irányadók, melyeket a szarvasmarha sózásánál követünk.

Cselkó István.

Szerszámfának alkalmas akáczfa. *212. kérdés.* Bérleti szerződésemben áll, hogy a tulajdonos tartozik évenkint *24 darab szerszámfának alkalmas akáczfát*" adni. A szerződés megkötésekor ezt ugy értelmeztem, hogy 24 drb. olyan akáczfát, amelyből gazdasági szerszám készithető, én kivágathatok és az egészen a tulajdonom. Mert a szerződésben sem az áll, hogy 24 drb. szerszámfát, hanem szerszámfának alkalmas akáczfát kapok. Kérem ezirán szives véleményöket, valamint azt is, hogy pénzértékre becsülve mennyit tenne ez ki? *E. L. I.*

Felelet a 212. sz. kérdésre. A mü- vagy szerszámfa iránt emelt követelések az alkalmazás különfélesége szerint igen sokfélék, a legvékonyabb mérettől a legvastagabbig s igy az érték is nagyon változó. Ami a mezőgazdasági czélokra használtatik, az az épület-, kádár- és kerék-

A legerősebb konkurrenczianak is ki kell térni
az 1908. évi uj modellü Perfekt Separatoraink elől.
Egydarabból sajtolt Perfekt tejszállitó-kannák.
Teljes tejgazdasági berendezések. Tessék árjegyzéket kérni.
BURMEISTER ÉS WAIN
gép- és hajógyár részv.-társaság
Budapest. V., Kálmán-utcza 3. sz.

gyártó stb. fán kivül igen sok és különféle más gazdasági czé ra használtatik fel, mely fát nevezzük tulajdonképpen *„mezőgazdasági fának“*. Ez mint ilyen többnyire *egészen durva állapotban kerül használatba*, vagy legalább finomabb megmunkálásban nem részesül.

A mezőgazdasági fákhoz tartoznak a szőlőkarók, komlópóznák, a gyümölcsfakarók és támasztórudak, a keritésekre szükségelt rudak, karók és vesszők, támasztók, a borsó- és babvesszők, seprővesszők stb., odaszámithatók a keritésoszlopok is.

Amint ebből látható, a szerződés pontja nagyon sokféleképpen vitatható és kár volt szorosabban meg nem határozni, hogy mily czélra legyen a *„24 drb. szerszámfának alkalmas akácfa“* kiszolgáltatva, mert ezen a czimen mindenféle nagyobb méretü, de mint szorosan vett mezőgazdasági fa csak a fenti kisebb méretü fa kérhető. *Földes János.*

Arankás here vetése. *213. kérdés.* Van Czegléd határában 80 hold homokos természetü szikes kaszálóm, melyet 1906-ban feltörettem s tengerit ültettem bele, de mivel a területet nedves időben a viz is bántja, a tengeri nem sikerült benne. Ugyancsak eredménytelen volt a mult év tavaszán a zabosbükkönynyel való kisérletem is, mert az meg kivörösödött benne, mintha valami kiégette volna. Most a zabosbükkönytarlót tavaszszal megfogasoltatom erősen s vöröshererostaaljat szóratok reá. Kérdem, ezen II-od heréhez milyen fümagvakat vegyek? És mennyit holdanként? Továbbá a heremagom arankás volt, nem veszélyeztetem-e a rétemet vele? *F. A.*

Felelet a 213. sz. kérdésre. A tervbe vett eljárás minden tekintetben helytelen lenne. A II-od osztályu arankás heremagot vetésre felhasználni nem szabad, mert az aranka a fükeverék hozzávetése daczára is inficziálni fogja a területet s a takarmánynyal együtt végül a trágyába kerülve arankássá teszi a többi földet is. Másrészt emlitett területre, melyet nedves időben viz lep el, nem vöröshere, hanem koreshere (Trifolium hybridum) való. Másrészt a tervbe vett talajmunka, a zabosbükkönytarlónak egyszerü megfogasolása nem elég; ily eljárás mellett semmiféle eredményre nem számithatunk s legalább meg kell adni a tavaszi szántást, hogy a vetőmag omlós földbe kerüljön. Ebben az esetben következő keveréket ajánlanám elvetni: koreshere 5 kg., fehérhere 0·6 kg., Agrostis stolonifera 4 kg., Poa trivialis 4 kg., Lolium perenne 7 kg., Holcus lanatus 3·6 kg., Phalaris arundinacea 4 kg., összesen 28·1 kg. kat. holdanként, ha több évre számitott kaszáló létesitése képezi a czélt. Ha ellenben egyszerü füves heréről lenne szó, akkor 6 kg. koreshere 9 kg. angol perjekeverékkel lenne elvetendő. *K. K.*

Mezőrendőri zálogolás. *214. kérdés.* Luczernásomon, daczára, hogy a szokásos tilalomkeresztet kitetettem, egyesek kocsikkal keresztül hajtottak, ugy hogy mintegy 700 □-öl e végből hasznavehetetlenné vált. Kiállitottam egy őrt a tábla közelébe, ki az első napon egy 15 q. teherrel megrakott gabonakereskedő kocsisát a tábla közepén feltartóztatta. Én a helyszinre jövet a kocsist megzálogoltam. Kérdem, jogom volt-e ehhez és nem ütközik-e ezen eljárásom törvénybe? *S. J.*

Felelet a 214. sz. kérdésre. A földbirtokosnak, bérlőnek, családtagjainak vagy alkalmazottjainak joguk van a mezei vagyon rongálásán ért egyénektől a rongálás elkövetésére használt eszközöket lefoglalni, kötelesek azonban a lefoglalt tárgyakat, ha azok három nap alatt ki nem váltatnak, a községi előljáróságnak átadni. Igy intézkedik a mezőgazdaságról és mezőrendőrségről szóló 1894. évi XII. t.-cz. 89. §.-a, mely szerint a zálogolást jogosan tette. Eljárása csak azon esetben vétetnék kifogás alá, ha a zálogtárgyat a fent megszabott időn tul tartaná vissza. *Hollady Nándor.*

Kaszáló létesitése. *215. kérdés.* 1906. év őszén feltörettem, szántattam 20 hold kaszálót, 197 év tavaszán bevetettem zabbal, azonban a juniusi sok esőzés következtében mély fekvésü talajban a magját sem fizette meg. Szeretnék belőle jó kaszálót csinálni, de felszántani nem lehet, legfeljebb 3—4 hét mulva megfogasolni. Milyen fümagot vessek bele, hogy már az idén is termést adjon? *G. M.*

Felelet a 215. sz. kérdésre. Jelzett viszonyok között jó kaszáló létesitéséről alig lehet szó, mert ha a föld időközönként oly nedves, hogy azt szántani sem lehet, hanem csak boronálással megmunkálva bevetni maggal, akkor nemcsak a talajelőkészités hiánya bosszulja meg magát, hanem a tulságos nedvesség is utját állja a a jobb — igényesebb — füvek fejlődésének. Első feltétel lenne tehát a felesleges viz elvezetéséről gondoskodni s azután a földet jól átmunkálva begyepesiteni. Ha ez nem lehetséges csak kevésbbé értékes füvek képezhetik a keverék egyrészét s ennek figyelembe vételével állitottam össze következő keveréket:

Phalaris arundinacea 4·2 kg., Glyceria distans 6 kg., Holcus lanatus 3·8 kg., Molinia coerulea 4·8 kg., Poa trivialis 2·6 kg., Agrostis stolonifera 2·5 kg., Trifolium hybridum 3 kg., Trifolium repens 0·6 kg., összesen 27·5 kg. kat. holdanként. *K. K.*

Ölfa, ágfa és rőzsefa közötti viszony. *216. kérdés.* Bérszerződésem egy pontja igy szól: „Haszonbérlő kap ingyen évenként az ottani urad. erdőből 400 ürköbméter kemény vagy puha hasáb- vagy dorongfát, vagy részben rőzsét vagy ágfát. 25 kéve rőzse vagy egy rövid szekér ágfa egyenértékü egy ürköbméter tüzifával.“

Az idei évben kitermelve lett ezen erdőből rendes évi turnus szerinti terület; ez adott 150 öl hasáb- és dorongfát és 30 öl ágfát. Az uradalom, illetve bérbeadó azt kivánja, hogy én vegyem át az egész 30 öl ágfát az évente járó 100 öl fajárandóságomra. Kérdem, jogos-e ezen követelése, illetve szerződésem fent idézett pontja értelmében köteles vagyok-e ezen egész kitermelt ágfát átvenni?

Eddig az volt a szokás, mikor még házi kezelésben volt a birtok, hogy az ágakon rajta hagyták az erősebb végeket, most pedig ezt levágva, a dorongfa közé tették. Cselédjeim nem akarják elfogadni, kifogásolják a minőséget. Ma tényleg csak hüvelykujjnyi vastagságu ágak vannak. Kérdem, mit értenek ágfa alatt, nem-e az oly ágakat, melyek természetes állapotban kerülnek le a fákról. Mert szerintem az oly ágfa, melyben hüvelykujjnyi vastagságu ág még a legvastagabb, az nem ágfa, hanem rőzse. Köteles vagyok-e ezt elfogadni vagy sem? *P. L.*

Felelet a 216. sz. kérdésre. Az állami erdőkre nézve kiadott szabályrendelet szerint a tüzifára nézve a következő választékok különböztetendők meg:

a) *Galyfa.* Minden *5 cm.-nél vékonyabb* darab, tehát *a csucsok, a galyak és a rőzse a galyfához tartozik. A nyalábok vastagsága 30 cm. Egy ürméterre 15 ilyen nyaláb számitandó.*

b) *Vékony dorongfa* alatt értendők az *5—10 cm.* vastag darabok.

c) *Vastag dorongfához* számitandók a *10—15 cm.* vastag és hasitlanul hagyandó gömbölyü tüzifadarabok.

d) *A hasábfa a 15 cm.-nél vastagabb* darabok hasitása által nyeretik.

e) *Selejtes fa* az idomtalan és szabályos hasábokra nem hasitható görcsös, valamint redves és korhatag darabokból kerül. A kérdéses szerződés szerint a 400 ürm³ ölfa után 25 kéve rőzse vagy egy egyfogatu ágfa fogadandó el.

Ágfa alatt mindenesetre azokat az 5 cm.-nél vastagabb darabokat érthetjük csak, melyek a dorongfába szoktak vágatni.

A szerződés e pontja rendkivül pongyola és tág.

Abban tehát tökéletesen igaza van, hogy az ujjnyi vastag darabok nem az ág-, hanem galy- vagy rőzsefához tartoznak, csakhogy a szerződés értelmében e rőzsefát is el kell fogadnia, 25 kévét egy méterben, tehát sokkal jobban ki van mérve, mint az államnál, hol csak 15 kéve számittatik egy ürméternek. *F. J.*

A hitelszövetkezetekről.

A már mulóban levő nemzetközi pénzügyi válság folyamán eredeti és minket gazdákat különösen érdeklő jelenségeket lehetett megfigyelni, amelyek a szövetkezeti eszmék egészséges alakulásait és azok fontos nemzetgazdasági jelentőségeit mutatták. Jelesül a hitelszövetkezeti ügy terén lehetett ily jelenségeket megfigyelni. Bár a lefolyt pénzügyi válság folytán előállott pénzhiányt és pénzdrágaságot eminenter az ipar és a kereskedelem érezte meg, mégis kijutott abból a mezőgazdaságnak is, bár szerényebb mértékben. Legenyhébben érezték a pénzdrágaságot az olyan vidéken, ahol az 1898. évi XX. törvényczikk alapján alakult hitelszövetkezetek müködtek, melyek az Országos Központi Hitelszövetkezet kötelékébe tartoznak. Igaz, hogy emlitett központ is kénytelen volt felemelni a kamatlábat s erre a vidéki szövetkezeteket is unszolta, továbbá megszoritotta a hitelnyujtást, mégis a kisember előnyösebb feltételek mellett kaphatott pénzt, mint akár bankoknál avagy takarékpénztáraknál.

Habár arra vonatkozólag statisztikai kimutatás nem áll rendelkezésemre, mégis van tudomásom egynéhány esetről, ahol daczára a központi unszolásnak, nem emelték fel a kamatlábat, mert nem szorultak rá a központ pénzére; s bár köröskörül dühöngött a pénzhiány vagy mondjuk a pénzdrágaság, mégis az illető hitelszövetkezet körletén belül egészen normális, tehát a pénzügyi viszonyokat tekintve, olcsó kölcsönhöz juthattak s igy szorult helyzetükben nem voltak kénytelenek falusi uzsoráshoz vagy az uzsorát megközelitő, bár még törvényesen

Kollár Ferencz-féle „BITUMINA“

tiszta bitumenből készitett valódi aszfalt-tetőlemez

tartós, tüzbiztos, szagtalan, kátrányozást vagy egyéb mázolást nem igénylő **tetőfedőanyag. „Bituminá“**-val fedett tető bemeszelve szép fehér marad és kitünő védelmet is nyujt a nap melege ellen. **„Bitumina“** régi zsindelyteték átfedésére is kiválóan alkalmas. **Tetőfedések elsőrendü szakmunkásokkal végeztetnek.**

Kollár Ferencz és Társa fedőlemez, elszigetelő-lemez, aszfalt- és kátránytermékek vegyi gyára **Budapest.**

Telefon-szám: 90—21. **Gyár: IX., Soroksári-ut 101. • Városi iroda: IX., Üllői-ut 25.** Sürgönyczim: Karbolkol Bpest.

megengedett legmagasabb kamattal dolgozó pénzintézetekhez fordulni. Ha a kormány nagyobb pénzösszegeket bocsátott vagy bocsáthatott volna a központ rendelkezésére, a hitelnyujtás bővebben történhetett volna s a kamatláb is mérsékeltebb lehetett volna.

A tanulság ebből az, hogy mindenképpen oda kellene hatni, hogy minél több szövetkezet létesüljön, hogy mintegy behálózódjék az ország s ha a kormány is fokozottabb mértékben helyez el nagyobb összegeket a központba, ekkor megeshet, hogy a nagyvilágban pusztit a pénzbeli drágaság, de a vidéki hitelszervek müködését az mégse birja megbénitani, hanem azok rendeltetésüknek eleget birnak tenni, t. i. a hitelre szorult kisembereket kisegiteni. Hátránya efajta szövetkezeteknek, hogy nagyon kötött marsrutával dolgoznak, nincs meg a lüktető elem, a mozgékonyság és hogy igen kis körre terjed müködésük. Nagyobb forgalmat, mozgékonyságot ugy nyerne a hitelszövetkezet, ha vidékenként kontingálnák a hatáskört, pl. tuladunai megyékben, mondjuk Sopron vagy Moson megyében, szóval gazdagabb vidéken 800 korona helyett 1200 koronás vagy ennél is nagyobb hitelt adhasson a szövetkezet a központ jóváhagyása nélkül, viszont szegényebb vidéken megint más lenne a maximum. A hitel biztonsága evvel nem veszitene, mivel e vidéki szövetkezetek nagyon egészséges alapra vannak fektetve, vezető emberei legtöbbször a falu legtisztességesebb egyénei. Az egyes szövetkezeteket — legalább addig, mig a hálózat ki nem terjed — ha nem is megyei, de legalább járásonkénti hatáskörrel kellene ellátni, a mostani körjegyzői szük keret helyett. Mert ha az adós pl. a szomszéd községbe költözik, kénytelen a kölcsönösszeget idő előtt visszafizetni, ami sok exisztenciára bizony hátrányos és káros. Igaz, hogy talán azon szempont játszott szerepet, amint azt a franczia ingójelzálogüzletnél tekintetbe vették, hogy a warrans kibocsátó intézet ismerje az adós viszonyait, de a járásonkénti hitelkiterjesztésnél sem okozna valami nehézséget. Tekintettel, hogy a szövetkezet emberei más foglalkozásuak s a szövetkezet ügyeivel csak mellékesen foglalkoznak, arra kell törekedni, hogy az ügyvitel minél egyszerübb legyen, különösen szól ez a nagyon sok dolgot adó és kellemetlen statisztikai kimutatások labirintusairól. A hitelnyujtás egy lényeges követelménye, hogy könnyen megszerezhető és olcsó legyen és a hitelnyujtás gyors legyen. Mert a gazda sokszor jön abba a helyzetbe, hogy valami előnyös vétele akad, ha nincs pénze, elszalasztja az üzletet, viszont ha gyorsan és könnyebben juthat pénzhez, a hasznot maga vághatja zsebre.

Nagy jelentősége lesz a gazdára nézve az ingójelzáloghitel létesitése és esetleg bevonása a hitelszövetkezet ügykörébe, mert minél több hitelalapot tud nyujtani, annál könnyebben kaphat kölcsönt s nem kénytelen szorultságában készletén idő előtt és minden áron tuladni. Tegyük fel, hogy valaki erősen megterhelt gazdaságot örököl, de forgó tőke hiányában nem tudja hamarosan se a kamatokat fizetni, se az üzemet megkezdeni, milyen jó, ha ilyenkor ingójelzálogkölcsönt kaphat akár készáruira, akár élő és holt leltárára, akár zöldhitelképpen.

Rendezett viszonyok között élő gazdának nincs szüksége hitelre — a falusi parasztnábob inkább maga szokott hitelezni — a néphit szerint aki hitelre szorul, annak nincsen rendben a szénája s aki termését előre eladja (többnyire olcsón), az pláne rossz gazda; csakhogy ettől eltekintve, állhatnak elő olyan esetek, hogy a gazda önhibáján kivül, minden szorgalma mellett, akár elemi csapások vagy egyéb szerencsétlenség vagy kedvezőtlen konjunkturák következtében kénytelen pénzsegitséget igénybe venni s ilyenkor jó, ha minél több hitelalapja van, annál könnyebben kaphat előleget és ha van ott szövetkezet, annál kedvezőbb feltételek mellett.

Janisch Lajos.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

	Oldal
Az OMGE. közleményei	683
Egyről-másról	683
A hitelszövetkezetekről	698
Trágyázástan.	
Ujabb mütrágyafélék	685
Juhászat és gyapjuisme.	
Birkák és juhok az idei tenyészállatvásáron	686
Növénytermesztés.	
A vöröshagyma termesztése	687
Gazdasági rovartan.	
Két darab két koronás rovarkönyv	688
Gazdasági növénytan.	
Bugonyabetegségek	688
Tejgazdaság.	
Hasznositásra tenyésztés	690
Gazdasági gépészet.	
A „Senior" tengerivetőgép	692
Kézi tengeriültető	692
Irodalom	693
Levélszekrény	693
Vegyesek	699
Angolországi tanulmányut előkészitése. — Osztrák gazdák és a német árpavám. — Mezőgazdasági és ipari termékek áralakulása Németországban. — A XXXVIII. luxuslóvásár forgalma. — Gyümölcsészeti Lexikon. — A szeszkontingens. — Marhavész elleni védekezése. — Élelmiczikkek kivitele és értékesitése. — A karczagi m. kir. földmivesiskola gazdaságának leirása és üzemterve. — Baromfiketreczek készitése házipar utján. — Jurenák-eke bemutatása. — Vasuti hirek. — Apró hirek.	700
Kereskedelem, tőzsde	701
Szerkesztői üzenetek	704

Jelen számunk összes előfizetői példányaihoz postautalványt mellékeltünk; kérjük azon tisztelt előfizetőinket, akiknek előfizetése folyó év végével lejár vagy akik hátralékban vannak, hogy az előfizetést mielőbb megujitani sziveskedjenek.

A kiadóhivatal.

Az angolországi tanulmányut előkészitése érdekében *Szilassy* Zoltán, egyesületünk titkára, orsz. képviselő f. hó 28-án Londonba utazott, ahol az angol kir. gazdasági egyesületnek április hó 1-én tartandó ülésén fog egyesületünk képviseletében résztvenni és az angol tanulmányut részletes programmjára nézve az angol kir. gazdasági egyesület elnökségével véglegesen megállapodni.

Osztrák gazdák és a német árpavám. Többször megemlékeztünk már arról, hogy sörárpánk vámkezelése a német határon ránk nézve sérelmesen és szerződésellenesen történik. Megemlékeztünk arról is, hogy az OMGE. felterjesztést is intézett e tárgyban a kormányhoz, legutóbb pedig a német birodalmi ülésen is szóba került az árpa vámkezelése körüli hibás eljárás, amelyre a német agráriusok orvoslást kértek, mivel az árpafélék egyenlőtlen elbirálása vámkezelési szempontból a német mezőgazdaság érdekeit erősen veszélyezteti. Legujabban az osztrák mezőgazdasági központ terjesztett az osztrák földmivelésügyi miniszter elé egy emlékiratot, amelyben hivatkozva a már e tárgyban korábban is benyujtott felterjesztésére, valamint a német birodalmi ülésnek Roesicke és Speck képviselők javaslatára elfogadott határozatokra, amelyekről mult szombati számunkban számoltunk be bővebben, arra kérték a minisztert, hogy tegyen lépéseket az árpának szerződésben biztositott vámkezelése érdekében. A Magyarország-Ausztria és Németország közt létrejött kereskedelmi és vámszerződés az árpára vonatkozólag ugyanis azt mondja: „Másféle árpa mint *sörárpa* gyanánt kezelendő és a szerződésszerü vám mellett bocsátandó be: 1. ha a bevitel erre a czélra kijelölt külön felhatalmazással ellátott vámhivatalokon át történik, az oly árpa, mely tiszta, nem kevert, szálka nélküli állapotban hektoliterenként 65 kilogrammnál kisebb sulyu és egyszersmind nem tartalmaz 30 sulyszázaléknál több oly szemet, melynek hektoliterenkénti sulya 67 kg. vagy ennél nagyobb. 2. Az oly árpa, melyre vonatkozólag igazoltatik, hogy malátakészitésre alkalmatlan, vagy hogy ezen czélra nem fog felhasználtatni. Azon esetben, ha az 1. bekezdés 1. pontja szerint eszközölhető megállapitás eredményének helyessége a bevivő által kétségbevonatik vagy ha a megvámolandó küldeménynek különleges minősége folytán az árpa felhasználását illetőleg egyéb kételyek merülnek fel, a vámhivatal csak akkor köteles az árut a mérsékelt vám mellett bebocsátani, ha azt előbb malátakészitésre alkalmatlanná tette. Ez a vámhivatal választása szerint koptatás, hegyezés, bemetszés, megtörés vagy hasonló eljárás utján történhetik." A szerződésben foglalt vámkezelési módszer mellett mindennemü visszaélés ugyszólván lehetetlen lenne, ha a szerződés szerinti szigoru elbirálás és a szerződés pontos betartása mellett történnék a vámkezelés. Az osztrák „Zentralstelle" emlékiratára megigérte az osztrák földmiv. miniszter, hogy egyetértőleg a kereskedelmi miniszterrel, ily értelmü átiratot fog intézni a közös külügyminiszterhez. Lesz-e eredménye az osztrák gazdák ezen ismételt és már általunk is sürgetett kivánságának, egyelőre kétséges. Ha lesz, ugy bizonyára a német gazdák érdeme lesz az, mert nem sokat bizunk külügyminiszterünk eredményes eljárásában, minthogy kétoldali felszólitásra sem tudott eddig eredményt felmutatni.

Mezőgazdasági és ipari termékek áralakulása Németországban. A Berlinben megjelenő „Vossische Zeitung" 39 legfontosabb áru árváltozásaiból konstruált indexszámokat közöl időnként, amelyek érdekesen világitják meg a mezőgazdasági és ipari termékek árában mutatkozó hullámzásokat. A Voss. Ztg. legutóbb közzétett árstatisztikájából kitünik, hogy az 1907. év folyamán minden a hivatalos árstatisztikában nyilvántartott áru átlagára a legmagasabb fokra emelkedett és az árak átlag 30%-kal voltak magasabbak 1907 junius végén az 1902 juniusi átlagáraknál, melyek a legutóbbi 10 év áralakulásában a legalacsonyabb szinvonalat képviselik. 1898-ról 1902-re ugyanis az árak jelentékeny csökkenését jegyezte fel a statisztika, amit 1902 julius havától fokozatos emelkedés váltott fel, amely mult évi junius hó végén érte el a tetőpontját s azóta ismét csökkenő az áralakulás általános irányzata. Érdekes az 1889—98. közötti tiz esztendő átlagáraival összehasonlitani a legmagasabb árnivót képviselő 1907-ik évi átlagárakat. Ha az egyes nyilvántartott termékeket csoportositjuk, ugy német laptársunk indexszámainak tanusága szerint az árak emelkedése, tehát a drágulás 1907-ben az 1889—1898-iki átlagárakkal szemben: gabonánál 20%, élőállatoknál és állati termékeknél 31%, egyéb mezőgazdasági termékeknél 7%, a külföldről bevitt mezőgazdasági termékeknél pedig 17%, amivel szemben a fonó- és szövőipar termékeinek ára 52%, a bányászati és kohóipar produktumainak ára 51% emelkedést mutat. Mig tehát a mezőgazdaság termelte áruknál átlag 18·75% az áremelkedés, addig az iparczikkeknél a drágulás több 50%-nál, ami eléggé világosan mutatja, mennyire igazságtalan és egyoldalu az a vád, amely mindig csak a mezőgazdaság termékeinél keresi a drágulást és a gazdákat okolja a drágaságért, holott az általános és szinte törvényszerü időnkinti áremelkedés hasznából éppen a mezőgazdaság veszi ki a maga részét legkisebb arányban, mig az általános drágaság hátrányaiban az iparral egyenlően kénytelen osztozni.

A XXXVIII. luxuslóvásár forgalma. A f. hó 20—24-ig megtartott budapesti luxuslóvásárra bejelentetett 512 db, felhozatott 445 db és eladatott 187 drb (42%) ló 1208 K. átlagáron. Az eladási árak darabonkint 800—3000

korona között ingadoztak. A nagyobbrészt külföldi vevők csak jobb minőségü lovakat vásároltak.

Gyümölcsészeti Lexikon. Szerkeszti és kiadja *Eötvös* Lajos Tarczal (Zemplén megye). Megjelenik évenkint 4 füzet. Előfizetés füzetenként 1 kor. A Gyümölcsészeti Lexikonnak most jelent meg az első füzete, gazdag tartalommal és 22 képpel. Az első füzet kiállitása elég élénk és tartalmas, ami szép jövőt igér a vállalatnak főleg azért, mert füzetes kiadása könnyen megszerezhetővé teszi ebben a drága világban. Az egész Lexikont 10—12 füzetre tervezte a szerkesztő.

A szeszkontingens. Bécsben a szeszkontingens ügyében egybehivott ankét e hó 26-án kezdte meg tanácskozásait. A pénzügyminiszter megnyitó beszédében utalt arra, hogy az állami bevételeket föltétlenül meg kell növeszteni és hogy a rendes költségvetés fölötte nagy emelkedése, főleg pedig az ismert nagy kormányakcióval járó szükségletek uj bevételi források megnyitását elkerülhetetlen szükséggé teszik. E czélból első sorban a szeszadó fölemelése vétetett tekintetbe, amely különben is, a többi állam szeszadójához viszonyitva, sokkalta kisebb. A kormány elhatározta, hogy egyetértve a magyar kormánnyal, a tiszta alkohol adójának literenkint 50 fillérrel való fölemelését fogja javasolni a törvényhozásnak. Tekintve, hogy Magyarországon a szeszadót illetőleg 10 fillérnyi pótlékot már régebben szednek, a magyar kormány csak 40 filléres adóemelést fog javasolni és ily módon a szeszadóra vonatkozó intézkedések révén, a monarchia mindkét államában a szeszadó egynagyságu lesz, ami meg fogja szüntetni az iparban és forgalomban gyakorta észlelt káros különbözeteket. A kormány továbbá a kontingensek bonifikációs tételeinek 4, az exkontingens tételeinek 2 koronával való leszállitását óhajtja javasolni és igy a jövőben a mezőgazdasági szeszgyárak bonifikációi az átlagos napi gyártás arányában a kontingenst illetőleg 2, 4 és 6 K.-át, az exkontingenst illetőleg pedig 2 és 4 K.-át fognak kitenni hl.-kint, ami által a különböző szeszgyári csoportok között fönnálló bonifikáczió-differenciálódás nem változik. Az osztrák, valamint a magyar kormány kompenzációképpen a két fogyasztási adótétel közötti különbözetet a kontingens-bonifikáczió leszállitásának megfelelelő összeggel, vagyis hektoliterenkint 4 koronával, tehát 20 koronáról 24 koronára szándékozik emelni. A szeszkivitel bonifikációját a jövőre nézve hektoliterenkénti 7 koronás fix összeggel óhajtják a kormányok megállapitani. Végül megszünik az a korlátozás, hogy az eczetgyártáshoz szükséges szesz csak a kontingensbe való beszámitás esetén adómentes és egyben az adómentesen fölhasznált szesz ellenőrzési illetéke is megszünik.

Marhavész elleni védekezés Angolországban. Az Osterreichischer Zentralstelle jelentése szerint Angolország elzárta sorompóit az európai élőállatok behozatala elől. Okot ezen rendkivüli intézkedésre a marhavész ellen való védekezés czélzata adott. Ezen intézkedések daczára Anglia egyik farmján ujabban fellépett a száj- és körömfájás, mely oda hollandiai széna által lett bevive. Ennek beigazolása után Anglia betiltotta ugy a széna, mint a szalma behozatalát. Ezután előforduló száj- és körömfájásban megbetegedett állatok hivatalból lebunkóztatnak s a tulajdonosok megfelelő kárpótlásban részesülnek. Ily intézkedésekkel védi Anglia mint iparállam mezőgazdasági érdekeit, mig Magyarország-Ausztria mint par exam agrárjellegü államok ugyszólván minden oldalról nyitva tartja a határait az élőállat-importnak. Ugyancsak a Zentralstelle jelenti, hogy az osztrák földmivelésügyi miniszter betiltotta Olaszország páduai kerületéből Tirolba való élőállatbevitelt nevezett kerületben fellépett száj- és körömfájás miatt.

Elelmiczikkek kivitele és értékesitése 1907-ben. Főzelék- és zöldségtermesztésünk a mult évben jónak volt mondható. Magyarország külforgalma főzelékben 223,500 q. volt s ha akczeptáljuk azon tényt, hogy a főzelékfélék a külföldi piaczokon még sokkal nagyobb mennyiségben helyezhetők el, a konyhakertészet nagyobb arányokban való felkarolása indokolt lesz annál is inkább, mivel az élelmiszerszállitás mindinkább szerveztetik. A legfontosabb főzelékeink külföldi értékesitésére vonatkozólag az „Élelmiszerszállító" értékes tudnivalókat ad közre: *Zöldbab*, Németországban a kereslet tárgyát a sötétzöld szálka nélküli zöldbab képezi, a sárga szinü bab nem igen értékesithető, mig Ausztriában a sárga szinü bab jobban értékesithető, mint a zöld. A szállitás 5 kg.-os jutazacskókban vagy 5 kg.-os kosarakban történjék. Juniusban nagy mennyiségben és bizton értékesithető Berlinben 15—40 márka között 100 kg.-ként. A hazai *száraz bab* is nagyon kedvelt a külföldön, ahová a mult évben 481 ezer q. volt a kivitelünk. Franczia ország a fehér gömbölyü, Angol- és Németország a nagyobbszemü olcsóbb babfajtákat, Olaszország a tarka babot kedveli. A fehér hosszu bab nagyobb arányban való termesztése kivánatos lenne. Értékesithető a fehér gömbölyü bab 19—20 márkáért, a fürjbab 20—25 frankért. *Ugorkakivitelünk rohamosan emelkedik.* A tavalyi 85,000 q.-val szemben 125 ezer q. volt 1907-ben az export. A nyugati fogyasztó központok piaczait a hollandusok látják el ezideig, tekintettel azonban azon körülményre, hogy ugorkánk Németországba vámmentesen juthat be, lehet reményünk arra, hogy termelőink a versenyt sikerrel vehetik fel. *Salátából* csakis a kemény, sárgafejü exportálható, a földből való kiszedés után mosatlanul csomagolva 80—100-anként háncskosarakba vagy léczládákba. Értékesitési feltételek jók. *Spárga* szintén vámmentesen mehet be Németországba. Honi spárga igen kedvelt, azonban csak válogatott fehér, vastag szálu értékesithető tetszés szerinti mennyiségben 20—90 pfennigért fontonként. Csomagolásra legalkalmasabb a lapos füzfakosárka, melybe a spárgakötegeknek (1 vagy $^1/_2$ kg.-os) *fejjel befelé egymással szemben* kell kerülniök, a közök füvel vagy papirszeletkékkel kitöltve. *Paradicsom*-fogyasztás Németországban még csekély, kis mennyiségben azonban igen jól értékesithető. A paradicsom teljes érése előtt szedendő. Angliában nagyon keresett a kis hordókba passzirozott sürü, de nem czukrozott paradicsom. A szivalaku, kemény husu *hagyma* külföldön igen kedvelt. 50 kg.-os zsákokba szár nélkül csomagolandó. *Burgonya* csak mint korai burgonya értékesithető biztosan, tetszés szerinti mennyiségben, 50 kg.-os zsákokba ömlesztve.

A karczagi m. kir. földmivesiskola gazdaságának leirása és üzemterve. A mezőgazdasági szakoktatási intézmények gazdaságainak leirása és üzemterveiből a IX-ik füzet is megjelent, melyben a karczagi m. kir. földmivesiskola gazdaságát és üzemtervét mutatja be *Ludány* Béla igazgató. E füzeteket a földmivelési miniszter adja ki és *Hensch* Árpád magyaróvári gazdasági akadémiai tanár rendezi sajtó alá.

Baromfiketreczek készitése háziipar utján. A mezőgazdaság egyik legjövedelmezőbb ága a baromfitenyésztés. Utóbbi időben különösen nagyarányu kezd lenni az export baromfikereskedelem, melynek akadálytalan gyors lebonyolitásában elsőrendü szerepet játszik a czélnak megfelelő olasz rendszerü szállitó-ketrecz. Ily ketreczeket hazánkban nem készitettek, a szükségletet Olaszországból fedezték az exportkereskedők. Darányi földmivelésügyi miniszter mindenre kiterjedő figyelme gondoskodik arról, hogy az a nem jelentéktelen összeg, mely baromfiszállitó ketreczekért Olaszországba ment, itthon maradjon. Darányi u. i. a hegyvidék 22 községében a hegyvidéki kirendeltség által kurzusokat rendeztetett az olasz rendszerü ketreczek készitési módjának elsajátitására. A kurzuson 512 faragó kisgazda vett részt, kik már 7000 db olasz rendszerü ketreczet készitettek, melyek már forgalomban vannak. A kisérlet tehát sikerült s a jövőben még nagyobb arányokban rendezik e kurzusokat ott, ahol mogyorófa nevelésére alkalmasak a viszonyok.

Jurenák-eke bemutatása. A Sack-rendszerü ekével ujabb időben a Jurenák-rendszerü ekét állitották szembe, mint javitot rendszert. Ennek előnyei megállapitásának czélzatával Dessewffy Emil gróf ujszászi birtokán meghivott társaság előtt a napokban ekeversenyt rendeztek. A gyakorlati gazdák és mérnökökből álló társaság a magyar eke előnyére döntött. Az összehasonlitás könnyü, majd nehéz humuszos talajon, gyeptörés közben, végül luczernaföld fölszántása közben történt. A *Jurenák*-ekének munkája mindenütt tökéletesebb volt a Sack-eke munkájánál. Különös előnye az ekének, hogy egyszeri kézmozdulattal bármely kivánt mélységre és szélességre be lehet az ekét állitani, a talaj megmunkálása is tökéletesebb, mert az eddig szokásos egy csoroszlya helyett a *Jurenák*-ekén kettő van alkalmazva, végül hogy üzemben tartásához kevesebb munkaerő szükséges, mint bármely más ekéhez.

Vasuti hirek. *A Dunagőzhajózási Társaság szubvencziója.* Az első cs. kir. szab. Dunagőzhajózási Társaság igazgató-tanácsa a folyó év márczius 4-én tartott ülésében hozzájárult ahhoz, hogy az osztrák kormánnyal kötött, a mult év végen lejárt ideiglenes szerződés a folyó év végéig meghosszabbittassék. Ezt az uj provizóriumot tehát az eddigi alapon, vagyis 1.200,000 korona szubvenczió feltétele mellett kötötték meg. A végleges szerződés megkötése ügyében a tárgyalások folytatódnak. Sőt némely üzemi és forgalmi kérdésre nézve, különösen pedig a kormánynak a dijszabások alakulására vonatkozó nagyobb befolyása tekintetében már megállapodások is történtek. A pénzügyi része a szerződésnek még nem fejeztetett be.

Szaktanácskozmány a Wien-Grossmarkthalleba szállitandó husküldemények tárgyában. A cs. k. osztrák vasuti miniszterium márczius 23. és 24-ére szaktanácskozmányt hivott egybe, melynek tárgyát következő kérdések megvitatása fogja képezni: A husszállitmányok részére beszerzendő hütőkocsik szerkezete, ezen kocsik mennyisége és megterhelése, a hütőkocsik jégszükségletének mikénti beszerzése, a hozzárakott jégért fizetendő illeték, a husküldemények beraktározása a küldő állomásokon, kezelés, szállitási határidő; azon határozmánynak érvényen kivül helyezése, amelynél fogva 5000 kg.-os mennyiségek feladásánál a hütőkocsiknak jéggel történendő megrakását a felek saját maguk teljesithetik. Javaslatok a Galiczia és Bukovinából leendő husszállitásnak ujbóli szervezése tárgyában.

Hajózási kartell. Rossz termést követő tavaszi hónapokban a hajózási vállalatok uszályparkjának csak kis hányada van elfoglalva, ennek folytán az egyes társaságok és magánhajósok között a fuvarok elnyeréséért nagy a versengés. Miután a hajózási üzemi költségek a szén- és nyersanyagok árának folytonos emelkedése, továbbá a személyzeti illetmények javitása folytán mintegy 25%-kal emelkedtek, a versengés a hajózási vállalatok károsodását okozza, sőt a kisebb vállalatokat, különösen pedig a magánhajósokat a tönk szélére is juttathatja. Ezen körülmény a hajósvállalatokat arra birta, hogy az uszályrakományok minimális tételei tekintetében megállapodásra jussanak. Ezen megállapodás létrejött és a tavalyi árakhoz képest az uszályrakományok dijtételei a mult évihez képest néhány fillérrel felemeltetnek.

Gabonaküldemények fuvardijkedvezménye. Arad és Nagyvárad állomásokról, továbbá az ezen állomások mögött fekvő magyarországi állomásokról Brassóba, Derestye-Hétfalu, Málnásfürdő és Sepsibodokra, az ezen állomásokon vagy azok környékén fekvő *mümalmok részére szállitandó gabonára*, augusztus hó végéig terjedő érvénynyel, a m. kir. államvasutak vonalain, rovatolás utján, az I. külön dijszabásnak 30%-kal röviditett dijtételeit engedélyezte a MAV. igazgatósága.

Apró hirek. *Szállitási kedvezmények a londoni kiállitásra.* A kiállitás sikerének érdekében Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter a kiállitásra menő tárgyak szállitására jelentékeny vasuti kedvezményt engedélyezett. Ily kedvezmények elérésére idegen vasutaknál is lépések tétettek a siker reményében ugy a brémai, mint a hamburgi irányban.

Gyümölcsészeti szaktanácsadó. Darányi földmivelésügyi miniszter megbizta *Csárics Sándor* (Győr) urat, hogy gyümölcsészeti szaktanácsokért hozzá

forduló nagyközönségnek rendelkezésére álljon, levélbeni megkeresésre teljesen dijtalanul. Fel lett jogositva gyümölcsösök tervezetének elkészitésével is és pedig 1 holdig terjedő terület után 20 K.-ért, 1—10 holdig 10 K.-ért, 10—50 holdig 5 K.-ért, 50 holdtól kezdve 3 K.-ért. Kiutazhat kivánság szerint a helyszinre is, amidőn illetménye II. oszt. vasuti, vagy I. oszt. hajójegy, 10 K. napidij, vagy ellátással 6 K.

Porosz telepitési akczió 1886-ban vette kezdetét s a mult év végéig a következőképpen alakult. Nagybirtok: 314,484, parasztbirtok 20,809, összesen 325,393 hektár vásároltatott 306·7 millió márkáért és lett telepesek között felosztva. A telepesek ezideig már 134 millió márkát fizettek vissza.

Gazdák és t. olvasóink b. figyelmébe. A mezőgazdasági üzemnek mananapság elengedhetlen kelléke a termelést veszélyeztető kártévők elleni védekezés. Oly sok a termelésnek az ellensége, hogy a modern gazdának a védelmi fegyverek egész arzenálját kell kéznél tartania, mert csak igy biztosithatja magát a különféle kártevők pusztitásai ellen. A marseillei Schloesing-gyárak készitményeinek bevezetése a gazdaközönség érdekeit szolgálja, mert a *Schloesing*-szerekben a képviseletet biró *Frankl* Adolf bankház oly czikkeket hoz forgalomba, amelyek a nyugati országokban és főleg Franczia-országban nagy elterjedtségnek örvendve, nemcsak a gazdák, de a tudományos szakférfiak elismerését és bizalmát is kiérdemelték. Ez okból készséggel hivjuk fel t. olvasóink b. figyelmét a *Frankl* Adolf bankháznak a *Schloesing* védőszerekről szóló és lapunk mai számához mellékletben csatolt prospektusára.

Parczellázások jutányos és gyors keresztülvitele. A „Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete“ üzletmüködési köre kiterjed a parczellázások lebonyolitására és az e czélra szóló kölcsönök adására is. Az intézet rendeltetése kizár minden nyerészkedést, miért is maga parczellázási czélokra birtokot nem vásárol, hanem kivánatra elvállalja méltányos munkadij ellenében a parczellázások teljes (jogi, telekkönyvi és mérnöki) lebonyolitását s e czélra megbizottját a helyszinére kiküldi, aki az összes teendők ellátásáról a helyi kivánalmaknak megfelelően gondoskodik. Parczellázási czélokra az intézet előnyös feltételü kölcsönöket engedélyez, melyekre vonatkozólag az igazgatóság (Budapest, V., Géza-utcza 2. szám) kivánatra minden felvilágositást megad. Az intézet müködésének előnyei: 1. A lebonyolitás olcsósága. 2. Az intézet nyereségrészesedést nem igényelvén, a vevők ugyanazon az áron kapják a földet, ahogy az eladó eladja. 3. A vevők s az eladók a parczellázás minden gondjától megszabadulnak. 4. Az eladó egyszerre egy összegben megkapja a vételárat. 5. Egyetemleges felelősség nincsen. 6. Az összes költségek előlegeztetnek. Az intézet által engedélyezett kölcsönök főbb előnyei: 1. A járadék utólag fizetendő. 2. Kölcsönök már 300 koronától kezdve adatnak. 3. Az egyik módozatu kölcsön teljes készpénzzel fizettetik ki. 4. Közjegyzői okirat nem szükséges, csupán az olcsó közjegyzői hitelesités. 5. A kölcsön az intézet által fel nem mondható.

Lapunk mai számához csatolt *Magyar Láncz-kut és gépgyár* prospektusára felhivjuk olvasóink szives figyelmét.

Mezőgazdasági helyzet.

Arad. A mult héten állandóan borult, hüvős idő volt, elvétve itt-ott kevés csapadékkal. Ma a hőmérséklet a fagypontra szállt le s reggel több órán át havas eső permetezett. Általában melegebb napos időre volna már mindenfelé égető szükség.

Baja. Folytonos eső és havazás. Az őszi vetések kicsinyek és nem fejlődnek, a tavaszi vetés bevégeztetett.

Becskerek. A lefolyt héten az időjárás szeles, hideg volt, éjjeli fagyokkal. A tavaszi vetések befejezést nyerhettek. Az őszi vetésekre a hideg fagyos időjárás kedvezőtlen volt s már jó volna, ha állandó meleg idő következnék be.

Debreczen. Borult hüvös idő, a vetések a homokterületeken elég szépek, a fekete földterületeken gyengébbek. A legelő a Hortobágyon a hideg éjjelek következtében lassan fejlődik.

Győr. Az őszi vetések lassan fejlődnek, mert melegebb időjárásra lenne szükségük, sőt a gyengébb őszi vetések visszamaradnak. A tavaszi munkálatok akadálytalanul folynak. Az időjárás nedves és hüvös.

Kaposvár. Az időjárás esős, itt-ott havazások is vannak erős éjjeli lehülésekkel. A vetési munkák stagnálnak.

Léva. Az időjárás hüvös, borult és csapadékos, a tavaszi munkálatokat nagyon hátráltatja. Az őszi vetések fejlődése is megakadt.

Losonez. Az időjárás tavaszi, az őszi vetések állása kielégitő.

Miskolcz. Az időjárás hideg, szeles, bizony nem valami vérmes reményekkel néz a gazda az ez évi aratás elé. A buza átlag gyenge, ritka, kicsiny.

N.-Kanizsa. Hideg, majdnem télies időjárás lévén, eddig csak felében végezhették el a tavaszi vetést, ma kis havazás is volt nálunk.

Nagyszentmiklós. Az időjárás egy hét óta, főleg éjjel nagyon hüvös. A tavaszi gabonafélék vetése halad. Kötött természetü agyagtalajon az őszi vetéseket megfogasolják. Különben az ösziek igen erősödnek, télelésükkel a viszonyokhoz képest, meg lehetünk elégedve.

Nyiregyháza. Állandóan hideg, sőt éjjelenként fagyos az időjárás, közben erős széllel, minek következtében vetéseinken nem látszik meg a tavasz kezdete.

Nyitra. Az időjárás többnyire enyhe és esős. Ma erősen havazik, de a hó még esés közben elolvad. A tavaszi munkálatokat ezen esős, havas idő igen gátolja, de azért a szántás és vetés serényen folyik. Az ősziek szépen állanak, a gyakori eső megelevenitette azokat, szinük üde, élénk zöld.

Pápa. Folyó hó 23. és 24-én itt erős havazás volt, de a vetésekben még kárt nem okozott, amennyiben még a vetések fejletlenek, másrészt pedig a leesett hó hamarosan elolvadt.

Sopron. Az időjárás hüvös, a vetések fejlődését megakasztja, de azért a mezei munkák zavartalanul folynak.

Szatmár. Szántás, vetés folyamatban van s kiváló jó idő kedvez annak, valamint az ősziek fejlődésének is; ez utóbbiak, továbbá a rétek és legelők rohamosan zsendülnek.

Szolnok. Rossz időjárás miatt semmi sem fejlődik.

Verseez. Az időjárás hideg. A tavaszi vetéssel nemsokára elkészülnek. Az összes vetések szépen fejlődnek.

Zalaegerszeg. Az időjárás állandóan hüvös. A vetési munkálatok a sok csapadék miatt nem fejezhetők be. Az utóbbi napokban nem esett az eső, ugy hogy most megint lehet vetni.

Zenta. Folyton nedves és hüvös az időjárás.

NYILTTÉR.*)

A növényeknek egyik legfontosabb tápanyaga

A KÁLI

amelynek hiánya teljes termések elérését lehetetlenné teszi. Különösen sok kálira van szükségük a **kapásnövényeknek, hereféléknek** és **réteknek,** ugy az **árpának** és **szőlőnek.** Különösen **szegények káliban** a **homok-** és **tőzegtalajok** és feltétlen szükséges azoknak a káli pótlásáról gondoskodni, miután azoknál a foszforsav és nitrogénnel való trágyázás semmi körülmények közt sem biztositja a lehetőleg legnagyobb termés elérését. A mi viszonyaink között leginkább a **40%-os kálisó** bir jelentőséggel, miután abban a tiszta kált, vagyis a kiló **százalékát, a kisebb szállitási költség miatt, leg**olcsóbban vásárolhatjuk.

A kálitrágyák alkalmazásáról a

Kállsyndikátus mezőgazdasági tájékoztató irodája

Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek) dijtalanul és kötelezettség nélkül nyujt felvilágositást és érdeklődőknek az erre vonatkozó szakmunkákat dijtalanul rendelkezésükre bocsájtja.

Jól tanuló gyermekeknek

HUSVÉTRA legszebb és legjobb ajándék a

PÉTERFY bácsi MESÉI.

Székely mesék, 50 képpel
Czigány mesék, 41 képpel
Virág mesék, 32 képpel
Petőfi regék, 4 képpel

Szines kötésben, darabja ***1 korona.*** Megrendelhető postautalványon.

Czim: ***PÉTERFY TAMÁS, Bpest, IX., Köztelek.***

*) E rovat alatt közlöttekért nem vállal a szerkesztőség felelősséget.

Felhivjuk a t. cz. gazdaközönség figyelmét a

BUDAPESTI

GYAPJUAUKCZIÓKRA,

melyek a jövő év folyamán két sorozatban, nevezetesen julius és okt. hónapokban tartatnak meg.

Az aukcziókra felküldött és **„Gyapjuárverési vállalat, Budapest, Dunaparti teherpályaudvar“** czimzett gyapjuküldemények M. Á. V. összes vonalán **tetemes dijkedvezményben,** valamint **ingyen raktározásban részesülnek.**

Bejelentéseket elfogad és mindennemü felvilágositással szolgál

Magyar Általános Hitelbank

Áruosztály—Gyapjuárverések

V. ker., Nádor-utcza 12. sz.

!ÓVÁS!

Elkán és Fodor budapesti czég, Zoltán-utcza 11. szám. **„Magyaróvár“** védjegy alatt egy szabadalmazott keverőgépet hirdet és hoz forgalomba. Gazdák saját jól felfogott érdekében ezennel kijelentem, hogy nevezett czégnek **szabadalma nincs,** csak be van jelentve, sem **„Magyaróvár“ védjegye nem létezik,** miután a kereskedelmi kamara városnevekre védjegyet nem adhat.

A czég bejelentett szabadalma beleütközik az én találmányomba, továbbá egy külföldi szabadalomba is és a szabadalmi per ellenük folyamatban van.

Előre értesitem az ilyen gépet netán venni szándékozó gazdákat, hogy óvatosak legyenek, miután a szabadalmi törvénybe ütköző cselekményekért a vevő és az eladó egyaránt büntető perrendtartási törvényeink értelmében egyetemlegesen felelnek.

DARVAS JÓZSEF gyárigazgató

és Darvas József és tsa czég beltagja.

KERESKEDELEM, TŐZSDE.

Budapesti gabonatőzsde.

(A *Magyar Mezőgazdák Szövetkezete* gabonaosztályának tudósitása a „*Köztelek*“ részére.)

Napjelentés a gabonatőzsdéről.

1908 márczius 27.

Jelentős rosszabbodásról kell beszámolnunk. A határidők csökkenése folytán buzatulajdonosok visszafedezvén kötelezettségeiket, engedő irányzatban 40—50 fillérrel olcsóbban 42,000 mm. buza ment át a malmok tulajdonába.

Rozs 10—15 fillérrel olcsóbb, árpában jelentéktelen forgalom.

Tengeri szinte vesztett értékéből néhány fillért.

Zab csendes.

Eladatott:

Buza. Tiszavidéki: 300 mm. 78 k. 23 K. 60 f., 1000 mm. 77 k. 23 K. 54 f., 1000 mm. 76 k. 23 K. 36 f., 1000 mm. 76 k. 23 K. 30 f.

H.-M.-Vásárhelyi: 3800 mm. 77 k. 23 K. 55 f.

Pestvidéki: 100 mm. 77 k. 23 K. 50 f., 300 mm. 77 k. 23 K. 50 f., 100 mm. 77 k. 23 K. 45 f., 500 mm. 75·5 k. 22 K. 40 f.

Makói: 4400 mm. 76·5 k. 23 K. 45 f.

Mezőhegyesi: 3700 mm. 77·7 k. 23 K. 64 f.

Dunai: 2200 mm. 76 k. 23 K. 05 f.

Bácskai: 100 mm. 75·5 k. 23 K. 15 f.

Fejérmegyei: 150 mm. 78 k. 23 K. 40 f., 150 mm. 77 k. 23 K. 40 f., 150 mm. 77·5 k. 23 K. 45 f.

Becskereki: 6000 mm. 74 k. 22 K. 60 f.

Felsőmagyarországi: 7000 mm. 77 k. 23 K. 20 f.

Zentai: 1600 mm. 76 k. 23 K. 44 f.

Raktárból: 1650 mm. 77·4 k. 23 K. 40 f., 1000 mm. 77 k. 23 K. 25 f., 2060 mm. 77·2 k. 23 K. 18 f., 2320 mm. 77 k. 23 K. 18 f., 360 mm. 76·8 k. 23 K. 30 f., 500 mm. 74 k. 22 K. 40 f.

Rozs: 100 mm. 20 K. 60 f., 120 mm. 20 K. 60 f., 100 mm. 20 K. 60 f., 250 mm. 20 K. 55 f., 100 mm. 20 K. 50 f., 100 mm. 20 K. 50 f. kpf. par.

Zab: 100 mm. 16 K. 20 f., 200 mm. 15 K. 90 f., 150 mm. 15 K. 80 f., 300 mm. 15 K. 80 f. kpf.

Tengeri: 100 mm. 13 K. 60 f., 500 mm. 13 K. 20 f. kpf. par.

Magyar vidéki piaczok árjegyzései.

1908 márczius 27-én.

Piacz	Buza	Rozs	Árpa	Zab	Tengeri	Burgonya		Vaj		Tojás	Húsárak: Vágott hus kilogramm fillérekben							Húsárak: Élősuly mm. koronákban					
						sárga	rózsa	I.	II.		marhahus		borjuhus		sertéshus		birkahus	marhahus		borjuhus		sertéshus	
	100 kilogrammonként									100 db	I.	II.	I.	II.	I.	II.		I.	II.	I.	II.	I.	II.
	korona értékben																						
Arad	22·—	19·—	13·40	13·80	11·80	6·50	7·—	320	—	7·—	160	144	200	160	168	136	240	70	60	80	70	90	80
Baja	22·40	19·20	14·80	14·40	12·60	6·—	6·—	240	200	5·—	132	126	140	134	126	122	116	54	50	102	98	96	92
Békés-Csaba	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	—	—	—·—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Debreczen	23·60	18·8	14·—	16·—	13·—	4·20	4·60	400	240	6·60	132	116	172	128	168	152	—	76	66	92	—	—	—
Eszék	23 —	—·—	—·—	15·60	14·—	10·—	10 —	260	220	6·—	160	128	200	140	148	136	108	64	58	88	78	104	82
Győr	22·80	21·20	15·60	16·50	14·30	5·20	4·40	230	240	5·—	166	144	170	160	160	140	—	84	76	86	72	100	90
Kaposvár	22·50	18·40	16·20	16·—	14·40	4·—	4·20	280	—	6·—	146	144	168	160	126	120	90	70	66	96	84	98	—
Kassa	23·20	21·—	13·—	18·—	14·—	3·60	4·—	300	—	4·—	156	148	130	120	136	126	—	72	68	64	60	72	68
Léva	21·60	18·80	14·—	16 40	13 60	6·—	6·—	260	220	5·—	128	120	160	140	140	130	—	76	64	88	80	96	92
Losoncz	22·60	18·80	16·—	16·60	14·80	4·50	5·50	200	180	5·—	128	112	160	144	136	128	—	70	60	100	84	128	120
Miskolcz	22·80	19·—	13·60	16·—	13·—	—·—	3·—	—	290	4·—	144	136	152	144	144	136	—	72	64	68	60	124	116
Nagybecskerek	21·—	17·—	13·40	14·20	12·—	7·60	7·20	304	220	5·50	136	128	144	136	144	136	88	62	60	70	62	90	86
Nagykanizsa	22·50	19·40	15·10	15·80	14·40	4·50	5·—	280	240	5·—	160	124	180	160	148	138	100	80	60	90	78	98	88
Nagyszeben	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	—	—	—·—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nagyszentmiklós	22·—	19·—	13·40	14·—	12·—	7 20	7·20	240	200	5·—	128	120	136	—	144	136	86	88	80	100	—	84	80
Nagyvárad	22·40	19·—	14·40	15·—	12·—	7·—	7·—	300	220	5·—	128	116	180	160	144	136	96	86	70	—	—	110	104
Nyiregyháza	22·20	20·—	13·—	15·50	12·40	3·—	4·—	240	—	5·—	136	128	172	160	136	128	—	72	60	76	60	120	112
Nyitra	21·60	19·80	13·60	15·—	13·80	5·—	5·—	280	160	6·60	128	120	160	152	144	112	—	80	64	90	80	100	88
Pancsova	— —	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	—	—	—·—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pápa	23·10	21·—	16·—	16·—	14·20	4·80	4·40	190	180	9·—	120	104	160	140	144	136	104	80	64	92	76	104	80
S.-A.-Ujhely	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	—	—	—·—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sopron	22·—	21·—	15·40	16·80	15·15	8·—	8·—	300	250	7·—	180	150	260	200	210	180	—	96	82	110	90	104	94
Szatmár	23·—	18·—	14·—	15·—	14·—	5 60	5·80	230	220	5·—	136	128	160	152	136	128	—	—	—	—	—	—	—
Szentes	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	—	—	—·—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Szolnok	23·10	—·—	13·60	14·—	12·90	—·—	7·—	190	180	7·—	136	126	192	180	160	152	120	70	64	90	80	106	100
Temesvár	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	— —	—	—	—·—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Uj-Arad	21·80	19·—	13·40	13·80	11·80	6·—	6·50	300	—	6·50	128	120	160	144	128	120	140	65	55	70	60	85	75
Versecz	22·—	18·50	14·50	14·50	11·70	5·—	6·—	240	—	5·—	128	—	160	—	120	—	100	66	62	110	—	94	—
Zalaegerszeg	22·—	20·—	16·—	16·—	15·—	6·—	5·—	300	240	5·—	128	120	148	140	128	120	—	68	60	90	86	112	98
Zenta	22·—	19·—	14·20	14·40	12·—	7·—	7·—	280	260	6·—	120	116	132	128	130	126	80	60	56	90	86	100	96

Nemzetközi gabonapiacz 1908 márczius 25-től 1908 márcz. 28-ig.

	Kelet	Budapest	Liverpool	Wien	Prága	Mannheim	Páris	New-York	Chicagó	Buenos-Ayres	Odessza	Határidő	Budapest	Liverpool	Berlin	Páris	Chicagó
		Effektiv árak											Határidős árak				
Buza	Márczius. 27	23·85	19·50	26·—	24·50	26·25	21·76	19·—	17·40	16·41	19·84	Április	22·96	18·60[3]	24·56[3]	21·76	16·58[3]
												Május	19·44[4]	18·34	24·26	21·90[1a]	17·72
	24	23·90	19·50	25·90	24·30	26·55	20 94	18·52	17 40	16·40	20 40	Április	23·44	18·60[3]	24·54[3]	21·28	—·—[3]
												Május	19 70[4]	18·40	24·28	21·52[1a]	16·36
Rozs	27	20·95	—·—	22 60	22·10	23 89	15·94	—·—	—·—	—·—	17·10	Április	20·56	—·—	22·78[3]	16·16	—·—
												Május	17 02[4]	—·—	23 24	16·16[1a]	— —
	24	21·10	— —	23·50	22·20	24·19	15·90	— —	—·—	—·—	18·15	Április	21·04	—·—	23·08[3]	16 16	—·—
												Május	17·24[4]	—·—	23·60	16·16[1a]	—·—
Zab	27	16·60	—·—	17·30	16·10	21·83	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	Április	15·26	—·—	19·68[3]	—·—	—·—
												Május	—·—	—·—	19·26	—·—	—·—
	24	16·60	—·—	17 30	16·30	21·53	—·—	—·—	—·—	— —	—·—	Április	15·32	—·—	—·—[3]	—·—	—·—
												Május	—·—	—·—	19·36	—·—	—·—
Tengeri	27	13·55	14·50	14·50	16·30	19·47	—·—	15·12	13·20	10 40	— —	Április	—·—	—·—	17·12[3]	—·—	—·—
												Május	13·26	14·52	17·76	—·—	—·—
	24	13·55	14·50	14·50	16·30	19·47	—·—	14·78	13·06	10 20	—·—	Április	—·—	—·—	17·12[3]	—·—	—·—
												Május	13·42	14·46	17·76	—·—	—·—
Árpa	27	14·80	—·—	17·60	17 40	26·25	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—						
	24	15·10	—·—	17·60	17 60	26·25	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—						

Jegyzet: [1a] május—aug. [2]) junius. [3]) julius. [4]) október.

BENYÓ KÁLMAN Budapest, IX., Üllői-ut 61.

(volt **ÁGI** *-féle üzlet)*

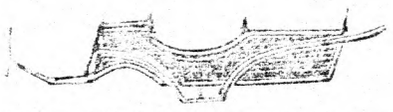

Vas- és aczél-áruk mindennemü kocsirészek, gépek, szerszámok, gazdasági eszközök nagy raktára ::

Kivánatra képes nagy árjegyzékkel szivesen szolgál.

Telefon 66—20. 471

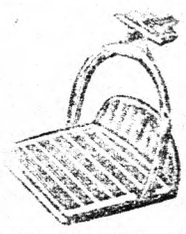

Határidőárak.

(Déli zárlat.)

Buza áprilisra	22·80 K.
„ májusra	22·78 „
„ októberre	19·40 „
Rozs áprilisra	20·68 „
„ októberre	17·— „
Zab áprilisra	15·20 „
„ októberre	13·50 „

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester-utcza. 1908. márczius hó 27-én. A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek" részére.)

Felhozatott a szokott községekből 145 szekér réti széna, 9 szekér muhar, 17 szekér zsupszalma, 9 szekér alomszalma, 5 szekér takarmányszalma, — szekér tengeriszár, 5 szekér egyéb takarmány (lóhere, luczerna, — zabosbükköny, köles stb.), 600 zsák szecska.

A forgalom élénk.

Árak fillérekben q.-ként a következők: réti széna 640—840, muhar 800—880, zsupszalma 560—640, alomszalma 500—540, takarmányszalma 480—500, — kéve tengeriszár ————, egyéb takarmány 400—560, zabosbükköny 760—800, lóhere ————, zöld luczerna ————, köles ————, sarju 640—680, szalmaszecska 600—640. Összes kocsiszám 199. Összes suly 238,800 kg.

Vetőmagvak.

(A *Magyar Mezőgazdák Szövetkezete* vetőmagosztályának jelentése a *Köztelek* részére.)

Lóheremag ólomzárolt áruból a készletek már fogytán vannak s tisztitásra alkalmas nyers áru még magas árak mellett is csak nagy nehézséggel szerezhető be, minek folytán a készletek kiegészitésére alig van kilátás. Nagyarankás árut Galiczia nagy mennyiségekben vásárolt s az összes áruk folytonosan emelkedő árak mellett voltak elhelyezhetők.

Luczernamag iránt az érdeklődés még fokozódott s ólomzárolt áruból a hiány kezd mindjobban érezhetővé válni. Sajnosan tapasztaljuk, hogy a nagyszemü, ki nem tisztitható aranka már számos luczerna tételben fordul elő s valószinü, hogy egy-két év mulva ugyanazon bajjal küzdünk, mint a lóheremagnál.

Fümagvak kelendősége a legmesszebbmenő várakozásokat is fölülmulja.

Bükköny, muharmag lanyha irányzatot követ s árai csökkentek.

Más évek ezen időszakában a vetőmag-üzlet már csendes mederben mozgott, jelenleg azonban még mindig ugy gazdasági, mint konyhakerti és virágmagvakra a megrendelések oly nagy tömege érkezik, hogy azoknak pontos elintézése a legnagyobb erőkifejtést követeli meg.

Nyersáruért az árak 100 kg.-ként a következők:

	korona
Lóheremag nagyarankás	160—180
„ arankamentesitésre alkalmas	190—200
Luczernamag szép sárga szinü	156—170
„ kereskedelmi áru	148—156
Baltaczim	36— 40
Biborheremag	40— 44
Bükköny	16— 17
Nyulszapuka	130—142

Szeszüzlet.

A szeszüzletben a hét elején változatlan irányzat uralkodott, de a hét végén szilárdabb bécsi jegyzések folytán élénk kereslet mellett a kinált tételek valamivel drágább áron kerültek forgalomba.

Elkelt finomitott szesz adózva 161·50—162 K., adózatlanul 62·50—63 korona nagyban azonnali és márcziusi szállitásra.

Élesztőszesz adózva 161 K., adózatlanul 62 K. kelt el nagyban és 1 K. drágábban kicsinyben.

Denaturált szesz hordóval együtt nagyban 54 K. kelt el kötésre.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyersszesz 56—57 K. talált vevőre ab termelő állomás.

Budapesten a kontingens nyersszesz ára 58—59 K.

Bécsi jegyzés —·————·— K. kontingens nyersszeszért.

Budapesti jegyzés

	nagyban koronákban
Kontingens nyersszesz	—·— —·—
Finomitott szesz adózva	162 — — 62 50
„ „ adózatlan	63 — — 63 50
Élesztőszesz adózva	161 50 162 —
„ adózatlan	62·50 — 63 —
Nyersszesz adózva	161·— — 61·50
Denaturált szesz	54 —— 54 25

Az árak 10,000 literfokonként hordó nélkül bérmentve, budapesti vasutállomáshoz szállitva, készpénzfizetés mellett értendők.

Gazdasági áruszükségleti czikkek.

(A *Magyar Mezőgazdák Szövetkezete* áruosztályának jelentése a *„Köztelek"* részére.)

Zsiradékok. Az üzlet a jelentési időszak elején valamivel nyugodtabb volt. Az árak csekélységgel visszamentek ugyan, később azonban a magas sertésárak s eladók tartózkodása következtében ismét megállapodtak s az irányzat megszilárdult.

Jegyzések:

I. r. fehér forrázott táblaszalonna, friss áru, nagyobb, kocsirakományok vételénél, nehéz minőségü	114—115 K.
Könnyebb minőségü	108—109 „
I. r. perzselt (paraszt) szalonna	115—116 „
I. r. pestvárosi disznózsir, nagy hordókban	136—138 „

100 kg.-ként, minden levonás nélkül.

Luiza gőzmalom r.-t. jelentése a *„Köztelek"* részére. Budapest, 1908. márcz. 19-én. Netto-árak 50 kg.-kint Budapesten, elegysuly tisztasulyként, zsákostul. Kötelezettség nélkül.

Szám:	0	1	2	3	4	5	6	7
Ár K.:	17·—	16·80	16·70	16·60	16·40	16·20	15·50	14·70

	7½	7¾	8	Korpa:	F.	G.
Ár korona:	13·40	10·90	7·90		6·60	6·60

Rozslisztárak:

	0	0/I	I	WR	II	II/b	III	IV
K:	16·80	16·40	16·—	15·70	15·30	14·70	14·—	11·70

KK 7·—

Liszt, őrlemény és abraktakarmányok.

(A *Magyar Mezőgazdák Szövetkezete* erőtakarmány-osztályának jelentése a *„Köztelek"* részére.)

A fővárosi malmok átlagos buzaliszt jegyzései 100 kg.-ként Budapesten, elegysuly tisztasulyként, zsákostul.

Szám:	0	1	2	3	4	5	6	7
Ár K:	34·—	33·60	33·20	32·80	32·40	32·—	31·—	29·40

	7½	7¾	8
	27·40	24·—	15·20

Rozslisztárak:

Szám:	O.	O/I.	I.	WR.	II.	II/B.	III.
Ár K:	32·80	32·20	31·60	31·—	30·40	29·20	27·40

Az abraktakarmányczikkek árai a következők voltak Budapesten zsákkal, teljes vagonrakományok vételénél 100 kg.-ként.

Finom korpa prompt szállitásra	12·40—12·30
Goromba „ „ „	12·60—12·50
Finom korpa 1908. márcz.—május száll.	12·40—12·30
Goromba „ „ „ „	12·60—12·50
Finom korpa 1908. szept—decz. száll.	10·80—10·70
Goromba „ 1908. „ „	11·——10·90
Rozskorpa	12·80—12·70
Árpadara és árpadercze	13·80—13·60
Malomkonkoly	13·——12·90
Budapesti gyári repczepogácsa	14·20—14·10
Derby melassze ab Hatvan v. Pozsony	11·40—11·30
Szárított moslék zsák nélkül	14·——13·90
Malátacsira „ „	13·20—13·—
Szárított répaszelet „ „ ab állomás	13·40—13·30
Szörplé 48—50% czukortart. hordó nélkül ab czukorgyár	10·60—10·50

Hideghus-vásár az Orczi-uti élelmi piaczon 1908. év márczius hó 27. (A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek" részére.) Felhozott Budapestről 26 árus 42 drb sertést, 1 árus 4 drb süldőt, 2000 kg. friss hust, 600 kg. füstölt hust, 400 kg. szalonnát, 700 kg. hájat.

Vidékről és pedig — drb sertést.

Forgalom közepes. Árak a következők: Friss sertéshus 1 kg. 144—176, süldőhus 1 kg. 176—200, füstölt sertéshus 1 kg. 144—180, szalonna zsirnak 1 kg. 128—140, füstölt szalonna 1 kg. 152—176, háj 1 kg. 140—148, disznózsir 1 kg. 152—160, kocsonyahus 88—112, füstölt sonka 1 kg. 192—200 fillérig.

Hideghus-vásár a Garai-tér élelmi piaczon 1908. év márczius hó 27. (A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek" részére.) Felhozott Budapestről 64 árus 35 drb sertést, 2 árus 15 drb süldőt, 2500 kg. friss hust, 1400 kg. füstölt hust, 700 kg. szalonnát, 500 kg. hájat.

Vidékről és pedig összesen 148 drb sertést, 85 süldőt.

Forgalom élénk. Árak a következők: Friss sertéshus 1 kg. 136—220, 1 q 124—128 K., süldőhus 1 kg. 160—200, füstölt sertéshus 1 kg. 160—200, szalonna zsirnak 1 kg. 132—136, füstölt szalonna 1 kg. 160—200, háj 1 kg. 140—148, disznózsir 1 kg. 152—156, kocsonyahus 1 kg. 76—100, füstölt sonka 1 kg. 180—220 fillérig.

Budapesti lóvásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek" részére.)

1908 márczius 26.

Fölhajtatott:		Árak drb.-kint korona
Jobb minőségü hátasló	24 drb	470—600
Könnyü kocsiló (jukker)	40 „	500—700
Nehéz „ (hintós)	20 „	600—800
Igás kocsiló (nyugati vér)	60 „	280—500
Ponny	— „	—
Fuvaroslovak	160 „	180—400
Parasztlovak	400 „	70—160
Alárendelt minőség	101 „	30—80
Összesen	805 drb	
Eladatlan maradt	415 drb	

Irányzat: élénk.

Budapesti juhvásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek" részére.)

1908 márczius 23.

Felhajtatott:

Magyarországból	100 drb juh — drb kecske
Szerbiából	— „ bárány — drb kecske
Összesen	100 drb juh — drb kecske
Eladatlan maradt	— drb juh — drb kecske

Árak:

(kilogrammonkért élősulyban, korona értékben).

	per kgr.	páronként
Hizott áru drb	56—60 fill.	49—51 kor
Feljavitott juhok „	——— „	——— „
Kiverő juhok (anya) „	——— „	——— „
Kisorolt kosok „	——— „	——— „
Durva szőrü „	——— „	——— „
Kecskék „	——— „	——— „

Irányzat:

Budapesti szurómarhavásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek" részére.)

1908 márczius 26.

Fölhozatott:

	Árak: (kilogrammonként élősulyban fillérekben.) I. oszt.	II. oszt.
Magyarországból élő borju 155 drb	84—90 kiv.	92
„ leszurt „ 8 „	88—100 II. r.	72—82
Magyar élő borju (rugott) — „	———	———
„ leszurt „ — „	———	———
Magyarországból élő bárány 45 „	13—15	———
„ leszurt „ 1910 „	7—16	———
Élő gödölye — „	———	———
Szurott gödölye — „	———	———
Ausztriából szurott kecske 4 „	———	———
Összesen: 2122 drb		

Eladatlan maradt — drb élő borju, — drb rugott borju, — drb élő bárány, 163 drb leszurt bárány.

Irányzat: élénk, az árak a borjuvásáron 2—3 fill., a bárányvásáron 1 K.-val emelkedtek.

Budapesti vágómarhavásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek" részére.)

1908 márczius 26.

Fölhajtás összege:

Uj felhajtás	1883 drb
Mult vásárról visszamaradt	159 „
Veszteglőből szerb	— „
Összeg	2042 drb
Eladatlan maradt	6 „

Származási hely szerint:

Magyar eredeti	1214 drb
Magyar tarka	799 „
Galicziai	— „
Horvátorsz. marhák	29 „
Boszniai marhák	— „
Összeg	2042 „

Minőség szerint:

Elsőrendü hizott	114 drb
Másodrendü „	1791 „
Alárendelt minőség	86 „
Növendékmarha	14 „
Bivaly	37 „
Összeg	2042 „

Nem szerint

Bika	139 drb
Ökör	1454 „
Tehén	449 „
Növendék-bivaly	— „
Összeg	2042 drb

Árak

(100 kilogr.-kint élősulyban minden levonás nélkül fillérekben)

1908. február 13.	I. rendü	II. rendü	III. rendü
Magyar hizott ökör	70—76	64—68	54—62
Tarka hizott ökör	76—88	68—74	54—60
Szerbiai ökör	—	—	—
Tehén	66—72	56—64	48—54
Bika	64—70	58—62	52—56
Növendékmarha	56—62	52—62	—
Bivaly	40—48	40—48	—

Irányzat: a felhajtás 342 darabbal kevesebb, mint a mult héten, az irányzat élénkebb, az árak 2 koronával emelkedtek.

Budapest ferenczvárosi zárt sertésvásár.

1908 márczius 19.

Heti fölhajtás összege	Érkezett waggon	Érkezett összesen darab	Sértéskösvágóhídra elszállíttatott	Kiadatlanul maradt
márczius 20-tól márczius 26-ig.	118	4365	4921	67

Nap	Napi árak fillérben: Öreg nehéz páronként 280—360	Páronként 300 kg. felül	Páronként 220—300 kg.	Könnyű 220 kg.	Husos fajta
[1] márcz. 20.	90—96	—	—	—	—
márcz. 26.	96—96	—	—	—	—
[2] márcz. 20.	116—116	124—132	120—134	120—134	—
márcz. 26.	—	124—133	130—133	128—138	—

[1]) **Az árak élősulyban levonás nélkül értendők.**

[2]) **Az árak élősulyban páronként 45 kg. életsúly és 4% levonással, kilogrammokban értendők.**

Irányzat: a vásár élénk, az árak 2—4 fillérrel emelkedtek.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete kőbányai sertéshizlaló telepének jelentése a „Köztelek" részére.

(Az árak kőbányai szokás szerint 45 kg. élet 4% levonással vevő javára értendő.)

Öreg nehéz	(páronkint 400 kg. felül	———	fillérig
Öreg közép	„ 300—400 „	———	„
Fiatal nehéz	„ 320 kg. felüli suly	128—130	„
„ közép	„ 250—300 kg.	128—130	„
„ könnyü	„ 250 kg.-ig	128—130	„
„ „	„ 251—320 kg.-ig	———	„
Szerbiai nehéz	„ 260 kg. felüli	———	fillérig
„ közép	„ 240—260 kg.	———	„
„ könnyü	„ 240 kg. terjedő sulyban	——	„

Irányzat: változatlan.

Soványsertés-árak.

(Eredeti tudósitás Url Rezső sertésbizományos (VIII. ker., Bérkocsis-utcza 12., a „Köztelek" részére.)

1908. márczius 25.

	kilogrammig	fillér
Sertésvészen átment	60—100	140—128
„ „	100—120	128—124
„ „	120—160	124—122
„ „	160—200	122—118
Sertésvészen át nem ment	60—100	100—100
„ „ „	100—120	100— 96
„ „ „	120—160	96— 98
„ „ „	160—200	98—100

Árak élősulyban kilogrammonként 4% engedmény.

Irányzat: élénk.

Bécsi juhvásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek" részére.)

1908. márczius 26.

Fölhajtás	drb	Árak:	fillér
Magyarországból	257	Angol husos türük	———
Galicziából	—	Elsőr. hiz. türü	60—68
Osztrak tartományokból	—	Gyapjas	———
Összesen	247	Középm. hizott türü	50—56
		Nyirott juh	———

(Az árak kg.-ként fillérekben, élősulyban fogyasztási adó nélkül értendők.)

Irányzat: A csekély felhajtásnál fogva az irányzat jelentőségtelen.

Bécsi szurómarhavásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek" részére.)

1908. márczius 26.

Fölhozatal:	Árak (kilogrammonként fillérekben tiszta sulyban I. osst.	II. osst.
Magyarországból élő borju	— drb ———	———
„ leölt „	486 „ 138—148	106—136
Ausztriából élő borju	19 „ ———	———
„ leölt „	3837 „ 138—148	106—136
Magyarországból leölt bárány	2885 „ 14—44 kor. párja	
Ausztriából leölt „	275 „ 14—44 K. párja	
Magyarországból leölt sertés	18 „ 104—120 zsirsert.	
Ausztriából „ „	257 „ 104—116 hussert.	
Magyarországból leölt juh	40 „ 84—108	———
Ausztriából „ „	211 „ 84—108	———
Összesen:	8028 drb	

Irányzat: szilárd, prima borju 4, összes többi minőség 6—8 fillérrel drágább. Többi változatlan mint mult héten.

Bécsi sertésvásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek" részére.)

1908. márczius 24.

Fölhajtás:

Minőség szerint:

	drb
Hussertés	6859
Zsirsertés	6840
Összesen	13699
Kiadatlan maradt	1429

Származás szerint:

	drb
Magyarországból husos	200
Magyarországból zsirfajta	6615
Galicziából	6518
Osztr. tartományokból	366
Olaszországból	—
Összesen	13699

Árak: (kilogrammonként élősulyban fogyasztási adó nélkül, fillérekben.)

Elsőrendü magyar zsirsertés	112—116	kiv. 116
Középsertés	105—110	
Öreg nehéz	96—100	
Könnyü és szedett sertés	98—104	
Süldő (lengyel, erdélyi)	82—110	kiv. 112

Irányzat: élénk, prima zsirsertés a mult heti árt megtartotta, többi minőség 1—2 fillérrel olcsóbb. Prima hussertés 2 fillérrel drágább, többi minőség változatlan.

Ingatlanok árverése (40,000 korona becsértéken felül.)

Kivonat a hivatalos lapból.

Márcz. 30.	Sajó-szt-péteri kir. jbiróság	a tkvi hatóság	Pauncz Manó	52456
Márcz. 30.	Tornaljai kir. jbiróság	a tkvi hatóság	Putnoky Móriczné	113744
Márcz. 31.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi hatóság	Labuch Lipót	40843
Márcz. 31.	Marosujvári kir. jbiróság	a tkvi hatóság	Nesztor Lőrincz dr.	68000
Április 2.	Zsolnai kir. jbiróság	a tkvi hatóság	Pongrácz Tibor	99723
Április 4.	Debreczeni kir. tvszék	a tkvi hatóság	Ranunkel Henrikné	188101
Április 6.	Kolozsvári kir. tvszék	a tkvi hatóság	Pongrácz Lajosné	68730
Április 7.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi hatóság	Pollák Manó	189688
Április 7.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi hatóság	Spiegel Adolf	284460
Április 8.	Zombori kir. tvszék	a tkvi hatóság	Kronits István dr.	100727
Április 8.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi hatóság	Ádler Károly	555764
Április 10.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi hatóság	Lemberger S. és fia	153877
Április 10.	Zirczi kir. jbiróság	a tkvi hatóság	Szodfrid Endréné	65580
Április 10.	Bpesti I/III. ker. kir. jbiróság	a tkvi hatóság	Peringer Ferencz	156019
Április 14.	Lugosi kir. tvszék	a tkvi hatóság	Vimmer Kálmán	73494
Április 16.	Kalocsai kir. tvszék	a tkvi hatóság	Dőry László	198634
Április 16.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi hatóság	Bodánszky Lipót	250835
Április 22.	Eperjesi kir. tvszék	a tkvi hatóság	Halmos Károlyné	206284
Április 22.	Miskolczi kir. tvszék	a tkvi hatóság	Szirmay Eszter gróf	172810
Április 23.	Karczagi kir. jbiróság	a tkvi hatóság	Magyar Gergely	65533
Május 2.	Bpesti I/III. ker. kir. jbiróság	a tkvi hatóság	Riedl Emilia	55299
Május 6.	Nagyszebeni kir. tvszék	a tkvi hatóság	özv. Lucardi Jánosné	63798
Május 20.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi hatóság	Klemm István	239728
Május 20.	Nyárádszerdai kir. jbiróság	a tkvi hatóság	Szalmási Mihályné	40000
Május 21.	Szerencsi kir. jbiróság	a tkvi hatóság	Szabó József	89501
Junius 16.	Kassai kir. tvszék	a tkvi hatóság	Weinstein Ármin	42695
Junius 22.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi hatóság	Regéczi Nagy Miklós	88308
Junius 30.	Ungvári kir. jbiróság	a tkvi hatóság	Halpert Bernát	102069

Szerkesztői üzenetek.

V. K. Az uj cselédtörvény 27. §-a csakugyan magyarázatra szorul, mert az mostani szövegezésében nem egészen világos. A képviselőház által elfogadott szöveg ugyanis, a 27. §. 1. bekezdése igy hangzott: „A főzéshez, kenyérsütéshez, fütéshez s általában a háztartáshoz *szükséges* tüzelőt a cselédnek a gazda köteles szolgáltatni stb." A förendiház — és ez elég jellemző — egy szótöbbséggel törölte a szükséges szót és helyébe a *„szerződésben kikötött"* szavakat iktatta és ezzel megfosztotta az egész 27. §.-t eredeti értelmétől és intenciójától, amely az volt, hogy a gazda a cselédet természetben tartozik tüzelőanyaggal ellátni. Ez az intenczió most csak a két következő mondatból derül ki, amely két mondatnak a törvény mostani szövege szerint helyesen azt az értelmet kell tulajdonitanunk, hogy a gazda a tüzelőanyag minőségét köteles a szerződésben kikötni, vagyis azt, hogy fát ad-e vagy szenet, egyébként pedig a mennyiséget a szokás határozza meg, ha az külön kikötve nem volna. A kérdésre véleményünk szerint a helyes válasz az, hogy a megtakaritott tüzelőt a gazdának megváltani joga van, ingyen azonban azt nem tarthatja vissza. *V. Gy.*

M. B. A jó fahamunak pénzértéke 3—4 koronára tehető, a benne előforduló tápanyagok alapján számitva. *Cs. S.*

J. S. *Feketető.* Kérvények szerkesztése nem tartozik a községi jegyző hivatali ügykörébe s igy azokért jogositva van a magánmunkálatokról alkotott vármegyei szabályrendeletben megállapitott dijakat beszedni. *H. N.*

H. I. *Csikvánd* A hizók 15 kg. burgonyája főleg csak abrakkal helyettesithető, mert a hizlalás hatodik hónapjában már nem lehet a marhával sok szénát etetni. Tápértékét véve 3·5 kg. tengeridara felelne meg a 15 kg. burgonyának, de miután a hizók máris 7·5 kg. tengerit kapnak, inkább árpát vagy akárminő konczentrált kereskedelmi takarmányt kellene nekik a burgonya helvett adni. *Cs. I.*

Ujvári M. *Püspökbogárd.* A Teleki Arvéd gróf előadása megjelent lapunk ezévi 22. számában. A gazdálkodásban előforduló közérdekü kérdésekre lapunk kérdés-felelet rovata igen alkalmas. Bővebb tudnivalókat pedig a gyakorlati szakkönyvek nyujtanak és ezek jegyzékét ingven küldi a Pátria könyvkereskedés.

N. E *Kállósemlyén* és **B. J.** *Gyapju.* Kérdéseikre lapunk mai számának „Levélszekrény" rovatában találnak felvilágositást.

L. L. *Génye.* A borjuk fertőző tüdőgyuladása elleni szérumot Frankfurtban, a Gans-féle gyárban állitják elő „Serum gegen septische Kälberpneumoine" név alatt.

G. Ö. *Terebesd.* A „Meteor" szerkesztősége Budapest, II., Donáti-utcza 2. sz. alatt van. Más időjelző lapot nem ismerünk.

Sz. G. *Rábaszentmihály.* A vadászkutya dresszirozását könyvből megtanulni nem lebet. Legczélszerübb a fiatal kutyát egy jó erdészhez vagy vadászhoz kiadni betanitásra. Ez pénzbe kerül ugyan, de jó vadászkutyát csak ugy nevelhet. Idevágó szakkönyvek *Belházy* József: „A vadászati ismeretek kézikönyve", 3 kötet, ára 18 K. *Ticzel*: „Az apró vad vadászata", ára diszkötésben 24 K., *Lakatos* Károly: „Vadászmesterség könyve", ára kötve 16 K. Megrendelhetők a „Pátria" r.-t. könyvkereskedésében Budapest, IX., Üllői-ut 25.

F. F. dr. Kérdésére a választ mai számunkban találja meg. Sürgős szakkérdések elintézésére mi nem vállalkozhatunk, mert azokra a megbizható választ szakrovatvezetőink adják meg, azok pedig javarészt a fővárostól távol laknak és igy a levélváltás és a leközlésre való beosztás utjáni elintézés a legjobb esetben is 8—10 napot vesz igénybe. Azonkivül pedig szakrovatvezetőink nagy elfogultságu férfiak, akik nem mindig érnek rá sürgősen válaszolni, de sok esetben hivatalos ügyekben is elutaznak, ugy hogy az időközben beérkezett kérdésekre csak hazaérkezésük után válaszolhatnak, tehát esetleg csak hetek mulva a kérdések beérkezése után. Végül pedig a már beérkezett válaszokat sem mindig közölhetjük rögtön, mert a Levélszekrény rovatot az aktuális közlemények tömege sok esetben kiszoritja egyes lappéldányokból. Amely kérdésekre magunk megfelelhetünk, azokra rövidesen a Szerk. üzenetek rovatában válaszolunk. A szakrovatok keretébe tartozó kérdéseknél azonban erre nem vállalkozunk. Mindezekből pedig az következik, hogy aki tanácsunkat szakkérdésekben igénybe veszi, az jó előre küldje be kérdését és nem akkor, amidön a dolog már a körmére égett. A jelen esetben ezt Ön is megtehette volna, mert hogy nyulszáju ménlova alkalmas-e a tenyésztésre, arról már hónapok előtt gondolkodhatott és mi szükség sem volt a kérdés beküldését az utolsó pillanatra halasztani.

Cséplésre már most szerezzük be a szénszükségletet
SZÉN
kovácsszén, antracit, koksz és más tüzelőanyagok
VÁMOS FÜLÖP :: Budapest, VII., Izsó-u. 7. ::

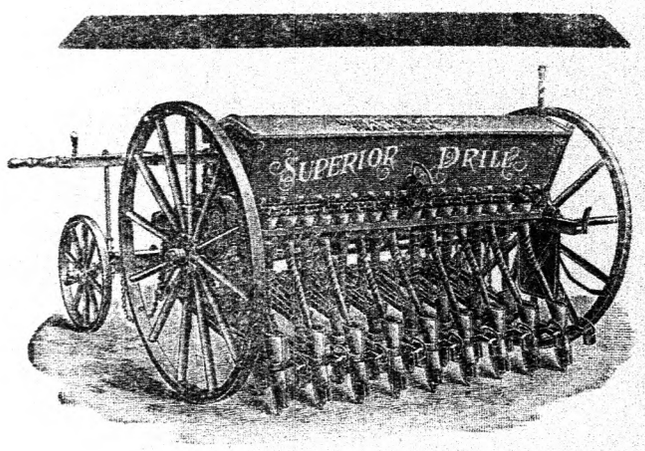

Superior Sorvetőgépek

—!!! Legjobb tolókerékrendszer !!!—
!!! Tessék közelebbi leirást kérni !!!

Finom-, szántás-, csukló- és rétboronák.
Egy- és többvasu ekék.
Háromtagu és egytagu hengerek.
Triőrök. Mütrágyaszórók.

UMRATH ÉS TSA

Budapest, V., Váci-körút 60.

Gőzcséplőkészletek 12 HP.-ig. — Ipari mozgonyok 200 HP.-ig.

Eredeti Kirsche-féle

„IDEAL" takarmányrépamag

a Deutsche Landwirthschaftliche Gesellschaft által rendezett takarmányrépa-termesztési versenyen „ezüst érem"-mel lett kitüntetve. Előnyei:

legnagyobb terméshozam,
legmagasabb tápérték-tartalom,
nagy tartósság, legkönnyebb kiszedés.

Vegyi vizsgálat **czukor-** és **szárazanyag-tartalomra** saját laboratoriumában

1905— 14,000
1906— 18,000 } elit **anyarépáról.**
1907—**24,000**

Vezérképviselőség és főraktár Magyarország és társországai részére:

DUKES és HERZOG Galgócz és **Budapest,** Váczi-körut 74.

mütrágya-erőtakarmány és magvak irodája.

„Ideál" takarmányrépamag megrendelhető még:
Mühle Vilmos, Temesvár. **Kontsek Géza, Debreczen.**

!! Ujdonság !!

A hazai szövetkezeti gabonaraktárak.

Irta: **Dr. Horváth János,** az Országos Központi Hitelszövetkezet aligazgatója.

Magtári rajzlapokkal.

3-ik kiadás.

Ára bérmentes küldéssel 2 korona 10 fillér.

Megrendelhető a **"PÁTRIA" r.-társ. gazdasági szakkönyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25.**

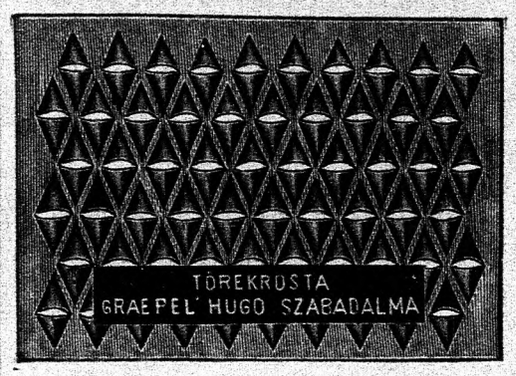

Graepel Hugó

betéti társaság BUDAPEST,

V., Váczi-ut 40—46. sz.

Ajánl eredeti angol Marshall lokomobilokat, saját gyártmányu legujabb cséplőgépeket, teljes malomberendezéseket, ugymint mindenféle egyes malomgépeket, mindennemü lyukasztott lemezt és **szab. Graepel-féle lemeztörekrostát,** melyből 15,000-nél több van kifogástalan üzemben. Ezen törekrosta minden magveszteséget kizár.

Árjegyzék, leirás, minta és elismerőlevél, füzet kívánatra ingyen és bérmentve.

TAKARMÁNYRÉPAMAGOK

UJ IRÁNYELVEK SZERINT TENYÉSZTVE.

WOHANKA-FÉLE JAVITOTT

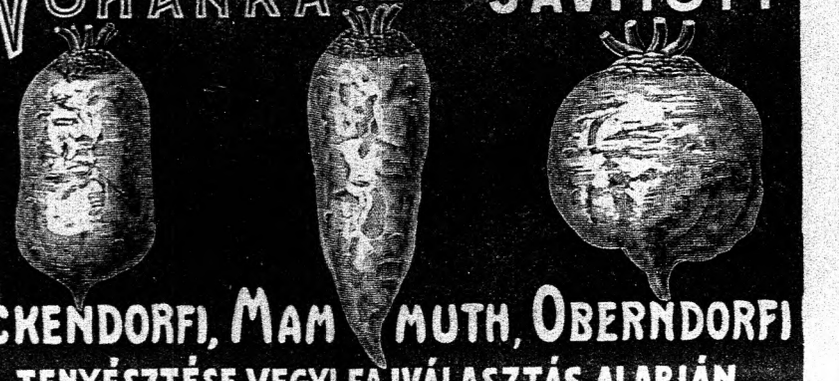

ECKENDORFI, MAMMUTH, OBERNDORFI

TENYÉSZTÉSE VEGYI FAJVÁLASZTÁS ALAPJÁN.
NAGY TÁPANYAG-TARTALOM és TÖMEGTERMELÉS
SZAVATOLÁS MELLETT

WOHANKA és TÁRSA BUDAPEST, V., VÁCI-KÖRÚT 76.

HELLER MÓR BPEST.

A Mezőgazdasági Ipar-Részvénytársaság kaposvári béruradalma eladásra bocsát 10 darab 1½—2 éves

tenyészbikát,

tenyésztési czélra kiválóan alkalmas, szép, kifejlett, tenyészképes apaállatokat, melyek telivér szimmentáli apától és bonyhádi anyától származnak.

Bővebb felvilágositást készséggel nyujt a

béruradalom kaposvári igazgatósága.

480

BOROSZLÓ ■ ■ ■ BUDAPEST **Elsőrangu külföldi és magyarországi referenciák.**

Kedvezményes árak és fizetési feltételek:

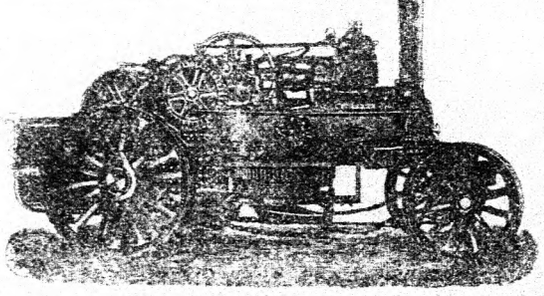

Teljes gőzeke-készleteket és gőz-utihengereket

legtökéletesebb kivitelben szállit:

KEMNA J. gőzeke- és gépgyár :: **Magyarországi igazgatósága BUDAPEST, IV., Kossuth-Lajos-utcza 8.**

Birtok-haszonbérlet.

Bihar megyében, Henczida község határában fekvő, gazdasági épületekkel fölszerelt 1605 hold (1100 □-ölével számitva) kiterjedésü **Balásházy-féle** földbirtok 1908. évi október 1. napjától 10, esetleg 12 évre haszonbérelhető. A haszonbérleti föltételek megtekinthetők **dr. Markus László ügyvéd irodájában, Nagyváradon.** 429

Tenyészbikák eladása.

Az egri főkáptalannak **ároktői gazdaságában** (vasut- és sürgöny-állomás: Mezőcsáth; posta: Ároktő) **15 darab tiszta magyar faj 2 éves tenyészbikája van eladó.**

A venni szándékozók **értekezhetnek az ároktői gazdaság intéző tisztjével Ároktőn, avagy Egerben alantirott kormányzósággal.**

Eger, 1908 márczius hó 21.

Az egri főkáptalan uradalmi kormányzósága.

Süldősertések eladása.

Az egri főkáptalan uradalmi kormányzósága

mintegy 1700 darab vészen átment 16 hónapos vegyes herélt süldöt

zárt ajánlat mellett elad, melyek az egyeki és nagyszögi gazdaságaiban vannak elhelyezve.

Egyek: vasut- és sürgönyállomás: Egyek.

Nagyszög: vasut- és sürgönyállomás: Szentmargita.

Az ajánlatok folyó hó 30-án délelőtt 10 óráig Egerben, alulirott kormányzóságnál adandók be.

Százaléklevonás nem engedélyeztetik.

Eger, 1908 márczius hó 24.

Az egri főkáptalan uradalmi kormányzósága.

Eladó birtokok Bereg megyében.

1. Zápszony község határában 90 magyar hold elsőrendü szántóföld, 3 nagyobb belsőséggel, közvetlen a beregszászi állomás mellett, Zápszony község kertjei alatt, Beregszásztól első állomás, akár telekparczellákra, akár tejgazdaságra kiválóan alkalmas.

2. Nagymuzsaly község határában, a Vécske-folyó partján, 50 magyar hold elsőrendü szántóföld, Beregszásztól 3 km. távolságra, köves ut mentén, tejgazdaságnak kiválóan alkalmas.

3. Máruk határában, a köves ut mentén, 85 magyar hold elsőrendü szántóföld, 3 belsőséggel, Beregszásztól $1^1/_2$ óra járásnyira.

Ezen 3 birtok akár együttesen, akár egyenkint kedvező fizetési feltételek mellett aránylag csekély befektetéssel megvehető.

Értekezni lehet a tulajdonossal, **RÓTH ÁRMINNAL, Beregszász.**

Árverési hirdetmény.

Hirsch Ignácz és Löwensohn Gáspár bérlőtársak eladóknak Wamoscher László dárdai lakos elleni vételi ügyében előbb nevezetteknek megkeresése folytán közhirré teszem, hogy 1265 bál mintegy 545 métermázsa sulyu, 1907. évi termésü **lenkóró** felpréselt állapotban, Alsómegyespusztán, (Tolna vármegye, tamási járás, vasutállomás: Ság-Nagykónyi) 1908. évi április hó 6. napján d. e. 9 órakor közbenjöttöm mellett a következő feltételek mellett el fog árvereztetni:

1. Kikiáltási ár métermázsánkint 10 korona, de az eladás a kikiáltási áron alul is megtörténik;

2. bánatpénzül 2000, azaz Kettőezer korona az árverés megkezdése előtt a kir. közjegyző kezére leteendő; a vételártöbbletet köteles lesz a vevő nyomban megkezdendő átmázsálás után eladóknak azonnal kifizetni;

3. eladók a lenkórónak sem mennyiségeért, sem minőségeért nem felelnek;

4. vevő a megvett árut folyó évi május hó 10-ig, fekbér fizetés nélkül mai helyén hagyhatja, de eladók, kiknek minden felelőssége az átmázsálással megszünik, az eladott áru biztonságáért semmi irányban sem felelnek;

5. eladók az árut vevő kivánságára, de csak legkésőbb folyó évi május hó 10-ig, saját fogataikon Ság-Nagykónyi állomásra elszállitják.

Tamási, 1908. évi márczius hó 23-án.

Dr. Mester József,
mint MADARÁSZ JÁNOS
tamásii kir. közjegyzőnek a pécsi királyi közjegyzői kamara 212/1901. sz. rendelvényével kirendelt helyettese.

Mész! **Kőszén!**

Biharmegyei (élesdi és mezőtelegdi) és **dorogi** szép fehér darabos mész, valamint **épitési mész, salgótarjáni, petrozsényi, ostraui és pécsi kovácsszén,** valamint **ostraui gázkoksz és bányakoksz és más** elsőrangu termékek waggonszámra és egész évi kötésre megrendelhető

KLÁR ANDOR

kereskedelmi irodájában, mész- és kőszénnagykereskedés

Debreczen, Miklós-utcza 23. sz.

TELEFONSZÁM 445. TELEFONSZÁM 445.

!! Pontos szállitás biztositva !!

Kötések 1-3 évre eszközöltetnek!

Kőszén! **Mész!**

Szalmát, szénát,

muhart és **zabos-bükkönyt** bármily mennyiségben

veszek és eladok. 453

SCHREIER BÉLA :: :: TAKARMÁNY-NAGYKERESKEDO

BUDAPEST, VIII., NÉPSZINHÁZ-UTCZA 22. Telefon 20-52.

A lovak, szarvasmarhák, sertések, juhok, szóval az összes házi állatok **erősitésére, edzésére, azok egészségének épségben tartására a** :: ::

Brázay Kincsem-Fluid

Kincsem szesz

minden **gazdaságban** és **állattenyésztésben**

nélkülözhetetlen.

Felülmulja a hasonló czélra szolgáló **külföldi** szereket, mert a leghatásosabb s legjobb minőségü kipróbált anyagokból készül.

Használatban van minden jelentékenyebb gazdaságban, állami és magánménesben, katonai, polgári, és versenyistállókban.

Kapható: gyógytár-, drogéria- és füszerüzlefekben vagy közvetlenül a készitő:

BRÁZAY KÁLMÁN czégnél, BUDAPESTEN

1 üveg ára **K 2.50.** 12 üveg ingyen csomagolás és bérmentes szállitással **24** korona.

6875

SZÜCS ÖDÖN

Budapest, VI., Nagymező-u. 66.

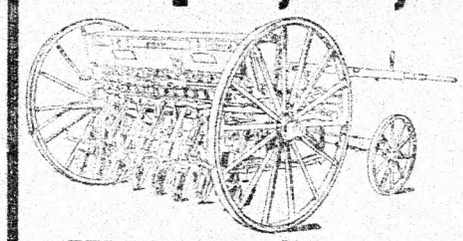

Szabad. alsó és felsö-kiömlésü eredeti **Pracner gyártmányu** .·.

„Kincsem"

vetőgépek, kukoricza és répa vetésére legalkalmasabbak.

„KNOTEK" **féle arató- és fükaszáló-gépek. Elsőrendü anyagból, tökéletes szerkezettel — várakozáson felüli munkateljesitménynyel.** A kontinens legnagyobb aratógép-gyárából.

Árjegyzék kivánatra ingyen és bérmentve.

Szőlőoltványok dus gyökerü erős példányok, hiányok pótlására vagy uj ültetésekhez. Készlet még 80,000 drb. **Borfajok** Erdei, Olasz Rizling, piros Bakar, Kövidinka, Nemes Kadarka Oportó, Mézesfehér és bőtermő borfajok vegyesen **Csemegefajok** Passatutti, Ezeréves, Pirosgyöngy, Fehérgyöngy, Muscat Ottonel, Génuai zamatos és csemegekülönlegességek vegyesen.

Árjegyzékek ingyen kü detnek.

Gleditschia **Koronatövis, Krisztustövis vagy Tüskés-lepényfa.** Élősövénynek legalkalmasabb óriástövisü, rajta sem ember, sem állat, még apró malaczok sem hatolhatnak át. Ezer csemete elég 50 méter hosszu kerités örökitéséhez. Kétéves erős csemete ára ezrenként 12 korona. Különösen válogatott földfeletti része méternél magasabb, nagy kifejlett tövisü ezre 18 korona. Minden rendeléshez rajzokkal ellátott, nyomtatott ültetési és kezelési utasitás mellékeltetik ingyen. Magva 5 kg. 6 kor., 10 kg. 10 korona.

Delaware borból egy üveg kostoló csomagolva egy korona. ═══ Czim:

Nagy Gábor Nagykágya, u. posta Kóly.

482

20-40 munkaerőt pótol

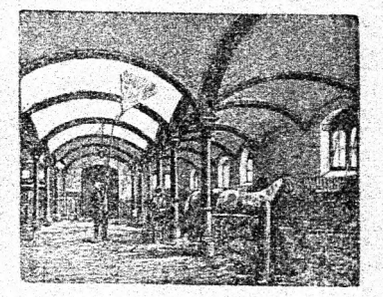

egyetlenegy **Stephan's Fix** meszelő, desinficiáló és kátrányozógép.

(Használható, mint gyümölcsfa-, növény-, komló- és szőlőpermetező is.)
Különböző árak és szerkezetek. (A háton való hordásra is berendezve.)

Fényes referencziák a világ minden tájáról.

Legujabb és legmagasabb kitüntetés:

„GRAND PRIX" Brüssel, 1907.

Kérje a 235. számu brosurát.

KRÁSA RUDOLF, Wien, VII., Kirchengasse 29.

Sürgönyczim: Krása Wien Kirchengasse. ■ ■ ■ **Telefon 5524.**

Takarmánymész

czitrátoldhatóságért jótállás.

Elsőrendü szakértőink egybehangzó nyilatkozata szerint a takarmánymészben **csakis az oldható phosphorsav a hatékony rész.** Tehát a takarmánymeszet vevők saját érdekükben cselekszenek, hogy oly gyártmányt, melynél a **czitrát oldhatóságáról jótállás nem adatik, visszautasitanak.** Elsőrendü takarmánymeszet körülbelül 40 százalék phosphorsavtartalommal, a **czitrátoldhatóság 80—90 százalékig garantálva,** teljesen tiszta és ment minden az egészségre ártalmas anyagból, ajánl 341

Oesterreichische Chemische Werke A.-G.
Wien, IV/1., Technikerstrasse 5.

HIRDETMÉNY.

Eladásra kerül nagy mennyiségben első osztályu **sima és gyökeres Ripária Portális, Vitis Solonis** és **Rupestris Monticola alanyvessző.** Továbbá ily alanyokon készült első osztályu **gyökeres fásoltvány** a legkitünőbb csemege- és borfajokban; ugyszintén **sima és gyökeres hazai szőlővessző.**

Fajtisztaságért kezességet vállalunk.

Badacsony-szentgyörgyhegyi szőlőoltványtelep, Tapolcza,
Zala megye. 226

19288. számhoz.

Birtokbérbeadási hirdetmény.

Melyszerint ezennel közhirré tétetik, hogy a Tolna vármegyében, Németkeér község határában, egymáshoz közel, egy 97.96/1600 holdas és egy 456.1151/1600 holdas tágban fekvő, a kellő gazdasági épületekkel részben már felszerelt, részben az uradalom által még pótlólag felszerelendő egyetem alapitványi „Nagy- és Kismagyalós“ nevezetü földbirtok, mely mivelési ágazatok szerinti felosztásában:

Belsőségben	6.59/1600	holdat,
Kertben	0.1149/1600	„
Szántóföldekben	508.516/1600	„
Kaszáló- és legelőkben	32.396/1600	„
Erdőben	2.1462/1600	„
Adómentesekben	3.865/1600	„
Összesen tehát:	553.1247/1600	hold

földterületet foglal magában.

1908. évi október hó 1-től kezdve, 1920. évi szeptember hó 30-ig terjedő 12 évi időtartamra irásbeli zárt ajánlati nyilvános versenytárgyalás utján haszonbérbe fog adatni.

Az irásbeli zárt ajánlatok, melyek egy koronás bélyeggel, nemkülönben bármely kir. adóhivatalnál, vagy a kir. közalapitványi központi pénztárnál (Budapest, vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium) készpénzben, avagy magyar állampapirokban leteendő 3000 korona bánatpénzről, az illető pénztár által kiállitott hivatalos nyugtákkal ellátandók és melyekben a „Haszonbérleti és versenytárgyalási feltételek“ ismerete és elfogadása kifejezetten kijelentendő s melyek boritékain feltünő módon jelzendő, hogy a „Németkeéri egyetem alapitványi birtok bérletére“ tétetnek, folyó 1908. évi április hó 22-én délelőtti 11 óráig a vallás- és közoktatásügyi miniszterium segédhivatali főigazgató-helyettesénél (V. kerület, Hold-uteza 16. szám, földszint) annyival is inkább pontosan nyujtandók be, mivel később benyujtandó vagy beérkezendő, nemkülönben a feltételektől eltérő és a bánatpénz letételét igazoló hivatalos nyugta csatolása nélkül beadott ajánlatok nem fognak figyelembevétetni.

A „Haszonbérleti és versenytárgyalási feltételek“ időközben, vasárnapok kivételével, a hivatalos délelőtti órák alatt Budapesten, a vallás- és közoktatásügyi miniszterium segédhivatali helyettes igazgatónál vagy Szekszárdon, az ottani kir. közalapitványi felügyelőségnél tekinthetők be, de utóbbi hivataltól 5 korona költségösszeg beküldése ellenében meg is szerezhetők.

A beérkezett irásbeli zárt ajánlatok a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium IX-ik ügyosztályában (Budapest, V. ker., Vadász-uteza 33. sz. III. emelet) 1908. évi április hó 22-én déli 12 órakor nyilvánosan fognak felbontatni, mely ténykedésnél az ajánlattevők személyesen jelen is lehetnek.

Budapest, 1908 márczius hó 9-én.

484 **A m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztertől.**

Törlesztéses kölcsönöket földbirtokokra 100,000 koronától feljebb, a pénzintézet szakértője által a helyszinen megállapitott **valóságos** érték 2/3-ig eszközöl a **legkedvezőbb** feltételek mellett az e téren a legjobb eredményeket elért alanti czég. Elsőrendü **ajánlatok** ismert nagybirtokosoktól. Minden kérdezősködésre megbizható felvilágositás **dijmentesen** nyujtatik. Előleges megbeszélés végett a czég egyik beltagja kivánatra **saját költségünkön** utazik a kölcsönt felvenni óhajtó birtokos urakhoz. Szükséges okmányok: telekkönyvi kivonat, kataszteri birtokiv. Czim:

FRANKL ADOLF banküzlete Budapest, Eötvös-utcza 19. szám. (Eötvös-udvar) saját ház. Telefon 25—40.

Tömeges ürités következtében élősövény csemetéimből ajánlok

„Gleditschia“ ezre 5 korona :: „Maclura“ ezre 16 korona ::

Elsörendü minőség! 50,000 vételnél 10% engedménynyel. Czim: **Novothny Miklós** faiskolatulajdonos **Rákóczifalván,** (Szolnok mellett). 462

Vészen átment

erős csontozatu, kifogástalan szép testalkatu, elsőrendü tenyészetből, deczemberi tenyészképes

kanok

eladók **KORNSTEIN TESTVÉREK-nél, NAGYSZALONTÁN (Pata puszta).** 6119

Most jelent meg

LUKACS ALADAR

az „Állatorvosi Közlöny“ szerkesztője tollából

AZ ÁLLATORVOSI ELSŐ SEGÉLY

czimen egy népszerü, ismeretterjesztő munka, melynek előszavában szerző következőket mondja:

„Igyekeztem az első segély tanát lehetőleg teljes egészében és népszerüen előadni s kiterjeszkedtem könyvemben egyes közismert tévhitekre is, hogy azokat a tudomány erejével szétoszlassam.“

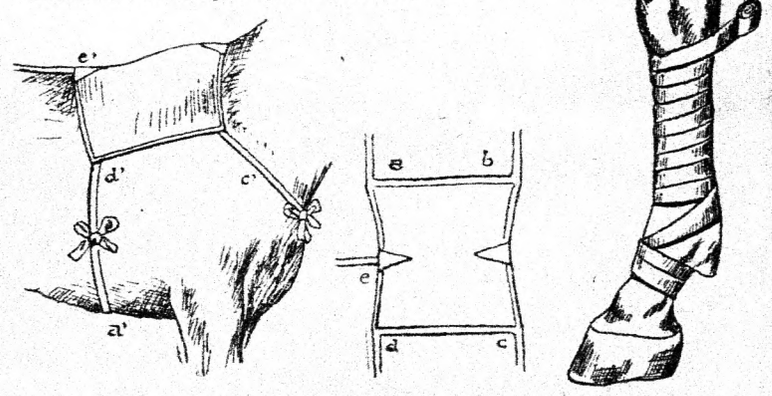

E szakkönyv hézagot pótol s csakhamar nélkülözhetetlenné fog válni a gazdaközönség körében.

Ára bérmentes küldéssel 3 korona 10 fillér. 33 magyarázó képpel.

Megrendelhető a „Pátria“ r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedésében Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám.

Agrikulturfosfát

a **legolcsóbb fosforsavtrágya** és a **hatása ugyanolyan** mint a **Tomassalakliszté** és a **Superfosfáté.**

Ajánlatokkal és felvilágositásokkal szolgál a **magyarországi vezérképviselők:**

ZWEBNER MÓR és FIA

műtrágya- és erőtakarmánynagykereskedése 468

Pozsony és Galgócz.

Kocsigyártás

Budapesti kovács- és kocsigyárté - ipartestület védnöksége alatt álló

Kocsi Árucsarnok Szövetkezet

Budapest, VII., Rákóczy-ut 72. sz.

Magyarország legnagyobb kocsiraktára.

Már nem rongálódik többé a löszerszám,

ha azt a Lukrecia

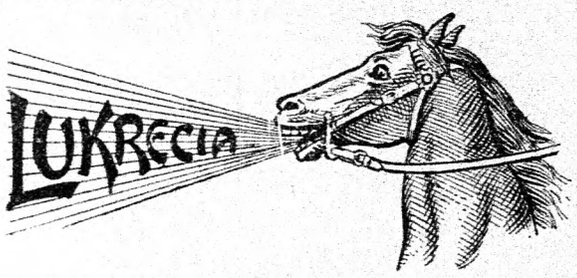

készitményünkkel és nem mindenféle salakos zsiradékkal megkeni. ***Bámulatosan puhitja és feketére festi a bőrt.*** Öt kilós szelencze bérmentve, utánvét mellett K 12·50. 12 és 25 kilós bádogszelenczékben szállittatik. Kapható a ***Magyar Mezőgazdák Szöv.-nél*** és minden szakbavágó jobb üzletben. :: Készíti:

VAD és TAKÁCS BUDAPEST. :: Postafiók 151.

Tessék prospektust kérni. 270

ELADÓ bognárszerszámfa uradalmi készitésü.

1. 4000 drb bükkfa **keréktalp,** kinagyolva egy és két talpat kiadó darabokban. Egy talpnak való ára **40,** két talpnak való ára **80 fillér.**
2. 4000 drb **cserfa kerékküllő** drb-kint **12 fillér.** Továbbá:

mezei vasuti talpdeszka

1500 darab mult évi készitésü tölgy- és akáczfából fürészelve 110 hosszu, 20 széles és 5 cm. vastag méretben, darabonkint **80 fillér.** — Ajánlatok kéretnek

Paál Viktor

urad. számtartóhoz **Zalaszentgrót.**

431

DRÓT-KERITES

legolcsóbb az 1872. évben alapitott

Stadler Mihály sodrony-fonat-, szitaáru- és Kerités-gyárnál

BUDAPEST, VI., Váczi-körút 41/f.sz.

Árjegyzék díjmentes.

Megbizható ! pontos ! kiszolgálás !

Eredeti tenyészállatok

vagy első utótenyészet, a tiroli borzderes marha különböző fajtáiba tartozó állatok, u. m. hágóbikák, üszök, tehenek bármikor és bármely mennyiségben kaphatók 436

a holicsi cs. és kir. urad. főintézőségnél

Holics (Nyitra m.)

Szivógázmotorok. Eredeti ***„BENZ"*** gyártmány, legolcsóbb és legbiztosabb üzemgép, továbbá ***benzinmotorok*** és ***benzinlokomobilok*** malom, ipar és gazdasági czélokra.

Minden nagyságban azonnal szállítható

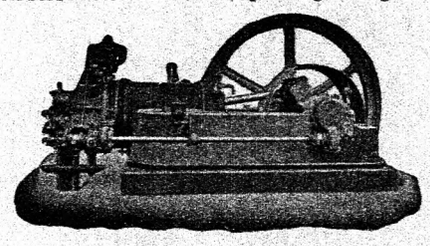

A legszolidabb kivitelben.

Vezérképviselők:

Kalmár és Engel BUDAPEST, V., Lipót-körut 18.

Költségvetéssel készséggel szolgálunk.

Kedvező fizetési feltételek. 6844 Kedvező fizetési feltételek.

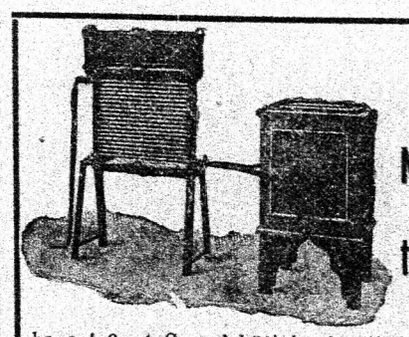

Nem savanyodik meg többé a tej a szállitásnál,

ha azt 3—4 C.-ra lehütjük só nélkül, az uj **önmüködő minden csőhütőhöz kapcsolható szabad. mély hütőgenerátorral.**

Jurány és Wolfrum tejgazdasági gépek gyára

Wien, XX/2. Pasettistrasse 29—31.

:: A Dresdnerstrassei villamos vasut végállomása. ::

Tejszállitó kannák a legerősebb kivitelben.

RESCH sodronykeritésfonó ipartelepe BÁCS, Bácska, készit sodronykeritéseket minden méretben tartó sodronyokra tövisekkel felerősitve. **Sodro yberitésfonógépeket** gazdaságok és iparosok részére. Költségvetést, fonatmintát és képes árlapokat ingyen küldök. Magról nevelt **akácziák** 2—10 cm erősségben és ákácz, gleditschia élősövénycsemeték, valamint Ripária szőlővesszők nagyobb mennyiségben kaphatók. 456

Most jelent meg!

PULYKATENYÉSZTÉS

IRTA:

HREBLAY EMIL

állattenyésztési m. kir. felügyelő.

II. teljesen átdolgozott kiadás.

148 oldalon 48 képpel.

Ára 3 kor. 20 fill. bérmentes küldéssel.

Nélkülözhetetlen minden tenyésztőnek

Megrendelhető a "PÁTRIA" r.-társ. gazd. szakkönyvkereskedésében, BUDAPEST, IX., Üllői-ut 25. szám.

Magyar Gazdák Értékesitő Szövetkezete

BUDAPEST (Központi vásárcsarnok)

Igazgatóság és központi iroda:

Budapest, IX., Imre-utcza 4. sz.

Nagy köpinczéi: **BUDAFOKON.**

Értékesit husféléket, baromfit, vadfélét, tejterméket, tojást, zöldséget, gyümölcsöt, mézet és MINDENNEMÜ ÉLELMICZIKKET. Hordóbor-értékesitő osztály. Égetett szeszesitalok értékesitése.

A Magyar Országos Méhészeti Egyesület vezérképviselői.

A szövetkezet tagjai kedvezményben részesülnek. Mindennemü értékesitési ügyben díjtalanul nyujt felvilágositást.

GANZ ÉS TÁRSA

vasöntöde és gépgyár r.-t.

Ganz-féle villamossági r.-t.

II., Lövőház-utcza

BUDAPESTEN

BENZINMOTOROK és lokomobilok cséplők és takarmánykamrák üzemére. Szivógázmotorok anthracit-, koksz- vagy faszéntüzelésre. :: **Földgázmotortelepek.** Ármentesitő és **öntöző szivattyutelepek.** :: **Kötélvontatásu**

GŐZEKÉK

ELECTROMOS világitó és erőátviteli berendezések, egyen- és váltakozó-áramra. :: Kolibri ivlámpák reklámczélokra.

ELECTROMOS üzemek berendezése uradalmakban. Meglevő berendezések átalakitása.

ELECTROMOS üzemü szivattyuk, tejgazdasági berendezések, emelőgépek, ventilátorok, mezei vasutak, szántó-, cséplő-, apritó- és takarmányozó-berendezések. :: Electromos kis- és nagy-vasutak. :: Bányavasutak. :: 6184

Árjegyzékkel és költségszámitásokkal szivesen szolgálunk.

UJ SZAKKÖNYVEK.

Az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület" könyvkiadóvállalata kiadásában megjelentek:

Az Alföld mezőgazdasági viszonyainak reformja. Irta Cserháti Sandor. Ára K 1·50

Magyar gazdák a német földről. Szerkesztette Buday Barna. Ára K 5·—

A gyapju minősítése. Irta: Kovács Imre. Ára K 3·50

Tejgazdaság. Kézikönyv gyakorlati gazdák és tejszövetkezetek részére. Irták: Sierbán János és dr. Koerfer István. Vászonkötésben K 5·—

Gyakorlati tejgazdaság. Kézikönyv kisgazdák és tejszövetkezetek számára. Irták Dr. Koerfer István és Sierbán János. Ára K 2·—

Javaslatok az alföldi gazdálkodás javitására. Irta Forster Géza. Ára füzve K 2·—

A Herrmann-féle gazdálkodási rendszer és tengeritermelési mód ismertetése. Irta: Gyárfás József. Ára K 1·50

A mezőgazdasági gyümölcstermelés és értékesitès. 79 rajzzal. Irta Molnár István. Ára vászonkötésben K 5·—

Takarmányozástan. Kellner uj elmélete szerint irta: Cselkó István. Vászonkötésben. Ára K 10·—

Gabonakereskedők és termelők kézikönyve. Összeállitotta és kiadja Szabados József. Ára K 3.—

A hitelszövetkezetekről. Darányi Ignácz m.kir. földmivelésügyi miniszter megbizásából irta Czeglédy Tivadar. Ára K —.40

A szegedi paprika és a szegedi paprikakereskedelem. Irták: Csonka Ferencz és Váradi Géza. Ára K 1·60

A meteorologia és a mezőgazdaság. Irta ifj. Konkoly Thege Miklós. Ára K 1·—

Az állatorvosi első segély. Irta Lukács Aladár. Ára K 3·—

A szőlő trágyázása. Irta Ballay Jenő. Ára K 2·—

Állategészségtan, állattenyésztő és állattartó gazdák használatára. Irta Monostori Karoly. Ára K 7·—

Mezőgazdasági chémia technologia alapelvei. Irta Kosutány Tamás. 81 rajzzal. Ára K 9·—

Állat- és terménykereskedelmünk rendezése. I. kötet. Irta Gróf Niczky András. Ara K 1·60

A baromfiaknak nevelése és járványos betegségeiknek sikeres gyógyitása. Irta Zsarolyáni Márton Ilka. Ára K 1·—

Házinyultenyésztés és értékesités. 3-ik tetemesen bövitett és számos müvészi ábrával diszitett kiadás. Irta Andrassovich Géza. Ára K 2·—

A sertéshizlalás, különös tekintettel a sertésvészre. Irta: Bäcker György. Előszóval ellátta: Szemere Huba. Ára K 2·—

Szálas takarmánynövények termesztése. Irták: Szilassy Zoltán és Grabner Emil. 94 képpel. Vászonkötésben. Ára K 10.—

Szőlőmivelés. A legujabb elvek és tapasztalatok alapján. 43 ábrával. Irta: Rombay Dezső. Ára K 2·—

A magyar buza és a magyar liszt. A gazda szempontjából irta: Kosutány Tamás dr. Ára K 10·—

Tanulmány a berni szarvasmarháról: Hazai berni tenyészeteink ismertetése. Irta Saccii dr. Kukuljevič József. Előszóval ellátta Monostori Károly. 39 ábrával. Ára K 2·—

Állatorvosi „Recipe" minták. Összegyüjtötte és a gyógyszerek leirásával ellátta: Heksch Ödön. Ára K 5.—

Az ezüst szőrmenyul tenyésztése és értékesitése. Irta Hreblay Emil. Ára füzve K 2·—

Magyar nők szakácskönyve. Saját tapasztalatai után összegyüjtötte és szerkesztette szopori Nagy Jolán. Ára K 4·—

Köbtartalom és sulytáblázatok. Négyszög és körkeresztmetszetü fák köbtartalmának és sulyának kiszámitása. Irta Nemes Győző. Ára kötve K 6·—

Gazdasági munkás- és cselédlakások. A magy. kir. földmivelésügyi miniszterium kiadása. Ára K 10.—

A mi nemzeti italunk. Irta Drucker Jenő. Ára K 3·—

A zöldségtermelés. Irta Bouche J., magyarra átdolgozta Kardos Árpád. Ára K 2·—

Pulykatenyésztés. Irta: Hreblay Emil. 48 ábrával. 2 teljesen átdolgozott kiadás. Ára K 3·—

Mezőgazdasági kereskedelemtan. Irta: Krolopp Hugó. Ára K 10·—

Mindezen könyvek megrendelhetők a **"PÁTRIA" r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedésében, Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25. szám.**

Az OMGE. mezőgazdasági üzemi osztálya

főfeladatául tüzi ki a belterjesebb és az eddiginél hasznosabb **gazdálkodás előmozditását** a gyakorlati szaktanácsadás utján.

Kidolgozza az okszerü gazdasági berendezés alapjául szolgáló **üzemtervet.** Elvállalja a **gazdaságok állandó felügyeletét** és ezek **üzemének ellenőrzését. Tanácsot** ád a gazdasági számviteli **könyvek berendezésénél,** vezetésénél és azok lezárásánál. **Elvállalja** a gazdaság **számvitelének felülvizsgálását** vagy állandó **ellenőrzését.** Elvégzi a gazdaság számadatainak elkönyvelését, időszaki jelentések alapján. Évi zárlatokat és jövedelmezőségi számitásokat elkészit. **Tanácsot ad birtokbérbeadásnál,** valamint **mezőgazdasági pénz- és hitelügyi** kérdésekben. Gazdasági **ügyekben jogi tanácscsal szolgál és vitás ügyekben** a választott szakbirósági tisztet elvállalja. Birtok és mindennemü mezőgazdasági **értékbecsléseket** végeztet. A bejelentett **eladó és bérbeadó birtokokat** törzskönyvileg **nyilvántartja.**

Gazdatiszteket és egyéb **képzettebb gazd. személyzetet eresőketk nyilvántart.**

Adóügyekben szakvéleményeket ad, az adókönyvek alapján felülvizsgálja az adó helyes kivetését és tulfizetés esetén az összeg visszatérítését kieszközli. Adóelengedések ügyében utbaigazitással szolgál.

Nyilvántartásra bejelentetett:

Eladó birtok:

543 m. hold Zalában, vasutállomás a birtokon szeszgyárral, téglavetéssel, czementárugyártással, iparvágány s mérleggel, urilakkal. Bármikor átvehető. Esetleg bérbeadó. Tulajdonos: Zathureszky, Türje. 1598

197 m. hold piliscsabai vonalon, fővárostól 39 km.-re, 4 község között, orvos, gyógytár Nyergesujfalu. Dunától 10 p. Tejgazdasággal, sertéstenyésztéssel, 8 h. szőlővel, csürökkel magtárakkal, 2 nagy pinczével, 5 szobás lakás üveges, zárt verandával. 455

200 m. hold sik fekvésü I. o. szántó, fővonal mentén fekvő város határában, megfelelelő g. épületekkel. 3849

370 m. hold Sáros m. gyében, melyből 310 hold erdő, uri lakással és 5 hold diszkerttel, köves ut mentén. 3743

100 kat. hold körüli I. o. bácskai föld, 15 percznyire a vasutállomástól, jó utakkal, a Ferenczcsatornától 8 percznyire, urilak és gyümölcsössel. 3851

500 m. hold Szatmár megyében, vasutállomástól 2 km.-re, kényelmes urilakkal. 4129

1015 kat. hold Torontálban a Tisza és vasut mentén, köves uttal, egészben avagy csakis egy körülbelül 500 holdas része, gazdasági épületekkel. 4130

606 kat. hold Érmelléken, vasuttól 7 kilométerre, épülő vasut helyben, 40 kat. hold dohányengedélylyel, kellő lak- és gazdasági épületekkel. 4261

Temesvár határában, a várostól 2 kilométernyire, 211 m. h. kiterjedésü birtok, szép kertben fekvő 10 szobás lakással, cselédházakkal. 150 darab marhára való istállóval, nagy kukoricza-góréval, eladó. A birtok talaja a legjobb minőségü föld, az egész ***primissima klasszisu kerti talaj,*** ugy a legintenzivebb müvelésre, mint tejgazdaságra kiválóan alkalmas. A vételt megkönnyiti a birtokon levő nagyobb összegü, igen olcsó és előnyös törlesztéses kölcsön. 4601

280 m. hold Budapesttől fővonalon gyorssal ½ óra, vasutállomástól müuton 4 km.-re, megfelelő gazdasági épületekkel, vizvezetékkel, csinos kis parkban urilakkal, 60 m. h. erdőilletőséggel. 4756

400 m. hold J.-N.-K.-Szolnok megyében, várostól 5 km. kellő gazdasági épületekkel és lakóházzal; 150 hold őszi vetéssel, 230 drb rambouillet és fésüs keresztezésü törzsjuhnyájjal és 200 drb báránynyal. Nagymennyiségü széna, takarmány és szalma. 4701

586 hold Nógrád m.-ben, miből 400 h. szántó, 54 h. rét, 5 h. kert. 1½ h. szőlő, 20 h. legelő, 90 h. erdő, a többi rész major, udvar és ut. Vasutállomástól 5 km.-re. Teljes felszereléssel 400,000 korona. Esetleg bérbe is kivehető. 5640

384 hold szőlőnek való, egyenes felületü, vasut közelében fekvő homokbirtok, melyből 41 hold már szőlővel beültettetett, egészben vagy kisebb részletekben is eladó. 5477

1000 m. hold Hont megyében, ebből kb. 800 m. hold szántó, 10 hold rét, 80 hold erdő és 100 hold legelő, 8 hold fiatal, nemes gyümölcsös. A birtok egy darabban fekszik, jó és elegendő épülettel felszerelve, tehermentes, saját kezelés alatt áll. Esetleg bérbeadandó. 6320

3000 m. h. Fejér megyében, kitünő talaj elegendő, szilárd anyagból épült gazd. épületekkel. 6

2488 hold, 50 hold termőgyümölcsössel Erdélyben, saját kezelés alatt levő birtok, megfelelő számu kitünő kőből épült épületekkel. 10 szobás kastélylyal, szeszgyár és finomitó. Jó munkásviszonyok. Ára felszerelés nélkül 560,000 K. Amortizácziós teher 200,000 K. Esetleg bérbe adó. 602

290 hold Szilágy megyében, vasutállomástól 7 km. Fele részben szántó, fele részben legelő és kaszáló. Dohánytermelési engedélylyel. Kereskedelmi növények termesztésére és tehenészetre alkalmas. Kedvező fizetési feltételek. 54

200 hold, vasutállomástól 2 km. Szőlőmivelésre különösen alkalmas. 2 holdas parczellákban vagy együtt az egész terület eladó. 1061

555 hold Budapesttől 1 órára, 31 h. termő szőlővel, 6 h. gyümölcsössel. Parkban 5 szobás urilak. 40 h. dohányengedély. Jókarban levő kellő számu gazdasági épülettel. Ára teljes felszereléssel és vetéssel 305.000 K. 1335

Emeletes kastély 25 hold földdel a Balaton mellett szép park. Ára 75.000 K. 1198

Birtokvétel megvételre kerestetik:

200 m. hold birtok 30—40 km.-nyire a fővárostól. 455

400—800 m. holdas jó minőségü birtok, jó ut mentén, vasuttól nem távol, családnak való tágas és egészséges lakással, árnyas kerttel. 7

Kisebb birtok, szép és tágas lakóházzal, parkkal, vasutállomáshoz közel, lehetőleg fővonalon. 8

400—1000 h. birtok, melynek nagyrésze vágható erdő. 2916

1000 holdig cserébe fővárosi házért, egy tulnyomóan erdőből álló, Hont, Nógrád, Gömör, Heves vagy Borsod megyékben fekvő birtok. 567

2—300 hold birtok, jó lakással és gazd. épületekkel, város és vasut közelében. 3950

200 holdas birtok uri lakházzal, lehetőleg Kecskemét vidékén. 3982

10—15000 hold erdőbirtok az ország északnyugati részén. 9

2000 hold elsőrendü talaju birtok, czukorrépa vidéken, vasutállomás közelében, szép kastélyival és parkkal. Bécstől legfeljebb 6 órányira. 5215

800—1200 m. hold birtok, kellő gazdasági épületekkel felszerelve, megfelelő lakházzal. 456

2000 hold jó talaju birtok, részben erdővel, kastély és parkkal, közel a vasuthoz. 5216

250—300 m. hold főváros vagy vidéki nagyobb városhoz közel épületekkel, jó lakóházzal, tehermentes vagy olcsó amortizácziós kölcsönnel. 12/ü

3—400 hold egytagban legalább 5 szobás lakással, vasuttól legfeljebb 1½ órányira jó uton. Lehet az egész birtok erdő. 12

800—1000 holdig jó földek és épületekkel, instrukcióval. A lakóház faluban vagy város közelében legyen. 79

Bérbeadó birtok:

490 m. hold Abauj megyében 7 km. a vasuttól, országut mellett, 7 szobás udvarházzal, kellő gazdasági épületekkel. 5003

Birtokbérlet kerestetik:

180—200 m. h., amely kereskedelmi növények termelésére alkalmas és rajta tejgazdaság üzhető. 2530

800—1500 h. Erdélyben vasuthoz közel, jó urilakkal és gazdasági épületekkel, rét és legelővel. 496

Ezeken kivül nyilvántartjuk a visszavándorlók letelepitésére alkalmas birtokokat és bérlőszövetkezetek alakitásánál közbenjárunk a Magyar Gazdaszövetségnél.

Csakis közvetlenül a tulajdonosoktól fogad el bejelentéseket

AZ OMGE. ÜZEMOSZTALYA.

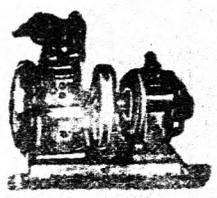

Villanyvilágitás önálló teleppel

kastélyok, gazdasági épületek, gyárak, szállodák számára saját rendszerünk szerint. Kombinálható vízvezetékkel és gazdasági üzemmel. ═══ Számos elsőrangu referenczia.

Kimerítő ismertetéssel, árajánlattal szolgál ═══ **SIGNER F. és R.** mérnöki és elektrotechnikai vállalat :: **Budapest V., Kálmán-utcza 15.** TELEFON 63—01.

Nélkülözhetetlen

mezőgazdáknak, gyümölcs- és szőlőtermelőknek!

„KING“ tömlőkészülékkel többet teljesit, **mint 20 ember ecset el.** Perczenként 50 négyszögméter fal kifogástalanul bemeszelhető. Minden részt és hézagot kitölt.

„KING“ előnyösen alkalmazható: Kertöntözésre, gyümölcsfák és szőlőcsertek permetezésére, rovarok pusztitására és beteges fák **fertőtlenitésére,** valamint sörfőzdékben, tejgazdaságokban, kórházakban, nedves lakások és istállókban és beteges állatoknál.

Kérjünk **650.** számu kimeritő prospektust magyarországi vezérképviselőtől: **WAIDL EMIL** BUDAPEST, VIII. ker., Népszinház-utcza 23.

Kitünő működését igazoló elismerő nyilatkozatok rendelkezésére állanak.

HELLER féle **„KING“** gyors meszelő- és fertőtlenitőgép 20-szor annyit teljesit, mint ecsettel való kézi munka.

Szenzácziós szőlőujdonság!

„Szent-István király“ és „Erzsébet királyné“

Ugy ezek, valamint az összes legjobban bevált régi és uj fajok gyökeres fásoltványai tiszta **Portalis** (Gloire Montpellier) alanyon első minőségben kaphatók. **Fajtisztaságért kezeskedünk!** Oltványainkat **csak is a saját t lepünkön termelt** Portalis alanyon készitjük és ehez **csak is a saját oltógalyainkat** használjuk.

Előjegyzéseket ez **év őszi** és **jövő év tavaszi** szállitásra már most elfogadunk bármely fajra nézve, mert telepünkön az összes szőlőfajok megvannak.

Hazai sima vesszőket is minden fajban igen jutányos árban árulunk. 305

Árjegyzéket ingyen és bérmentve küldünk.

LENGYEL-TELEP Szolnok, csemegeszőlő és méztermelés, szőlőoltvány és vesszőtenyésztési telep.

Gazdák Biztositó Szövetkezete

BUDAPEST, VIII. KER., BAROSS-UTCZA 10. SZÁM.

Alakult 1900.	BIZTOSITÉKI ALAP:	Alakult 1900.
Alapitványok a kormány hozzájárulásával		1,070.340·— kor.
Tartalékok		764,760·16 „
	Összesen:	2.735,104·16 kor.
1901. évi feleslog		90,349·— kor.
1902. „ „		59,782·26 „
1903. „ „		109.331·73 „
1904. „ „		72,438·23 „
1905. „ „		61,730·60 „
1906. „ „		39,243·65 „

Biztositásokat elfogad tüz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére különféle módozatok szerint.

Az üzleteredményben a biztositott tagok dijarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből ugy a tüz- mint a jégkár ellen biztositva volt tagok 40/0-os dijvisszatérítést kaptak. — Az 1902. évi üzlet feleslege közgyülési határozattal tartalékba helyeztetett. — Az 1903. évben a jégkár ellen biztositottak 40/0-os dijvisszatérítést kaptak. — Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztositottak 2—20/0-os dijvisszatérítésben részesültek. — Az 1906. évben a jégkár ellen biztositottak, kik 5—10 évre adták fel biztositásukat 50/0 engedményben részeltettek.

Biztositási ajánlatok benyujthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetitésével. Nyomtatványokkal és felvilágositással minden irányban készségesen szolgál.

Az igazgatóság.

HAUPTNER

állattenyésztési, állatorvosi müszerek, czikkek:

mint bárzsingsondák, orrgyürük, szúrcsapok, nyirógépek és ollók, állatfüljelzők irrigatorok, sebfecskendők, stb. legdusabb választékban raktáron. ═══ Vezérképviselő:

GEITTNER és RAUSCH czégnél **Budapest, VI. ker., Andrássy-ut 8. szám.**

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Eladó birtokok.

1½ órányira Budapesttől, 3563 magy. hold prima sik gazdaság és erdő, szép kastélylyal és parkkal 920.000 frt.

2 órányira Budapesttől, 2800 magy. hold sik, prima gazdaság, megfelelő épületekkel, felszereléssel 930,000 frt.

3 órányira Budapesttől, 3500 magy. hold prima czukorrépaföld, dohánytermeléssel, szép kastélylyal és parkkal 1 300,000 frt.

3½ órányira Budapesttől, 2735 magy. hold sik gazdaság, szeszgyárral, megfelelő épületekkel 425,000 frt.

3 órányira Budapesttől, 1857 magy. hold, prima czukorrépaföld, szép kastélylyal és parkkal 635,000 frt.

2 órányira Budapesttől, 1000 magy. hold, sik gazdaság, megfelelő épületekkel és csinos urilakkal 276.000 frt.

Kiadó bérletek.

Borsod megye	2,400	magy.	hold	gazdaság	évi bér	28,000	frt.
Hont „	1,000	„	„	„	„	15,000	„
Pest „	835	„	„	„	„	19,000	„
Szabolcs „	2,500	„	„	„	„	30,000	„
Temes „	2,000	„	„	„	„	36,000	„
Veszprém „	2,200	„	„	„	„	20,000	„

Beyer Károly, Budapest, V., Báthory-utcza 5. szám.

Telefon 12—83.

PROPPER SAMU

mezőgazdasági gépraktára

Budapest, V., Váczi-körut 52.

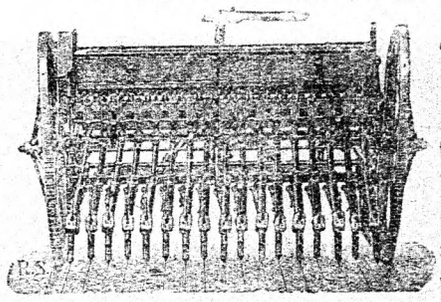

Ajánlja mérsékelt árakon a elen idényre: **SACK RUDOLF** elismert kitünő gyártmányait, **aczélekéit, vasboronáit,** könnyü és szilárd **sorvetőgépeit, szecskavágó-, répavágó-gépeit.** Kézi-, járgány- és gőzhajtásra elsőrendü **biztonsági járgányait, „Westfalia“ műtrágyaszóró-gépeit,** a jelenkor legjobb szerkezetü **takarmánypároló-készülékeit** s minden egyéb gazdasági gépeket és eszközöket. ═══

Mindenről kimeritő árjegyzék és készséges felvilágositások.

BIRTOK- keresők és eladók :: figyelmébe!

Aki birtokot előnyösen venni vagy eladni, bérelni vagy bérbevenni óhajt, forduljon bizalommal a

Mezőgazdasági Áru- és Hitelforgalmi vállalathoz

Telefon 89—53. Budapest, VI., Teréz-körut 15. szám. Telefon 80—53.

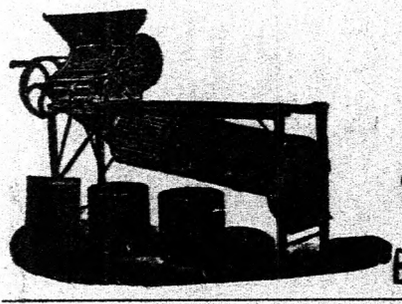

Stahel és Lenner

Trieur- és lemez-lyukasztó-gyár

Budapest, V., Katona József-u 8.

Ajánljuk **TRIEURJEINKET** és **OSZTÁLYOZÓ GÉPEINKET** gabona és hüvelyesek tisztitására és osztályozására

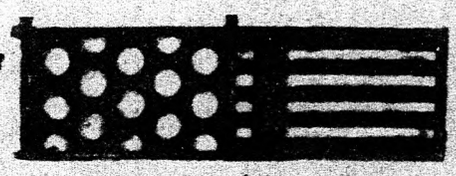

TÖREKROSTÁK és minden fajta **LEMEZROSTA** gőzcséplő gépek számára.

ELSŐ MAGYAR ÜVEGGYÁR R.-T.

BUDAPEST, V., GIZELLA-TÉR 1. (Hasspalota)

(Azelőtt: Ferenez József-tér.)

Ajáni gazdaságok részére legjutányosabb árban ablakokhoz és melegágyakhoz való

üvegtáblákat

eredeti gyári ládákban. Üvegvágó gyémántok legolcsóbban kaphatók. **Mézes-üvegek** különféle kivitelben, fémzárral és anélkül. Kristályüveg asztali készletek.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Jutalmazó mellékipar gazdák számára

Homokból és cementből mindenki szakismeret nélkül előállithat homoktéglákat, cement-födélcserepeket, csöveket csatornázásra, alagcsövezéseket, padlólapokat, itató vályukat stb. **Felette egyszerű gyártás kipróbált gépeinkkel és formáinkkal.** Kivánatra ingyen küldjük 262-es számu árjegyzékünket. Könnyen érthető használati utasitást minden géphez adunk. Üzemberendezéshez oktatót küldünk, kivánatra állandóan is. Levelezés magyar nyelven.

Különlegességi gépgyár homok értékesitésére

LEIPZIGER CEMENTINDUSTRIE Dr. GASPARY & Co.

MARKRANSTADT bei Leipzig

Homokvizsgálat, próbafeldolgozás, minták ingyen.

Legnagyobb gyár a maga nemében — HOMOK — ARANY — 270 munkás 95 szabadalom

CLAYTON & SHUTTLEWORTH

Budapest, Váczi-körút 68,

ólcsó a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcséplőgépek,

szalmakazalozók, járgány-cséplőgépek, lóhere-cséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyüjtők, boronák, sorvetőgépek, Planet jr. kapálók, szecskavágók, répavágók, kukoricza-morzsolók, darálók, őrlőmalmok, egyetemes ezél-ekék, 2- és 3-vasu ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Gazdaközönség figyelmébe

ajánlom mint ***erdélyi alkusz*** legelőnyösebb és legolcsóbb bevásárlásokat eszközölhetem ***jármos és beállitani való ökrökben,*** ugyszintén ***1—2éves ökör-tinókban*** és mindenféle sulyu sovány ***sertésekben*** mindig a legnagyobb előjegyzéseim vannak. Kiterjedt ismeretségemnél fogva **ugy vásárokra,** mint azonnali eladásra a legelőnyösebb ügyleteket közvetithetem.

5018 Kiváló tisztelettel

Sürgöny és levélczim: *Vermes Lipót, Kolozsvár*

1900. évi párisi világkiállitáson „Grand Prix".

KWIZDA-féle korneuburgi marha-táppor.

Étrendi szer lovak, szarvasmarhák és juhok részére. 50 év óta a legtöbb istállóban használatban étvágytalanság, rossz emésztésnél, a tej javitására s a tejelés fokozására.

1 doboz ára K. 1.40, ½ doboz 70 fillér.

KWIZDA-féle korneuburgi marhatáppor

Csakis ezen védjegygyel valódi.

Főraktár: **TORÖK JÓZSEF** gyógyszertára, Budapest, VI., Király-u. 12. és Andrássy-ut 28.

ALFA-SEPARATOR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG, BUDAPESTEN.

TEJGAZDASÁGI GÉPGYÁR.

Iroda, raktár és gyártelep: **BUDAPEST, VI., LOMB-UTCZA 11. SZÁM.**

Alfa-Laval Separatorok (tejfölöző gépek) **kézi- és erőhajtásra.**

Ujdonság!

1908. évi mintáju separatoraink a jelenkor legtökéletesebb fölözőgépei. Nagy munkabirásuak, élesen fölöznek, bámulatos könnyen jarnak. Kérjen prospektust.

Tejszállitó kannák,
Fejőedények,
Tejhütők,
Előmelegitők és pasztörizáló készülékek,
Vajköpülő és vajgyártó gépek,
A sajtgyártás eszközei,
Tejvizsgáló készülékek,
Mindennemü **tejgazdasági eszközök és gépek** legjobb kivitelben.

Tejszövetkezetek és tejfeldolgozó telepek berendezése és ujjáalakitása.

770 első dij, több mint 600,000 Alfa-separator az egész világon. Árjegyzékek, tervek, költségvetések bérmentve.

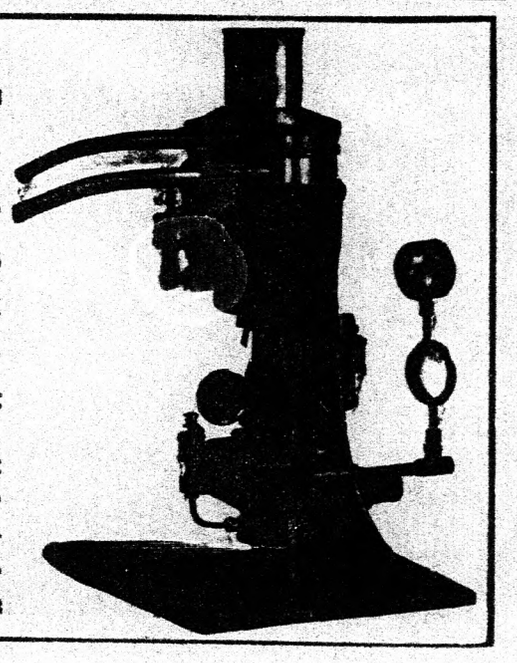

A ki földet

bérbe adni vagy **bérbe venni, eladni** vagy **venni akar,** forduljon bizalommal a

Földbérleti és parczellázó bank részvénytársasághoz

Temesvár—Belváros, Losonczi-tér, (Vimmer-féle ház).

A bank különösen foglalkozik **telepitések és parczellázások keresztülvitelével** és e czélból **megvesz vagy bizományban átvesz nagybirtokokat** s ezeket kedvező feltételek mellett kisgazdáknak a tulajdonos közremüködése nélkül eladja.

Mindennemü szóbeli vagy irásbeli felvilágositással díjmentesen szolgál.

308

CLIMAX ÉS ECLIPSE

NYERSOLAJ-MOTOROK és LOKOMOBILOK

Legjobb és legolcsóbb hajtóerő mezőgazdasági és ipari czélokra.

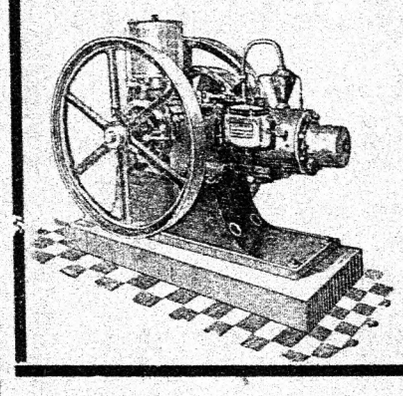

Nincs robbanási veszély, se pénzügyőri ellenőrzés.

Elsőrangu referenciák.

BACHRICH ÉS TÁRSA

MOTORGYÁR 304

Budapest, Szabadság-tér, Tőzsde-palota.

A nyitrai püspökségi uradalom vágezyházi (Kosztolna) és vágpüspöki (Biszkupicz) trencsénmegyei birtokai — előbbi kb. 350, utóbbi 258 m. hold 1908. évi október hó 1-től 1911. évi szeptember hó 30-ig tartó három egymásután következő évekre **folyó évi április hó 30-án délelőtt 10 órakor** a püspökségi uradalom főtisztségénél Mocsonok zárt ajánlati nyilvános versenytárgyalás utján

bérbe fognak adatni.

A nevezett **bérbirtokok** mindegyikére külön **ajánlat teendő.**

A versenytárgyalási feltételeknek megfelelően kiállitott irásbeli **ajánlatok** az uradalom főtisztségénél a versenytárgyalási nap délelőtt 10 óráját**ig** nyujtandók be.

Az ajánlatok boritékán jelzendő, hogy az ajánlat mely bértagra vonatkozik.

Bánatpénzül minden hold után 4 korona mellékelendő az ajánlathoz.

Bánatpénz nélküli ajánlatok tekintetbe nem vétetnek. Bővebb felvilágositást a főtiszti hivatal nyujt **Mocsonokon,** (Nyitra megye). 466

Eladó

3000 db szép, erős vadgesztenye, 2000 db acer platanoides, 1000 db köris, 100 db à 80, 1000 db 750 kor. 5000 db szép, erős ákácz 100 db 50 kor. 500 db Thuja 1—2 m. magas à 1·60—2 kor. **1000 db pyramis-alaku Buxus** à 2—16 kor. 5000 db szegély v. törpe Buxus 100 db 10 kor. **Remek szép Nordmanniának** 50 cm.-től 3 m.-ig à 5—50 kor. db-ja. Diszfa vegyes 100 db 70 kor. Diszcserje 100 db 30 kor. Több ezer almafa 100 db 80 kor.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Petermann József mű- és kereskedelmi kertészete **Nagykanizsán.**

Eladó tenyészbikák és kosok!

Tisztavérü, tuberkulinra nem reagált, elsőrendü minőségü simmenthali tenyészbikák és nagytestü rambouiletti 1—2 éves kosok a **szabadkai földmivesiskola gazdaságában** eladók. Bővebb értesitést nyujt **az iskola igazgatósága, Palics-fürdő.** Posta, távirda, vasut helyben. 435

Magas csiraképességü

ERDÉSZETI, GAZDASÁGI, GYÜMÖLCS- és FÜMAGVAKAT, ERDEI és SÖVÉNYCSEMETÉKET, DISZFENYŐKET, SORFÁKAT, GYÜMÖLCSFÁKAT és VADONCZOKAT, FAJBURGONYÁT 100 legjobb fajban

legjobb minőségben szállit

FARAGÓ BÉLA cs. és kir. udvari szállító

ZALAEGERSZEG. 237

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Bámulatosan olcsó keritések!

Hazai gyártmány!

Nem tévesztendő össze a 6 szögletes osztrák gyártmánnyal!

Mezőgazdák figyelmébe!

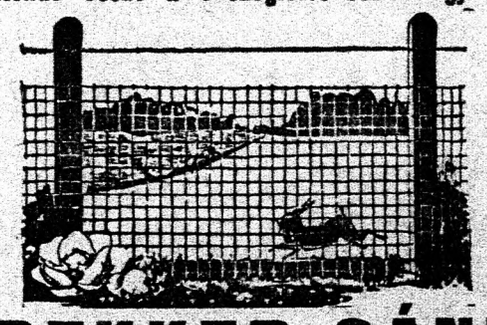

Szőlőgazdák figyelmébe!

HAIDEKKER SÁNDOR

sodronyszövet-, fonat- és keritésgyára

Budapest, VIII., Üllői-ut 48/11.

ajánlja kizárólagosan szabadalmazott **Hungária sodronyfonatát,** mint a legcélszerűbben és legolcsóbb **keritési anyagot,** mely előnyeinél fogva felülmul minden eddig alkalmazott sodronykeritést. A szőlő- s mezőgazdaságra nézve **rendkivül fontos és világszabadalommal védett találmány előnyei: Olcsóság! czélszerüség és könnyü kezelés.**

Horganyozott vassodronyból készül, (nem kell befesteni):

körülbelül 5 centimeter lyukbőséggel,

készletben: 1, 1½ és 2 méter magasságban valamennyi dróterősségben, 3 méter magasságban 1·2, 1·4 mm. dróterősségben.

Sodronyerősség:	1	1·2	1·4	1·6	1·8	2	2·2	2·5	2·8	mm.
Ár □-méterenkint:	**30**	**40**	**50**	**60**	**70**	**80**	**94**	**112**	**132**	fillér.

Körülbelül 3×5 centiméter (hosszukás) lyukbőséggel:

Készletben: 1 méter magasságban valamennyi dróterősségben, 1½ méter magasságban pedig 1, 1·2, 1·4 mm. dróterősségben.

Sodronyerősség	1	1·2	1·4	1·6	1·8	2	2·2	2·5	2·8	mm.
Ár □-méterenkint:	**48**	**58**	**78**	**88**	**98**	**108**	**128**	**148**	**168**	fillér.

Körülbelül 3·5×5 cm. lyukbőséggel:

Készletben: 1 m. magasságban 1 mm. dróterősségben ára négyzetméterenkint **82 fillér.**

Körülbelül 10·10 cm lyukbőséggel:

Készletben: csakis 1 méter magasságban.

Sodronyerősség:	2	2·2	2·5	2·8	mm.
Ár □-méterenkint:	**42**	**47**	**57**	**67**	fillér.

Csomagolásért, fuvarozásért és kezelési költségekért számittatik □-méterenkint 1 fillér, de egy küldeménynél legalább 50 fillér.

A horganyozott tüskéssodrony ára (6 cm. tüsketávolsággal) méterenként: **6 fillér,** melynek alkalmazásával a kerités tetszés szerint megmagasitható.

Számos elismerőlevél áll rendelkezésre!

Továbbá gyárt és szállit: közönséges **gép- és kézi sodronyfonatokat;** csinos és erős kivitelü **kapukat és ajtókat,** valamint **nyaralo- és lakóházkeritéseket** erős sodronyfonat és kovácsolt vasból. **Föld- és kaviesrostákat, kosarakat, magtár-ablakrostélyokat, ökör-szájkosarakat, szikrafogókat, szőlőbogyozórostákat, cséplőgépekbe való gabonaosztályozó-hengereket stb.**

Arjegyzék ingyen és bérmentve.

Jutányos, pontos és gyors kiszolgálás.

Mindennemü

OLAJPOGÁCSÁK

valamint répaszelet, korpa s egyéb erőtakarmányok legolcsóbb árakon kaphatók

Mezőgazdasági Áruhitelbanknál

Budapest, V., Báthory-utcza 5. sz.

O exc. báró STUMMER ÁGOSTON urad. főintézősége TAVARNOK u. p. NAGYTAPOLCSÁNY elad, amig a készlet tart:

Hanna vetőárpát (első utánvetés) ... ... 18·50 K-ért
Vetőbükkönyt ... ... 16·50 K-ért
100 kg.-ként zsák nélkül a nagytapolcsányi állomásra szállitva.

Magastörzsü almacsemete ... ... drbja 60 fillér
Magastörzsü körtecsemete ... ... drbja 80 fillér
Magastörzsü cseresznyecsemete ... ... drbja 80 fillér

Törpetörzsü alma, körte és szilva facsemetét, valamint almakordonokat a legkülönfélébb és legjobb fajtákban, drbját 1 K-ért.

Yorkshire tenyészanyagot és pedig anyát 1·20—1·90 kor.-ért kg-ként élősulyban, választási malaczokat darabját 20.— kor.-ért.

470

Kitünő burgonyatermést

ér el, ha burgonyáit a mi hires s minden burgonyatermesztő gazdának legmelegebben ajánlható

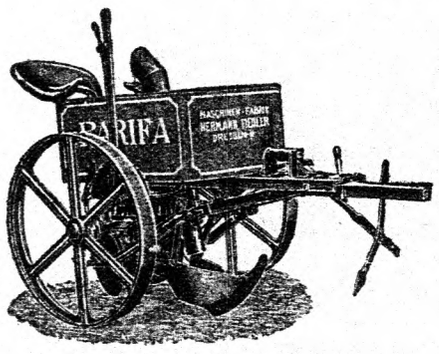

„PARIFA“

burgonyaültető és takarógépünkkel ülteti.

Elsőrendü bizonyitványok. Kérjen árjegyzéket ingyen és bérmentve. 464

Deutsche Metall-Fräs- und Stanzwerke Maschinenfabrik,

HERMANN FIEDLER, G. m. b. H.

Dresden-N,

GŐZEKE

Acetylen-lámpák.

Éjjeli szántásoknál **gőzekékre** különösen alkalmasak, mert nappali fényt adnak.

Automobil-lámpák.

Kézi-, kocsi-, spritzbogen-, pózna-, asztali-, udvari-, kerti-, istálló-

Acetylen-lámpák.

BÁRDI JÓZSEF

Budapest, VI., Mozsár-utcza 9. sz.,

Fővárosi Orfeum mellett.

Telefon 4100. Sürgönycim: Pneumatic.

Árjegyzék kivánatra ingyen és bérmentve.

Ujdonság! **Most jelent meg!**

JEGYZÉK NAPLÓ

Baromfitenyésztők részére

Irta és összeállitotta: **Kövy József**

Ára 3 korona 60 fillér, mely összegnek előleges beküldése ellenében bérmentve szállitja a **„Pátria“ részv.-társaság gazdasági szakkönyvkereskedése, Budapest, IX. ker., Üllői-nt 25. szám (Köztelek).**

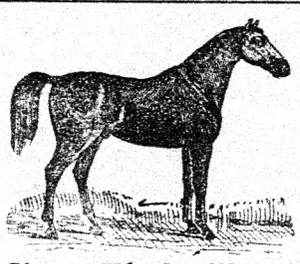

A bécsi állatvédőegyesület elismerő érme!

Simon C.-féle

Restitution-fluid

Simon Károly állatorvos által feltalált és igy nevezett szer **1859.** év óta általános kedveltségnek örvend, mint mosó- és borogatóviz és kitünő hatásánál fogva mindenütt csodálatot kelt. Erősiti és frissé teszi a lovat, rendkivüli nagy munkára képesiti, kiegyenliti a megeröltetéseket és megóvja az időelőtti kihasználástól. 414

Arak: egy fél üveg K **2.**—, egy egész üveg K **4.**—, tizenkét egész üveg K **40.**—

Vizzel lesz higitva, ennélfogva nagyon kiadós.

Egyedüli készitő Ausztria és Magyarország részére

Stanislaus Simon Wien.

Gyár és iroda: XXI., Hirschstetten 23.

Földhaszonbéri hirdetés.

Az egri főkáptalan kegyurasága alatt álló egervári javadalmas prépostságnak Borsod vármegyében, Novaj község határában fekvő földbirtoka, 1909. évi január 1-től számitott tiz egymásutáni évre, irásba foglalt zárt ajánlat melletti versenytárgyaláson ismét haszonbérbe adatik.

Nevezett földbirtok, katasztrális holdakat számitva, 1331.741 holdat tesz ki, melyek müvelési ágak szerint a következőleg oszlanak meg: Szántóföld 841.1400. Kert 0.1076. Rét 47.910. Legelő 422.636. Földadó alá nem eső terület 18.1519 hold.

A bérbirtok egyrészt Egertől 1 óra, másrészt pedig Mezőkövesdtől 3/4 óra távolban fekszik s ugy megfelelő tisztilakkal, valamint gazdasági épületekkel is el van látva, melyek kevés kivétellel a prépostság tulajdonát képezik és e mellett a birtok, a nevezett városokhozi közelségénél fogva, igen alkalmas tejgazdaság berendezésére, mely a gazdaságban jelenleg is folyamatban van.

Bérleni szándékozók felhivatnak, hogy zárt ajánlatukat, melyben a megajánlott bérösszeg számmal és betüvel is kiirandó s nemkülönben az is kijelentendő, hogy az ajánlatot beadó, az óvadéki összeget a szerződés aláirásakor akár készpénzben, akár pedig óvadékképes papirokban kész letenni, **folyó évi április 9-ig** Egerbe, Busa Ádám főkáptalani középponti tiszttartó czimére küldjék be, kinél a bérletre vonatkozó egyéb felvilágositások is megadatnak.

Kelt Egerben, 1908. évi márczius 21.

Az egri főkáptalan középponti tiszttartósága.

486

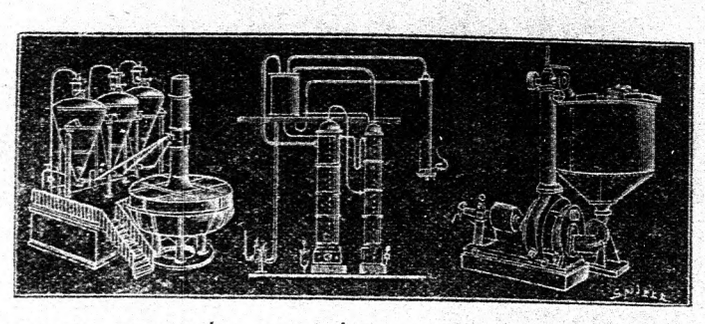

VIDOR KORNÉL VEGYÉSZ MŰSZAKI IRODÁJA
BUDAPEST, IX. KER., CSARNOK-TÉR. 5. SZÁM.

BERENDEZ:

Mezőgazdasági szeszgyárkat a legmodernebb eljárások alapján. Teljes berendezés: 20,000 K-ért.
Élesztő-, aether- és szénkénegyárakat
Festék-, lakk- és kenőcsgyárakat, czipőkrémgyárakat.
Műtrágya- és kénsavgyárakat 300-3000 waggon évi termelésre, mezőgazdasági alapon is.
Gyufagyárakat, mindennemű gyufának előállítására.
Lugkő- és szódagyárakat.
Elvállal mindennemű kibővítést.

Költségvetések, jövedelmezőségi kimutatások teljesen ingyen és bérmentve.

Eladó: 30 darab, saját nevelésü, elsőrendü magyar fajta

1½ éves ökörborju.

Átlagár 175 korona darabonként. **KLEIN JAKAB** földbirtokosnál, **SZINYE**, u. p. Alparét, vasutállomás Dés, Erdély.

Eladó

Zemplén megye déli részében **31** és **10 magyar hold** (1200 □-öles) elsőosztályu kitünő buzatermő **szántóföld,** továbbá **2743** □**-öles** és **956** □**-öles belsőség,** ház nélkül. — Értekezni kivánók személyesen **Sztankóczy József** urhoz **Felejtén**, vagy levélben a tulajdonosnőhöz, **Schwartz Béláné szül. Sztankóczy Rózához, Budapesten** (II. ker., Iskola utcza 6.) fordulhatnak.

1500 mm. „Märker hagyma" magburgonya,

melyből magyar holdanként 103 q termett 22·7 átlag keményitőtartalommal à 5 kor. métermázsánkénti egységárban, válogatott minőségben ab vágujhelyi állomás eladó. A burgonya a magyaróvári magvizsgáló állomás bizonylata szerint peronoszpora és filloxeramentes. **Csejthei és császtkóczi gazdaság Csejthe.**

477

Gazdasági könyvviteli nyomtatványokat
levélpapirokat
boritékokat és egyéb

nyomdai munkákat

jutányosan és csinos kivitelben készit

"PÁTRIA"
IROD. VÁLLALAT ÉS NYOMDAI R.-T.
BUDAPEST IX., ÜLLŐI-UT 25. SZ.

Költségvetéssel készséggel szolgálunk.

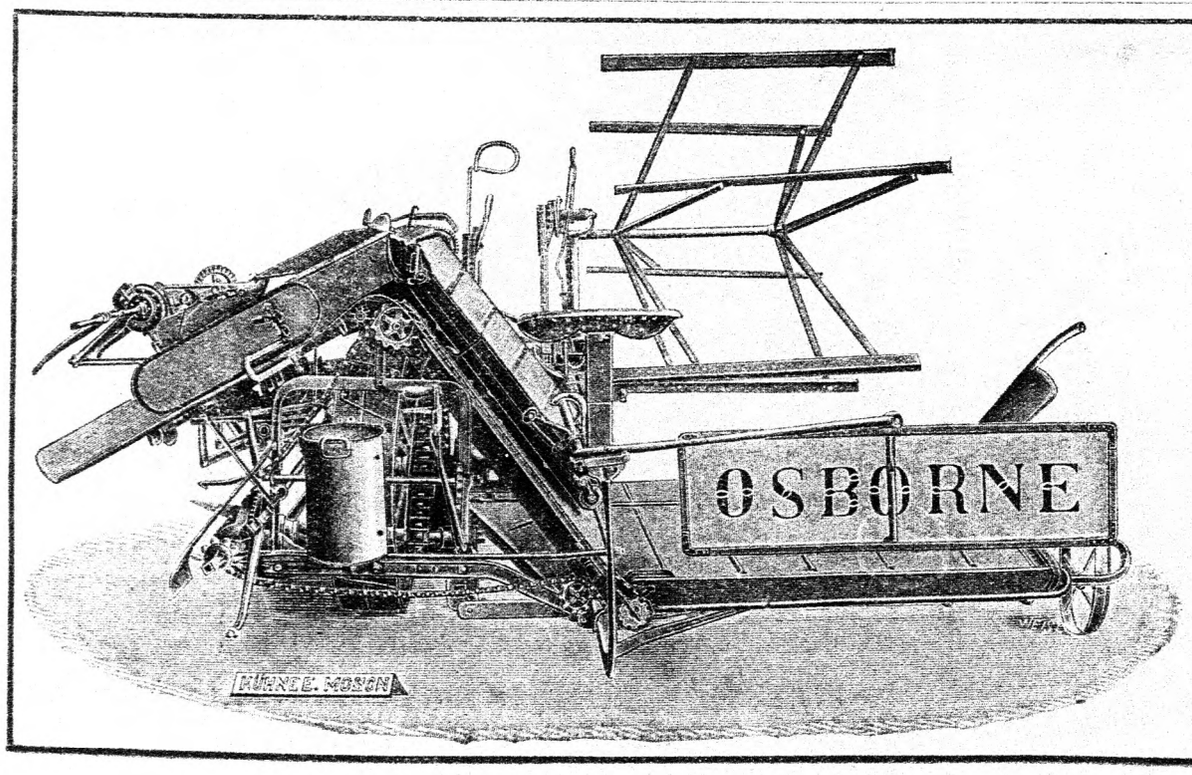

OSBORNE

elsőrendü **amerikai kévekötő és marokrakó** ::

Aratógépeket
Fükaszálógépeket
Szénaforgatókat

rugós-fogas boronákat, tárcsás boronákat stb. szállit:

KÜHNE E. mezőgazdasági gépgyára :: **MOSONBAN.**

Főraktár: Budapest, Váczi-körut 57/a.
Fiókraktárak: Temesvár — Debreczen.

:: Gyümölcsfa ::

legjobb nemesitett fajalma és körte magas és törpetörzsü **eladása megkezdődött.** Mérsékelt árak. Magastörzsü 2—3 éves, drbja 50 fillér. Törpe 2—3 éves, drbja 60 fillér. **Tökön** vasuti állomáshoz szállitva. 100 drb felüli megrendelésnél csomagolás ingyen, azon alul önköltség lesz felszámitva. Megrendelhető **Csepelszigeti kertészetnél,** Herminamajor (u. p. Tökön). 485

Eladó

30,000, 5—7 éves, erős iskolázott

luczfenyő,

körülbelül 50 czentiméter magas, melegebb fekvésü helyen nevelve. Nagyon alkalmas parknak és keritésnek.

15,000, 7 éves, iskolázott, körülbelül 150—200 czentiméter magas

kőrisfa.

Eladás loko iskola történik.

Sváb Sándor erdészeti hivatala Diós-Jenő, Nógrád m.

Schölzel, főerdész.

Étkezési burgonya-mageladás.

Paulsen Juli 1000 kg. 60 K, 10,000 kg. 500 K, King Eduard 1000 kg. 70 K, 10,000 kg. 600 K, Topor 1000 kg. 60, 10,000 500 K, Kifli 1000 kg. 60 K. 10,000 kg. 500 K, Ambudanze 1000 kg. 100 korona, Centenary 1000 kg. 100 korona, Solanum Comersony Violet 100 kg. 80 korona, Eldorado Findley 80 korona.

Zeman János bérlő

Nádszeg, Pozsony m.

Eladó peronoszpora-mentes burgonya.

A mikosdi uradalom eladásra bocsájtja az alanti, importált mag után termett, kézzel válogatott burgonyafajokat, métermázsánként 7 koronáért ab Zalabér állomás, vevő által frankó állitandó zsákokban, 1908 tavaszszal szállitva, 500 kilogrammos legkisebb mennyiségben. **Professor Märker:** fehér husu, magas keményitőtartalmu, bőtermő. **Woltmann:** vörös szinü, nagyon keresett faj ipari czélokra. **Industrie:** sárga husu, ugy étkezési, mint ipari czélra nagyon alkalmas faj. **Up to date:** igen keresett fehér husu burgonya, nagyon bőtermő, étkezési czélra a bécsi piaczon nagyon keresett. **Cymbal:** korán érő ,sárga husu, bőtermő étkezési faj. **Ascher, P. Krüger és Weisse-Königin:** mindhárom faj ugy étkezési, mint ipari czélra nagyon alkalmas. **Eigenheimer, Avenier:** Hollandi tenyésztések, korai, sárga husu; továbbá az ismert **Magyar-Kincs** fajtát, mely 1906-ban Agnellitől hozatott eredeti mag terméso, bőtermő, magas keményitőtartalommal, ugyszintén **Agnelli Pannóniája,** sárga husu, korai. Előjegyzéseket a vételár 20%-ának beküldése mellett elfogad: 213

Uradalmi Intézőség Mikosdpuszta, per Zalabér.

A legjobb

KAPTÁRAK

Meister Testvérek

kaptárgyárában

Budapest, VII., Dongó-u. 3—5.

Árjegyzéket kivánatra mindenkor küld és minden szükséges felvilágositással szivesen szolgál a

MEISTER TESTVÉREK faárugyára.

Szőlőkötőfonal

raffia, zsák, ponyva, szerszámok, valamint mindenféle szőlészeti, gazdasági és technikai czikkek legjutányosabban kaphatók

FRIEDMANN JÓZSEF, Budapest, VI. ker.,

434 **Dessewffy-utcza 5. szám.**

FISCHER és TSA NAGYENYED

FA- és SZŐLŐISKOLÁK

150.000 Gyümölcsfa csemete. 1,000.000 Gyümölcsfa-alany. 1,000.000 Élő sövény csemete sétanyfák, diszcserjék, tálevelőfák, rózsák stb.

1,000.000 szőlőoltvány. Europai és amerikai sima és gyökeres vessző. Különlegesség: Csemegeszőlőoltványok.

120 cat. hold müvelési terület

30.000 Kiváló szép beszterczei és hasznai szilvafa csemete.

Árjegyzék ingyen.

Mérnöki iroda

FEKETE BÉLA, okl. mérnök

BUDAPEST, V., Visegrádi-utcza 4.

Telefon 37—35. ♡ ♡ **Telefon 37—35.**

Parczellázások teljes (müszaki, jogi és pénzügyi) lebonyolitása, **birtokrendezések, földmérések, gazdasági vasutak, csatornázások, belvizlevezetés, öntözés, vasuti nyomjelzés, kisajátitások keresztülvitele,** mindennemü :: mérnöki munkálatok. 6114

Hirdetések

felvétetnek a kiadóhivatalban

Budapest, IX., Köztelek.

Gőzekék,

göz utihengerek és uti mozdonyok

cséplőgépek hajtására az osztrák bánya- és kohómüvek társaság vasmüveiből.

A készülékek választását illetőleg mezőgazdasági szaktanácsesal készséggel szolgálunk.

Szives megkeresések **Zentral Direction der Oesterreichischen Berg. u. Hüttenwerks Gesellschaft, Teschen,** Osztrák-Szilézia, vagy:

az Osztrák bánya- és kohászati társaság magyarországi képviseletéhez,

Mayer Pál főherczegi felügyelő, **Budapest, VIII., József-utcza 16—18** kéretnek. 6287

Magyar nők szakácskönyve

Saját tapasztalatai után összegyüjtötte és szerkesztette

Szopori Nagy Jolán

Ára 4 kor.

Megrendelhető a "Pátria" r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedésében, Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25. szám.

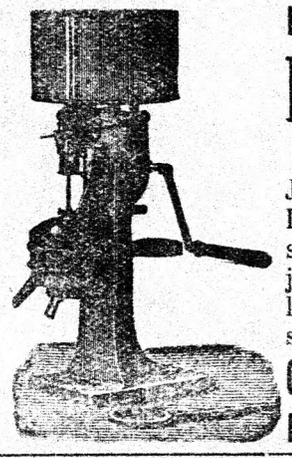

Eredeti „Melotte" tejcentrifugák

a világ legrégibb és legjobb tejfölözőgépei!

Játszi könnyü kezelés. Legcsekélyebb kopás. Legélesebb lefölözés. Legnagyobb munkaképesség. Gyorsan és igen könnyen tisztitható. Nincs javitás. Több mint 200.000 drb van napi használatban az egész világon. Óránkinti munkaképesség 125—500 l. kézihajtásra. **Magyarországi képviselő**

GEITTNER és RAUSCH BUDAPEST, VI., Andrássy-ut 8.

ÖKÖRPATKÓK

czélszerüek, tartósak és olcsók.

„HANN" jegygyel. Kérjük vigyázzunk nagyon ezen **jegyre,** mert a mi patkónk minden tekintetben utolérhetetlen.

Normális csülökvas

igás ökör részére.

Szabad. lópatkók

igás- és hátaslovak részére, első díjjal kitüntetve és szakemberektől legjobban ajánlva.

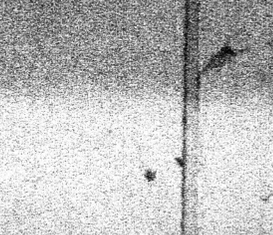

Pata- és csülökszegek,

csavarok, lábtámaszok, patkoló szerszámok és eszközök

M. HANN'S SÖHNE

RAINFELD a/d. GÖLSEN N. Ö.

Aszokhordók minden méretben czégjelzéssel, vagy a nélkül **szállitásra** és **raktári hordók,** lyukfuró és becsavaró készülékekkel.

Minták és prospektusok ingyen és bérmentve.

Eladó

vetőmagzab.

A mikosdi uradalom eladásra bocsájtja az alanti eredeti utántermésü vetőmagzabokat, métermázsánként 21 koronával ab Zalabér állomás, vevő által franco állitandó zsákokban, 1908 tavasszal szállitva. **Duppai, Milton, Ligovó, Leutewitzi.** Előjegyzéseket a vételár 20%-ának beküldése mellett elfogad: **Uradalmi intézőség, Mikosdpuszta, per Zalabér.** 207

Eladó

birtok

Föld, rét, kert, legelő 125 kat. hold, erdő 135 kat, hold. Jó buzatalaj, élő és holt leitárral, őszi és tavaszi vetéssel, takarmány- és szalmakészlettel 63,000 forintért eladó. Szép egészséges vidék, uraságí lakás és jó gazdasági épületek, néhány ezer gyümölcsfa, tagositott birtokrészek, saját vadaszterület, Trencsén megye. Megkeresések csakis komoly vevőktől **„L. H. 3547"** jel alatt a kiadóhivatalba kéretnek. 3517

A sertéshizlalás, különös tekintettel a sertésvészre. Irta Bäcker György. 2·10 K előleges beküldése ellenében bérmentve szállitja a "Pátria" r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Eladó vető-burgonya.

800 métermázsa **fajtiszta** Professor Wohltman, Sílezia és hasonfaju bőtermő, teljesen egészséges, gyári és élelmezési czélra alkalmas. **Kézzel válogatva,** vevő bérmentes zsákjaiban, Cabuna állomásra szállitva **4 kor.** mm.-ként. Ajánlatok intézendők Herczeg **Schaumburg Lippe** uradalom igazgatóságához, **Virovitica.** 3642

A szőlő trágyázása. Irta: Ballay Jenő. Pályázaton díjazásra érdemesitett munka. Ára bérmentes küldéssel 2·10 K. Megrendelhető a "Pátria" r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Kévekötőfonalat

aratáshoz minden mennyiségben bárhova bérmentve szállit azonnal

DEICHSEL A.

sodronymüvek éz kötélgyárak **Witkovitz** (Maehren). Képviselők kerestetnek. Ismételárusitóknak árengedmény.

Vétel

Maier Rikárd és Félix
kincstári szállitók
Wien, II, Kaiserjosefstr. 30.
vesznek és eladnak minden állomásról bármily mennyiségü
szénát, szalmát, burgonyát.
Préselés saját és legmodernebb gőzprésekkel. — A legnagyobb szolgáltatóképességü czég. 426

MINDENFÉLE

használt zsákot,

zsákrongyot (Emballage) ifynemü hulladékot állandóan veszek. 6308

POLNAUER SÁMUEL
használt zsák- és főmkereskedő
Budapest, Rombach-u. 5.

Burgonyát veszek és eladok minden fajban, vető, étkezési és gyári burgonyát, a vevő vagy eladó állomásáról. Kérdezősködések vagy ajánlatok kéretnek Pollák L. burgonya exporteur, Bonyhád. 307

Bérlet

Bérletet keresek 100—250 magyarholdas szántóföldei, város vagy fő vonal mellett, azonnali vagy későbbi átvételre. Czim a kiadóhivatalban. 3701

Nagyobb uradalmi bérletet

keresek lehetőleg Nyitra, Pozsony megyékben, esetleg má-hol vasutállomás és országut közelében, lehetőleg szeszgyárral. 369

Czim a kiadóhivatalban.

Pest megyében Vácztól félórányira fekvő mintegy

533 hold kiterjedésü birtok

bérbeadó.

Bővebb felvilágositást ad **Dr. BURGER** ügyvédi irodája **Budapest, Régi posta-utcza 5.**

CSODÁS!

A Bonodor folyadék a legbüzösebb árnyékszék szagát hosszabb időre rögtön eltávolitja. **Elegysulyu 5 kg. csomag bérmentve 7·50 K.** (Elegendő 1 évre.) **1 kg. próbacsomag 2·50 K. csomagolással, szállitás nélkül. A Bonodor por vizeidék azonnali szagtalanitására kitünő szer.** 5 kilós postacsomag **bérmentve 7 K.,** 1 kilós próbacsomag **2 K.** csomagolással, szállitás nélkül. Szétküldés készpénzért vagy utánvéttel. Számos elismerőlevél.

Vezérképviselő:

FODOR FERENCZ
Budapest, VIII., Kisfaludy-utcza 40/H.
280

Nógrádmegyében, Salgótarjántól háromnegyedórai távolságban mintegy

800 holdas birtok bérbeadó

Bővebb felvilágositást ad **Dr. Burger** ügyvédi irodája, **Budapest, Régi posta-utcza 5.**

Arazyérem Budapest, 1902. Alapittatott 1876.

Unzeitig Ferencz
cs. és kir. udvari szállitó
különlegességi gyára teljes növényházak épitésére és melegvizfütések berendezésére.

BUDAPEST = WIEN,
VIII., Gyöngyvuk-u. 7. XIII/2. Reinlgasse 32-34.
Terv- és költségvetést dijtalanul készitek. Helyszini megbeszélés nem lesz felszámitva. 6275

700—1000 magyar hold

kiterjedésü, lehetőleg sik, állomás, országut és város közelében fekvő Tolna, Baranya vagy Veszprém megyei jó talaju bérletet keresek azonnali, esetleg későbbi átvételre. Megkivántatik, hogy a bérleten gazdasági épület és uriak legyen és hogy az egytagban feküdjék. Megkeresések Oppenheim Salamon Tolnahőgyész czimre kéretnek. 3725

Bérlet. 1450 hektoliteres szeszgyár és finomitóval felszerelt mintegy 3000 holdnyi gazdaság bérbeadó. Közvetitők nem dijaztatnak. Gróf Andrássy Sándor központi hivatala, Budapest, Hegedüs Sándor-utcza 18. 3735

Fontos minden gazdának!

Sajtó alatt van és e hó folyamán megjelenik a:

Mezőgazdák Üzemi Utmutatója

Kereskedelmi tanácsadó a gazdaközönség számára.

Felvilágositást nyujt a következőkre:

Miként értékesitsük terményeinket?
Mire ügyeljünk gépeink beszerzésénél és azok használatánál?
Hogyan kössük meg biztositásainkat?
Gabonakereskedelmi szokványok.
Erőtakarmányczikkek beszerzése körüli tudnivalók.
Hogyan adjuk el borainkat?
Élelmiszer-értékesités módozatai.
Hizott állatok, tenyészállatok értékesitése.
Külföldi államok állategészségügyi egyezményei.
Szarvasmarhavásárok, sertésvásárok, lóvásárok, országos vásárok jegyzéke időszerinti sorrendben.
Vetőmagvak, beszerzése, értékesitése.
Áruszükségleti czikkek beszerzése körüli utmutatás.
Fakereskedelmi rész.
Jogi rész, rövid vonatkozásokban a gazda és cseléd közötti jogviszony szabályozása.
Haszonbérlet.
A balesetbiztositási törvény rövid ismertetése.

Nélkülözhetetlen bizalmas tanácsadó!

Ára .. .. 5 korona.
Előzetes megrendelésnél 4 korona.

Előfizetések a "PÁTRIA" r.-t. gazd. szakkönyvkereskedéséhez, Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám intézendők.

Remek szép duppaui ::

vetőmagzabot

ajánl métermázsánként 20 koronáért ab Bánffyhunyad vevő zsákjaiban, dr. gróf Bánffy Miklós zentelkei gazdasága. Kivánatra mintát küld **Nagy Sándor** intéző, **Zentelke, u. p. Bánffyhunyad.** 3500

Magyar gyártmány.

„ERŐ“

takarmányliszt-különlegesség.

Fejlődésben levő és hizó állatoknak megbecsülhetetlen takarmány. 50% protein-tartalomért kezesség.

Erőteljesebb, hatóanyagokban dusabb takarmány nincsen.

Minden állatfaj 3—4 nap alatt megszokja és előszeretettel fogyasztja.

Legajánlatosabb hizó ökröknek, hizó sertéseknek, növendékállatoknak és baromfiaknak.

Tejelő teheneknek nem való, mert azok tulgyorsan elhiznak tőle.

Kérjen árajánlatot.

5 kg.-os mintaküldemény 4 korona ellenében bérmentve küldetik.

Megrendeléseket elfogad

Brummel Gyula
Budapest, VIII.,
Ludoviceum-u. 4. 410

KELTETŐGÉPEK

díjtalanul próbára. **Keltetőgépek** a legjobbak és legolcsóbbak. **Keltetőgépek** sok száz kitünő bizonyitvány és ajánlatok egész Ausztria és Magyarországból, melyek bárkinek díjtalanul megküldetnek. **Keltetőgépek** tyuk-, liba-, fogoly-, fáczán- és kacsatojásokhoz. **Keltetőgépek részletfizetésre. Keltetőgépek** szabadalmazva Ausztriában és Magyarországban. — Egyedüli készítője **G. Mücke, Reisenberg 2. szám, bei Wien.** — Ezen szakmában egyedüli gyár. 690

Fiedler János

lenfonógyára

Komárom

vesz

nyers lenkórót

szál-nyeréshez, valamint kaszált és **géppel cséplt**

lenszalmát,

tetszés szerinti mennyiségben és **elad eredeti (pernaui)**

orosz lenmagot.

:: **Préselt** ::

buzaszalmát

és

zabszalmát

szállit elsörendü minőségben és legolcsóbban

Ehrenreich Béla
Bajmok (Bácska). 6803

KUTSZIVATTYUKAT,
„DIADAL“ 380
lánczszivattyukat és szivattyukat minden egyéb czélra szállitanak

GYŐZŐ BÉLA és TÁRSA
szivattyu és fecskendő specziálisták
BUDAPEST,
V. ker., Báró Aczél-utcza 3.
A Vigszinház tőszomszédságában

Világhirü szabadalom 18 államban.

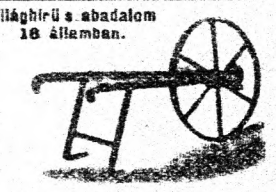

Stádel-Torkos földmérő-taliga

kapható
Stádel gépgyárban, Győrött

SZŐLŐOLTVÁNYOK hiányok pótlására;
2 éves dus gyökérrel, zöldoltással készitve ezre 100 forint. Telepitésre gyökeres zöldoltvány ezre 80 forint. Telepitésre sima zöldoltvány ezre 40 forint. :: ::

FÁSOLTVÁNYOK:
Gyönyörü példányok, fajtiztán ezre 100 frt. Szépséghibával, eredési biztositással ezre 45 forint. ::

Mind Ripária Portalisra oltva a következő fajokban:

FEHÉR BORFAJOK:
Olasz Rizling, fehér és piros Szlankamenka, Furmint, Sárfehér, Mézesfehér, Ezerjó, Erdei, Bakator, Kövidinka, Mirkovácsi, Muskotályok, Hárslevelü, Sauvignon, Bánáti Rizling. :: ::

VÖRÖS BORFAJOK:
Nagyburgundi, Oportó, Nemes Kadarka, Aramon. ::

CSEMEGEFAJOK:
Fehér és piros Chasselas, Passatutti, Tokaji Chasselas, Ezredéves, Muskotályok stb.

Sima Rip. Port.	I. o.	10 frt.
„ „	„ II. „	5 „
Gyök. „	„ I. „	10 „
„ „	„ II. „	10 „
„ 2 éves gyökerü		18 „

Hazai nemes vesszők sima 10 kor., gyökeres 30 kor. a fenti fajokból. :: :: Oltványaimért teljes felelősséget vállalok s ha a vevő azzal nem volna megelégedve, azt visszaveszem s pénzét visszaadom. :: :: Tavaszi szállitásra is elfogadok már most előjegyzést. Előlegül az ár 1/4 részét kérem beküldeni. ::

Székely I. József Gyöngyös,
Szent-Urbán-Templom.

Lovak kehessége

(Chronikus köhögése és nehéz lélegzése)
biztos eredménynyel gyógyitható.
Számtalan elismerés bizonyitja. Felvilágositást díjmentesen küld **Ripp Árvin. Drezda-A. 785**

GAZDÁK FIGYELMÉBE!

A szőlőbetegségek: **peronospora, lisztharmat, rákfenésedés sárgaság, szürke és fekete rothadás** leküzdésére, valamint a károsító állati élősdiek: a **szőlőmolyok, szőlőilo. cza, kendermagbogár, levéltetvek, bothák, paiodos** és **hernyók** kártételeinek megakadályozására a legmelegebben ajánlhatók a

SCHLOESING THEOFIL,

Franczia ország hirneves és tudós gazdasági vegyésze utasitásai szerint a marseillei **Schloesing** gyárakban előállitott, az **egész világon elterjedt és használt kiváló hatásu és egyedüli álló védekezési szerek,** u. m.:

Schloesing bordói pora, Pyrallonja, lecsapott kénpora és **annak elegyei.**

Figyelem! A burgonya gyürüsbetegsége elleni védekezésre, talajfertőtlenitésre, hernyós és más a gazdasági növényeket pusztító **élősdiek irtására a létező legjobb, legtökéletesebb és legolcsóbb szer: Schloesing lecsapott kénkotinos kénpora.**

Vezérképviselet a magyar birodalom területére:

Frankl Adolf

bankháza Budapest,
VI., Eötvös-u. 19.
: (Saját ház). :
Telefon: 25—40.

Árajánlattal és kimeritő felvilágositással készséggel szolgálunk.
Árjegyzék és prospektus ingyen és bérmentve! 457

Ripária Portális

sima amerikai vessző nagyobb mennyiségben eladó

Sarlay Károlynál

Jászfalu, Komárom m-gyében, Perbate vasuti állomás mellett.

Talajismeret. Irta Cserháti Sándor. 4·20 K. előleges beküldése ellenében bérmentve szállitja a „Pátria“ r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25

Tojáskivitel

Április 13-ig szükségem van **300 láda** Ia **délmagyarországi**

tojásra

Ajánlatok **„Tojáskivitel“** jeligére **Trieszt,** póstafiók 519 czimzendők.

Óvári répamag, dollár, abundans-zab kifogyott.

Hámozott oberndorfi 100 kg. 90 kor. (ebből 25% kal kevesebb kell, mint rendesből).

Duppaui zab csávázva 100 kg. 24 kor

Tavaszbuza 100 kg. 32 korona.

Prairie Királynétengeri, bötermő, 100 kg. 16 K.

Putyi tengeri, piros, korai 100 kg. 18 kor.

Székely tengeri, sárga, legkorábbi 100 kg. 20 K.

Magyar Kincs burgonya 100 kg. 7 kor.

Magyar Kincs burgonya 1000 kg. 60 kor.

Magyar Kincs burgonya 5000 kg. 250 kor.

Magyar Kincs burgonya 10,000 kg. 450 kor.

Amerikai dió, szil, kőrissorfák 100 db 70 kor.

Pekingi kacsatojás tuczatja 8 kor.

Olaszemdeni libatojás tuczatja 24 kor.

Bronzpulykatojás tuczatja 12 kor.

Fehér és fekete Orpington tojás tucz. 12 kor.

Magyar üszök 1—2 évesek élő kg.-kint 80 fill.

Magyar üszök 2—4 évesek élő kg.-kint 70 fill.

Magyar igásökrök dbja 5 1/2 mm. 500 kor.

Magyar bikák darabja 600—1600 kor.

Lámpanélküli melegvizfütésü keltetőgép 130 tyuktojásra 120 kor.

Gróf Teleki Árvéd

uradalmában, posta, távirda, vasut

KONCZA.

>> Prima, száraz <<

tengeri-moslék

foszforsavas takarmánycsontmész 40—42%, különféle olajpogácsa jutányosan kapható: 343

Neubauer Adolf
gyári meghatalmazottnál
Győr.

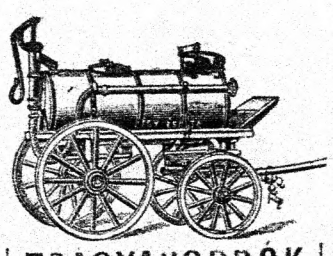

TRAGYAHORDÓK

trágyaszivattyuk, trágyacsapok, **pöczegödörtisztitókészülékek** kaphatók **Győző Béla és Társa Budapest. V., Báró Aczél-utcza 3 szám.** A Vigszinház tőszomszédságában.

Gazdák figyelmébe!!

50% olcsóbb

m. kir. szab. 2321. 900, A. 905.

mint bármely más világitóanyaga

pyroleum

világitása.

A pyroleum szagtalan, nem füstöl, nem gyulékony és már

több ezer uradalomban bevezettetett.

Számos elismerőlevél nálam betekinthető. — Próbaküldemények 2 korona utánvét mellett. — Kivánatra prospektus ingyen és bérmentve. 1407

Degen Jakab

Budapest, IX. ker., Közraktár-utcza 23.

Akáczfa csemeték, három évesek, igen szépek, erősek, kiültetésre sorfának is alkalmas, kapható 100 daraboránként tiz koronáért, vasutra feladva. Dr. Salgó József gazdaságában, Turkevében. 3722

Takarmányozástan. Kellner uj rendszere szerint. Irta Cselkó István. Ára vászonkötésben 10 korona. Megrendelhető a „Pátria“ r.-t. gazd. szakkönyvkereskedésében. Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Mindennemü

zsák és ponyva

a legjobb minőségben és legjutányosabban a **Fischer**-féle zsák- és ponyvagyárban Budapest, Nádor-utcza 31—33. szerezhetők be. A **Fischer**-féle szab. impregnált szavatolt tiszta lenből készült vizhatlan ponyvák nagy strapa mellett is eltartanak 10—12 évig. A 25 év óta fennálló **Fischer**-féle zsák- és ponyvagyár az ország legjelentékenyebb uradalmainak szállitója. Pontos szolid kiszolgálás. Ponyvakölcsönző intézet. Árjegyzék, minták kivánatra ingyen és bérmentve küldetnek.

LEGYEK

konyhából, kamrából, mészárszékből, istállóból, vágóhidról biztosan elüzetnek, ha a falakat

LÉGY-BONODORRAL

meszeljük. Legjobb már kora tavaszszal. — Egy kiló elegedő 25 □-méterre, 5 klg. leirással 6 kor. franco utánvéttel. Megrendelhető

FODOR FERENCZNÉL
Budapest, VIII.,
Kisfaludy-utcza 40/H.
Számos elismerőlevél. 287

Vétel és kölcsön, uj és egyszer használt

mag-, gabona-, burgonya-, faszén-, gyapju-

zsák

kazal-, repcze-, behordási-, rostaalj-, waggon-

ponyva

„HUNGÁRIA“ kettős kézi kévekötelek favéggel. Szőlőkötöző fonal kötelek, zsákzsinegek, lópokróczok, csomagoló vásznak

NAGEL ADOLF

zsák- és ponyvagyár, kölcsönintézet.

Vétel, eladás és cserélés.

BUDAPEST,
Arany-János-utcza 10.

Sürgönyczim:
NAGELA BUDAPEST.
Vidéki telefon: 35—92.

Gőzekekötél:

Fowler és Társa, vagy más rendszerekhez szoros kezességgel olcsó áron szállit:

Delchsel A.

sodronymüvek és kötélgyárak, **Witkowitz** (Maehren).

Most jelent meg!
Andrássovich Géza:

Házinyultenyésztés és értékesités

harmadik, tetemesen bővitett kiadása.

Számos müvészi képpel és egy mümelléklettel.

Ára bérmentes küldéssel 2 kor. 20 f.

Megrendelhető a „Pátria“ r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedésében, Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25. (Köztelek.)

16 első díjjal és szüstéremmel kitüntetett

KÁLLAI LAJOS motorgyárában

Budapest, VI., Gyár-utcza 28. sz.,

a leghirnevesebb ***benzinlocomobil cséplőkészletek*** kaphatók

Teljes jótállás kitünő cséplésért

Ezen motorokat minden gazda **hatósági engedély nélkül** maga kezelheti szalmafödeles házak között is.

Kállai Lajos motorcséplőkészletei kitünő sikerrel működnek az ország minden részében

többek között: Báró Kemény József urnál Maros-Németi. Zeykfalvi Zeyk Dániel v. főispán urnál Nagyenyed stb. Olcsó árak részletre. Árjegyzék ingyen.

Eladó tenyésztési czélokra 50 drb nagyon szép kifelett toklyó rambouliet kos. Czim: Szily Kálmán Morgány-puszta, u. p. Gelse, Zala m. 3716

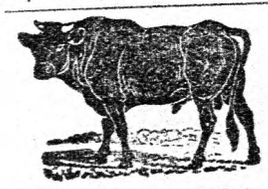

Elsőrendü fajjellegü

vörőstarka **ökör és üszőborjukat**

1—2—3 **éves korban, továbbá hizlalásra v. járomba való tarka ökröket,** ugyszintén **hasas v. friss fejős**

teheneket

a legjutányosabb árban egyezség szerint bármily mennyiség szállitására vállalkozunk 269

Spitzer és Weller

u Kis-Czell u

FARAGO ADOLF

szarvasmarha-, juh- és sertés-ügynök

BUDAPEST, VII., Rákóczi-ut 32. sz.

Telefon 76—85.

Elfogadja a tisztelt gazdaközönség megbizását **hizott, hizlalni való** és **növendék szarvasmarhák, fejős tehenek, juhok** és **sertések adás-vételének közvetitésére.**

Sikeres elintézés!

Dijtalan felvilágositás.

Igen szép, válogatott vörőstarka simmenthali jellegü 1—2—3 éves

növendék - ökör és üszőborjakat

ugyszintén legprimább lekötni való és

járomsökreit

legjutányosabb árakon **ajánlanak!**

Klein Testvérek

kereskedők

CZELLDÖMÖLK.

Megrendelések egyezség szerint bármikorra is elfogadtatnak.

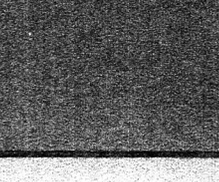

Elsőrendü eredeti

bonyhádi teheneket

hasasokat vagy borjasokat, bármely időben, bármely mennyiségben **kuláns árakon szállit**

BAUER MÓR

tenyész- és haszonállat-kereskedő, BUDAPEST.

Iroda: VI., Eötvös-utcza 17, Istálló Ujpest, Károlyi-u. 11. Telefon 93—95.

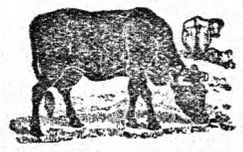

Elsőrendü

Bonyhádi faj

vörőstarka

ökör- és üszőborjukat

1—2—3 éves korban, továbbá hizlalásra vagy járomba való tarka ökröket, ugyszintén **hasas vagy friss fejős teheneket a legjutányosabb árban** egyezség szerint bármily mennyiség szállitására vállalkozik

Nelzer Antal, Dombovár

Tolna megye.

Legelsőrendü eredeti

bonyhádi teheneket

hasasokat vagy **borjasokat** és **tenyészbikákat** bármely időben, bármely mennyiségben coulánsul és legolcsóbb árakon szállit:

Kohn Samu és József

tenyész- és haszonállatkereskedők, Budapest, VII. Rottenbiller-utca 60.

Telefon 91—25.

Fiók: **Ujpest, Árpád-ut 99.**

Muraközi hidegvérü (norl) lgás tenyész-lovak

és **tenyeszmének** vásárlásánál közvetlen a tenyésztőktől, segédkezésemet felajánlom s a folyó évben Muraköz és vidékén tartandó lóvásárok jegyzékét kivánatra szivesen küldöm. **Elsőrendü referenziák rendelkezésre állnak!**

Czimem:

Idösb Heinrich Mór

lóvásárló ügynöksége

Csáktornya (Muraköz)

Sürgönyczim:

Heinrich Senior, Csáktornya. 4743

Eladó amerikai ügető-csikók 2 és 3 évesek, továbbá egy 4 éves, apjuk Falkland rekordja 1 perez 23 másodpercz kilométerre, több nyertes ivadékkal Chernel György ménesében Tömördön, Vas megye, posta helyben, Szombathely mellett. 3635

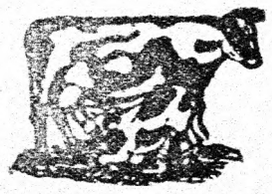

Bonyhádi

friss fejős-tehenek és **tenyész-bikák** jutányos áron kaphatók minden héten kedden, szerdán és csütörtöki napokon. Istállók Kispesten, Üllői-ut 24.

Telefon: Kispest 1.

Levél- és sürgönyczim:

Flaschner Sándor

4743 tehénkereskedő

Epest, Ferencz-körut 40.

Erdélyi Kereskedelmi Társaság

Fodor és Társai

megbizásokat elfogadnak

jármos ökrök, tinók,

sertések, juhok, lovak és egyéb tenyész- vagy használati állatok beszerzésére és azokat felelősség mellett gyorsan és jutányosan direkt forrásból közvetitik.

Czim: Erdélyi Kereskedelmi Társaság Kolozsvár, Szentegyház-utcza 2-ik szám.

Telefon 311. 424

Hizlalásra

való és mindenféle fajta **jármos ökröket,** valamint szép 1—3 éves **vöröstarka növendék ökörborjakat**

bármely mennyiségben és szerződéses szállitás mellett **eladásra** ajánlanak 407

Récsey és Dukász

szarvasmarha-kereskedők

NAGYKÁNIZSA.

A **németsürüi** bérgazdaság hazai fésü-gyapjas juhászatában **tenyészkosok** vannak eladók. Czim: Hencz Ödön és Ferencz, Németsürü, posta: Andocs, Somogy m. 3665

Vegyesek

Zöldségtermesztőknek

nélkülözhetetlen utmutatást nyujt a **„Konyhakerti növénytermesztés"** czimü könyv. 90 fill.-ért bérmentesen küldi a szerző: Németh József állami kertésztanitó Orosháza. 3614

Birtokos, valamint gazdatiszt urak, kérjék ingyen a **„Vulkán"** aczéláruk közlönyt, melyben fontos tudósitás van egy minden gazdaságban nélkülözhetlen szerszámról. Czim: **„Vulkán"** kiadóhivatala **Devecser.** 3662

A legnagyobb állami és első dijjal kitüntetve, berezegi tiszteletdij stb.

KOEHLER FRIGYES

kertmüvész és kertépitő

Kerttechnikai iroda:

Budapest

VII., Gizella-ut 15. szám.

(lakás: VII., Thököly-ut 46.)

TELEFON: 25—33.

Park, kert stb. tervezése, kivitele stb.

Tájkertészeti képes utmutató kivánatra ingyen küldetik.

Eladás

Alkalmi zongoravételi

Bösendorfer Schweighoffer Kern-Wirtl kiváló mesterek gyártmányai 200 forinttól feljebb. Pianinók 180 frt, uj zongora, vagy pianino 250 frttól feljebb, minden árban. Zongora-, czimbalomhangolások helyben és vidéken, szakavatott munkások által gyorsan és olcsón eszközöltetnek. REMÉNYI MIHÁLY a Magy. Kir. Zeneakadémia szállitója, BUDAPEST, VI., Király-utcza 58. 5472

Gödöllőn közvetlen a vasut és szép árnyas liget mellett **2 bérház eladó.** Egyik ház 4 szép szoba, hozzávaló összes mellékhelyiségek, parkirozott udvar elkülönitett gazdasági udvarból áll. Ugyanott a másik bérház 4 lakással, melyek évi bére 1100 korona, szintén eladó. Bővebb értesités **„Ház"** jelige alatt a kiadóhivatalban nyerhető.

Malomeladás. Gömör m. jóforgalmu pontján egy gőzmalom eladó vizi joggal együtt, de jelenleg 10 lóerejü gőzmotor hajtja, 1 kő és egy hengerpárral, amely géplakatos- és kovácsmühelyre is be van rendezve, mindenféle szerszámmal, még esztergapaddal is. Szép lakház, melléképületekkel, 1418 □-öl jó földdel, szép gyümölcsöskert hozzá és egy kihasználható meleg forrással. Czim a kiadóhivatalban. 3534

Kecskeméten a gyümölcsfákat **rügyfakadás előtt** másfél százalékos kénmájoldattal szokás permetezni **Kenmájat** kilónként 64 fillérért szállit **Mayerfi Zoltán Kecskemét.** 3646

Tökmag. Sok éven át általam nagy sikerrel nemesitett szürke Indiai Mammuth és vörös chinai keresztezéséből származó vetőmag nálam kapható. Terménye kiválóan eltartható és bőtermő, kilója 3 korona. Tarnai Bertalan földb. Apostag, Pest megye. Megrendelésnél kérem e hirdetésre hivatkozni. 3616

Eladó elsőrendü szép háromféves, gyökeres, saját termésü, fajtiszta Portalis, Solonis vagy Rupestris, hiányok pótlására. Ezre 45, száza 5 koronáért. Czimem: Buday Gyula ügyvéd, Debreczen. 3507

Csemete eladás. Mexei vagy kopasz szil 2 éves, ezre 15 korona, 10.000 drb 140 korona. Amerikai szil 2 éves, ezre 18 korona, 10.000 drb 160 korona. Faragó Bélánál Zalaegerszegen. Főárjegyzék ingyen és bérmentve. 3618

Hirdetmény. Akáczcsemete Mautner magbóli 60—70 czenti magas, ezrenkint 3 frt, 70—80 czenti magas 3·50 frt, 2 éves akáczcsemete 150 czenti magas, ezrenkint 6 frt, 2 éves, 1 méter magas, ezrenkint 5 frt. **Gleditschia** élő sövény, 2 éves, 120 cm. magas, ezrenkint 6 frt, 2 éves, 1 méter magas, ezrenkint 5 frt, legjobb minőségben, dijmentes csomagolás és a tiszalöki vasutra feladás mellett, alólirottnál kisebb és nagyobb mennyiségben, őszi és tavaszi szállitásra kapható. Százezren felüli megrendelésnél 5% kedvezmény. Dobos Imre főszolgabiró Tiszalökön, Szabolcs m. 6856

Dinnyemagvak. A nyári dinnyekiállitáson **állami aranyéremmel kitüntetett, exportra is a legkitünőbb: Togó Admiralis,** Bellegarde, Margit és Orange Kantaloupok, Rózsa, Muskotály, óriás és sárga husu Turkesztánok, sárga és zöld husu Ananász. Marsovszky és a Pósa-féle vörös husu görögdinnyemagvakat adagonkint 30 fillért szállit a **Pósa-féle exportdinnyetelep** Budapest, I. ker., Budafoki-ut 48. szám. 3629

Jutányos áron eladó: 1 készlet használt, de szakszerüen javitott, 4½ HP Első Magyar Gazdasági, 1 készlet 4½ Robey angol, 1 készlet 3½ Garett, 1 db 42" Robey **cséplőszekrény Soós és Kell** gépmühely Budapest, VIII., Örömvölgy-utcza 38—40. 3620

Spárgagyökér, korai argenteuili, gyönyörüen tejlett, biztosan hajtó, egy-, két és hároméves, száza 180—220—260 fillér, ezre 16—20—24 korona. Csomagolás önköltségen. Utánvétellel szállitja Irmakert Nagykanizsa. 3619

Ismert bőtermő „Lapusnyaki" magtengeri cső közepéről morzsolva 100 kilónként 24 kor., géppel morzsolva 16 kor. Süléyenyes homokba nem való. Lapusnyaki Uradalom, posta Hunyaddobra. 3575

Eladó körülbelül 30.000 **akáczcsemete 2 éves, 1·60—2 méter magas** ezrenkint 12 koronás **kivételes** árban Tapolczai állomáshoz szállitva. Ecséri szőlőgazdaság, Balaton-Révfülöp. 3672

Géptulajdonosok figyelmébe ajánlom világhirü török-rostáim. Megrendelhető Bencsik Pál, Tisza-Alpár. 3691

---

150 drb sorfának is alkalmas, 2 m. magas törzsü, átültetett, sötétbarna, ropogós gyümölcsü **cseresznyeoltvány** eladó. Ára vasutra feladva 1 K 50 f. drbonként. de 10 drbon alul nem szállitok. Czim: Kováts Géza gazdasága, Abanjnádasd, u. p. Hernádzsadány. 3686

Märker-féle szeszgyári magas keményitőtartalmu és bő hozamu vetőburgonyából több waggon eladó Fuchs József drshóczi (Nyitra vm.) gazdaságánál. Ára öt korona métermázsánként Drahócz kitérőn rinfusa vagy vevő zsákjaiban berakva és átvéve. 3685

A baromfiaknak nevelése és járványos betegségeiknek sikeres gyógyitása. Irta: Zsarolyáni Márton Ilka. Ára: 1.— K. Megrendelhető a "Pátria" r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Eladó bérház!

Budapesten (IX., Mester-u. 12. sz.) a Ferencz-körut közelében, 175 □ m. **Villamos megálló. Felvilagositással ugyanott a háztulajdonos szolgál. — Ügynökök kizárva.**

Sima szőlővessző (európai) kiváló bor- és csemegefajokban kapható özv. Szalay Imréné gazdaságában Balaton-Lellén. Bővebb értesitést nyujt Ürögdy István gazdatiszt Balaton-Lelle, Somogy megye. 3574

Clayton & Shuttleworth-féle 8 lóerejü gőzcséplőgarnitura, szerszámbódé, fürész, szivattyu, ponyvákkal dusan fölszerelve, mely olyan jó karban van, hogy még a legkisebb javitást nem igényel, mérsékelt áron eladó, esetleg kisebb gépért benzinmotorral kicserélem. Levinstein Gyula bérlő, Kővágóörs, Zala m., v. á: Tapolcza vagy Boglár. 3690

Ajánlok vetési czélokra: Kölest pirosat 7 frtért. Muhart 8 frtért, Nyulszapukát 75 frtért, Lóherét 85 frtért. Balassagyarmati vasutállomáshoz szállitva. Felsenburg Ödön Balassagyarmat 3692

Putyi magtengerit, mely nálunk az aszályos évek, daczára ugy legkorábbi beérés mint bőtermőségre kitünően bevált, ajánlunk fajtiszta minőségben, a csövek közepéről morzsolva, métermázsánkint 20 koronáért. Aprószemü fehér, igen nagyra növő csalamádétengerit, melyből kat. holdankint 60 kg. bőségesen elég, 25 koronáért métermázsánkint ab rudnai állomás levő zsákjaiban. Polákovits Mátyás gazdasága Kudna, Torontálm. 3688

Magnum bonum és imperiál burgonya 4 waggonra való eladó, q-ja 4 koronáért. Venni óhajtók forduljanak Tarnóczy József intézőhöz Puszta-Szolgagyőr, u. p. Sopron-Lövő. 3834

Vadászfegyver-örökségből származó **kyüjtemény,** egyenkint is **potomaron** azonnal eladó. Köztük modern Hammerles 40 frt, Lankaszter damasztcsövü 20 frt, Manlicher 28 frt, Drilling valódi Krupp-aczélcsövekkel 70 frt, Winchester 35 frt, Bucksflinte 50 frt. Néhány **jobb revolver** mint Browning stb., ugyszintén régi pisztolyok. Ugyanitt **egy Görz-fényképezőgép olcsón eladó.** Czim: Radó, IV., Egyetem-tér 5. I. 3683

A sertésvész gyógyitása. Gazdák használatára. Irta Brummel Gyula. 3·20 K előleges beküldése ellenében bérmentve szállitja a "Pátria" r.-t. gazd. szakkönyvkereskedése Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Vetőmageladás. Homoki borsó (Pejuschke) biztosan termő, homoki ák, növényesalapádé közti vetésre kiválóan alkalmas, zabmentes tiszta áru vevő zsákjaiban 20 korona ab Kisszállás állomás. Alcsuthi, putyi és bánkuti vetőtengeri, válogatott mag 100 kg.-ként 17 korona. Schlick-féle 17 soros vetőgép, ekék és berkshire + mangolicza tenyészmalaczok eladók a jankamajori gazdaságban. Medveczky Károly intéző, u. p. Mélykut. 3723

2000 hold (1200 □-öles) kitünő minőségü, szamosmenti birtok, melyből mintegy 20 hold belsőség, 1000 hold szántó és rét, 400 hold legelő, 580 hold nagyobb részben 20 cm. átmérőju tölgyeserdő eladó. Lakóházak és gazdasági épületek elég jó állapotban. Szép, egészséges vidék, jó munkásviszonyok, kövezett utak, jó közlekedés, vasuti állomás közelben. Komoly vevők a szükséges felvilágositást Kiss József körjegyzőtől (Kucsó, u. p. Zsibó, Szilágy vm.) nyerhetik. 3724

A baromfiak hizlalása és a hizott baromfiak értékesitése. Irta Hreblay Emil. 50 képpel. 1·70 K előleges beküldése ellenében bérmentve szállitja a "Pátria" r.-t. gazd. szakkönyvkereskedése. Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Gyönyörü pekingi kacsák tojásai tuczatonként 3 kor.-ért kapnatók, csomagolás önköltségen. Farkas Lászlónénál Felsőbabád, u. p. Ocsa, Pest m. 3718

A magyaróvári m. kir. növényélet- és kórtani állomáson

évek során át folytatott kisérletek bebizonyitották, hogy a

Dr. Aschenbrandt-féle BORDÓI POR

a szőlő peronospora-betegségének és a burgonyavésznek leghathatósabb ellenszere.

A bordói por oldata **legjobban tapad** s igy legtovább óvja meg a szőlőt és a burgonyát a gombabetegségektől. Amellett a bordói porral permetezett burgonya **nagyobb termést** ad és **keményitőtartalma** is emelkedik.

A gyártás korlátolt lévén, tessék az évi szükségletet mielőbb megrendelni. A porok szállitása tetszés szerinti időben és részletben történhet.

A bordói por ára:

50 kgrammos zsákban kgrkint . . . **72** fillér
10 és 5 kgrammos zsákban kgrkint **76** fillér
2 kgrmmos dobozban kgrkint. . . . **77** fillér

Rendeléseket elfogad, használati utasitásokat, ismertető füzeteket küld a

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

Budapest, V., Alkotmány-utcza 31.

TENGERI ültetése NÉGYZETBEN

„Senior"
automatikusan 24—28—32 angol hüvelykben négyzetben ültet, kivánság szerint 2—4 szemet fészkenkint.

„Senior"
megkivánt mélységben egyformán ültet, minden feszket betakar, minden fészeksort ket oldalt meghengerel.

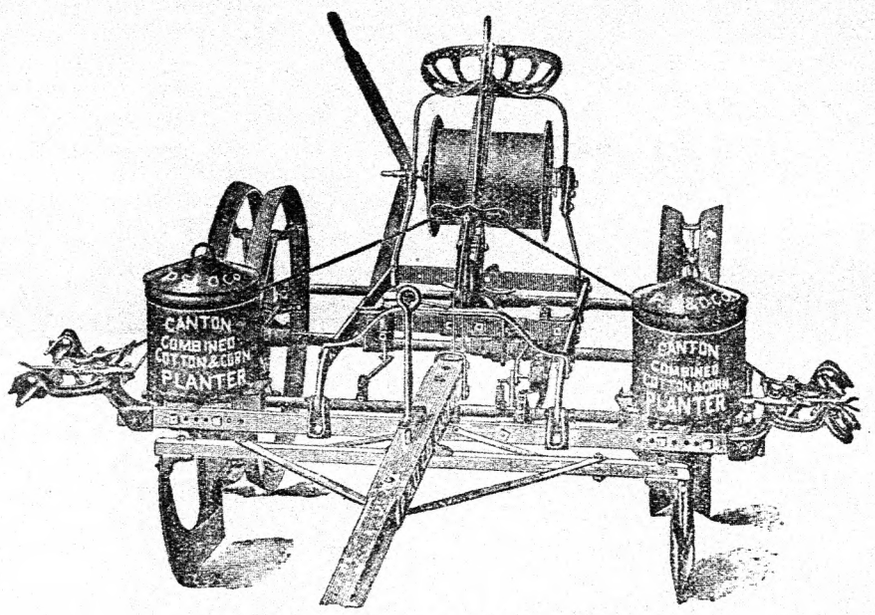

„Senior" tengeri-ültetőgép
autom. négyzet-ültetőkészülékkel.

„Senior"
munkaképessége sorköz és táblahossz szerint, napi 7—10 m. hold egy pár könnyü lóval és egy kocsissal.

„Senior"
magyar gazdaságokban 1907. évben körülbelül **200 példányban** kitünő eredménynyel dolgozott.

Referenciák:
Főherczegi uradalom, Főherczeglak.
M. kir. gazd. akadémia, Debreczen.
Ungar Lajos urad., Ómoravicza.
Deutsch Sándor gazd., Valkány.
báró Podmaniczky Endre urad., Kelebia.
báró Hammerstein R. urad., Puszta-Sári.
gyulai Gaál Rezső, Mozsor.

McCormick Harvesting Machine Comp.
Chicago, U. S. A.
Magyarországi igazgatósága és főraktára:
Budapest, V., Alkotmány-u. 12.

Referenciák:
gróf Eltz féle urad., Vukovár.
gróf Teleki Arvid urad., Drassó.
báró Kemény József urad., Marosnémeti.
gróf Andrássy Sándor urad., Szigetvár.
Csókai uradalom, Csóka.
Piukovits József gazd., Csantavér.
Deutsch Adolf gazd., Nagybogdány.
Gergely Károly gazd., Gyömrő.

Hirdetési ár 25 szóig 1 korona, ezen felül minden szó 4 fillér, kövér betükkel minden szó 8 fillér beiktatásonként. A legkisebb hirdetési dij 1 Korona.

KIS HIRDETÉSEK

Hirdetési ár 25 szóig 1 korona, ezen felüli minden szó 4 fillér, kövér betükkel minden szó 8 fillér beiktatásonként. A legkisebb hirdetési dij 1 Korona.

Betöltendő állásokra vonatkozó hirdetéseket csakis a **munkaadó birtokos vagy bérlő czimének kitételével közlünk.**
KIS HIRDETÉSEK ELŐRE FIZETENDŐK.

Csak oly levelekre válaszolunk, melyekkel válaszra szükséges levélbélyeget vagy levelezőlapot küldenek.

Földbirtokosok figyelmébe!

Díjmentes állásközvetítés!

A Magyar Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesülete (Budapest, IX., Üllői-ut 25.) felhivja a t. ***birtokos*** és ***bérlő*** urak figyelmét

állást közvetitő osztályára,

helyben gazdatisztek a legkülönbözőbb állásokra elő vannak jegyezve.

Az állásközvetités ***teljesen díjmentes.*** **Megkeresés esetén az egyesület ügyvezetősége a betöltendő állásra megfelelő gazdatisztet ajánl s a tulajdonosnak az illetők bizonyitványmásolatait és eddigi működésükre vonatkozó adatokat megküldi.**

Tisztelettel ***felkérjük*** a t. ***birtokos*** és ***bérlő urakat,*** hogy **gazdatiszti állások betöltése esetén *alulirott egyesület állásközvetitő osztályát igénybe venni sziveskedjenek.***

A M. Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesülete elnöksége.

Betöltendő állás

Elsőrangu biztositó rész.-társaságnál 2—3, **gazdáknál** jól bevezetett ur, mint üzletvezető-utazó állandó jól jövedelmező állásra tehet szert. Irásbeli ajánlatok „Ügyes“ jelige alatt a Győri általános takarékpénztárhoz Győr, küldendők. 3670

Tejmesteri állás azonnal betölthető, megkövetelik tejgazdaságban teljes jártasság. Előnyben részesülnek, kik tehenészetiszaktanfolyamot végeztek és tejmesteri minőségben több éven át sikerrel működtek. Ajánlatok és bizonyitványmásolatok Szold Zsigmond mezőlaki bérgazdaság czimre küldendők. 3707

Gazdát, értelmes, idős, csekély igényüt keresek kis gazdaság önálló vezetésére. Igényekkel ellátott ajánlatok — választ csak kiválasztott kap — intézendők Niederhauser Gyula, Békés-Gyula. 3713

Gazdasági irnok, kinek szép irása van, lehetőleg gyorsiró, ki magyar, lehetőleg német nyelvet is szóban és irásban birja, kettős, nem komplikált könyvelésben és levelezésben jártas, azonnal felvétetik. Teljes ellátáson kivül évi készpénzfizetés 480 kor. Báró Sztojanovits György Germáni ga d. intézősége, u. p. Nagyzsám, Temes megye. 3714

Gazdasági tanintézetet végzett fiatalember, kinek gazd. könyvviteli praxisa is van, nagyobb uradalom irodájába irnoki minőségben azonnal felvétetik. Fizetés havi 54 kor., teljes ellátás mosáson kivül. Ugyanezen uradalom keres két gazdasági irnokot szintén azonnali belépésre, havi 44 kor. fizetéssel és teljes ellátással. Folyamodványok herczeg Odescalchi Jenő Zoárd központi hivatalához, Nagysziget, Szabolcs megye küldendők. 3708

Nőtlen kisegitő gazdatiszt keresztetik pa-betleni gazdaságomba, azonnali belépésre 1908 decz. 1-ig terjedő időre. Havi fizetése 100 kor. és természetbeni lakás. Ajánlatok Weinberger Sándor Pazdics, czimre küldendők. 3709

Számtartói állás megüresedett, erre pályázat nyittatik. Folyamodhatnak magyar honpolgárok, kik a magyar és német nyelvet tökéletesen birják, számadások **német** nyelven vezetnek. bilanczképesek; előnyben részesulnek, kik gazdasági képzettséggel is birnak. Folyamodványok **d'Harcourt Iphigenia grófnő kalácsai uradalom jószeglgazgatóságához** benyujtandók. 3710

Ispán, földmives- és tejgazdasági szakiskolát végzett, nőtlen, 3—4 évi gyakorlattal biró fiatalember azonnal, esetleg ápr. 1-ére felvétetik. Teljes ellátás és évi 600 kor. fizetés (mosáson kivül). Bizonyitványmásolatait, melyek vissza nem küldetnek, adják be Flegman Emil czimre, kurittyáni bérgazdaság, u. p. Sajóháza. 3711

Gépészi állás gőzmalomban, fekvő géphez, április 1-én megüresedik. Ajánlatokat kér özv. Szőllőssy Imréné Földes, Hajdu megye. 3649

Segédtiszti állás lesz üresedésbe a **tolnai uradalom** kajmádi kerületében f. év május 1-ére. Pályázhatnak gazd tanintézetet végzett, belterjesebb gazdaságban nagyobb gyakorlatot szerzett és az irodai munkákhoz is értő nőtlen emberek. Folyamodványaikat bizonyitvány másolataikkal, melyek vissza nem küldetnek, a tolnai uradalmi központhoz Tolna, sziveskedjenek küldeni. 3712

Magyar-német levelezőt,

gyorsirást tudót azonnali belépésre keresek. Részletes ajánlatok bizonyitványmásolatokkal és fizetési igénynyel

DEICHSEL A.

sodronymüvek és kötélgyárak **Witkovitz,** (Maehren) czimére intézendők.

Állást keresők

Önálló intézői állást keres egy róm. kath. vallásu, 38 éves, magyar-óvári gazdasági akadémiát végzett, önálló állásban lévő gazdatiszt, aki helyét, változott családi körülményei folytán, változtatni kénytelen. Állását folyó évi julius elsejére foglalhatja el. Szives megkeresések **L. O.** jelige alatt a kiadóhivatalba kéretnek. 3224

Gazdatiszt 12 évi praxissal állást keres április 1-ére, egy 36 éves, róm. kath. vallásu, nős, gyermektelen, ki a kassai tanintézetnél gyakorlati vizsgát jó eredménynyel tett, beszél magyar, német és szerb nyelveken, teljesen megbizható, erélyes, józan életü, fáradságot nem ismerő, gazdaság önálló vezetését és könyvitelt teljesen érti, **gazdaság összes ágaiban teljes jártassággal bir,** ugy mint állattenyésztést, hizlalást, növény-, dohány-, szőlő-, czukorrépatermelést, tehenészetet stb. Szives megkeresések **„Bácskai“** jelige alatt a kiadóhivatalba kéretnek.

Müvelt franczia-svájczi róm kath. kisasszony, ki a házvezetés összes ágazataiban kitünő jártassággal bir és kitünő hosszu bizonyitványokkal rendelkezik, előkelő helyre mint házvezetőnő (Hausrepräsentantin) ajánlkozik. A franczia anyanyelven kivül a magyar nyelvet is jól birja és német nyelvet is beszéli. Czim Marianne Tissot, jelenleg Mátyásföld, Mátyáskirály-tér 1.

Gazdaasszonynak ajánlkozik pusztára magános urhoz 28 éves csinos leány, ki baromfitenyésztő iskolát végzett, igen jól főz és a gazdaasszonyi teendők minden ágában jártas. Czime: Kovács Erzsike, Szentes, Pályaudvar. 3312

Ovadékképes gazdatiszt, 40 éves, róm. kath. vallásu, osztrák gazdasági tanintézetet végzett és gyakorlati vizsgát tett; jártas a czukgazdaság összes ágaiban, a tejgazdaságban, kitünően ért a czukorrépa és burgunya müveléshez, a göbölyözéshez, a szarvasmarha- és lótenyésztéshez nagy jártasága van az eladások és vételek terén, mielőbbi belépésre megfelelő állást keres. Szives megkeresés-eket „R. 700“ alatt kérem a kiadóhivatalba küldeni. 3680

Állást keres róm. kath., 25 éves. nős egyén, végzett 1901-ben jó bizonyitványnyal vinczelléri iskolát és 1905-ben jeles bizonyitványnyal földmivesiskolát, 3 évi gyakorlattal nagyobb állami szőlőtelepen. Czim: ifj. Nágel Vilmosnál Pelle Béla gazda, Pta-Mezőkovácsháza. 3682

Intézői v. ispáni állást keres 20 évi gyakorlattal biró nős gazdatiszt, kinek a gazdaság minden ágában teljes jártasága van. Czim a kiadóban. 3656

Földmivesiskolát kitünő és jeles sikerrel végzett, 3 évi jó gyakorlattal biró, ág. ev. vallásu, 28 éves, nős, kiscsaládu, ki gazdaságban nevelődött, jelenleg is felmondatlan állásban működő, szorgalmas egyén állást keres április 15-ére. Jártas a gazdaság összes ágaiban, a számadások vezetését alaposan érti. Képzettségéhez megfelelő állást keres mint b. ispán, kulcsár, felügyelő-gazda. kisebb gazdaság önálló kezelését is elvállalja. Szives megkereséseket kér e lap kiadóhivatalába „Szorgalmas“ jelige alatt. 3669

40 éves, róm. kath., barna, intelligens gazdatiszt, 3 gyermek atyja, feleségül keres 28—30 éves körüli hajadont vagy gyermektelen özvegyet, kinek ingatlan vagyona van 15—20 ezer korona körül. „Uriember“ jelige alatt a kiadóban. 3674

Gazdatiszt 13 évi gyakorlattal, ki jelenleg is állásban van, ispáni vagy kulcsári állást keres. Leveleket „Szorgalmas“ jelige alatt kér Tencer Gyula hirdetőjébe, Szervita-tér 8. 3673

Földmivesiskolát végzett gyakorlati vizsgát letette, 40 éves, róm kath. vallásu, 18 évi gyakorlattal bir, szerény igényü gazdatiszti állást keres, jártas a gazdaság minden ágaiban. ugy mint növénytermelés, állattenyésztés, hizlalás nagymennyiségü tejkezelés, egyszerü gazdasági könyvvezetés, állás elnyerése esetén 3 havi felmondás letöltése után, azonnal elfoglalhatja az állást. Czim: G. alatt a kiadóban. 3675

Intéző tiszti állást keres, bármikor leendő belépésre 27 évi gyakorlattal biró, elméletileg képzett, gazdatiszti képesitéssel és kauczióval rendelkező, 45 éves izr. vallásu, nős, kiscsaládos gazdatiszt, ki 9 év óta állásából folyólag, mint vezetőtiszt szerepelt, otthonos az általános s különleges növények speciel czukorrépa s burgonya termelésében, az összes állatnemek hizlalásában, az okszerü tejgazdaság, amerikai s hazai szőlőszet, borászat, gyümölcsészet kezelésében, műtrágyák mikénti alkalmazásában, valamint az egyszerü gazdasági s törzskönyvvitelben. Czim a kiadóhivatalban. 3702

Egy fiatalember, ki földmivesiskolát végzett, tapasztalatot már több gazdaságban szerzett magának, a katonai kötelezettségének eleget tett, mint huszár, egy gazdaságban ispáni állást keres szerény fizetés mellett. Czim a kiadóban. 3704

Gazdatiszt róm. kath., 33 éves, magyarul, németül, románul beszél, kitünő bizonyitványokkal nagyobb uradalomba ajánlkozik. Czim a kiadóhivatalban. 3705

Mérlegképes, nős könyvelő, ki a gazdaság- és tehenészetkezelésben teljesen jártas, azonnali belépésre állást keres. Szives megkeresések „Szorgalmas“ alatt a kiadóhivatalba kéretnek. 3726

Intézői, ispáni vagy számtar ói állást keres 15 évi gyakorlattal, a gazdaság minden ágazatában jártas, mérlegképes gazdatiszt. hat éve önállóan gazdálkodik. Diósi Gyula Nagyvárad, Beöthy Ödön-utcza. 3732

Könyvelői, kulcsári, ispáni vagy hasonló állást keres 29 éves, nőtlen, szorgalmas, józan életü fiatalember. Jártas a szőlészet, borászat, kertészet. méhészet, mezőgazdaság összes ágaiban és irodai munkálatokban. Ajánlatot (zárt levélben) „Könyvelő“ jeligére a kiadóhivatal továbbit. 3731

Gépész-kovács, ki már hosszabb ideig nagy uradalmaknál mint gépész működött, ipariskolát, patkolási tanfolyamot végzett, különféle lokomobilok s az összes mezőgazdasági gépeket kezelni és javitani szakszerüen tudja, állást keres, amelyet azonnal is elfoglalhat. Czim: Márton L. gépész, Polgárcséfány bérgazdaság, u. p. Füzesgyarmat, Békés m. 3728

Tisztelt gazdatársaim!

Sors csapásai elvették vagyonomat, kérem, juttassanak álláshoz. Erős munkabiró ember vagyok, 35 éves, nős. Képesitve vagyok egy önálló gazdatiszti állást betölteni és annak a legnagyobb szorgalommal megfelelni. Teljes jártassággal birok a gazdaság összes ágaiban, főképpen a czukorrépa- és burgonyatermesztésben, értem a tehenészetet és szeszgyárvezetést. Próbaidőre is megyek. Szives megkeresések „Hálás“ jeligére kéretnek. 3706

M.-óvári akadémiát végzett, szorgalmas fiatalember több évi gyakorlattal gazdaságba kiván bejutni. Gyakorlatát legelső uradalmaknál szerezte. Czim: Cseh Jánosné Budapest, VI., Váczi-körut 45. 3727

20,000 korona kauczióval intézői vagy bizalmi állást keres, 10 évi kitünő gyakorlattal biró okleveles gazdatiszt hol jövőjét megalapithatja. Szives megkereséseket „Kaucció“ jelige alatt a kiadóhivatal továbbit. 3730

Földmives- és tejgazdasági iskolát jelesen végzett, 13 évi gyakorlattal biró, szerényigényü. nős, kiscsaládu, róm. kath. vallásu, szorgalmas, megbizható egyén azonnali belépésre b. ispáni vagy felügyelői állást keres. Szives megkeresések L. K. jelige alatt Kisterenye, Nógrád megye kéretnek. 3729

Erélyes, megbizható, fáradhatlan szorgalmu, 48 éves, izr. vallásu, nős, gyermek nélküli gazdatiszt, 32 év óta nagyobb bérgazdaságokban működik, vagy 20 év óta önállóan kezel kül- és belterjes gazdaságokat. Jelenlegi állásán 5 év óta kezelőtiszt, ahol vezetése alatt szőlészet, czukorrépa-, dohánytermelés, tehenészet, sertés-, marhatenyésztés és hizlalás van, de minthogy a birtok eladatik, egy nagyobb, bárminő intenziv gazdaságban szerény igényekkel állást elfoglalni óhajt. Czim a Köztelek kiadóhivatalában. 3733

Állatok

Sovány és hizott sertéseket
legjobban értékesit és beszerez —
BAUER B. GYULA
sertésbizományos
Bpest, VIII., Rákóczi-ut 73.
TELEFON 79—41.
Minden fe világositás dijtalanul készséggel adatik.

Eladó tenyészállatok.
Importált 9 éves **nóri** mén; 1½ éves telivér **simmenthali** bika; 8—10 hetes nagyon szép **yorkshire** malaczok; telivér és félvér **orpington** kakasok eladók a kétegyházi gazdaságban, Pápa mellett. 3610

Eladó telivér szimmenthali bikák, számfeletti előhasu üszők és tehenek. Importált egyedektől, országos törzskönyvbe bejegyezve. Fáy Zoltán gazdasága Ecséd, Heves megye. 3569

Egypár fajtiszta, fehér, göndörszörü, magyar juhászkutya, szelid és kitünő házőrző eladó 80 koronáért Purgly gazdaságban, posta Sofronya, Arad m. 3694

15 db ötéves betanitott jármosökör eladó. Bővebb értesitést ad Zorkóczy József urad intéző Erdőtarcsa. Nógrád m. Vasutállomás Aszód. 3568

Normandiai nyulak, leginkább mezei nyulszinüek, eladók. Ahány hónapos, ára annyi korona. 3699

Yorkshire tiszta tenyészetből származott igen szép tizenhat hónapos tenyészképes kan és tizennyolcz hónapos felbugott emse, mely egyszer már malaczozott, darabonkint circa 160 kiló sulyban, párban 180 frtért, egyenkint 100—100 frtért eladó. Vevőknek a sertések fényképével szolgál Purgly Pálné, Siófok. 3698

Eladó egypár nagyon szép 16 markos, 6 éves pej herélt hintós ló, nagyon szép és jó járók teljesen megbizhatók és hibátlanok. Áruk 1000 forint. Báró Puteáni István csaliti gazdasága Balaton-Ederics. 3695

Eladó 2 világos pej, herélt, imponzáns, 16 markos, stepper karosiek, 6 évesek, teljesen behajtva, magas pedigrével, 1200 frtért. Svastics Gyula földbirtokosnál, Balatonederics, vasut és távirdaállomás helyben, Zala m. 3668

Yorkshire tenyészsziatok eredeti Angliából importált legnagyobb fehérfaj egyenes ivadékjai minden nem és kor élősulyra mérsékelt áron eladó. Választási malaczok darabonként 21—26 koronáig. Megrendelések Frey Károly herczegi urad. intézőhöz Pusztavacs Pest megye. 3666

Megvételre keresek egypár tiszta (göndörszőrü, fekete orru) fiatal vagy öreg komondor kutyákat. — Eladó 2 drb valódi augoranyul, bak. Fürstliche Domänen prachtung Rogovac, posta Spisic-Bukovica, Slavonien. 3715

Eladó egy négyes, teljesen behajtva, két világos pejkancza, két sö ét pejkancza, kettő nyolcz éves, kettő öt éves, 152 cm. magasak, kiválóan alkalmasak női fogatba. Ára 2600 korona. Eladó egy pár teljesen fekete kancza hintósló, egyik 8 éves, másik 5 éves, 167 cm magasak. Ára 3000 korona. Czim: Gutyáhr Mihály Arad. 3717

Eladó 39 db vegyesnemü, fehérszőrü, vészen átment süldő, páronkint 110 kg. körül, 70%-kal vészelt. Kenyeres János Nagyvárad, Szacsvai-u. 23. 3720

A csapi gazdaságban eladásra kerül tiz drb tenyészigazolványnyal ellátott 1¼—2 éves simmenthali félvér bika. Valamennyi Mágnás simmenthali telivér ivadéka, mely a Széll-féle rátót-héraházi tenyészetből származott és mint tenyészállat 950 kgr sulyu volt. A bikák edzettek, mivel télen-nyáron nappal és nyáron éjjel is a karám an vannak szabad levegőn, mozoghatnak, birkózhatnak. Takarmányozás tekintetében sem kényesek, amennyiben a töreket és szalmát is szivesen eszik. Kiszel Zsigmond kezelő gazdatiszt Csapi, u. p. Galambok. 3719

Kiválóan csontos nemes és jófejlődésü Bonyhád-Simmenthali
keresztezésből eredő 1½—2 éves
tenyészbikák
eladók.
Fedeztetés ipróbálva.
Yorkshire tenyészet.
Puszta-Forna, posta Csákvár.
6986 **Az intéző.**

Ökrök ::

Néhai Nagy Miklós utódánál, Nagy Dénes birtokosnál, mindig fiatal

erdélyi jármos ökör

és 1 éves ökör kapható. Levélczim **NAGY DÉNES** birtokos, **Torda,** Erdély.

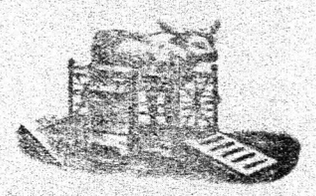

Marhamérlegek!

Erős vaskorláttal 1500 kilogramm horderőre a legerősebb szerkezettel.

Szekér-Hidmérlegek

szekerek és állatok mérlegelésére! 4000 vagy 3000 kilogramm horderőre 4 m. hosszu, 2 m. széles, a legerősebb kivitelben.

Raktári-mérlegek!

pontos kivitelben minden mérleg törv. hitelesitve, 2 évi jókarbantartás mellett,

DÉNES MANÓ
gazdasági szekérhidmérleg- és marhamérleg-gyáros
Budapest,
Iroda és raktár:
VII., Dohány-u. 92.
Gyártelep:
Gizella-ut 53—55.
(Csömöri-ut sarok). 318

Javitások eszközlése czéljából szerelőt azonnal küldök. **Telefon és interurban 88-30.**

Vöröstarka tinó és üsző

teljesen prima, 1—2 esetleg 3 éves, nálam minden mennyiségben **kapható olcsó áron.** Későbbi, ugyszintén **jármos és beállitást ökrök** szállitására vállalkozom.

Kitünő friss fejős tehenek

előleges jelentés után, nálam mindenkor megtekinthetők **kötelezettség nélkül.** Vevő tetszése szerint választhat. 3684

Henrik Ignácz fia
Szalónak (Vas m.).

Elsőrendü magyarfaju erdélyi jármosökrök,

ugyszintén 1 éves magyarfaju erdélyi ökörborjuk

minden időben nagy választékban kaphatók
ALEXA MIKLÓS-nál
Szamosujvárt
Szolnok-Doboka megye. 317

A „KIS HIRDETÉSEK“ folytatása a 719. oldalon van

GÓZEKÉKET,
GÓZ-UTIHENGEREKET
&
GÓZ-UTIMOZDONYOKAT

a legtökéletesebb szerkezettel és legolcsóbb árak mellett szállit

JOHN FOWLER & Co.

Telefon 42—50. **BUDAPEST—KELENFÖLD**

a budaörsi-uton, a vasutállomással szemben.

A Szegedi kenderfonógyár r.-t. Szegeden

felhivja a t. gazdaközönség figyelmét minden szerkezetü aratógéphez használható

manila kévekötőfonalára,

melyet mint egyedüli hazai gyártmányt, garantált 45 kg. minimális hordképességgel, **a külföldinél jelentéken en olcsóbb árban szállit.**

Mult évben több mint 1000 mmázsát adott el a gyár és számos nagy uradalom elismerő-levele bizonyitja a fonal kifogástalan minőségét.

Ugyanott **gő eke-sodronykötelek, gazdasági kötéláruk, kenderzsákok** legelőnyösebben beszerezhetők.

DEHNE Fr. gőzeke gyára magyarországi vezetősége: Timár Ede czégnél, Budapest, Lipót-körut 28.

Vásárlás előtt kérjük az uradalmakat a DEHNE Fr. legujabb gőzeke előnyei ismertetésének megküldésére.

REICHEL ÉS HEISZLER vegyipari gépgyára.

rézáru-, gőzkazángyár és fémöntöde.

:: Budapest, X. ker., Noszlopy-utcza 1. szám. ::

Magyarország legrégibb speciális gyára, mezőgazdasági szeszgyárak berendezésére.

Szeszfőzdék, finomitók és élesztőgyárak teljes gépfelszerelése, a legujabb rendszerek alapján, az anyag legnagyobb kihasználásával. Fennálló gyártelepek felülvizsgálata, átalakitása, egyes gépek és készülékek szállitása, átalakitása és javitása, hiányok kipuhatolása s pótl ása szakavatott közegeink által pontosan és jutányosan eszközöltetik. — Tervek és költségvetések, szükség esetén kiküldetések ijtalanul. — Gyümölcs, szőlőtörköly és borseprő feldolgozásához kitünő rendszerü pálinkafőző-üstök. — Számos kiállitási érem, diszoklevél.

SANGERHAUSENI GÉPGYÁR RÉSZV.-TÁRS.

VASÖNTŐDE, GÉP- ÉS RÉZMÜGYÁR
Budapest, V., Csáklya-utcza 3.

SPECZIAL-GÉPGYÁR: **szeszgyárak és szeszfinomitók**
élesztőgyárak
keményitő-syrup- és dextrin-gyárak
} **teljes gépészeti berendezése.**

Atalakit meglevő gyártelepeket és szállit minden egyes gépet és készüléket külön-külön is.

Nemzetközi szeszértékesitő- és erjesztőipar-kiállitás Bécs 1904. • Nagy állami érem. • Legnagyobb kitüntetés.

Tavaszi trágyázásra legalkalmasabb
a Cséry-féle szeméttrágya,

mely a legolcsóbb **phosphort, kálit és nitrogént** tartalmazó **természetes trágya.** Az **istállótrágyát** tartalomban és hatásban **jóval felülmulja.** Rövid idő alatt **rengeteg népszerüségre** tett szert.

Ismertetések, analizisek és árajánlatok kaphatók a központi eladási telepen:

BAYERTHAL és LEVY czégnél Budapest, V. ker., Bálvány-utcza 26.

"Pátria" irodalmi vállalat és nyomdai részvénytársaság nyomása. Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám. — Az Első Magyar Papir-Ipar r.-t. papirosán.

MAGYAR LÁNCZKUT- ÉS GÉPGYÁR

TELEFON: 95 37.

RACK G. ÉS TÁRSA

Sürgönyczim: Láncczkutgyár Budapest Thökölyut.

BUDAPEST, VII., Thököly-ut 133. sz.

LÁNCZKUTAK

bármily mélységre alkalmas, könnyü hajtás, bő vizszolgáltatás

Egyszerü „Hungária“

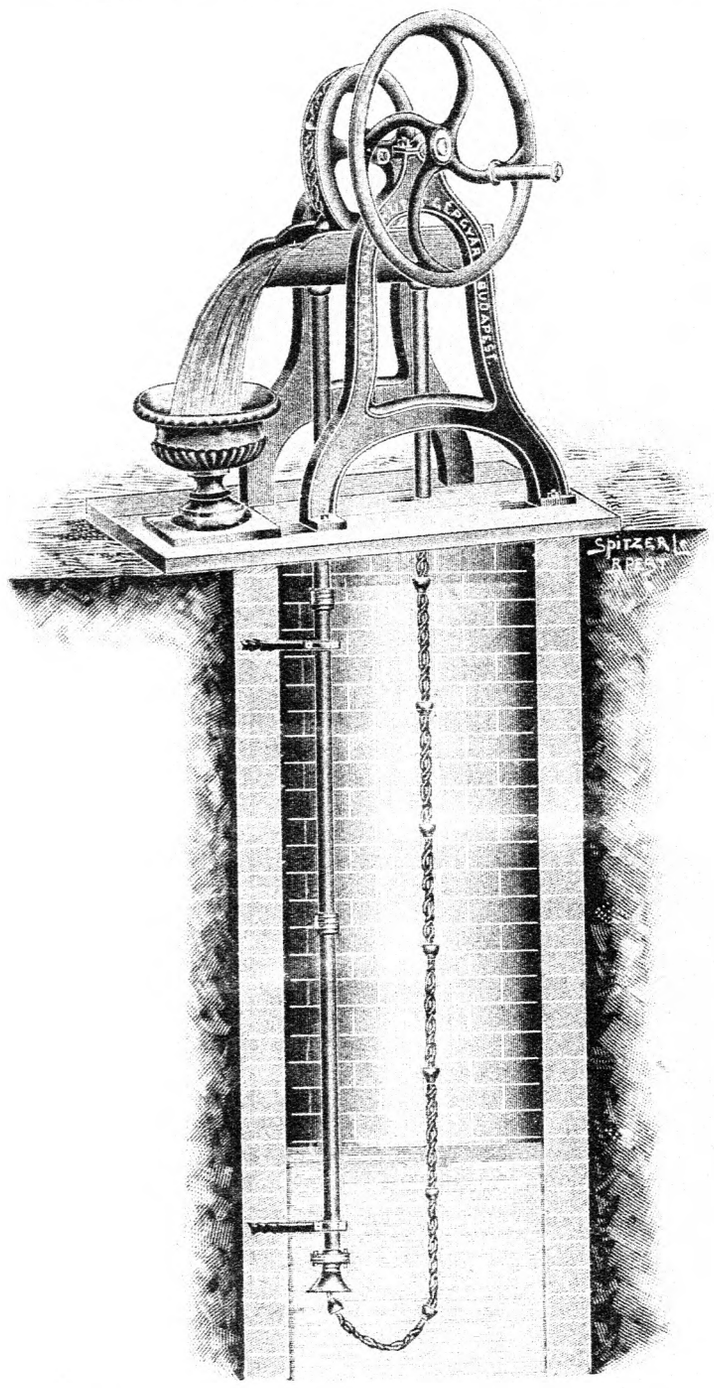

Kettős „Hungária“

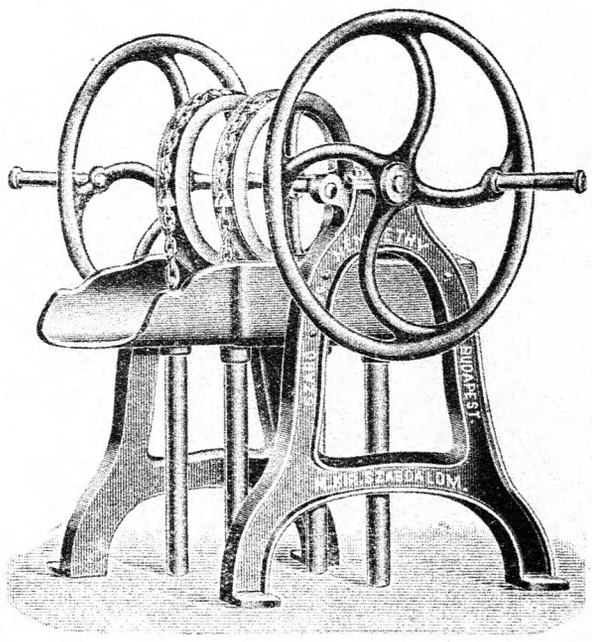

Egyszerü „Hungária“.

Ara: a felső szerkezetnek teljesen felszerelve, 1 hajtókerékkel, 10 méter kutmélységig, **azonban csövek nélkül** .. .. **K 95.—**

10 méteren felül bármely kutmélységhez **2 hajtókerékkel** **K 100.—**

Csövek: (1 m. rézcső, hozzá 2 m. horg. aczél-láncz, összekötő és gummiconus teljesen) kutmélység folyóméterként .. .. .. **K 14.—**

Kettős „Hungária“.

Ara: a felső szerkezetnek teljesen felszerelve, 1 hajtókerékkel, 10 méter kutmélységig, **azonban csövek nélkül** .. .. **K 150.**

10 méteren felül bármely kutmélységhez **2 hajtókerékkel** **K 170.—**

Csövek: (2 m. rézcső, hozzá 4 m. horg. aczél-láncz, összekötő és gummiconus teljesen) kutmélység folyóméterenként .. .. **K 28.—**

Kutkagyló .. .. .. **K 18.—**

Védőburkolat .. .. **K 20.—**

Áraink mindig helyt gyár, csomagolás nélkül értetődnek.

MAGYAR LÁNCZKUT- ÉS GÉPGYÁR

TELEFON: 95-37.

RACK G. ÉS TÁRSA

Sürgönyczim: Lánczkutgyár Budapest Thököly-ut.

BUDAPEST, VII., Thököly-ut 133. sz.

Legujabb zárt lánczkutak

„Diadal“

Ara: a felső szerkezetnek teljesen felszerelve, 10 méter kutmélységig .. .. **K 125.—**

10 méteren felül 2 hajtókerékkel .. .. **K 135.—**

Csövek: (1 m. rézcső, hozzá 2 m. horg. aczél-láncz, összekötő és gummiconus, teljesen) kutmélység folyóméterenként .. .. **K 14.—**

„Diana“

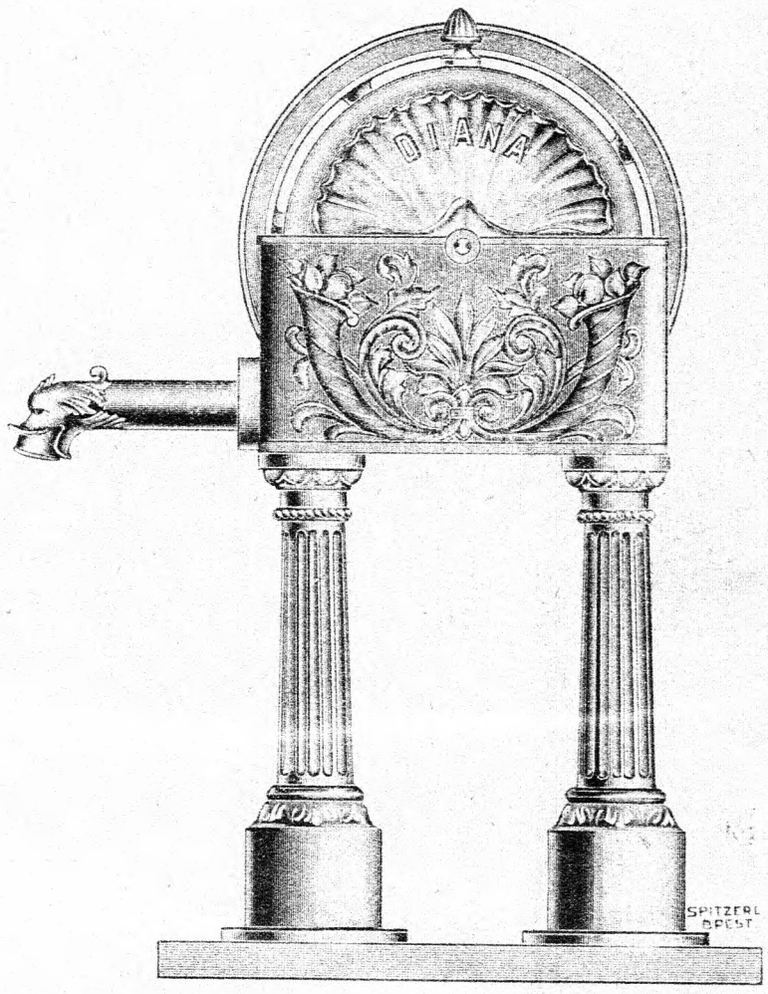

Ara: a felső szerkezetnek teljesen felszerelve, 10 méter kutmélységig .. .. **K 140.—**

10 méteren felül 2 hajtókerékkel .. .. **K 150.—**

Áraink mindig helyt gyár, csomagolás nélkül értetődnek.

81442 — "Pátria" r.-t. Budapest

Schloesing védő- és irtószerei a szőlőket és más növényeket pusztító élősdiek ellen.

A Schloesing-ház és feje: THEOFIL SCHLOESING.

A Schloesing-ház részvénytársasági alapon szervezett gyár-üzem Marseille-ben (Francziaország), mely növényi betegségek és kárositók ellen szolgáló védő- és irtó vegyiszerek és borgazdasági czikkek gyártásával foglalkozik. A ház feje és szellemi vezére Theofil **Schloesing** aki Francziaország legkitünőbb mezőgazdasági vegyésze; igazgatója a franczia nemzeti mezőgazdasági intézetnek, tagja a franczia nemzeti tudományos akadémiának: az **„Institut France"**-nak, tulajdonosa és commandeurje a **Becsületrendnek**, a **Merite Agricole**-nak és több külföldi rendjelnek s levelező- vagy disztagja az összes franczia és a legtöbb külföldi tudományos intézetnek. A nagy franczia nemzet élő legjelesebb vegyészei, mező- és szőlőgazdasági tudós tanárai mind az ő tanitványai. Schloesing nagy vegyészeti munkáját ismerik az egész világon s kutatásait és fölfedezéseit a különféle külföldi országok a legnagyobb kitüntetésekkel jutalmazták.

Különösen fontosak Schloesing fölfedezései és készitményei a szőlő- és a mezőgazdasági termelés megvédelmezhetése tekintetében, mert az általa készitett és gyártott védő- és irtószerek egy egész uj világot tártak föl a kárositók elleni küzdelemben s egész határozottan kimondható, hogy a kárositók elleni védekezés és a szőlők ujjáteremtésének lehetősége és dicsősége nagyrészt a **Schloesing** nevéhez füződik. Fölfedezései kiszámithatlan kincseket érők, melyből a szőlőtermelők s a gazdák nagy és állandó hasznot meritenek, amit legjobban igazol az, hogy az idők során, 1846-ban alakult marseillei gyáruk nem győzte a fokozódó szükséglet ellátását s kénytelenek voltak még 4 uj gyártelepet berendezni és még igy is alig győzik a világ minden tájáról érkező megrendeléseket teljesiteni.

A Schloesing-szerek értékéről és hasznáról a legjelesebb szakférfiak adnak legjobb ajánlatot. A sok ezer közül elég talán **Viala, Ravaz, Delacroix, Degrully, Millardet, a montpellieri szőlőszeti főiskola és annak tudós tanárai** neveire hivatkoznunk.

A Schloesing védő- és irtószerek óriás sikerét, jó hirnevét, a gyártmányok becsét és hitelét a gyártás feltétlen tudományos alapja teremtette meg. Olyan szert, amelyet előzőleg hosszas és alapos tudományos és gyakorlati kisérletezésekkel ki nem próbáltak s amit az ahhoz értő nagynevü szakemberek is jónak és hatásosnak el nem ismertek, a gyár forgalomba nem bocsát. Mert a Schloesing-gyárak nem tisztán üzleti vállalatok; ezek egy tudományos intézet és laboratórium szinvonalán állanak, ahol a legnagyobb tudósok a tudomány alapelvei szerint s a gyakorlattal karöltve dolgoznak a szőlőtermelőket és a gazdákat érdeklő fontos kérdések megoldásán. Ez a Schloesing-védőszerek sikerének titka s igy vált lehetővé, hogy a Schloesing-ház a szőlőbirtokosok és gazdák teljes bizalmát nyerte ki, éppen azért, mert meggyőződtek arról, hogy amely szert onnét kapták, az az ajánlott czélra legjobban be is vált.

*

Schloesing bordói pora. Védekezés a peronospora ellen.

Schloesing **bordói por**-a egy a rézgáliczon alapuló készitmény, mely 55—60% jegeczes rézgáliczot tartalmaz s emellett magába zár még oly másodlatos anyagokat is, melyek a hatást elősegitik s a tapadást teljesen biztositják. A rézgálicz élősdieket ölő hatása régóta ösmeretes. Használata azonban nehézkes. Mert jegeczesen, sőt őrölve is magában még nem használható, előbb föl kell oldani vizben, ami nagy munkát és gondot igényel. Aztán ezt az oldatot keverni kell mésztejjel is, ami szinte nem könnyü feladat, mert ezt a mésztejet is előbb késziteni s azután a gáliczoldathoz keverni kell. Fontos továbbá a keverési arány is, ami ugy a gálicz, mint a mész mérlegelését kivánja meg. Ez a körülményes és bizonyos foku szakértelmet igénylő munka az oka a legtöbb balsikernek, mert a szőlőmunkás a megfelelő és mindig egyforma töménységü és hatásu oldatot elkésziteni nem tudja. Pedig az oldat megfelelő volta a legfontosabb része a védekezésnek, mert ha az oldat tömény s a gáliczhoz mérten kevés benne a mész, vagyis az oldat savas: akkor lepörkölheti a szőlőleveleket, ami a fejlődést gátolja; viszont ha a mész több a kelleténél s az oldat erősen közömbösitett, akkor a kivánt hatás marad el s a védekezés sikere kockáztatott.

Ez a tapasztalás vezette Schloesinget bordói pora megalkotására. Ez a bordói por egy teljesen kész czikk, amely a vizben azonnal oldódik s igy a permetezésre szolgáló folyadék belőle pár percz alatt elkészithető. Nem kell tehát külön a gáliczot feloldani és külön a mésztejet késziteni, az adagokat pontosan kimérni, majd a két folyadékot ismét jól összekeverni, hogy az egyenletes, homogen és igy hatásos is legyen. A bordói por használata tehát azzal az óriás előnynyel jár, hogy vele sokat takaritunk meg munkában és időben, mert az oldatot belőle egy-kettőre elkészithetjük s az pár pillanat alatt a használatra készen áll rendelkezésre. Hogy mit jelent ez akkor, mikor sürgősen és nagy területen kell védekeznünk, az könnyen elgondolható.

Hogy mily körülményes a bordói lé elkészitése a gálicz és mész keverékéből és hogy mik lehetnek egy nem megfelelő erősségü oldattal való védekezés következményei, csak arra kivánunk reámutatni, hogy nem elég a gálicz- és mészadagok pontos lemérése, de ennél sokkal fontosabb a jó összekeverés. Ez azonban nem épen könnyü. A mész ugyanis nehezebb lévén a viznél, az az oldat készitésére szolgáló edény vagy kád fenekére száll le. Addig, mig az oldatot a kádban keverjük, ezt nem vesszük észre, de amint az oldatot a permetezőbe beletöltjük, a leülepedés azonnal beáll, mert a permetező egyén testi mozgása sehogysem elégséges az oldat egyenletességének, homogenitásának fenntartására. A mész leszállván a fenékre, a legtöbb esetben a cső eldugulását idézi elő; ha pedig ez véletlenül nem következik be, akkor az eleinte megpermetezett szőlőtőkék csak meszet kaptak és semmi gáliczot — s csak akkor kerül a sor a gáliczoldatra, ha már a leülepedett mésztej elfogyott, vagyis az utóbb permetezett szőlőtőkék tiszta gáliczoldatot kapnak. Mindkét eset káros és czéltalan; a meszes oldattal ugyanis nem védjük meg szőlőinket, viszont a tiszta gáliczoldattal kezelt szőlők leforráztatnak s a fejlődésben visszamaradnak. Egy másik baj az is, hogy a gáliczoldat nem hagy maga után semmi szines jelt és a munkás a munkát abbahagyva, ha azt utóbb ismét folytatni kivánja, nem tudja megállapitani, hogy munkáját hol hagyta abba. Igy megesbetik az is, hogy egy már permetezett ültetvényt ujra bepermetezünk, amely esetben azonban az anyagot hiába pazaroljuk el s szőlőinket kétszeresen tesszük ki a leforrázás veszedelmének. A mész szerepe az oldatban arra szolgál, hogy a rézgálicz maró hatását mérsékelje és a kellő fokra leszállitsa, valamint arra, hogy az oldat tapadását elősegitse. A tiszta gáliczoldat ezért égeti, pörköli le a leveleket, valamint az ilyen oldatot a legkisebb eső is lemossa a levelekről és a hatás elmarad s ilyenkor következik be az, amire szintén van sok példa, hogy 6—8-szor is permeteznek s a várt hatás mégsem következik be, a szőlő nem lesz megvédve.

Schloesing bordói pora mindemez elősorolt hibáktól megóv bennünket. Ez kész és pontos elegy, a kellő gálicz- és mésztartalommal, **amely azonnal oldódik és üledéke nincs**. Minderről könnyen meggyőződhetünk. Vegyünk csak elő egy üveget s töltsük meg azt $^3/_4$-ig vizzel és azután öntsünk bele egy kis kanálnyi bordói port. Keverjük ezt már most 1—2 perczig egy kis fadarabbal és meg fogunk győződni arról, hogy egy teljesen egyforma szinü és vastagságu oldatot kapunk, amelynek órák multán sem lesz üledéke s még másnap is teljes lészen az egyenletessége, homogenitása. Ha most egy másik üvegben gáliczot és meszet keverve akarunk bordói oldatot készitени, látni fogjuk azt, hogy ily módon tiszta és üledékmentes oldatot képtelenek vagyunk előállitani s alig nehány percznyi állás után beáll a leülepedés, a mész elvál a gálicztól s a fenékre ül, fölül pedig ott marad a világoskék szinü higabb rézgáliczoldat.

A Schloesing bordói pora ez okból a gálicznak mindig fölötte áll. A kezelése a lehető legegyszerübb s azonnal kéznél lehet, amikor arra szüksége van. Elég csak a szükséges vizet kézhez állitani, az oldat elkészitése már nem jár nehézséggel, holott a rézgálicz-mésztejes bordói oldat jó elkészithetése majdnem lehetetlen. Emellett a rézgálicz és a mész feloldásához több edény, több munkás, több munka és sok idő szükséges, holott még mindig kétséges, vajjon sikerül-e megfelelő jó oldatot készitени. Elfogadott és a gyakorlatban többször beigazolt tény, hogy a védekezés sikere a védekezési munka gyors keresztülvitelétől függ. Hogyan lehet azonban gyorsan eljárni ott, ahol csak az oldat elkészitéséhez is órákra van szükség?

Schloesing bordói pora a tudomány és a kisérletek utmutatásai alapján van elkészitve s igy használatánál sem a tulerős oldat okozta égetésektől, sem az oldat nagy gyengesége folytán előállható hatáskimaradástól nem kell tartanunk. Schloesing bordói pora, illetve ennek oldata mindig egyformán hat és azonos eredményekre vezet. És ezen nincs mit csodálni. **Millardet** és **Gayon** több éveken át folytatott kisérleteik során azt a megfigyelést tették, hogy a védekezés sikere és a hatás, nagyon is függ az oldat készitésére szolgáló bordói por porfinomságától és hogy annál kevesebb bordói porra lesz szükség, minél finomabban van az őrölve. Schloesing bordói pora e tekintetben sem hagy maga után semmi kivánni valót, porfinomsága a lehető legnagyobb s éppen ez magyarázza meg kiváló hatását, jóllehet csak 55—60% jegeczes rézgáliczot tartalmaz. Ez a hatás tudományosan is meg lett

állapitva s a Montpellierben végzett összehasonlitó kisérletek során eldöntetett, hogy **1 kg. Schloesing bordói por** hatása nagyobb, mint 1 kg. rézgálicz, mert a Schloesing bordói porának oldata egyenletesebb, homogenebb, továbbá mert ez oldattal a permetezés rendszeresebben és egyformán vihető keresztül és végül mert a bordói por **oldata teljesen és jól tapad.** De a bordói por hatását elősegiti az is, hogy **benne** a rézgálicz és a mész mellett **egyéb alkatrészek** is vannak, **amelyek egymagukban is hatékonyak és egész különleges czélt szolgálnak. Szoros kapcsolatban a rézgálicz-czal, annak egy részét odatapasztják a megvédendő növényhez és a levelekhez; más részét ellenben szabaddá teszik, hogy hatást fejtsenek ki az élősdiek ellen.**

Schloesing bordói porának alkalmazása.

A bordói por, illetve a belőle készülő bordói oldat a legjobb és leghathatósabb védőszer a szőlő peronosporája és a burgonya, dinnye, paradicsom stb. növények ragyája ellen. A bordói oldatos permetezés, előzetesen alkalmazva, teljes biztonsággal megóvja az emlitett növényeket a baj fellépése és kárositása ellen; a már fellépett betegségre használva és alkalmazva pedig megakasztja annak továbbterjedését, mert elöli, megsemmisiti az élősdi gombamyceliumokat (csirákat).

Szükségesnek tartjuk azonban hangoztatni, hogy a teljes és biztos sikerre csak ugy számithatunk, ha egyrészt már megelőzőleg, tehát a baj föllépése előtt védekezünk és permetezünk, — és másrészt, ha a permetezést gondosan, kiadósan végezzük. Tekintettel pedig arra, hogy ugy a peronospora, mint a gazdasági növények ragyabetegségei is nemcsak a levélzet felső lapjait, de a szárrészeket, a levelek alsó lapjait is előszerétettel lepik el, szükséges a permetezést felülről lefelé és alulról fölfelé is végezni. A munka csak igy lesz tökéletes s a védekezés csak igy lehet biztos és eredményes.

Igen gyakori eset az, hogy a peronospora nemcsak a levél- és szárrészeket, de magát a fürtöt is megtámadja s ennek következménye a bogyók idő előtti elhalása, elfonnyadása, sokszor elrothadása. A franczia szőlősgazdák tapasztalata pedig az volt, hogy ily esetekben a bordói oldatos permetezés nem vezet a kivánt eredményre. Megfigyelték ugyanis, hogy a szőlőbogyón levő viaszburkolat akadályozza az oldat behatolását a sejtszövetekbe. Ez okból **Viala, Ravaz, Millardet** és más hirneves szőlészeti szaktekintélyek kisérletei és ajánlása kapcsán ily esetekben a permetezés helyett Schloesing rézgáliczos lecsapott kénporával kénporoztak, amely eljárás teljes sikerrel is járt. Ily módon Franciaországban ma már általánossá vált a váltakozó vegyes védekezési eljárás olyanformán, hogy a permetezés után kénporoznak, majd ujból permeteznek és azután ismét kénporoznak. Ezt a vegyes — a váltakozó nedves és száraz — védekezési eljárást mi is csak melegen ajánlhatjuk szőlősgazdáinknak, annál is inkább, mert igy eljárva — legfölebb a bogyóérés előtt szükség esetén még egyszer kénporozva — biztos sikerrel védekezhetünk nemcsak a peronospora által a szőlőfürtön is okozható károsodások ellen, de ezzel egyuttal védekezünk a liszharmat és egyéb élősdiek ellen is. Vagyis igy a védekezés határait tágitjuk ki, de egyben a védekezés költségeit is tetemesen csökkentjük. Ez pedig nagyon is számbaveendő előny.

A bordói por pompás védőszer a gabona üszögje és a burgonya phytophtora (ragya) és alternaria solani nevü betegségei ellen is. A gabonavetőmagot s az ültetésre szolgáló burgonyagumót 2%-os bordói oldatban áztatva (csávázva, páczolva), ezzel elöljük a magon rejtőzködő élősdi gombacsirákat s lehetetlenné teszszük azt, hogy a betegséget a maggal vigyük be a földbe és igy segitsük elő a baj föllépését. Sikerrel használhatjuk a bordói oldatot a gyümölcsfák egyes gombabetegségei ellen is és 1—2-szeri permetezéssel ezeket is biztosan és teljesen megvédhetjük a betegségek okozta károktól.

Használati utasitás.

A Schloesing bordói pora a legegyszerübb kezeléssel jár. Veszünk egy kádat s abba beletöltünk 1—2 hektoliter vizet s ebbe öntjük bele lassan és folytonos keverés közben a bordói port, minden hektoliter vizre 1 kilogrammot számitva az első permetezéshez. Pár percznyi keverés után az első oldat kész és permetezhető. A védekezés leghatásosabb akkor, ha azt a bajt megelőzőleg alkalmazzuk. Ekkor fejt ki az oldat legjobb hatást, mert még ilyenkor a növény nincs a támadó betegség által meggyengitve. A permetezés hatása azonban akkor sem marad el, ha már a baj fellépett és ezután alkalmazzuk, a különbség legfeljebb az, hogy kiadósabban avagy valamivel erősebb oldattal kell permeteznünk. A fő az, hogy az első permetezést végezzük idejében; **a legmegfelelőbb idő az, mikor a hajtások már 10—15 cmtr hosszuak. Permetezni csak száraz, napos és szélcsendes időben lehet a harmat elszállta után.**

Mint már emlitve volt, az első permetezéshez elégséges az egyszázalékos erős oldat, vagyis egy hektoliter vizre 1 kilogramm bordói por. A 2 kilogrammos adag már teljesen és erősen meglepett szőlőknél lehet szükséges, mikor erős az invasió. És ha Schloesing mégis 2 kilogrammot ajánl egy hektoliter vizre, azt csak azért teszi, mert számol azzal, hogy a nem kellő intelligenczi̇áju munkások nem sokat törődnek az eredménynyel, főleg ha nincsenek állandó és erős felügyelet alatt. Mindenütt ahol eddigelé 1%-os erős rézgáliczoldattal védekeztek, teljesen elég és megfelelő lesz a Schloesing bordói porából is egy kilogramm egy hektoliter vizre és ez az oldat a rézgáliczoldatnál mindenesetre csak jobb eredményre fog vezetni. Sok szőlősgazda állandóan, tehát a további permetezéseknél is csak 1 kilogrammot használ és szőlőiket mégis jól és hatásosan védik meg, de ezt vagy ennél kisebb adag és gyengébb oldat használatát azonban Schloesing már nem ajánlja, mert az eszélyesség és a tudomány álláspontja az, hogy a bajok ellen megfelelő hatásos fegyvereket is kell használnunk.

A második és a következő permetezéseket tanácsos lesz azonban már 2%-os oldattal végezni. Ekkor már a növény is erősebb és igy erősebb oldatot is bir meg; viszont a védekezés sikere is ily módon csak biztosabb lesz. A második permetezés legmegfelelőbb ideje a virágzás előtt, a harmadik kezelése a bogyóképződés.

A gazdasági növények ragyabetegségei ellen az első permetezést 1%-os oldattal akkor végezzük, mikor a hajtások 5—10 cmtr hosszuak, a második permetezés alkalmazása ellenben a virágzáskor foganatositandó. Egy esetleges harmadik permetezés akkor van helyén, ha a baj a vidéken erős mértékben fellépne. Itt is azonban, épp ugy mint a szőlőnél, a szakemberek csak előnyösnek tartják, ha a második és harmadik permetezés helyett Schloesing lecsapott kénporát használjuk és ezzel kénporozunk.

Gyümölcsfáknál az első permetezést kora tavaszon, mikor a levélzet már kifejlődött, végezzük. A második permetezés (most már 2%-os oldattal) a virágzás után foganatositandó.

Anyagszükséglet.

Tisztán permetezéssel védekezve, a szőlőnél az első permetezéshez 1 magyar holdra szükséges lesz mintegy 3 hektoliter viz, amihez 3 kilogramm bordói por számitandó. A további permetezéseknél holdanként 6 hektoliter oldatra van szükség, vagyis a 2. és 3. permetezéshez összesen 12 hektoliterre, aminek elkészitéséhez (2%-os oldatot alkalmazva) 24 kilogramm bordói porra lesz szükségünk. Igy a három permetezéshez összesen 27 kilogramm bordót por szükségeltetik.

A burgonyánál és más gazdasági növényeknél, még ha kétszeri permetezést veszünk is számitásba, holdanként az első permetezéshez mintegy 4 hektoliter, a másodiknál pedig 6, összesen tehát 10 hektoliter oldat szükséges. Elkészitésére szükségletünk 16 kilogramm bordói por.

Ha azonban a francziák bevált eljárása szerint a váltakozó vegyes eljárással (permetezés és kénporozás) védekezünk, ez esetben az anyagszükséglet a szőlőnél igy alakul: Az első és harmadik kezelésnél permetezünk s ehhez szükséges 9 hektoliter oldat, illetve összesen 15 kilogramm bordói por. A második és negyedik kezelést kénporozással végezve — egy-egy fujtatásra 20 kilogrammot számitva — összesen 40 kilogrammos lecsapott rézgáliczos kénporra van szükség. Tekintettel már most az árakra, ily váltakozó eljárásnál a védekezés költségei jóval alacsonyabbak és ezzel — tetemesen olcsóbban — védekeztünk nemcsak a peronospora, de más bajok, főleg a liszharmat ellen is.

A burgonyánál a vegyes védekezéshez kell 4 hektoliter oldat és ehhez 4 kilogramm bordói por, s a kénporozáshoz összesen 20 kilogramm lecsapott kénpor. Ha már most a gyürüsbetegség elleni védekezés okából nikotinos lecsapott kénporral a talajt fertőtlenitjük is, ugy a védekezés összes költségei még mindig jelentékenyen alacsony összegre rugnak és ezzel védekeztünk nemcsak a ragya, de a gyürüsbetegség ellen is. E tekintetben utalunk a burgonyabetegségek elleni védekezésről szóló külön utasitásunkra.

Gyümölcsfák, paradicsom, dinnye stb. ragya- és gombabetegségei elleni védekezés költségei a megvédendő fák nagysága és mennyisége szerint igazodnak.

*

Schloesing bordói pora légmentesen elzárt bádogdobozokban és tartályokban jön forgalomba. Természetesen az igy készitett és csomagolt áru éveken át is megtartja jó tulajdonságait és hatását. Feltéve tehát, hogy árunk marad ki s azt nyitott csomagolásban kell a jövő évre elraktároznunk, a romlástól igy sem kell tartanunk. Schloesing bordói pora, ha azt nyitott edényben tartjuk is, nem veszti el hatását és jó tulajdonait, csak arra ügyeljünk, hogy száraz és szellős legyen az a helyiség, ahol elraktározzuk. Ilyen

helyiség akad minden házban és igy nem is kell félteni, hogy szerünk értéktelenné válik. Fedjük csak le az edényt egy deszkalappal, vagy takarjuk le jól egy zsákkal, a bordói por a következő évben is jó és azonos hatást fejt ki. Nedves helyiség azonban árt a hatóképességének s azért ilyen helyen nem is szabad elraktározni.

*

Schloesing lecsapott nikotinos kénpora.

A lecsapott nikotinos kénpor egyszerü kénpor és kénsavas nikotin elegye. Ez a nikotinos kénpor nagy ellensége a különféle rovarkárositóknak és élősdieknek s irgalmatlan ölő hatást fejt ki a **hernyók**, mindennemü levéltetvek, bolhák, álczák, kukaczok, csigák, hangyák és tücskök ellen, valamint megállitja mindenféle gombabetegségek fejlődését s eszerint a legtágabb tér kinálkozik alkalmazására ugy a szőlőkben, mint a kertészetekben és a mező- és erdőgazdaságban.

A nikotinos kénpor alkalmazása és hatása.

A nikotinos kénpor a legeszményibb összealkotásu gazdasági rovarpor s mint ilyen rendkivül sokoldalulag alkalmazható. Ott, ahol **hernyók**, álczák, levéltetvek, csigák, hangyák és egyéb élősdiek fenyegetik a termelést, mindenütt helyén van alkalmazása a szőlőkben, konyha-, virág- és gyümölcskertészetekben, valamint a mezőgazdaságban is. Irtó és ölő hatása gyors és bizonyos és kivéve az erősen szőrözött hernyókat s a keménytestü vastag takaró páncéllal védett rovarokat (cserebogár, pajzstetvek, orrmányos bogarak), hatása azonnal érvényesül és észlelhető. Csak egy csipetnyi amint éri a szerből a hernyókat és levéltetveket, azok azonnal összezsugorodnak s pár percz alatt élettelenül hullnak le. Ám azért nem hatástalan az utóbb emlitett kárositókkal szemben sem; csakhogy mig amazokat az első alkalmazás után feltétlen bizonyossággal tönkreteszi és elpusztitja, addig emezeknél a kedvező eredmény elérése többszöri alkalmazást, türelmet és időt igényel.

Az alkalmazásra vonatkozólag fontos tudni, hogy Schloesing nikotinos kénporát csak harmatos reggeleken, szélcsendes és napsugaras időben szabad a porlasztóból (kénporozó) **kifujtatni**. Igy a harmatokozta nedvesség folytán a bor jól odatapad a megvédendő növényhez, a szél nem hordja el az anyagot s a napsugarak hatása folytán a szer hatása jól érvényesül, gyorsan fejlődvén azok a mérges kéngázok, amelyek az ölőhatást kifejtik.

A nikotinos kénpor mint **talajfertótlenitő** szer is fontos és rendkivül értékes készitmény. Köztudomásu dolog, hogy az egyes gombabetegségek továbbterjesztője és melegágya maga a termőföld s igy mi sem természetesebb, mintha a védekezést a bajok az egyes növényi betegségek fellépésének megelőzése czéljából magában a talajban kezdjük meg a földet jól behintve nikotinos kénporral, amit azután vagy alá kell sekélyen szántani, vagy boronálással jól alátakarni. A nikotinos kénpor a földben levő és a betegségeket terjesztő gombacsirákat és sporákat öli meg és földünket megtisztitja az örökös veszedelmek fészkeitől.

Mi ellen alkalmazható a nikotinos kénpor?

A nikotinos kénpor **szőlőkben** alkalmazható a hernyók, pajorok, a hamvas vinczellérbogár, bolhák és a gombabetegségek ellen is. A szőlőmolyok ellen — a lepkék rajzásakor — szinte pompás irtószer és megtisztitja szőlőinket minden állati és növényi élősditől. A molyok ellen a bajt megelőzőleg télen Pyralionnal kell ecsetelnünk.

A **kertészetben** szinte tág tere van. Megvédi a káposztaféléket az özöndekhernyótól, a burgonyát a Doryphora nevü bogártól, a kelt, a paradicsomot, uborkát, borsót és babot a ragya pusztitásától és megszabaditja a kerteket a kertészet rémeitől, a bolháktól, tücsköktől, hangyáktól, csigáktól és a lótetütől.

A gyümölcsészetekben biztos és gyors hatásu irtószere a **hernyóknak** és gombabetegségeknek. A szőrmentes puhatestü hernyók, amint azokat kénporral befujtatjuk, pár pillanat alatt elpusztulnak. A szőrös hernyók ellen már többszöri kénporozás lesz szükséges, de igy azok is kipusztithatók. Ölő gyilkos hatása azonnal érvényesül a levéltetvek ellen.

A **mezőgazdaságban** alkalmazásba veendő talajfertőtlenitési czélra, továbbá a kopasz csigák, a vetésfehéritő (Lema melanopus), a luczernát pusztitó bogár álczája (Colapsis atra), a lóhere virágját kárositó **apionok**, a répát rágcsáló bolhák és levéltetvek elpusztitására, trágyatelepeken a trágya közé keverve, mindennemü férgek és élősdiek kiirtására, baromfiólak és baromfiak féregmentesitésére. Az erdőgazdaságban a fákat pusztitó hernyók és pajzstetvek ellen ez az egyedüli és biztos védő- és irtószer.

De talán legfontosabb szerepe van a Schloesing nikotinos lecsapolt kénporának a burgonya legujabb veszedelme, a **gyürüsbetegseg** elleni küzdelemben. Ez a betegség — mely már Németországban oly óriás arányokat öltött, hogy a termeléssel felhagyni kényszeriti a gazdákat — megsemmisitéssel fenyegeti a burgonyatermesztést s mivel már hazánk északnyugati részein fellépett s jelenléte konstatáltatott, a legfokozottabb véd kezesre kell hogy serkentse a gazdákat. A betegséget egy gombacsira, a **Bacillus solanincola** okozza. Ez a csira a termőföldben tenyészik és a földet fertőzi meg. Igy tehát legelső sorban a termőtalajt kell fertőtlenitenünk. Erre a czélra szolgál s ezt teszi lehetővé a nikotinos kénpor, amelyet holdanként 50 kgr. mennyiségben szükséges vetés előtt a földre elhintenünk s azután a talajba sekélyen alászántanunk. A kénpor a földben fertőző csirákat (baczillusokat) teljes bizonyossággal megöli s igy a talajt fertőtleniti, azt egészségessé, vészmentessé teszi, s a föld révén való fertőzés veszélyét kizárja. Ha már most válogatott, egészséges és Schloesing bordói lében csávázott (páczolt) gumókat ültetünk csak el és ha burgonyánkat a virágzás előtt egyszer Schloesing bordói lével megpermeteztük és nikotinos kénporral kénporoztuk is, ugy abba a szerencsés helyzetbe jutunk, hogy burgonyánkat megvédtük a **gyürüsbetegségtől**, de megvédtük egyuttal a **ragya** és az **alternaria solani** nevü betegségek pusztitásaitól is. Vetni csak száraz, illetve nem talajvizben bővelkedő földbe szabad; nedves talajon a burgonya soha sem lesz egészséges és ily talajon a védekezés sem kecsegtet sikerrel.

Ilyen sokoldalu használata van Schloesing nikotinos kénporának! Valóságos egyetemes védőszer, ugynevezett gazdasági rovarpor, amely mindennemü élősdi ellen sikerrel használható s mig egyes élősdieknél és főleg gombabetegségeknél azonnali gyilkoló hatást fejt ki, másokkal szemben ugyanez a hatás türelmes és következetes többszöri használat után, de szintén biztosan következik be.

Használati utasitás.

Az alkalmazásra legjobb idő a harmatos reggel, szélcsendes és verőfényes, napos idő. A kiszóráshoz használjunk erre a czélra szolgáló, a kénport egyenletesen szóró háti kénporozókat, amelyek bármely nagy üzem czéljaira is pompásan megfelelnek. Olyan kénporozókat, amelyeknél a kifuvó cső nem nyitott száju és amelyek a kénport nem egyenletesen szórják, hanem tömegben lökik ki magukból, ne használjunk, mert használatuk sok anyagveszteséggel jár és nem is vezetnek az elérni kivánt eredményhez. A fujtatáshoz kármily kénporozók használhatók, mégis czélszerü lesz e czélra **Schloesing** háti kénporozóit bevezetni. E kénporozók erre a czélra vannak gyártva, a port egyenletesen és állandóan szórják és osztják el s a kivánt eredményhez is vezetnek. Schloesing minden kénporozójához hozzászerelhetünk egy meghosszabbitott szórócsövet is, amely a gyümölcsfák kénporozásához szolgál s amely 2 méter magasra szórja a port. Virágkertészetekbe és kis üzemhez ajánlhatók Schloesing kézi fujtatói, melyek 10 korona árban nálunk beszerezhetők.

A használat ideje változó. Általában a növényzetet többször szokás kénporczni. Először májusban a virágzás idején, másodszor juniusban és harmadszor juliusban. Az élősdiek, hernyók és mindenféle rovarok ellen azok fellépésekor nyomban alkalmazandó s a szükséghez mérten a kénporozás megismétlendő. Miután pedig ugy a hernyók, mint a levéltetvek is a növény levélzetének alsó lapjaira is elbujnak, tanácsos és ajánlatos a kénporozást alulról fölfelé és fölülről lefelé eszközölni. A védekezés és irtás csak igy vezet a biztos eredményhez.

Anyagszükséglet.

Talajfertőtlenitésre kedvező hatás elérése czéljából holdanként legalább 50 klgr. kénpor kiszórását kell számitanunk. A szőlők és gazdasági növények, kerti termékek megvédelmezésére holdanként az első kénporozáshoz mintegy 6 klgr., a további porozáshoz pedig 15 klgr. szükséges. Hernyók és káros rovarok elpusztitására az anyagszükséglet a kárositók mennyisége és az általuk ellepett területek nagysága szerint igazodik.

Talajfertőtlenitésre és a burgonya gyürüsbetegsége elleni védekezésre nézve utalunk e tárgyban kiadott külön utasitásunkra.

A nikotinos kénpor rendszerint 50 klgr.-os zsákokban jön forgalomba. De hogy jobban hozzáférhető legyen és hogy mindenki kisebb mennyiséggel is kisérletezhessen, ezuttal 25, 20, 15, 10 és 5 klgr.-os zsákokban is forgalomba bocsátjuk.

*

Schloesing lecsapott rézgáliczos kénpora.

A lecsapott rézgáliczos kénpor az egyszerü kénpor és a rézgálicz elegye. Ezen elegy gombaölő hatásu a lehető legerélyesebb s kiváló sikerrel alkalmazható nemcsak a szőlők, de egyeb gazdasági növények gombaélősdi betegségeinek leküzdésére is.

A lecsapott rézgáliczos kénpor használata.

A lecsapott rézgáliczos kénport Franczia országban a **blakrot** vagy fekete rothadás ellen használják. E betegség elleni biztos

hatását **Leygue** állapitotta meg, aki kimondotta azt is, hogy teljes hatást csak a bajt megelőző alkalmazástól lehet várni s ez esetben is ajánlatos, a rézgáliczoldatos (bordói lével) permetezést és a kénporozást váltakozva alkalmazni. Nálunk eddigelé ez a veszedelmes szőlőbetegség még ismeretlen és igy sem a kártételtől, sem az ellene irányuló védekezésről nincsenek tapasztalataink.

Fontos szerepe van azonban a lecsapott rézgáliczos kénpornak a peronospora, a lisztharmat, továbbá a burgonya peronosporája és a paradicsom és egyéb kerti növények ragyabetegsége elleni küzdelemben. A rézgáliczos lecsapott kénpor ugyanis hatalmas ellenszere a peronosporának s ez okból a franczia szőlősgazdák a váltakozó nedves és száraz kezelést és védekezést fogadták el s a védekezést olyanformán végzik, hogy először permeteznek, azután kénporoznak, majd ismét permeteznek s végül ujra kénporoznak. **Abban az esetben, ha a peronospora a fürtöket is megtámadja** — ami pedig nagyon gyakori eset — **a kénporozás teljesen mellőzhetlen lesz,** mert kedvező hatást és a védelem sikerét csakis a kénporozástól remélhetjük. Ez ma már eldöntött dolog s ennek a vegyes védekezési eljárásnak czélszerüségét és hasznát a legnagyobb szőlőszeti szakférfiak: **Viala, Foex, Ravaz, Millardet, Marre, Lacoste** stb. ajánlják. És ennek az eljárásnak más haszna is van. A vegyes váltakozó védekezési eljárással — legfölebb még 1—2-szeri kénporozást számitva — egyidejüleg védekeztünk nemcsak a peronospora, de a szürkerothadás, fürtrothadás, a lisztharmat, sőt a molykárok ellen is, utóbbiak ellen megelőzőleg télen Schloesing Pyralion-ecsetelést végezve, ami pedig éppen nem kicsinylendő dolog.

A rézgáliczos lecsapott kénpor fujtatása nagyon hasznosnak bizonyult a burgonya, paradicsom, a bab stb. kerti növények ragyája ellen is. Ezeknél is fontos, hogy mint megelőző szer — tehát már a betegség föllépése előtt — alkalmaztassék, mert ha csak a baj fellépte után használnók, kérdéses: vajjon az alkalmazás nem jönne-e későn. A baj ugyanis már rég élősködik a növényen, mikor annak jelenlétét már szabad szemmel is észrevesszük s igy kétséges, hogy a kezelés nem érkeznék-e későn arra, hogy a már megtámadott és meggyötört növényt megvédelmezhesse. Egyáltalán a megelőző védekezést nem lehet eléggé ajánlani s azért ujból és ujból is felhivjuk arra a figyelmet, mint amely eljárás egyedül alkalmas arra, hogy teljes védelmet nyujtson és biztos sikerrel kecsegtessen.

A váltakozó vegyes kezelés e növényeknél is ajánlatos, mégis olyformán, hogy csak az első kezelést végezzük bordói lé permetezésével s ezt kövesse szükség szerint 2—3-szori kénporozás, megfelelő időszakokban.

Hangsulyoznunk kell, hogy a kénporozást fölülről lefelé és alulról fölfelé is végezzük. A kénpor csak igy fogja jól belepni a szőlő, a burgonya stb. levélzetét és csakis igy várhatunk biztos sikert hatásától.

Használati utasitás.

A szőlőknél a permetezést követő első kénporozást akkor kell foganatositanunk, midőn a fürtön a szőlőszemek már borsónagyságuak, a második kénporozás pedig 2—3 héttel kövesse a második permetezést. Tanácsos a fakórothadás ellen és annak megelőzésére harmadszor is kénporozni, ennek legmegfelelőbb ideje az érés előtti időben van.

A burgonyánál, paradicsomnál, babnál stb. a kénporozás legjobb ideje a virágzáskor van. A második kénporozás 2—3 héttel utóbb alkalmazandó. A **paradicsomnál** tanácsos a kénporozást 2—3 heti időközökben folytatni mindaddig, mig csak az érés be nem áll, főleg nedves, csapadékos nyári időjárás mellett.

A kénporfujtatást mindig a kora reggeli órákban, verőfényes és szélmentes időben kell végezni.

Anyagszükséglet.

Két kénporozást számitva, a szőlőknél az első alkalmazáshoz 20 klgr.-ot, a második kezeléshez pedig 25 klgr.-ot kell számitanunk holdanként.

A kerti növényeknél ellenben a szükséglet a területtől és a kénporozandó növények mennyiségétől függ. Ez is mindenesetre csak csekély lehet.

* * *

Egyidejüleg felhivjuk a m. t. gazdaközönség figyelmét az általunk forgalomba hozott G. &. V. **Moreels** (Gand, Belgium) **feltárt Peru-Guanó-jára, szavatolt 7% légeny-, 10% vizben oldódó foszforsav és 2% kálitartalommal.**

A **Peru-Guanó** trágyaértéke és főlénye minden más egyoldalu kereskedelmi trágyákkal szemben sokkal ösmertebb, sem hogy arról a müvelt magyar gazdaközönségnek beszélni kellene. Elég baj, hogy pár évtized óta kiment nálunk a használatból, mert a termelőhelyek gátolták és korlátozták a kivitelt s igy a kivitelre került mennyiség csak a tengerparti államok szükségletének részbeni fedezésére volt elégséges. Ma ez a kiviteli korlátozás már nem áll fenn s a Guanó korlátlan mennyiségben kapható, minek folytán Európa Guanó fogyasztása az utóbbi néhány év alatt megtizszereződött.

A Guanó értékére vonatkozólag fontos annak eredete. Csak az abszolute száraz, esőtlen regiókból eredő Guanók birnak nagy értékkel és hatással, mert az ily eredetü Guanókban vannak jelen nagyobb mennyiségben az értékes növényi tápanyagok. A mi **Peru-Guanónk** a létező legjobb és legértékesebb valamennyi Guanók közt; eredete a legjobb és megbizhatósága is kétségtelen és hitelesen igazolható is, épp ez okból garantáljuk a beltartalmat is.

Nincs müveleti növény, ami alá a Peru-Guanó használata nem fizetné ki magát. **Stöckhardt** dr., a tharandi gazdasági és erdészeti akadémia tanára és **Geyer** dr. gazdasági tanácsos (Drezda) 7 évi megfigyelésük és a szászországi gazdák praxisa alapján egyenesen kimondják, hogy minden más trágyákkal szemben ugy a termést fokozó direkte, mint az utóhatás tekintetében is a **Peru-Guanó** használata **mutatkozott legjobbnak és leggazdaságosabbnak, főleg az őszi kalászosok, olajnövények, burgonya és répa alá adva.** A trágyahatás 3 éven át érvényesült és számszerüleg is kimutatható volt s növelte nemcsak a szem és szalmatermést, de javitott a minőségen is. Használata nyomában erőteljesebb és gyorsabb volt a vegetáczió, ami rendkivül könnyitette a paraziták elleni védekezést; de megfigyelték azt is, hogy a **Guanóval trágyázott növények egyáltalán kevésbbe is voltak kitéve növényi és állati kártételeknek.**

Aki jó és gyors hatást vár a trágyától s aki szabadulni kiván az egyoldalu trágyázások nehézségeitől; aki kizsarolt földeket gyorsan karbahozni és jól termővé alakitani akar; aki földjei termőerejét fokozni kivánja, avagy aki egy esetleges vetésforgóváltoztatás kellemetlenségeit és az átmenet nehézségeit egy közbeszurt jó trágyázás alkalmazásával óhajtja kikerülni; aki elmaradt és hiányos, rosszul telelt vetéseit feljavitani, erősiteni s a fejlődést gyorsitani kivánja: **az csak helyesen cselekszik, ha a Peru-Guanót használja, mely egy minden növényi tápanyagot a leghelyesebb arányban magában foglaló koncentrált trágya s amely mint ilyen pótolni képes nemcsak az egyoldalu ásványi trágyákat, de az istállótrágyát is.** Egyszerü kisérlet eloszlat e tekintetben minden kételyt s igy a kisérletezés indokolt és a gazdáknak is érdekükben áll.

Mi egyelőre csak komoly összehasonlitó kisérletezések megejtésére hivjuk és kérjük föl a t. magyar gazdákat. Döntsék el a megejtendő kisérletek a Guanó hasznát és értékét s a gyakorlatból kerüljön ki győztesen a jobb!

Mindennemü felvilágositással, prospektusokkal és árajánlatokkal készségesen állunk a m. t. gazdaközönség rendelkezésére.

Schloesing Fréres & Cie R.-T.

MARSEILLE (Franciaország) Gyárai

Párisi világkiállitás 1900: két aranyérem.
Világkiállitás St-Louis 1904: nagy dij.
Gyarmati kiállitás Marseille 1906: nagy dij.
Számos első kitüntetés a legtöbb világ- és gazdasági kiállitásról.

Versenyen kivül. **Jury-tag**

Vezérképviselőség a magyar birodalom területére:

Frankl Adolf banküzlete

(czégtulajdonosok: Frankl Adolf és Gásztmán Samu)

Budapest, VI. ker., Eötvös-utcza 19. szám

(Eötvös-udvar, saját ház).

Postaczimzés: Frankl Adolf Budapest, Eötvös-utcza 19. sz.

Giró-számla: Osztr.-Magyar Banknál. **Telefon: 25—40.**

81464 — „Pátria" r.-t. Budapest.